

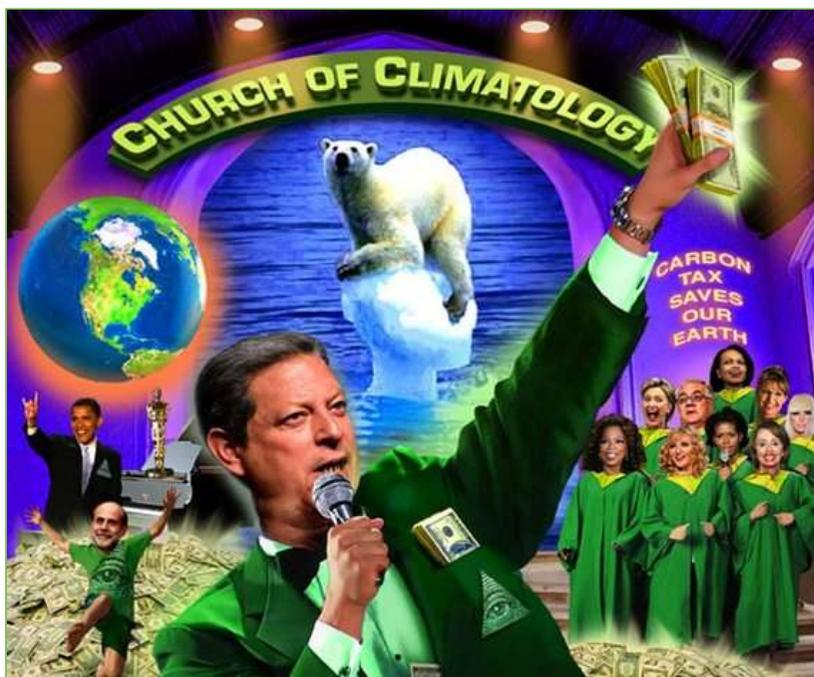
1. 4 500 000 000 let klimatické změny
2. Ekologie jako věda
3. Ekologické hnutí, ochrana přírody
4. Prvotní hřích lidstva, čím člověk skutečně škodí

-----

5. Green deal
6. Jak ekologické problémy řešit

1. Co si o přírodě, jejím vývoji, problémech, potřebách a ochraně, v současnosti myslí přírodovědci
2. Jak to je s globální klimatickou změnou – a jak moc je to problém, a pro koho?
3. Proč je Green Deal nejlepším receptem, jak evropskou, potažmo planetární, přírodu úplně zničit?
(a co s tím)

1. 4,5 miliardy let klimatických změn

CNN Prima NEWS Menu Domáci Zahraničí Ekonomika Pořady Ukrajina

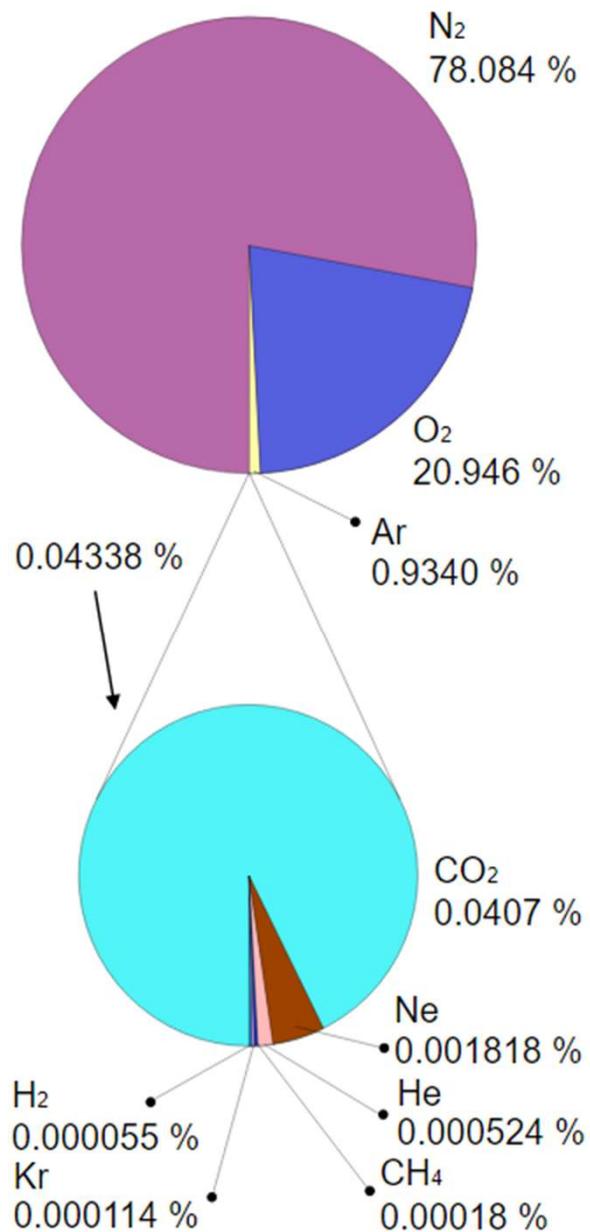
RUSKO Medvěděv: Ukrajinu si musí rozparceovat Rusko a EU. Jinak se může válka táhnout i desetiletí **VÍCE INFO**

návrhu tleská, jiní se... slovy, líčí vojáci peklo... Koten. Žáček mlu...

CNN Prima News • Auto

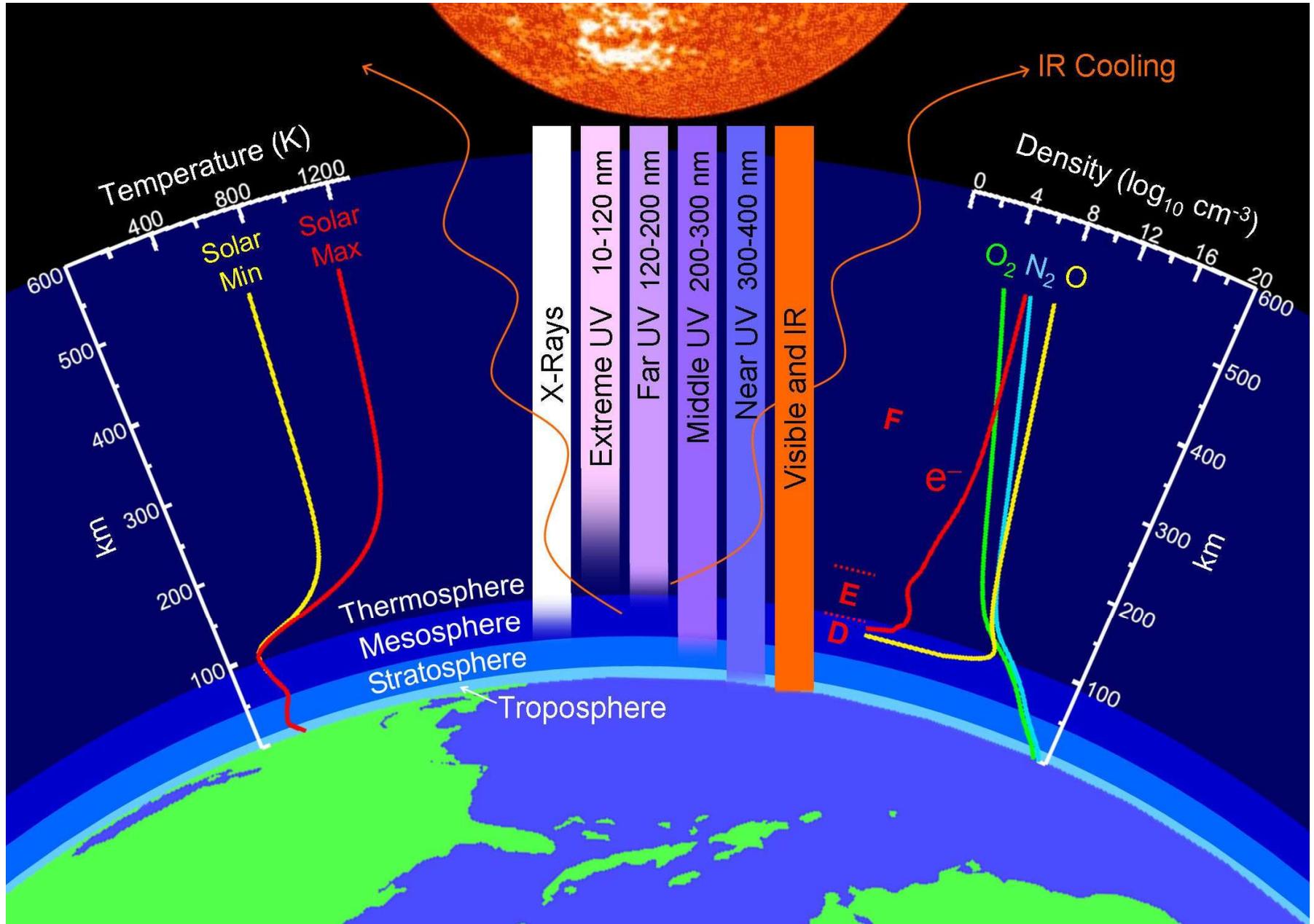
Definitivní konec spalovacích motorů. Zákaz začne platit za 12 let, rozhodli europoslanci

Téma: Auto • Michal Borský • 14. února 2023 20:02

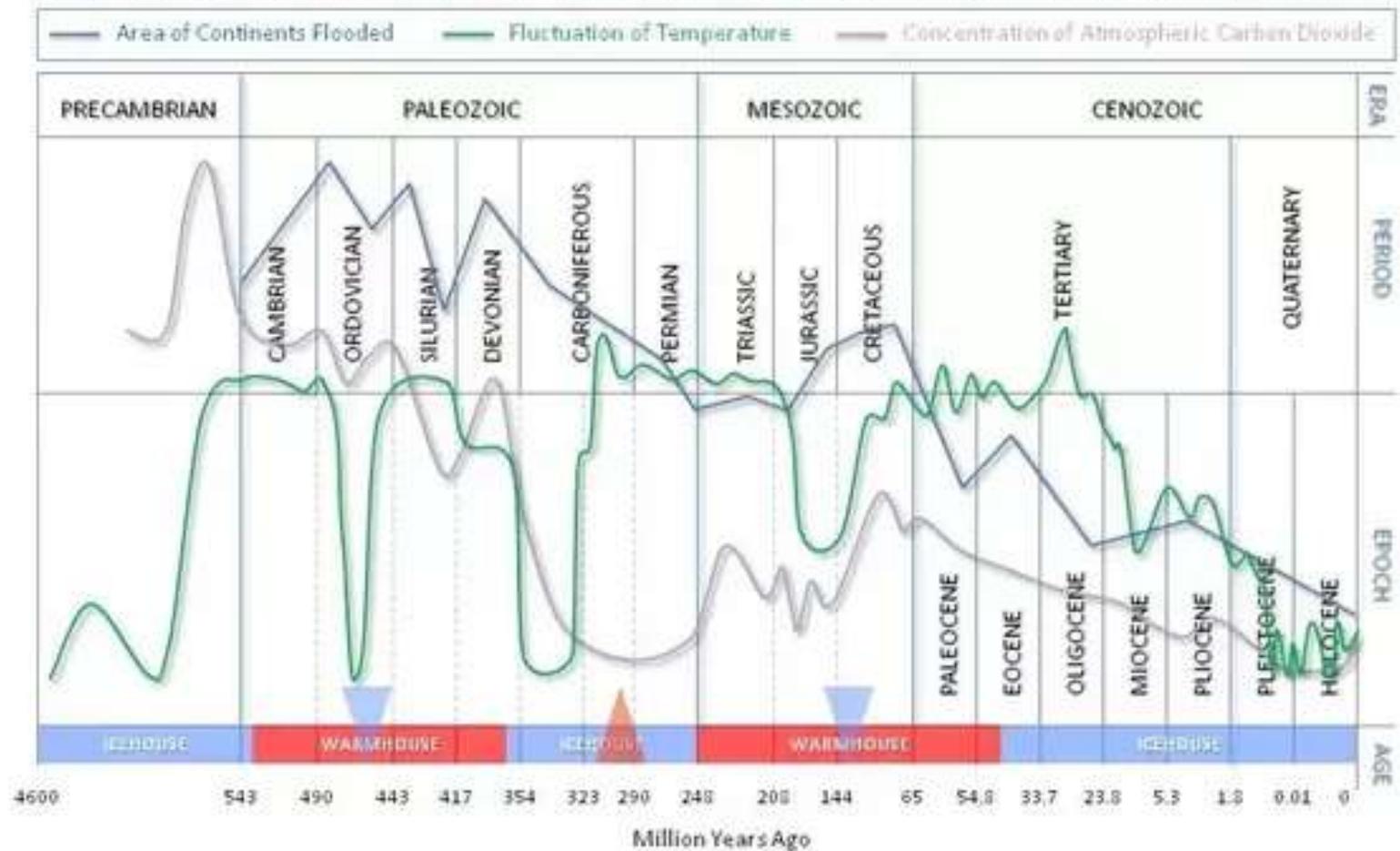

Major constituents of dry air, by mole fraction^[8]

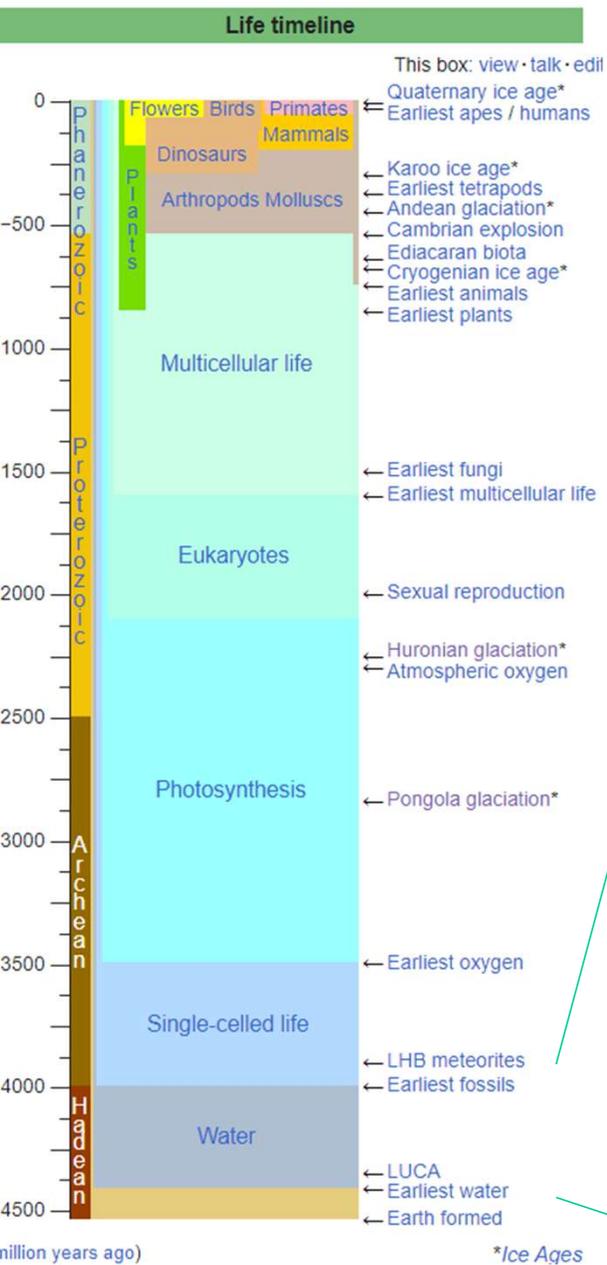
Gas		Mole fraction ^(A)	
Name	Formula	in ppm ^(B)	in %
Nitrogen	N ₂	780,840	78.084
Oxygen	O ₂	209,460	20.946
Argon	Ar	9,340	0.9340
Carbon dioxide (April 2022) (C)[13]	CO ₂	417	0.0417
Neon	Ne	18.18	0.001818
Helium	He	5.24	0.000524
Methane	CH ₄	1.87	0.000187
Krypton	Kr	1.14	0.000114
Not included in above dry atmosphere:			
Water vapor ^(D)	H ₂ O	0–30,000 ^(D)	0–3% ^(E)

Geologic Timescale: Area of Continents Flooded, Concentration of CO₂ and Temperature fluctuations

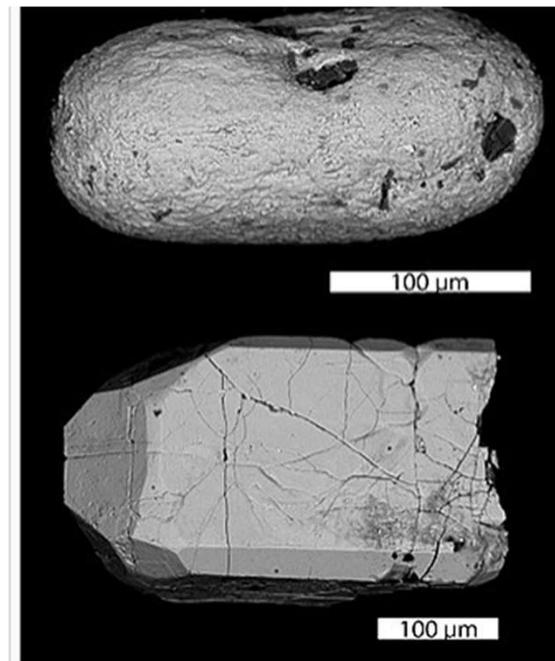

1- Analysis of the Temperature Oscillations in Geological Eras by Dr. C. R. Scotese © 2002. 2- Ruddiman, W. F. 2001. *Earth's Climate: past and future*. W. H. Freeman & Sons, New York, NY. 3- Mark Pagani et al. Marked Decline in Atmospheric Carbon Dioxide Concentrations During the Paleocene. *Science*; Vol. 309, No. 5734; pp. 600-603; 22 July 2005. 4- Ronov, A. B. 1994. Phanerozoic Transgressions and Regressions on the Continents: A Quantitative Approach Based on Areas Flooded by the Sea and Areas of Marine and Continental Deposition. *American Journal of Science* 294:777-801. 5- Source for Nomenclature and Ages: © 1999, The Geological Society of America, Product Code CTS004. Compilers: A. R. Palmer and John Geissman. Conclusion and Interpretation: Nadif Nahlé © 2005, 2007, 2009. Corrected on 07 July 2008 (CO₂ Ordovician Period).

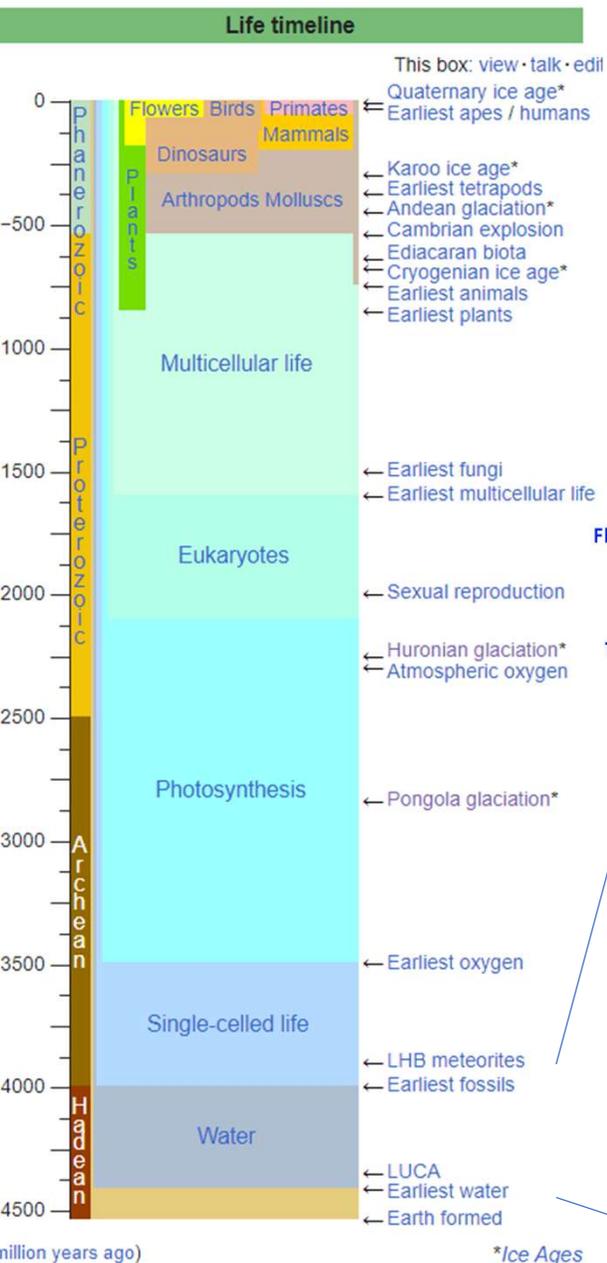
Srážka Země s Měsícem: obrovský výlev CO₂

HADAIKUM = PRAHORY 46000 – 4000 Mya

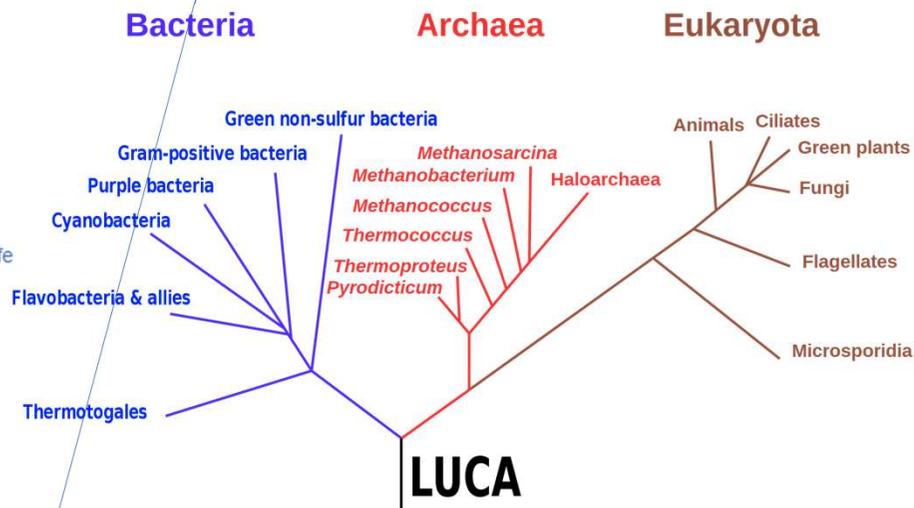

Backscatter electron micrograph of detrital zircons from the Hadean (4.404 ± 0.008 Ga) metasediments of the Jack Hills, Narryer Gneiss Terrane, Western Australia

Australské zirkony – nejstarší minerál na Zemi
= první důkaz kapalné vody (horké, ale vyšší tlak!)

Last Universal Common Ancestor Poslední universální společný předek (PUSP?)

HADAIKUM = PRAHORY 46000 – 4000 Mya

Život se konstitoval na zvětrávaných suchozemských horninách omývaných kapalinou s vysokým obsahem solí ... klima bylo relativně mírné, s obsahem CO₂ o něco nižším, než v současnosti.

První organismy byly tzv. **chemotrofní** – energii získával oxidací uhlíku (z CO₂) pomocí iontů železa, síry, atd.

Jak to víme: Analýza funkčnosti genů a metabolických procesů, společně zděděných z té doby.

SCIENTIFIC REPORTS

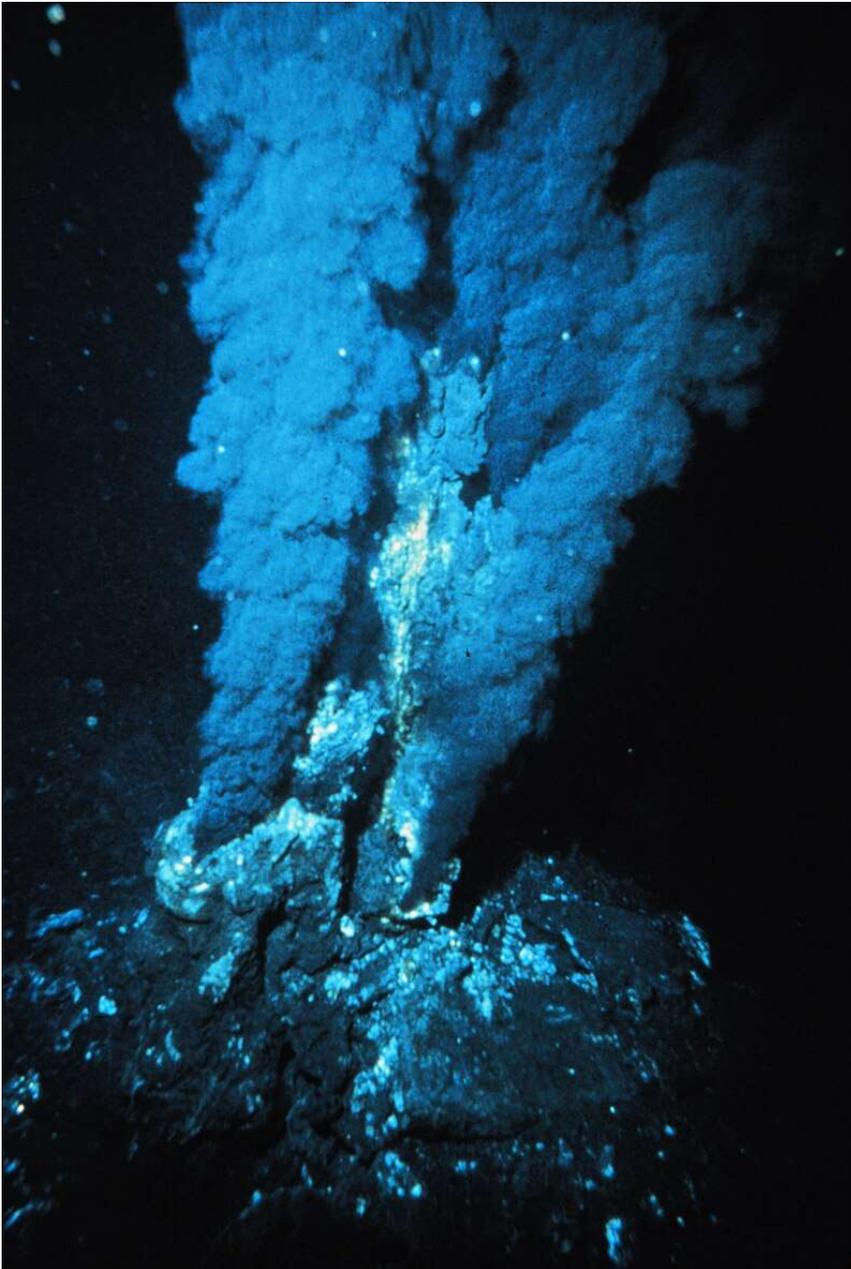
OPEN

Geochemical constraints on the Hadean environment from mineral fingerprints of prokaryotes

Received: 10 January 2017
Accepted: 22 May 2017
Published online: 21 June 2017

Alexey A. Novoselov^{1,2}, Dailto Silva¹, Jerusa Schneider³, Ximena Celeste Abrevaya^{4,5}, Michael S. Chaffin⁶, Paloma Serrano⁷, Margareth Sugano Navarro¹, Maria Josiane Conti⁸ & Carlos Roberto de Souza Filho¹

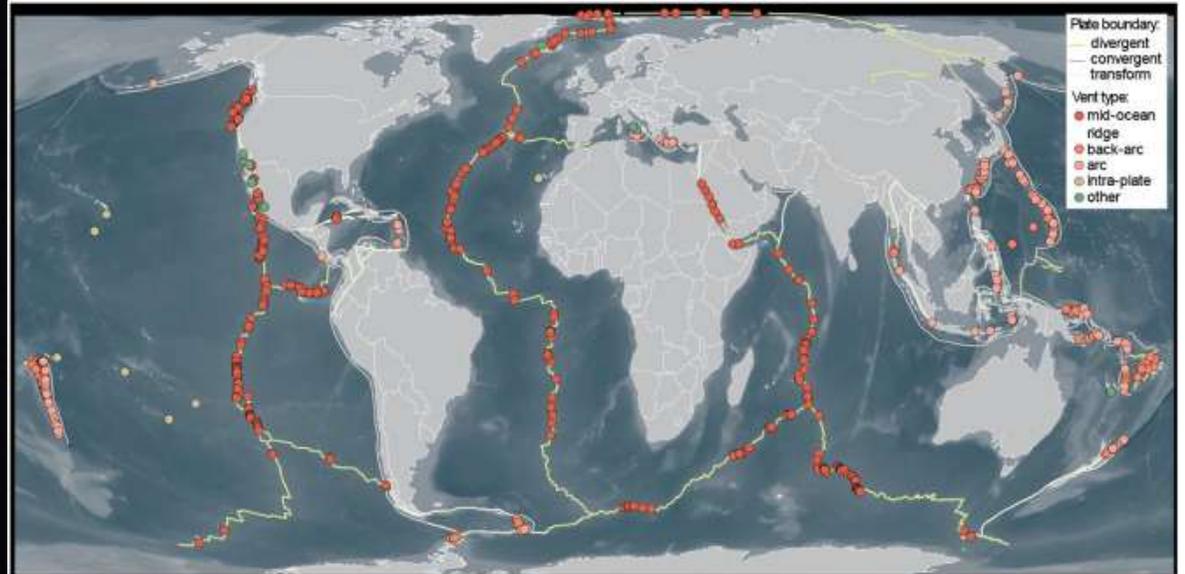
Correction: Publisher Correction

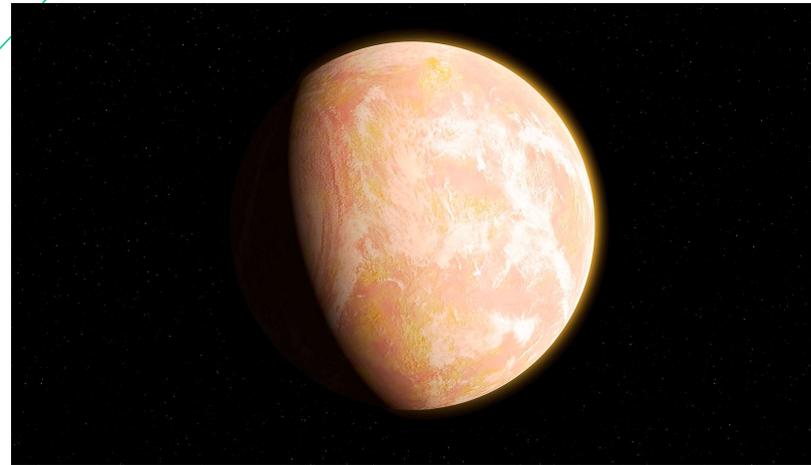
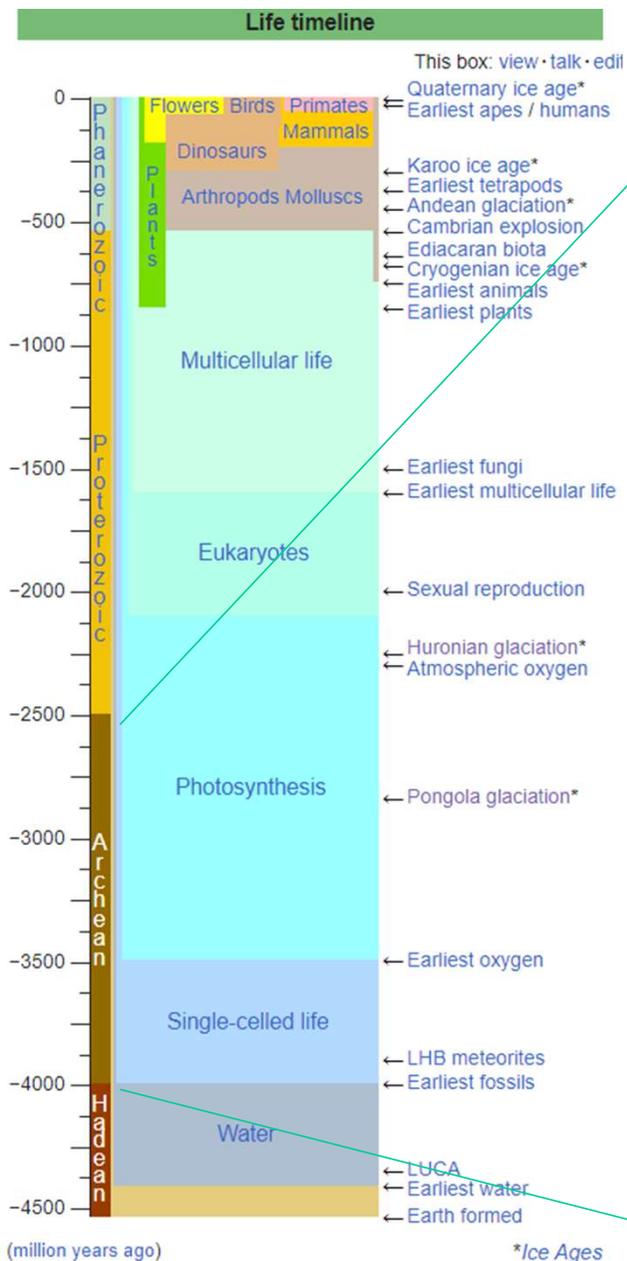
Chemotrofní život dnes:

hlubokomořské „černé kuřáky“

Vláknonošci
(kroužkovci z řádu
rournatců, čeledi
Siboglinidae)

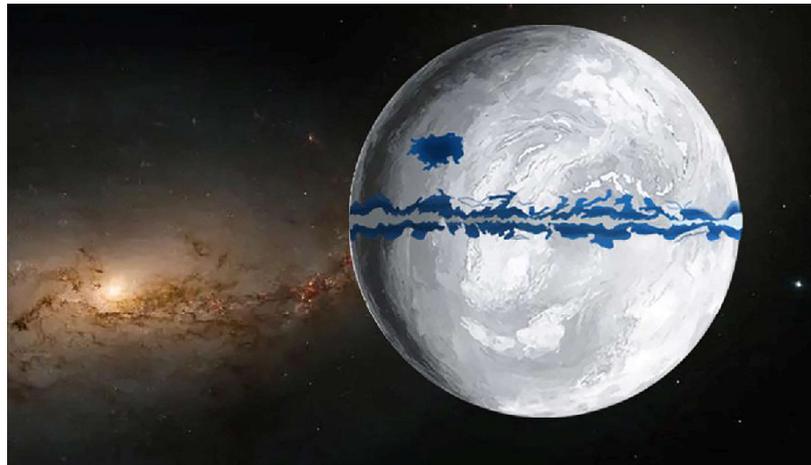

ARCHAİKUM, PRAHORY 4000 – 2500 Mya

ORANŽOVÁ ZEMĚ –
atmosféra bohatá methanem

Pongolské zalednění: po
vyčerpání CO₂ sinicemi,
zasahovalo jižněji, než největší
zalednění čtvrtohorní, cca po
30. rovnoběžku

**Huronské zalednění =
Sněhová země**
(snad sezónní tání na rovníku)
už starohorní

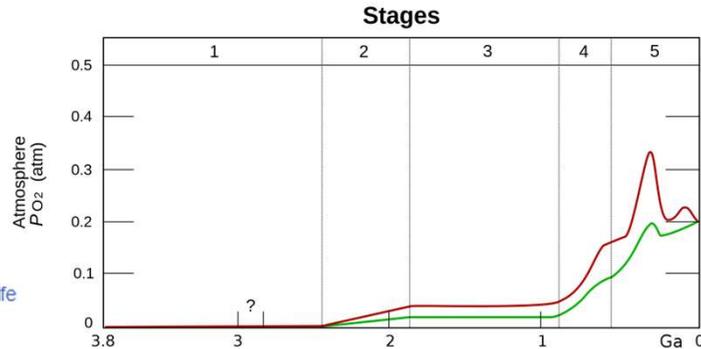
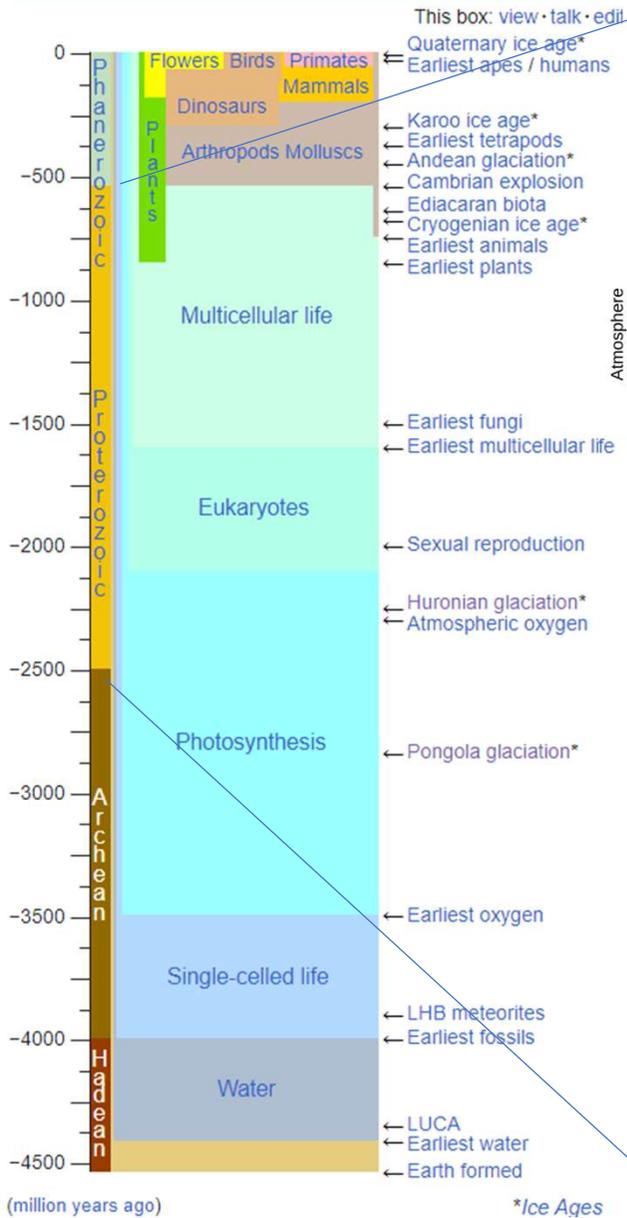
Jak to víme?

Tzv. **diamicitní slepence** z
oblastí, jež určitě byly poblíž
rovníku.

Specifické ledovcové zvětrávání: **OBRUS** hornin ledem

Life timeline

PROTEROZOIKUM, STAROHORY 2500-540 Mya

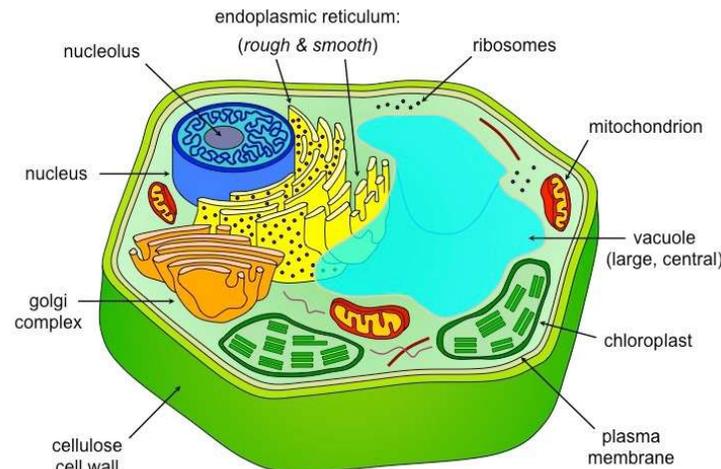
Postupné **přibývání kyslíku**, ten pro organismy původně toxický

toxický kyslík + opakovaná zalednění => **eukaryotická buňka**

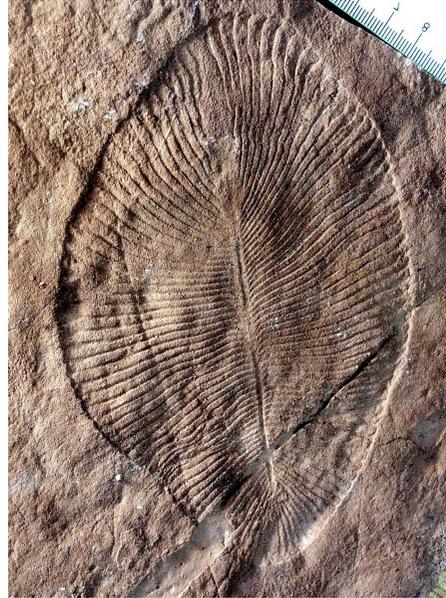
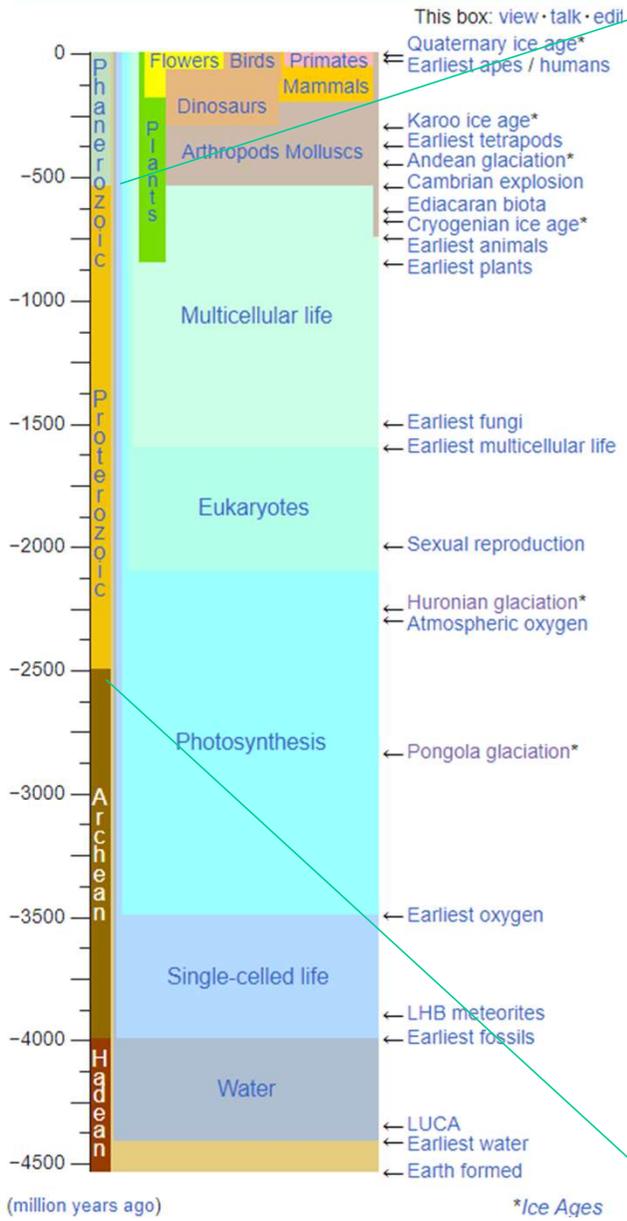
– tzv. **ENDOSYMBIOZOU**, jde vlastně o **EKOSYSTÉM** složený z více organismů (*heterotrofní mitochondrie, autotrofní plastidy, „archabakteriální“ jádro*)

SEXUÁLNÍ REPRODUKCE:

-věrnější kopírování genetické informace
-efektivnější **OBRANA** před jinými organismy

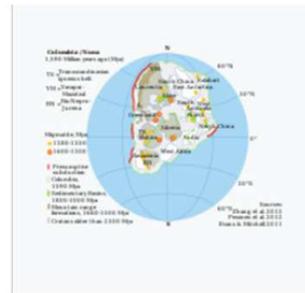
Life timeline

PROTEROZOIKUM, STAROHORY 2500-540 Mya

Vznik mnohobuněčnosti – a první mnohobuněčné fosilie (vzácné, tehdejší organismy postrádaly tvrdé části)

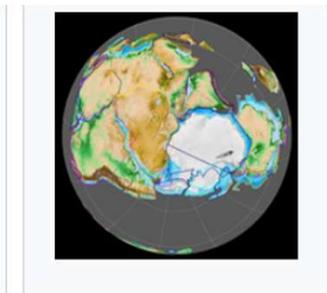
Columbia, about 1,590 Mya

Rodinia, about 750 Mya

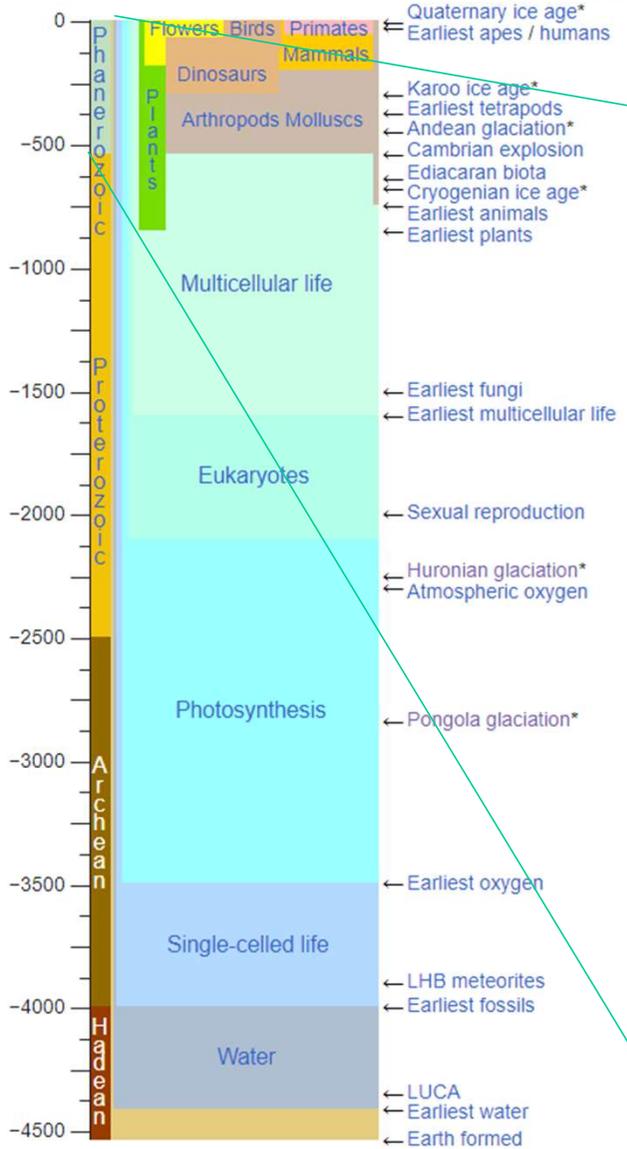
Pannotia, 545 Mya (disputed), centered on South Pole

Gondwana 420 Mya, centered on South Pole

Life timeline

This box: view · talk · edit

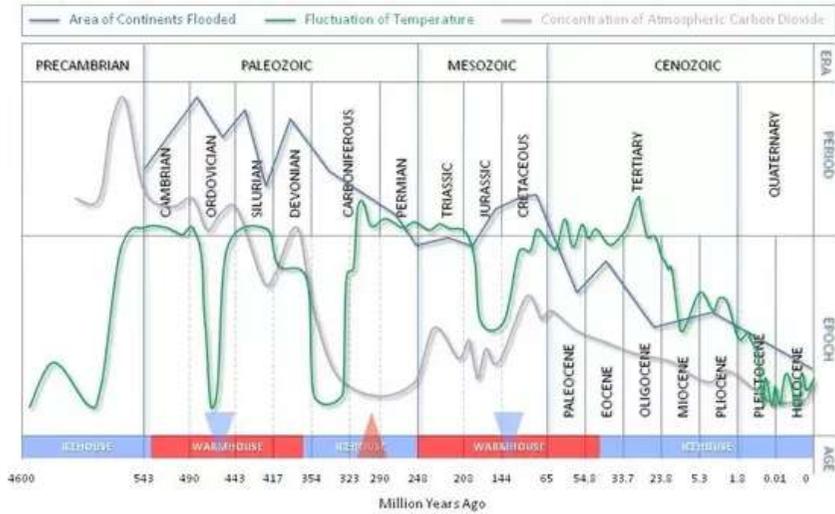
*Ice Ages

FANEROZOIKUM (540 Mya – souč.)

eon	éra	perioda	p ◆	d ◆
fanerozoikum	kenozoikum	kvartér (čtvrtohory)	3	3
		neogén	23	20
		paleogén	66	43
	mezozoikum (druhohory)	křída	145	79
		jura	201	56
		trias	252	51
		perm	299	47
	paleozoikum (prvohory)	karbon	359	60
		devon	419	60
		silur	443	24
ordovik		485	42	
kambrium		541	56	

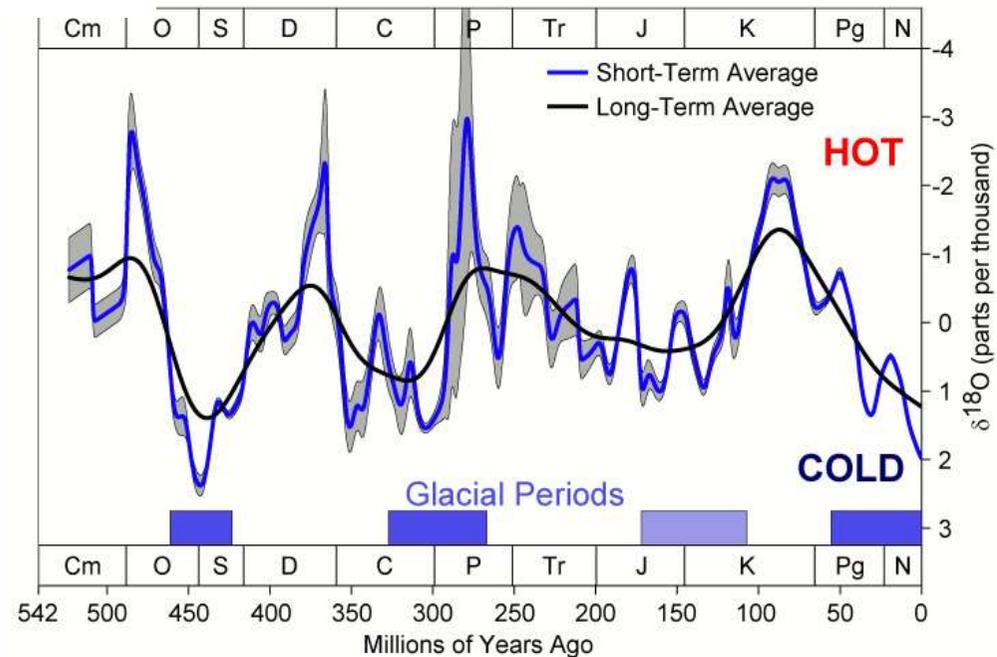
FANEROZOIKUM: 540Mya – souč.

Geologic Timescale: Area of Continents Flooded, Concentration of CO₂ and Temperature fluctuations

éra	perioda	p ♦	d ♦
kenozoikum	kvartér (čtvrtohory)	3	3
	neogén	23	20
	paleogén	66	43
mezozoikum (druhohory)	křída	145	79
	jura	201	56
	trias	252	51
paleozoikum (prvohory)	perm	299	47
	karbon	359	60
	devon	419	60
	silur	443	24
	ordovik	485	42
	kambrium	541	56

Phanerozoic Climate Change

Klima se nám značně měnilo – včetně dvou dob ledových (ordovik x silur a karbon x perm)

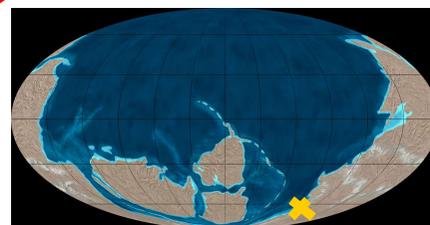
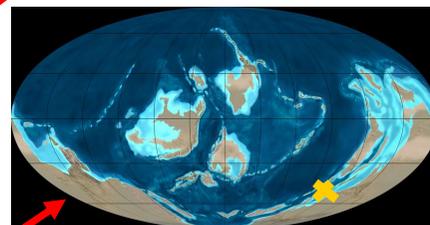
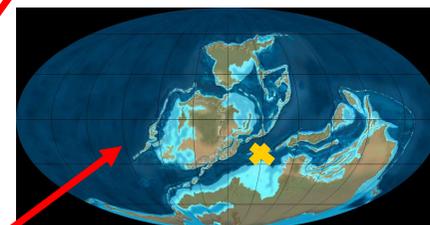
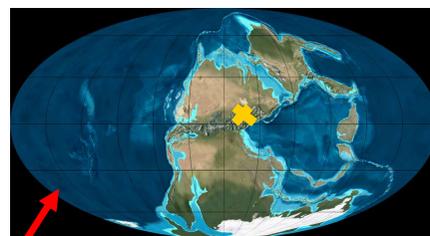
PALEOZOIKUM = PRVOHORY 540 – 252 Mya

Měnilo se nejen globální klima, ale i poloha kontinentů (na zač. všechny okolo J pólu, na konci „tropický superkontinent) – ono to s klimatem souvisí

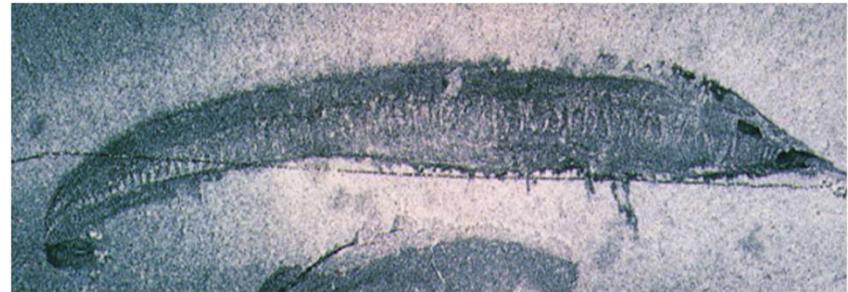
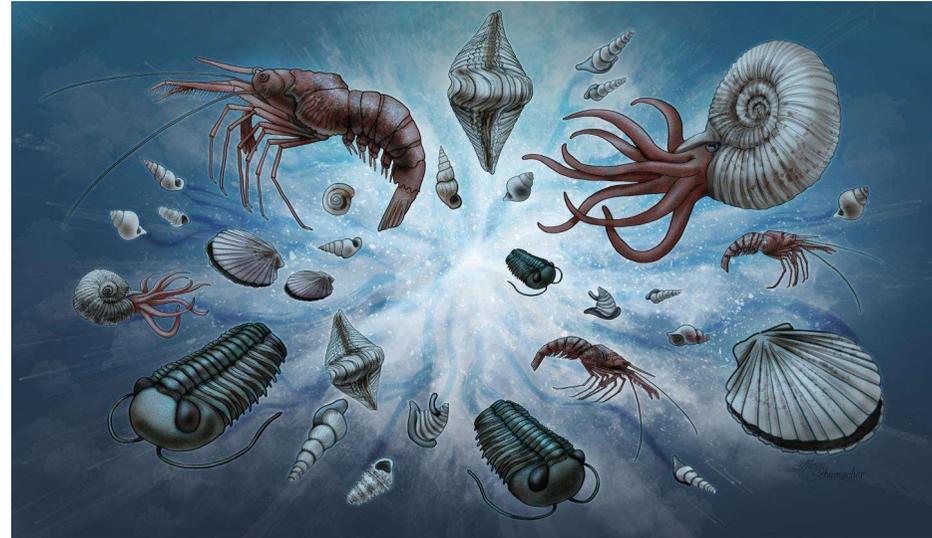
A taky poloha Prahy (a Ostravy!) ☺ - což zase souvisí s historií poznání

Naše příroda se sunula „Od studeného kontinentálního šelfu, přes subtropické útesy, černouhelné tropické bažiny, až po nitro kontinentální pouště.“

éra	perioda	p ⚡
kenozoikum	kvartér (čtvrtohory)	3
	neogén	23
	paleogén	66
mezozoikum (druhohory)	křída	145
	jura	201
	trias	252
paleozoikum (prvohory)	perm	299
	karbon	359
	devon	419
	silur	443
	ordovik	485
	kambrium	541

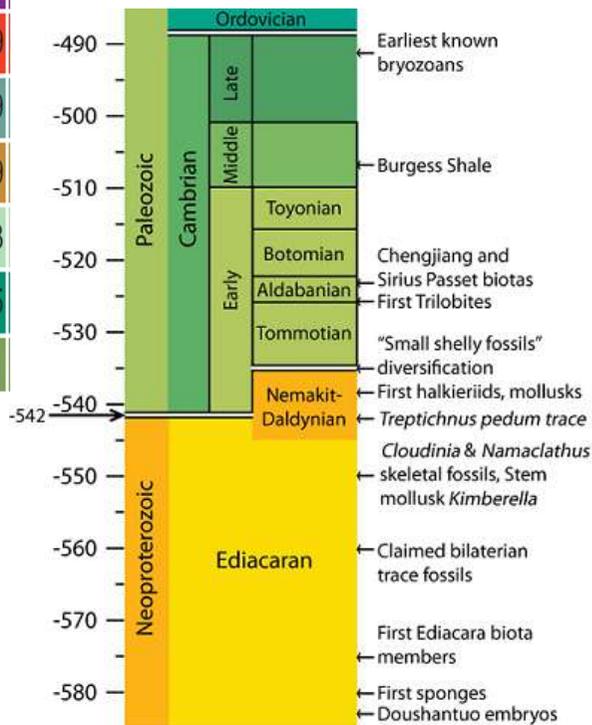

PALEOZOIKUM (= PRVOHORY) – KAMBRICKÁ EXPLOZE

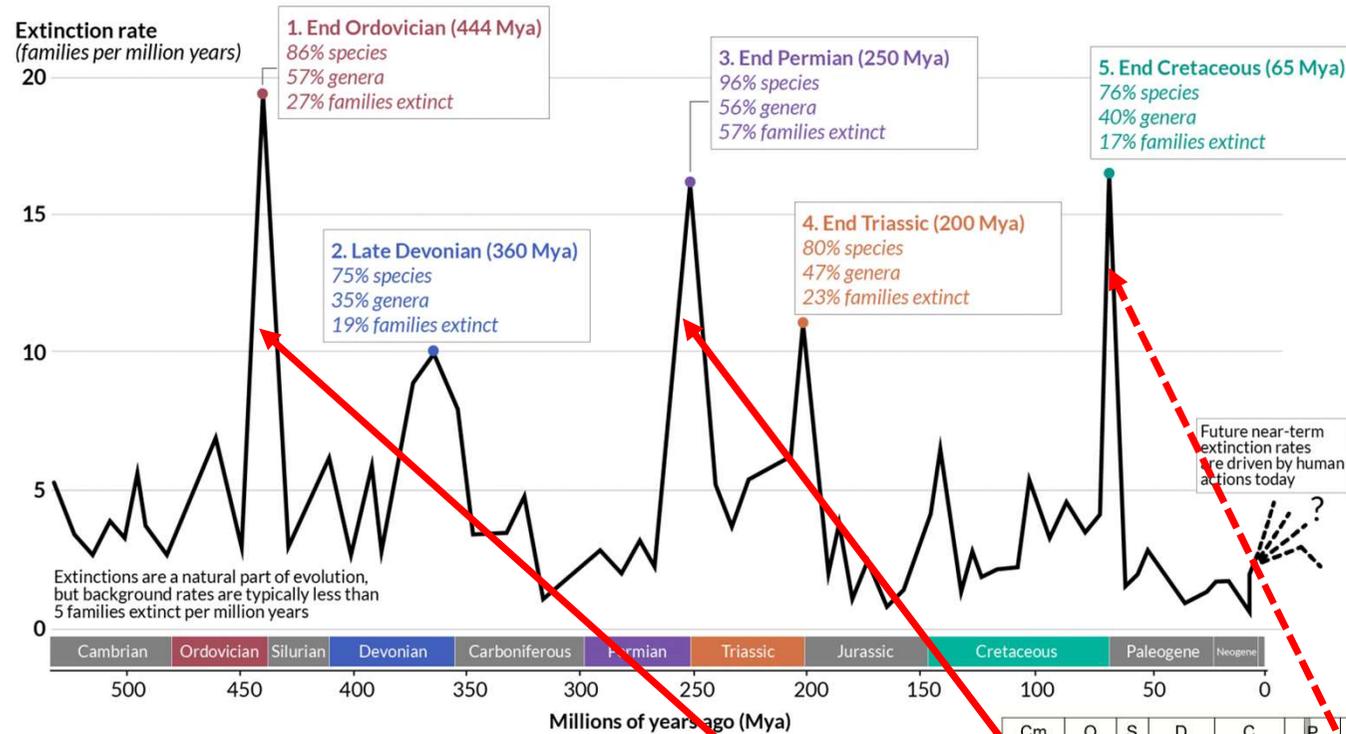
„Najednou“ ve fosilním záznamu prakticky všechny dnešní skupiny na úrovni **kmenů** (měkkýši, členovci, kroužkovci...) včetně **strunatců** (předkové obratlovců)

Spíš, než o evoluční explozi, šlo o vznik **tvrdých pojivových tkání**

éra	perioda	p
kenozoikum	kvartér (čtvrtohory)	3
	neogén	23
	paleogén	66
mezozoikum (druhohory)	křída	145
	jura	201
	trias	252
paleozoikum (prvohory)	perm	299
	karbon	359
	devon	419
	silur	443
	ordovik	485
	kambrium	541

PALEOZOIKUM (= PRVOHORY): VELKÁ VYMÍRÁNÍ

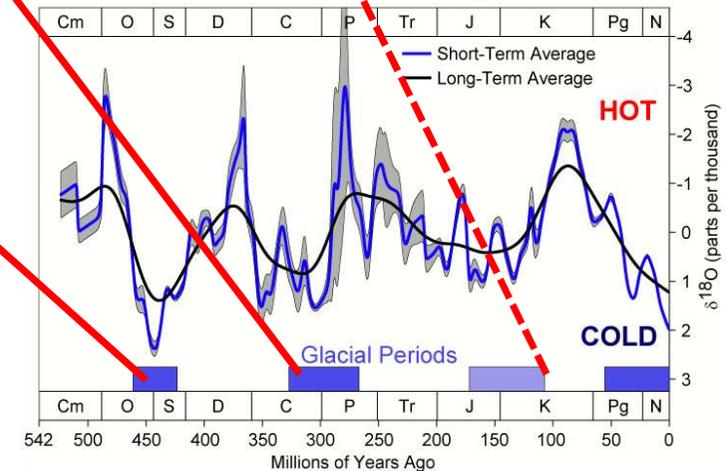
5 kánonických velkých vymírání
(měřeno podle mořských fosilií)

z nich

3 v prvohorách

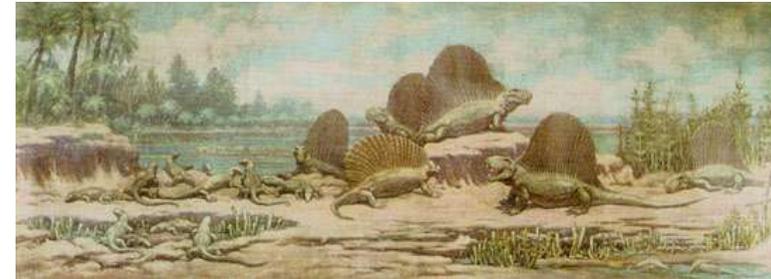
3 největší spojeny s ochlazením

2 (obě prvohorní) spojeny s poklesem CO₂

éra	perioda	p
kenozoikum	kvartér (čtvrtohory)	3
	neogén	23
	paleogén	66
mezozoikum (druhohory)	křída	145
	jura	201
	trias	252
paleozoikum (prvohory)	perm	299
	karbon	359
	devon	419
	silur	443
	ordovik	485
	kambrium	541

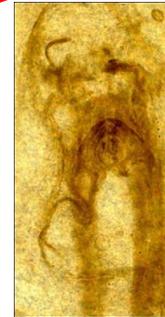
PALEOZOIKUM (= PRVOHORY): DOBYTÍ SOUŠE

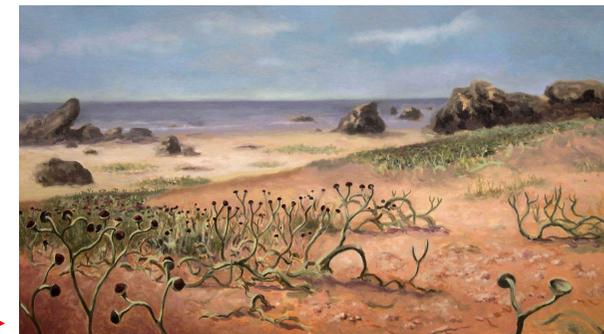
Perm:
Superkontinent = aridní klima, rudé pouště, vznik plazů

Karbon: černouhelné bažiny, obojživelníci, velehmýz

Devon: nestarší hmyzí fosilie

Silur: první cévnaté terestrické rostlinstvo (*Cooksonia*)

Ordovik: První terestrické rostlinstvo (mechy, řasy, játrovky)

éra	perioda	p
kenozoikum	kvartér (čtvrtohory)	3
	neogén	23
	paleogén	66
mezozoikum (druhohory)	křída	145
	jura	201
	trias	252
paleozoikum (prvohory)	perm	299
	karbon	359
	devon	419
	silur	443
	ordovik	485
	kambrium	541

KONEC PRVOHOR: VELKÉ VYMÍRÁNÍ PERM-TRIAS

Masívní vulkanismus (**sibiřské trapy**) =>
prudký vzrůst CO₂ a vysoké teploty

Nebo, možná, odstínění Země a pokles
fotosyntetické aktivity

Zmenšení šelfových oblastí

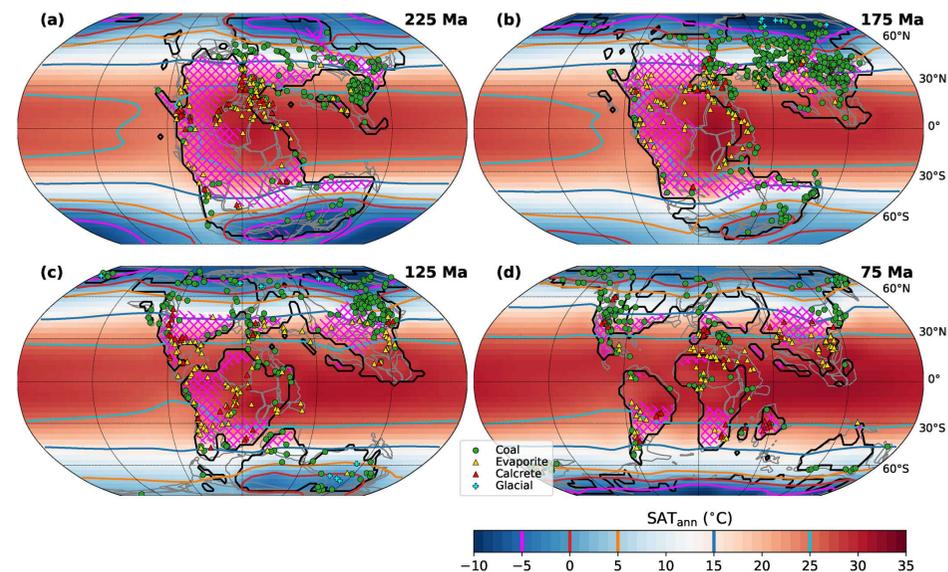
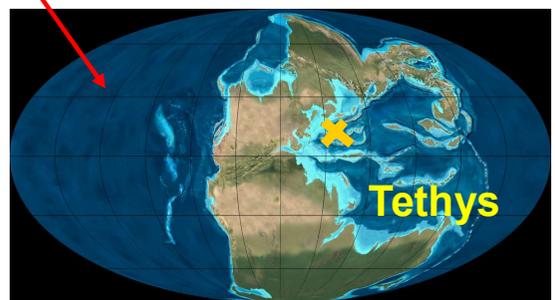
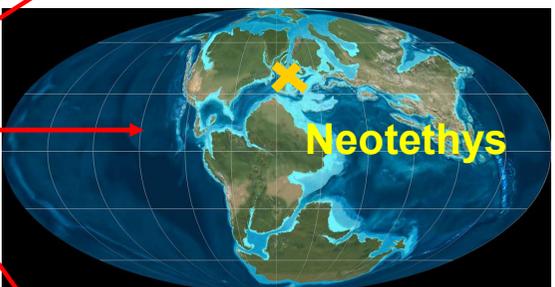
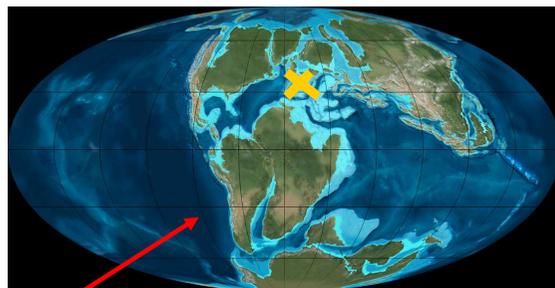
=> Největší vymírání v historii Země

éra	perioda	p ◆
kenozoikum	kvartér (čtvrtohory)	3
	neogén	23
	paleogén	66
mezozoikum (druhohory)	křída	145
	jura	201
	trias	252
paleozoikum (prvohory)	perm	299
	karbon	359
	devon	419
	silur	443
	ordovik	485
	kambrium	541

MESOZOIKUM (DRUHOHORY): TROPICKÝ SVĚT PLAZŮ (252 – 66 Mya)

éra	perioda	p
kenozoikum	kvartér (čtvrtohory)	3
	neogén	23
	paleogén	66
mezozoikum (druhoohory)	křída	145
	jura	201
	trias	252
paleozoikum (prvohory)	perm	299
	karbon	359
	devon	419
	silur	443
	ordovik	485
	kambrium	541

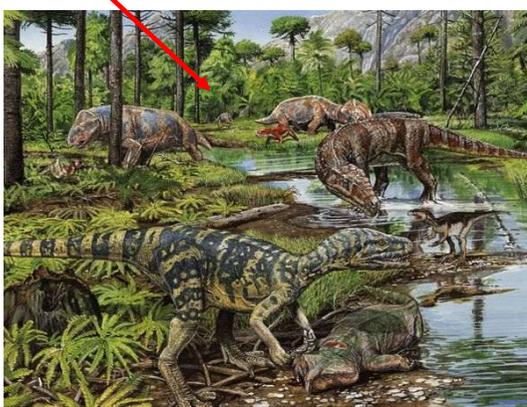
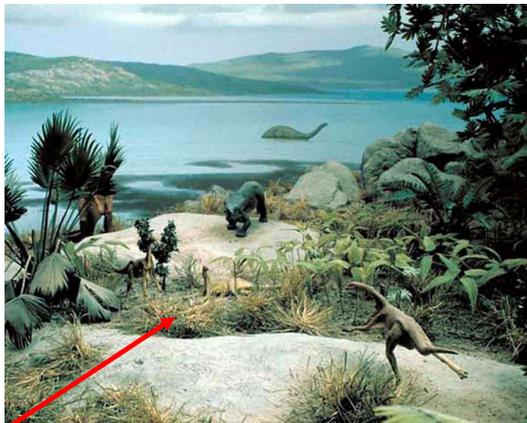
Převážně tropické klima
+ rozpad prakontinentu Pangea

⇒ Hladina moří mnohem výš
(„české křídové moře“ a jeho pozůstatky)

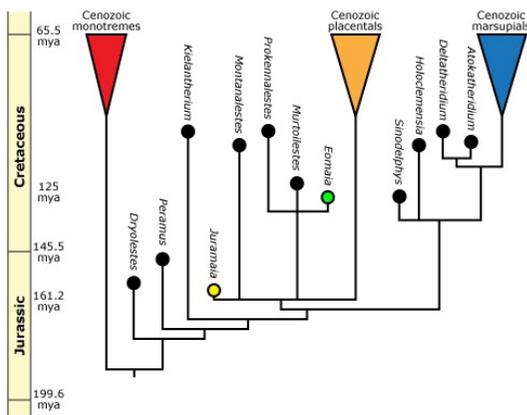
⇒ Evropa souostrovím = nemáme
pořádné vele-dinosaury

éra	perioda	p
kenozoikum	kvartér (čtvrtohory)	3
	neogén	23
	paleogén	66
mezozoikum (druhohory)	křída	145
	jura	201
	trias	252
paleozoikum (prvohory)	perm	299
	karbon	359
	devon	419
	silur	443
	ordovik	485
	kambrium	541

MESOZOIKUM (DRUHOHORY): TROPICKÝ SVĚT PLAZŮ

Vedle dinosaurů, ptakoještěřů, ryboještěřů...

Už v **JUŘE** rozrůznění **hlavních linií savců**

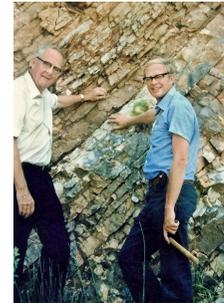
v **Křídě** diverzifikace **krytosemenných (= kvetoucích) rostlin**, a taky na ně vázaných **moderních skupin hmyzu** (včely, motýli, býložraví brouci....)

MESOZOIKUM (DRUHOHORY): DVĚ MASOVÁ VYMÍRÁNÍ

éra	perioda	p ◆
kenozoikum	kvartér (čtvrtohory)	3
	neogén	23
	paleogén	66
mezozoikum (druhohory)	křída	145
	jura	201
	trias	252
paleozoikum (prvohory)	perm	299
	karbon	359
	devon	419
	silur	443
	ordovik	485
	kambrium	541

Vysvětleno velice dobře – asteroid o průměru 10 km, iridiová vrstva, radioaktivita, vulkanická aktivita, rozsáhlé požáry....

Donedávna málo vysvětleno:
Vymření řady „prvohorních“ linií plazů a rostlin

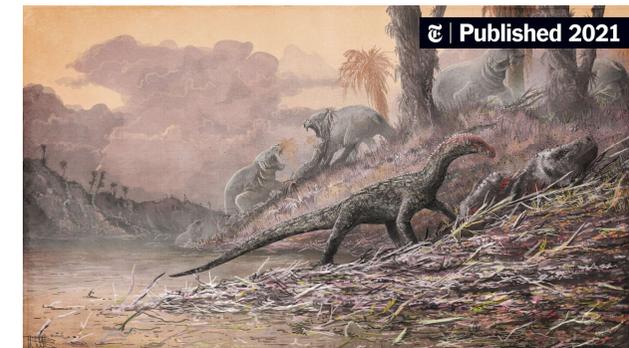
- ⇒ Svět se uvolnil pro dinosaury, ale i cykasy a jehličnany
- ⇒ Vysvětlováno vulkanismem v oblasti dnešní jižní Číny (CO₂, vzrůst teplot, vzrůst aridity... atd.)

Volcanically driven lacustrine ecosystem changes during the Carnian Pluvial Episode (Late Triassic)

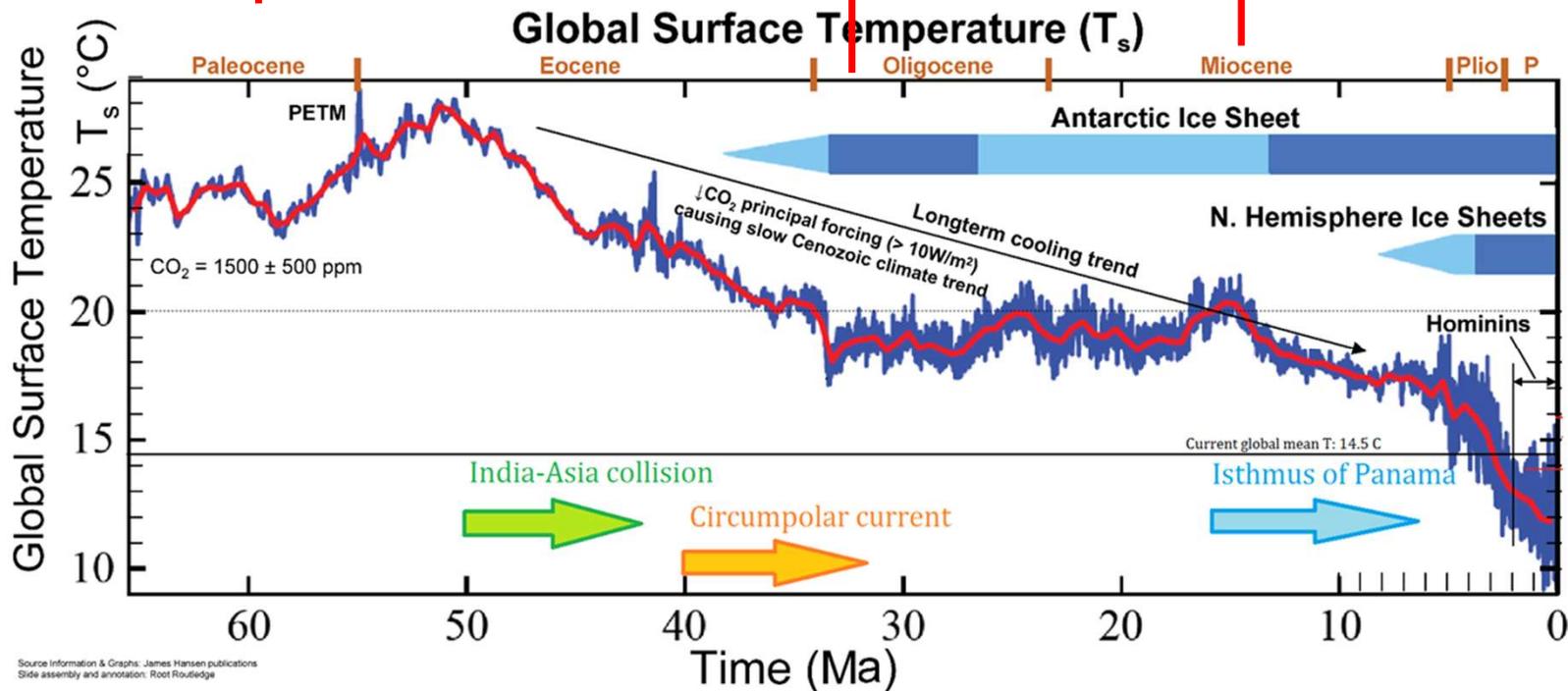
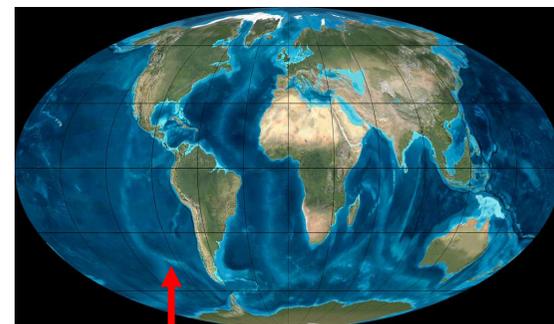
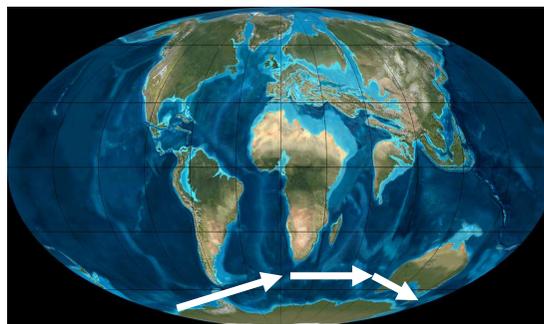
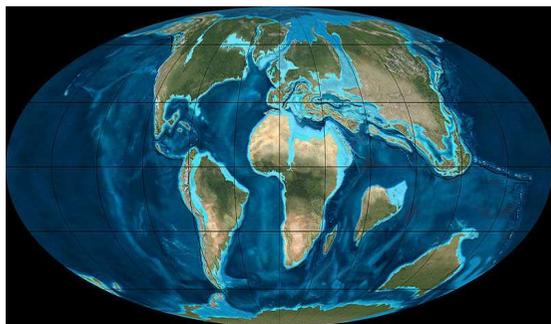
Jing Lu^a, Peixin Zhang^a, Jacopo Dal Corso^b, Minfang Yang^c, Paul B. Wignall^d, Sarah E. Greene^e, Longyi Shao^f, Dan Lyu^g, and Jason Hilton^h

^aState Key Laboratory of Coal Resources and Safe Mining, College of Geoscience and Surveying Engineering, China University of Mining and Technology, Beijing 100083, PR China; ^bState Key Laboratory of Biogeology and Environmental Geology, China University of Geosciences, Wuhan 430074, PR China; ^cResearch Institute of Petroleum Exploration and Development, PetroChina, Beijing 100083, PR China; ^dSchool of Earth and Environment, University of Leeds, Leeds LS2 9JT, United Kingdom; ^eSchool of Geography, Earth, and Environmental Sciences, University of Birmingham, Birmingham B15 2TT, United Kingdom; and ^fKey Laboratory of Oil and Gas Reservoir, China National Petroleum Corporation, Beijing 100083, PR China

Edited by Donald E. Canfield, Syddansk Universitet, Odense M, Denmark, and approved August 21, 2021 (received for review May 28, 2021)

KENOZOIKUM: TŘETIHORY + ČTVRTOHORY VLÁDA SAVCŮ NA CHLADNOUCÍ PLANETĚ - (66 - 0 Mya)

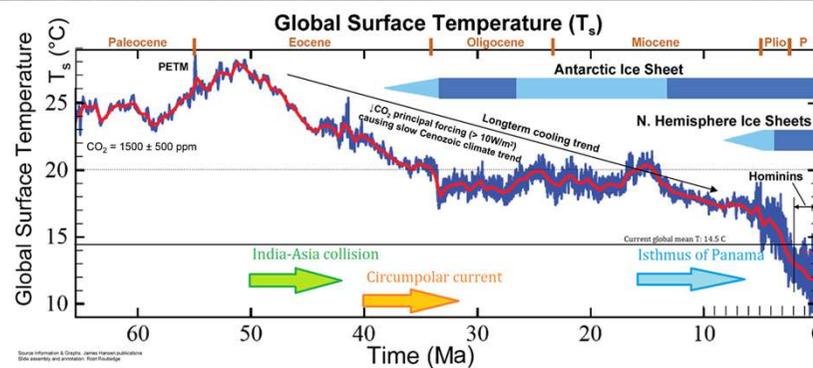
Source Information & Graphs: James Hansen publications
Side assembly and annotation: Root Routledge

éra	perioda	p
kenozoikum	kvartér (čtvrtohory)	3
	neogén	23
	paleogén	66
mezozoikum (druhoohory)	křída	145
	jura	201
	trias	252
paleozoikum (prvohory)	perm	299
	karbon	359
	devon	419
	silur	443
	ordovik	485
	kambrium	541

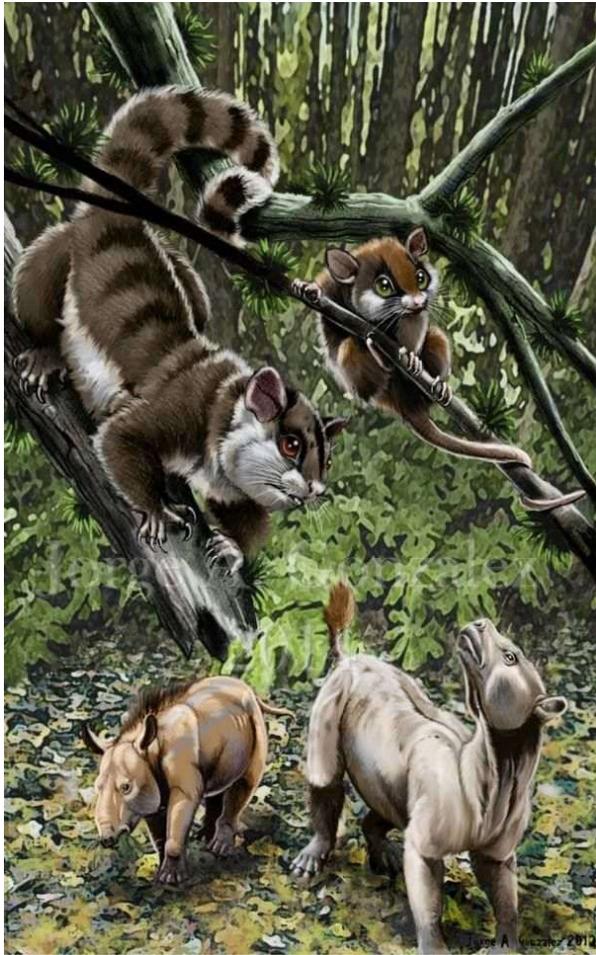
neogén	pliocén	piacenz	3,6
		zancl	5,333
	miocén	messin	7,246
		torton	11,63
		serravall	13,82
		langh	15,97
burdigal	20,44		
aquitan	23,03		
paleogén	oligocén	chatt	28,1
		rupel	33,9
	eocén	priabon	37,8
		barton	41,2
		lutet	47,8
	paleocén	ypres	56
		thanet	59,2
		seeland	61,6
		dan	66

TŘETIHORY : TROPICKÝ SVĚT PALEOCÉNU (66-59 Mya) + EOCÉNNÍ „KLIMATICKÉ OPTIMUM“ (59-38 Mya)

Úplně jiný svět – lesy mírného pásu na pólech... samé listí, největší savci tak 50 kg („koně velikosti lišky“), celá savčí fauna takové divné „myši“.

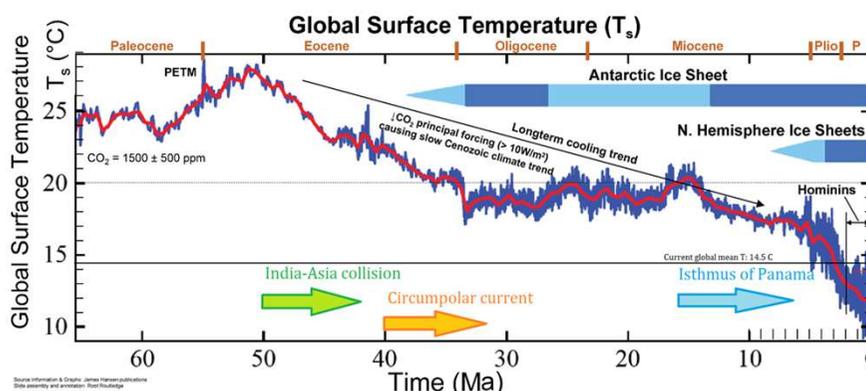
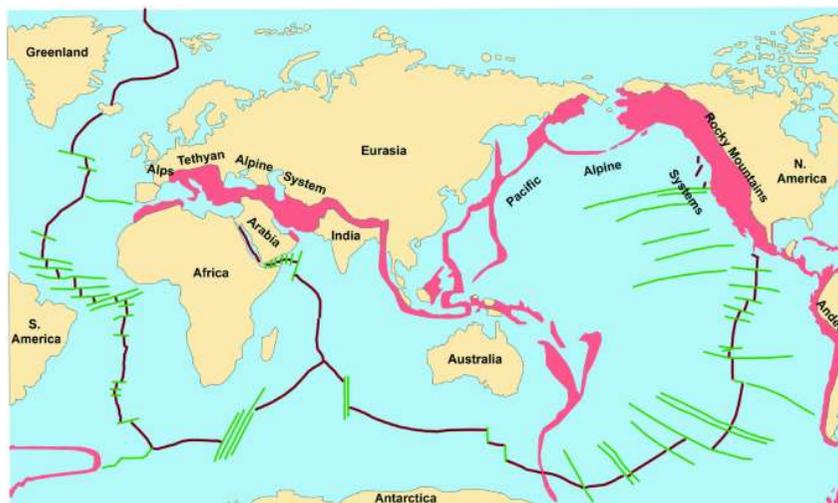
EOCÉN: VRCHOL SVĚTA TROPICKÝCH PRALESŮ (59-38 Mya)

MLADŠÍ TŘETIHORY: GLOBÁLNÍ OCHLAZENÍ

NATURE | VOL. 429 | 20 MAY 2004 | www.nature.com/nature

neogén	pliocén	piacenz	3,6
		zancł	5,333
	miocén	messin	7,246
		torton	11,63
		serravall	13,82
		langh	15,97
		burdigal	20,44
		aquitán	23,03
paleogén	oligocén	chatt	28,1
		rupel	33,9
	eocén	priabon	37,8
		barton	41,2
		lutet	47,8
		ypres	56
	paleocén	thanet	59,2
		seeland	61,6
		dan	66

Regional climate shifts caused by gradual global cooling in the Pliocene epoch

Ana Christina Ravelo¹, Dyke H. Andreasen^{2*}, Mitchell Lytle³, Annette Olivarez Lytle³ & Michael W. Wara¹

¹Ocean Sciences Department, and ²Earth Sciences Department, University of California, Santa Cruz, California 95064, USA
³Center for Geophysical Investigation of the Shallow Subsurface, Boise State University, 1910 University Drive, Boise, Idaho 83725, USA

* Present address: Rutgers University, Institute of Marine and Coastal Sciences, 71 Dudley Road New Brunswick, New Jersey 08904, USA

Article | [Open Access](#) | [Published: 20 July 2022](#)

Weakened pacific overturning circulation, winter monsoon dominance and tectonism re-organized Japan Sea paleoceanography during the Late Miocene global cooling

[Kenji M. Matsuzaki](#) , [Masayuki Ikeda](#) & [Ryuji Tada](#)

[Scientific Reports](#) 12, Article number: 11396 (2022) | [Cite this article](#)

Letter | [Published: 03 July 2019](#)

Neogene cooling driven by land surface reactivity rather than increased weathering fluxes

[Jeremy K. Caves Rugenstein](#) , [Daniel E. Ibarra](#) & [Friedhelm von Blanckenburg](#)

[Nature](#) 571, 99–102 (2019) | [Cite this article](#)

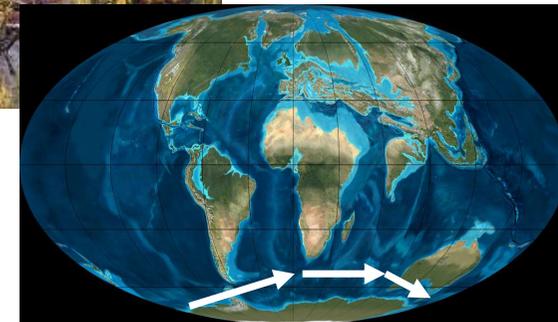
8492 Accesses | 86 Citations | 153 Altmetric | [Metrics](#)

Nikdo vám nepoví, co ho způsobilo!

H1: Samotná změna poloh kontinentů a mořských proudů

H2: Vzrůst skleníkových plynů **horotvornou činností** => jejich postupná absorpce do vod (přes uhličitany) a půd (fixovány v málo reaktivním humusu?)

OLIGOCÉN: ZAČÍNÁ SE OCHLAZOVAT

Objevují se trávy. Nejdřív jako lesní příměs, mokřady, atd.

To otevře novou niku: SPÁSAČI TRAV.

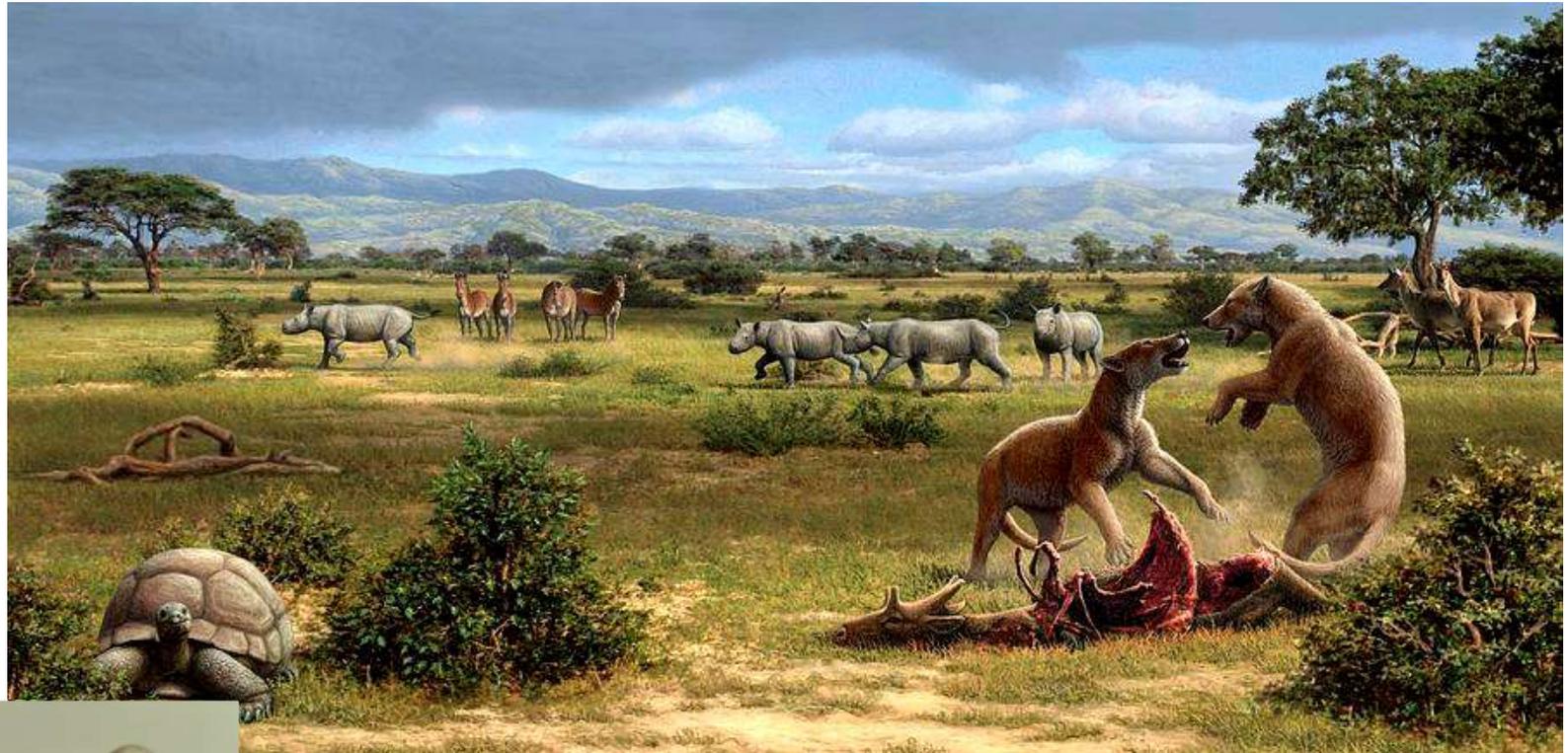
Výhoda velkého těla = začíná **fantastický příběh KOEVOLUCE savců a trav**, která nám dala Polidštění opice, Steaky, Myslivost, Cléb, Mléko, a ORNOU PŮDU.

Bez tráv a jejich spásačů by náš svět nebyl...

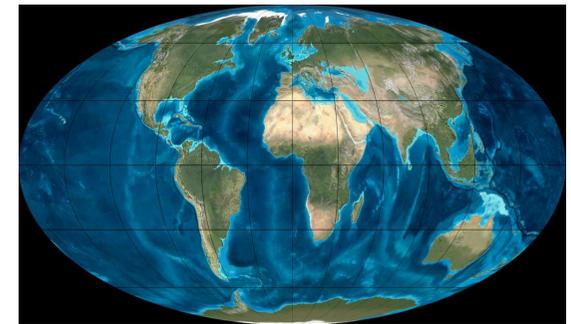
pliocén	piacenz	3,6
	zancl	5,333
miocén	messin	7,246
	torton	11,63
	serravall	13,82
	langh	15,97
	burdigal	20,44
	aquitan	23,03
oligocén	chatt	28,1
	rupel	33,9
eocén	priabon	37,8
	barton	41,2
	lutet	47,8
	ypres	56
paleocén	thanet	59,2
	seeland	61,6
	dan	66

MIOCÉN: VZNIK SEVERNÍHO SUPERKONTINENTU

pliocén	piacenz	3,6
	zancl	5,333
miocén	messin	7,246
	torton	11,63
	serravall	13,82
	langh	15,97
	burdigal	20,44
	aquitan	23,03
oligocén	chatt	28,1
	rupel	33,9
eocén	priabon	37,8
	barton	41,2
	lutet	47,8
	ypres	56
paleocén	thanet	59,2
	seeland	61,6
	dan	66

V tomhle světě by se už dalo žít... žrádla dost!

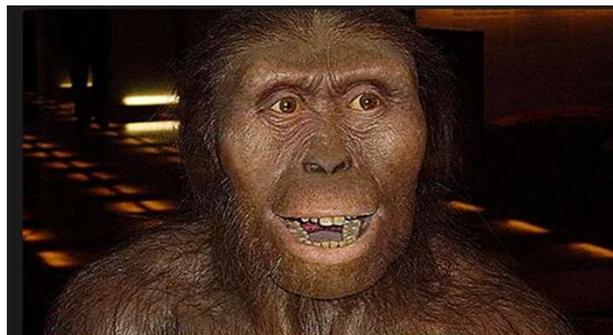

pliocén	piacenz	3,6
	zancl	5,333
miocén	messin	7,246
	torton	11,63
	serravall	13,82
	langh	15,97
	burdigal	20,44
	aquitan	23,03
oligocén	chatt	28,1
	rupel	33,9
eocén	priabon	37,8
	barton	41,2
	lutet	47,8
	ypres	56
paleocén	thanet	59,2
	seeland	61,6
	dan	66

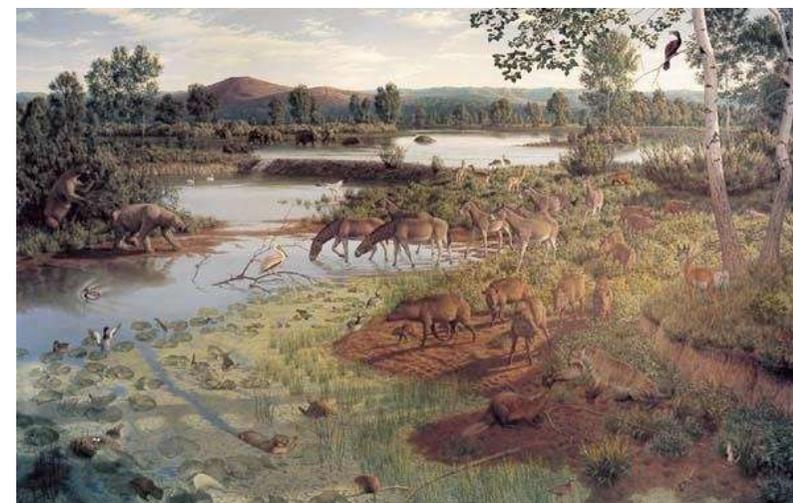

- srážka Amerik, míšení faun
- světu, krom Austrálie, Madagaskaru a Nového Zélandu, vládnu **sloni**, plus **velké želvy**
- Už se však začíná objevovat budoucí **superpredátor**

Australopithecus sp.

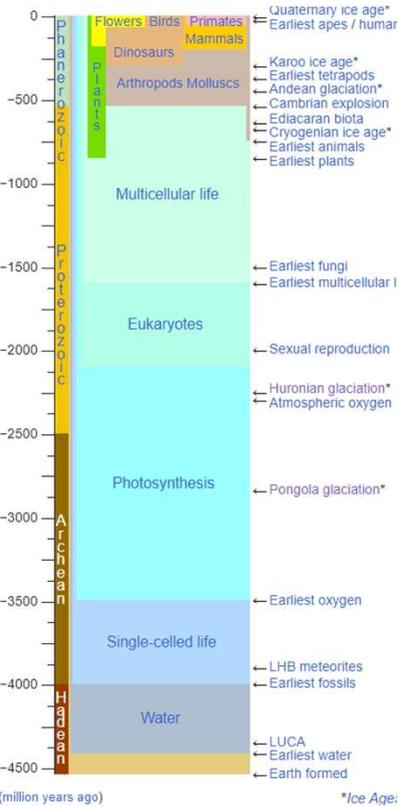
PLIOCÉN: RÁJ VELKÝCH SAVCŮ

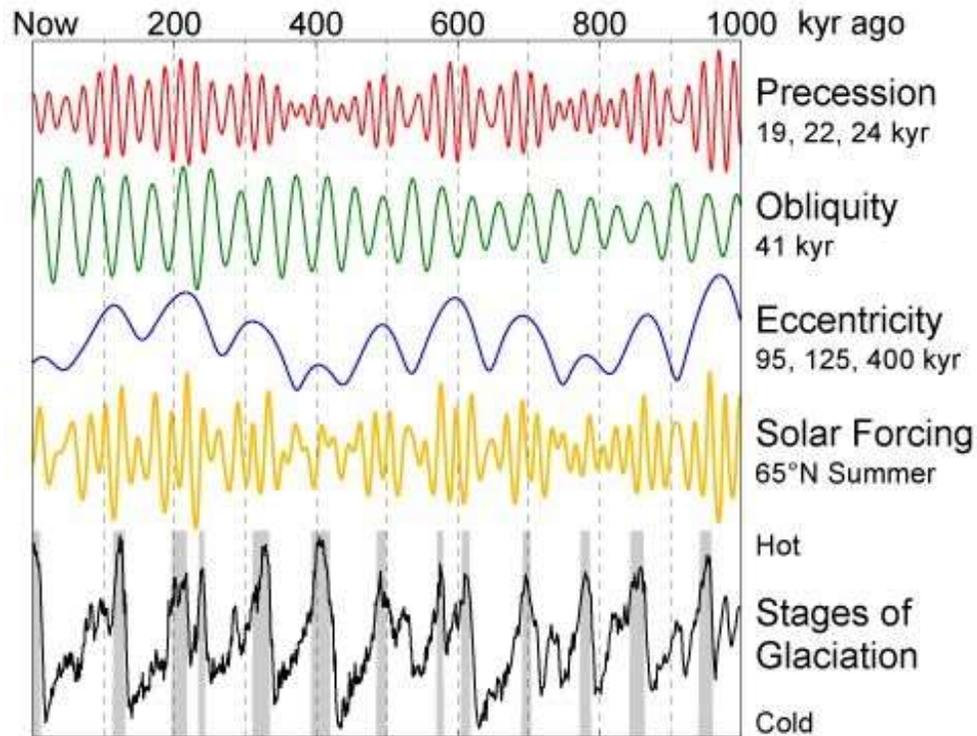
Milankovičovy cykly

Do začátku pleistocénu neměly vliv:

Země musí být dost chladná, aby byly malé rozdíly v příklonu či náklonu Slunce poznat.

PLEISTOCÉN („STARŠÍ ČTVRTOHORY“) – KLIMA V POHYBU - 2.6 – 0.01 Mya

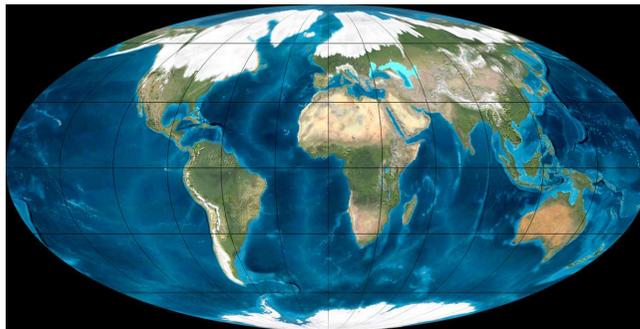
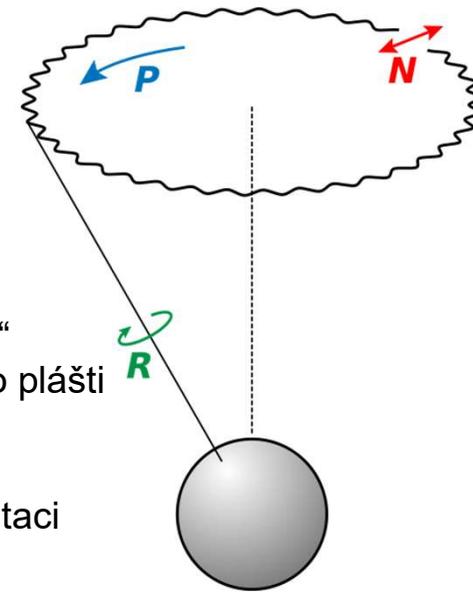

Precese (příklony)

Náklon osy

Excentricita

Sluneční aktivita

Precese: „setrvačnickový“ pohyb Země přibližně po plášti dvoukužele, způsobený vyrovnáváním změn ve sluneční a měsíční gravitaci

PLEISTOCÉN („STARŠÍ ČTVRTOHORY“) – KLIMA V POHBU - 2.6 – 0.01 Mya

Střídání

dob ledových...

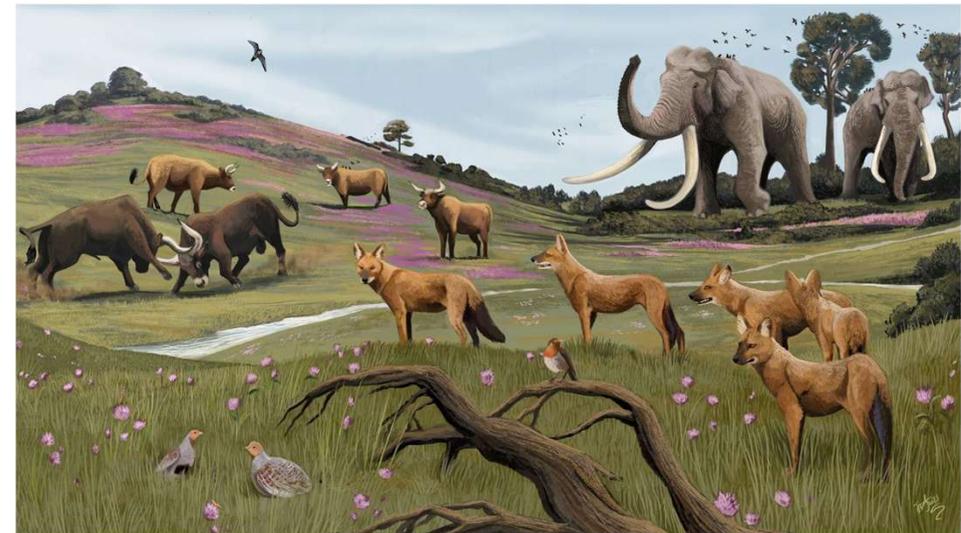

...a meziledových

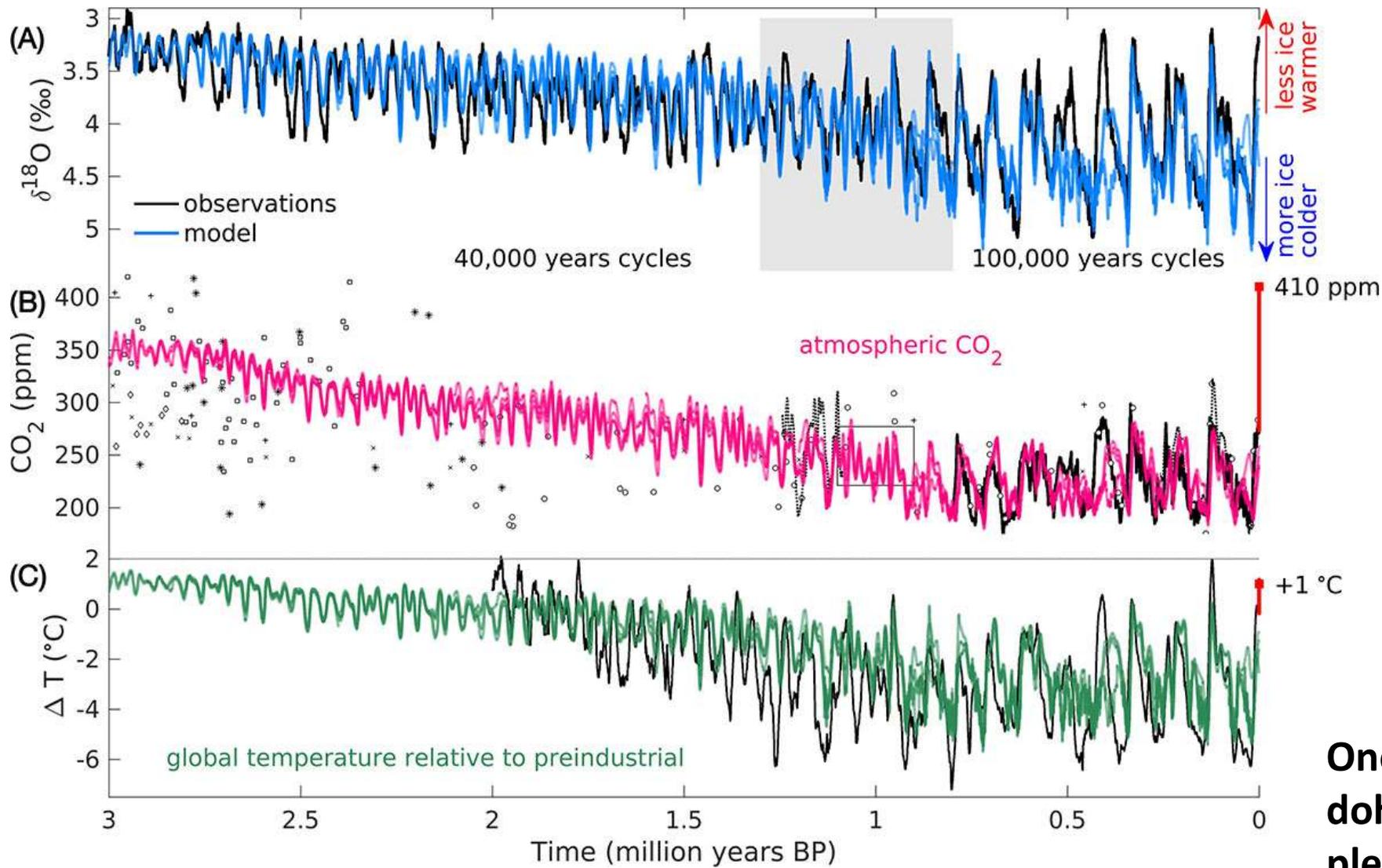
PLEISTOCÉN („STARŠÍ ČTVRTOHORY“) – KLIMA V POHBU - 2.6 – 0.01 Mya

Glaciální fauna: Yukon, Aljaška

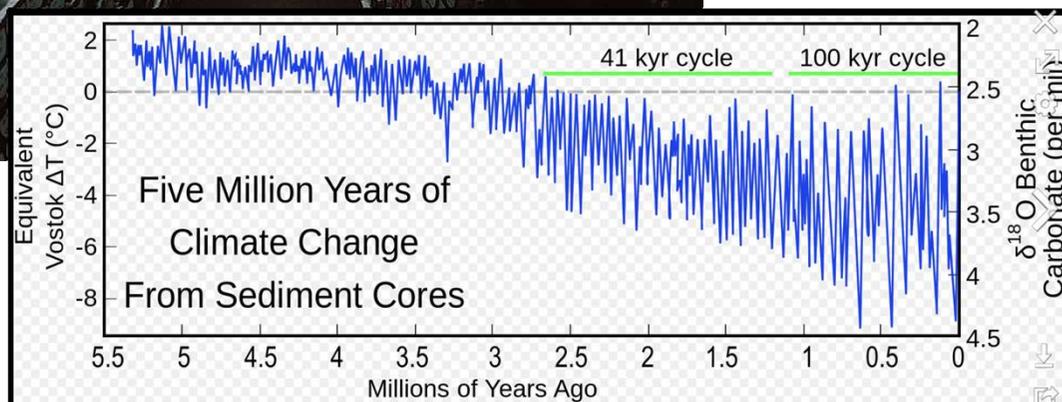
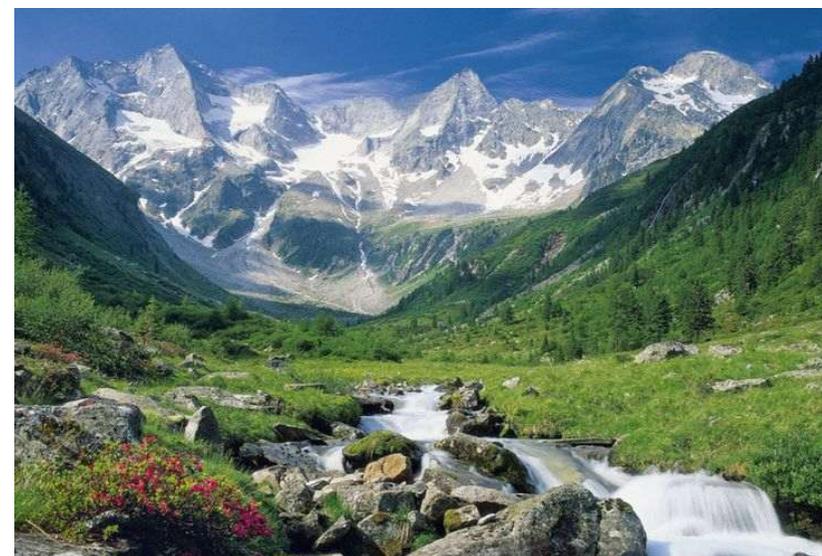
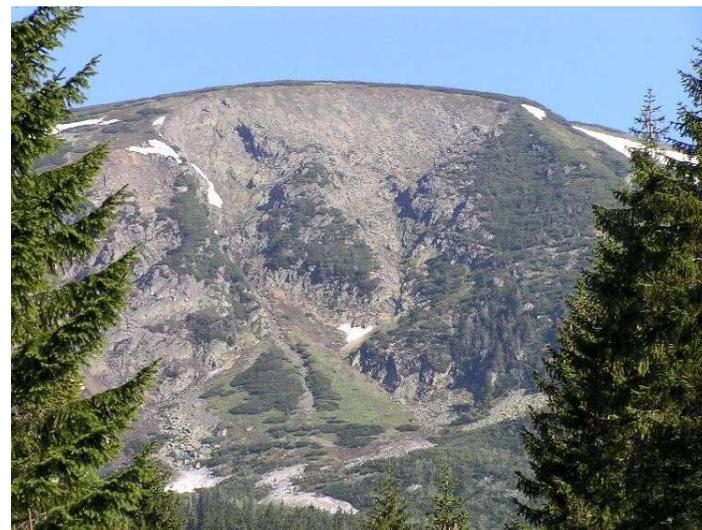
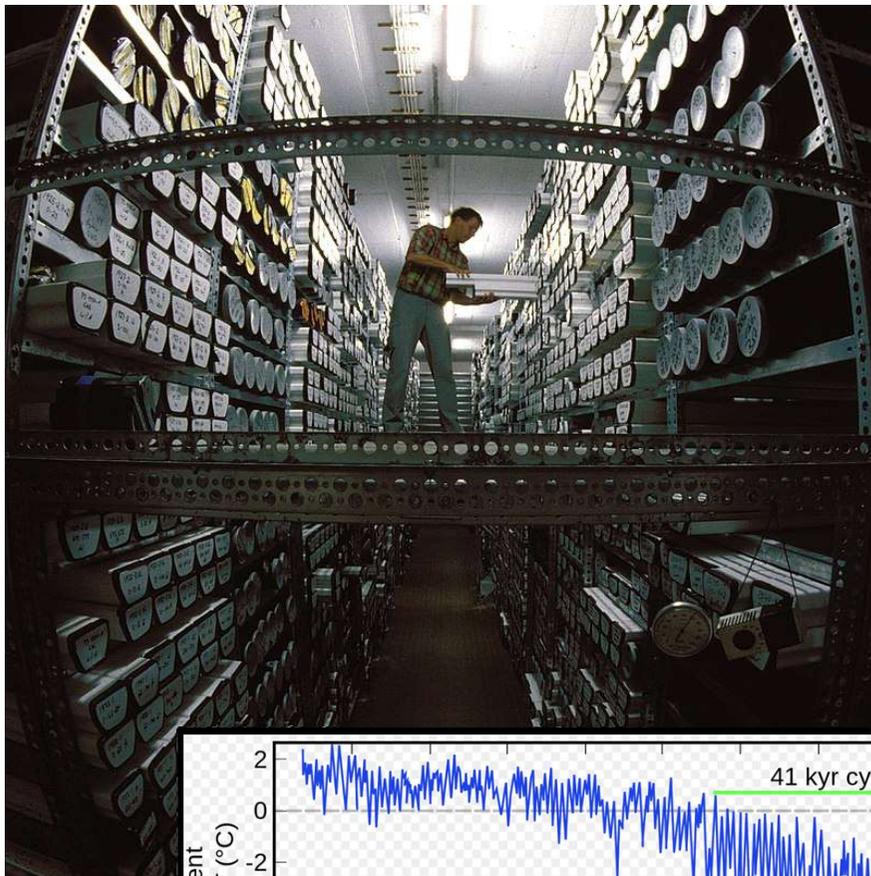
Interglaciální fauna: Západní Evropa

PLEISTOCÉN („STARŠÍ ČTVRTOHORY“) – KOLIK BYLO DOB LEDOVÝCH?

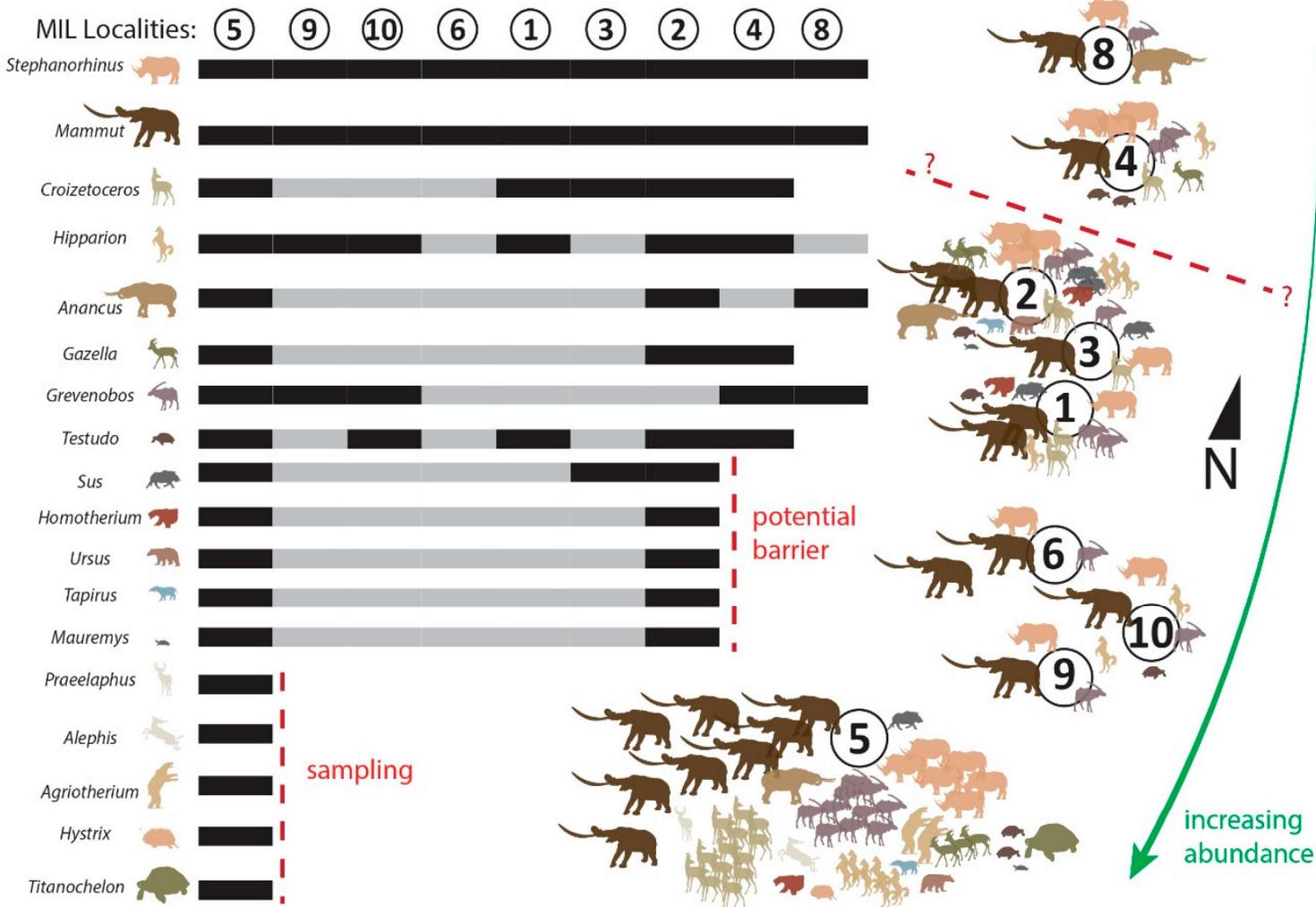
**Ono ani není přesná
dohoda, kde má
pleistocén hranici!**

PLEISTOCÉN: JAK TO VÍME?

Marine isotope stages: isotopy kyslíku O-18 z hlubokomořských vrtů

STARŠÍ ČTVRTOHORY („KRÁTKÉ CYKLY“) – PŘÍKLAD ŘECKÉ FAUNY

Velké ovlivnění Afrikou (ale to je polohou), jinak i zvířata typu tapírů, více druhů chobotnatců...

Article

The Paradise Lost of Milia (Grevena, Greece; Late Pliocene, Early Villafranchian, MN15/MN16a): Faunal Composition and Diversity

Evangelos Vlachos^{1,2,*}, Evangelia Tsoukala², Evelyne Crégut-Bonnoure^{3,4}, Claude Guérin^{5,†} and Dick Mol⁶

¹ CONICET and Museo Paleontológico Egidio Feruglio, Av. Fontana 140, 9100 Trelew, Chubut, Argentina

² School of Geology, Faculty of Sciences, Aristotle University of Thessaloniki, University Campus, 54124 Thessaloniki, Greece; lilits@geo.auth.gr

³ Muséum Requier, 67 Rue Joseph Vernet, 84000 Avignon, France; evelyne.cregut@orange.fr

⁴ UMR 5608 TRACES, Université Jean Jaurès, 31058 Toulouse CEDEX 1, France

⁵ UFR des Sciences de la Terre, Université Claude-Bernard-Lyon-1, 69100 Villeurbanne, France

⁶ Natural History Museum Rotterdam, 3015 AA Rotterdam, The Netherlands; dickmol@telfort.nl

* Correspondence: evlacho@mef.org.ar; Tel.: +54-280-443-2100

† In memoriam of Prof. Claude Guérin, who passed away on 22 August 2016.

Academic Editors: Maria Rita Palombo and Gavin Prideaux

Received: 20 June 2018; Accepted: 3 August 2018; Published: 9 August 2018

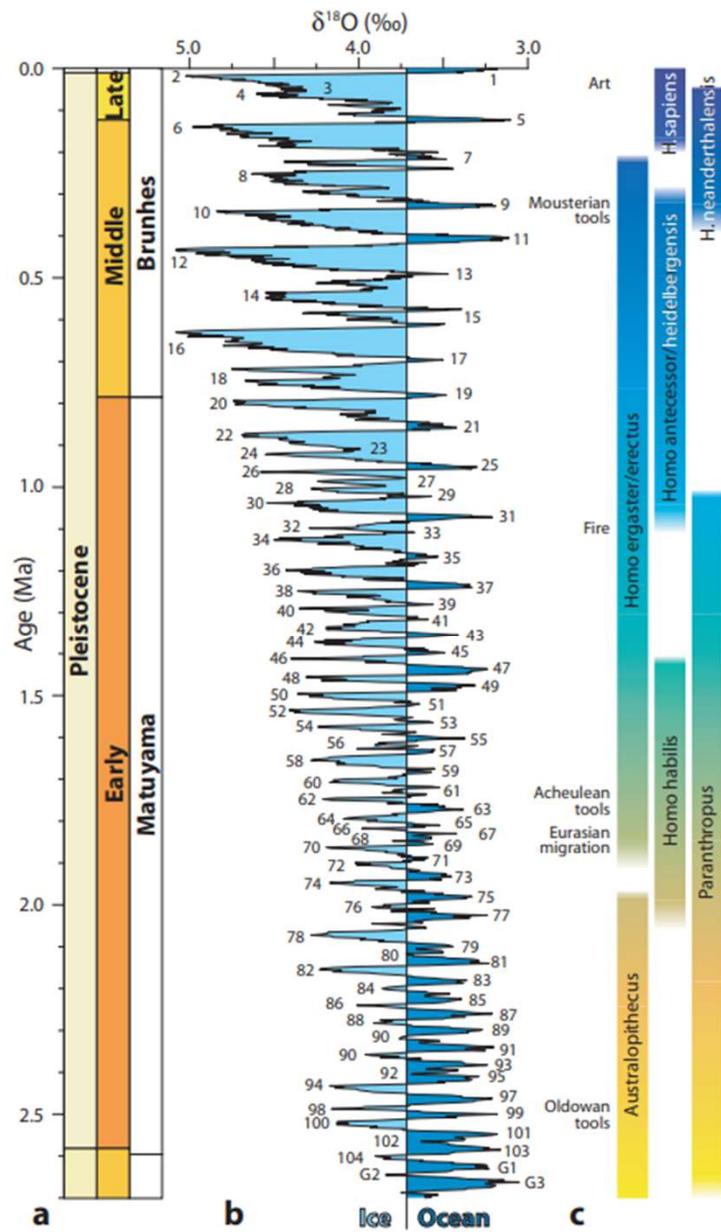

STARŠÍ ČTVRTOHORY („KRÁTKÉ CYKLY“) – SEVER STÁLE BEZ LEDOVCŮ

Reconstructed Northern European landscape from the late part of Early Pleistocene - Cold and rough, but for long periods without ice. It is believed that only about 800,000 years before present, glaciers arrived in South Scandinavia and Northern Europe.

PLEISTOCÉNNÍ BLÁZINEC

Interglaciály dělá **NÁKLON OSY**

ale ne každý náklon udělá interglaciál

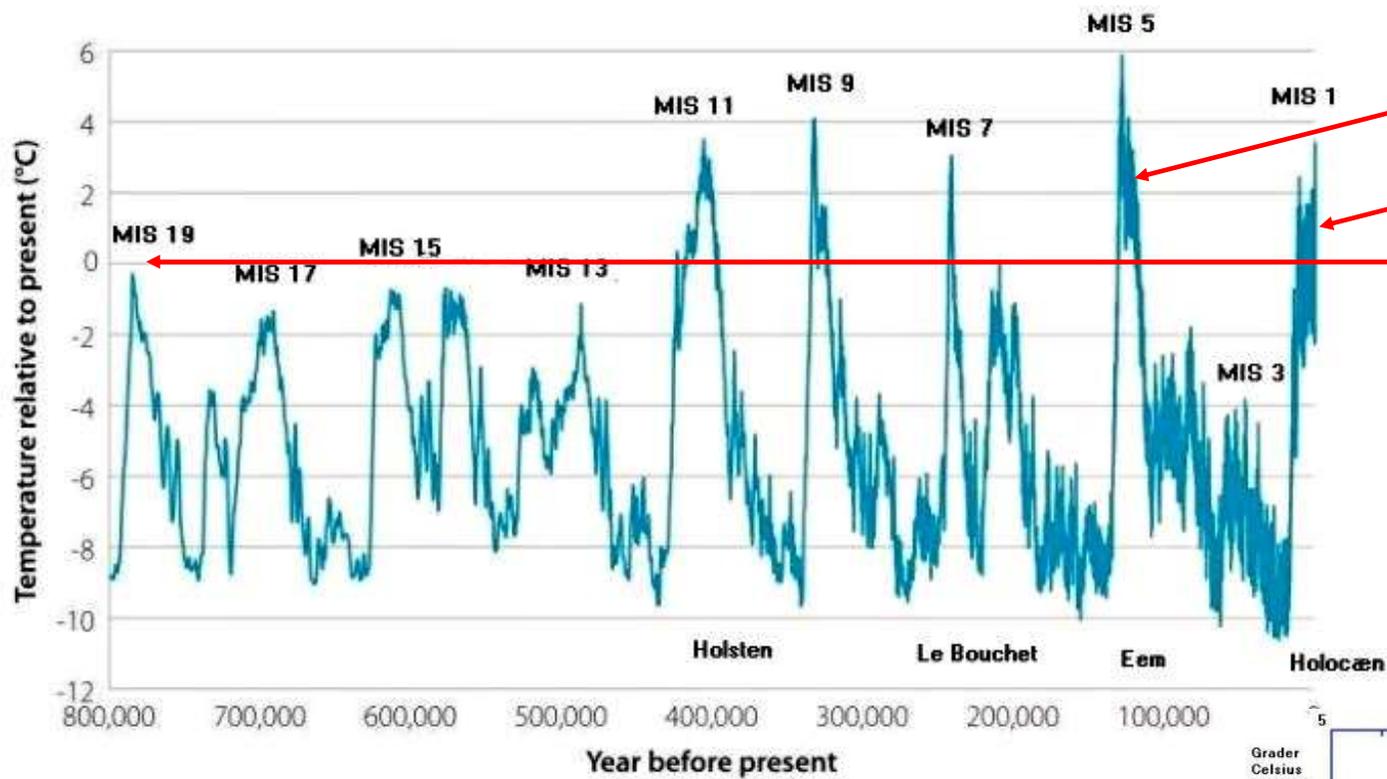
Potřebujeme k tomu:

strmou šikmost, velkou letní sluneční aktivitu (v zimě na severu), a velmi nestabilní (tj. velký!) ledový příkrov

Fig. 14.1 The Pleistocene climatic madhouse

© Pleistocene subdivisions according to the International Commission on Stratigraphy, ICS 2004, and of 104 individual events of

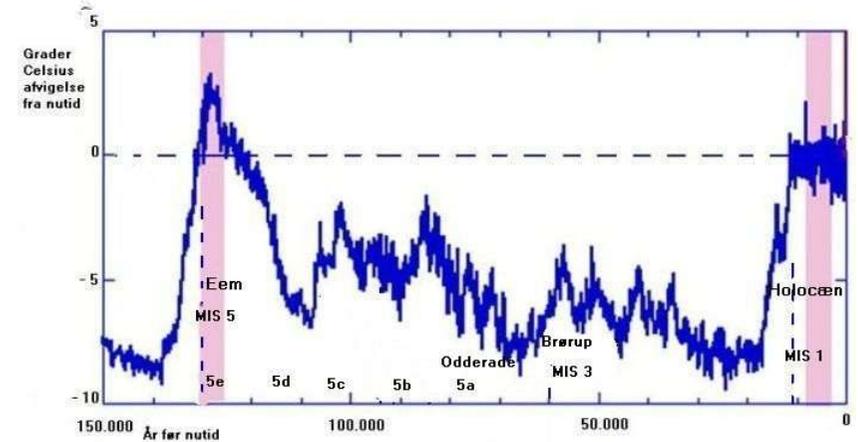
MLADŠÍ ČTVRTOHOY („DLOUHÉ CYKLY“) – NORMÁLNÍ JE DOBA LEDOVÁ!

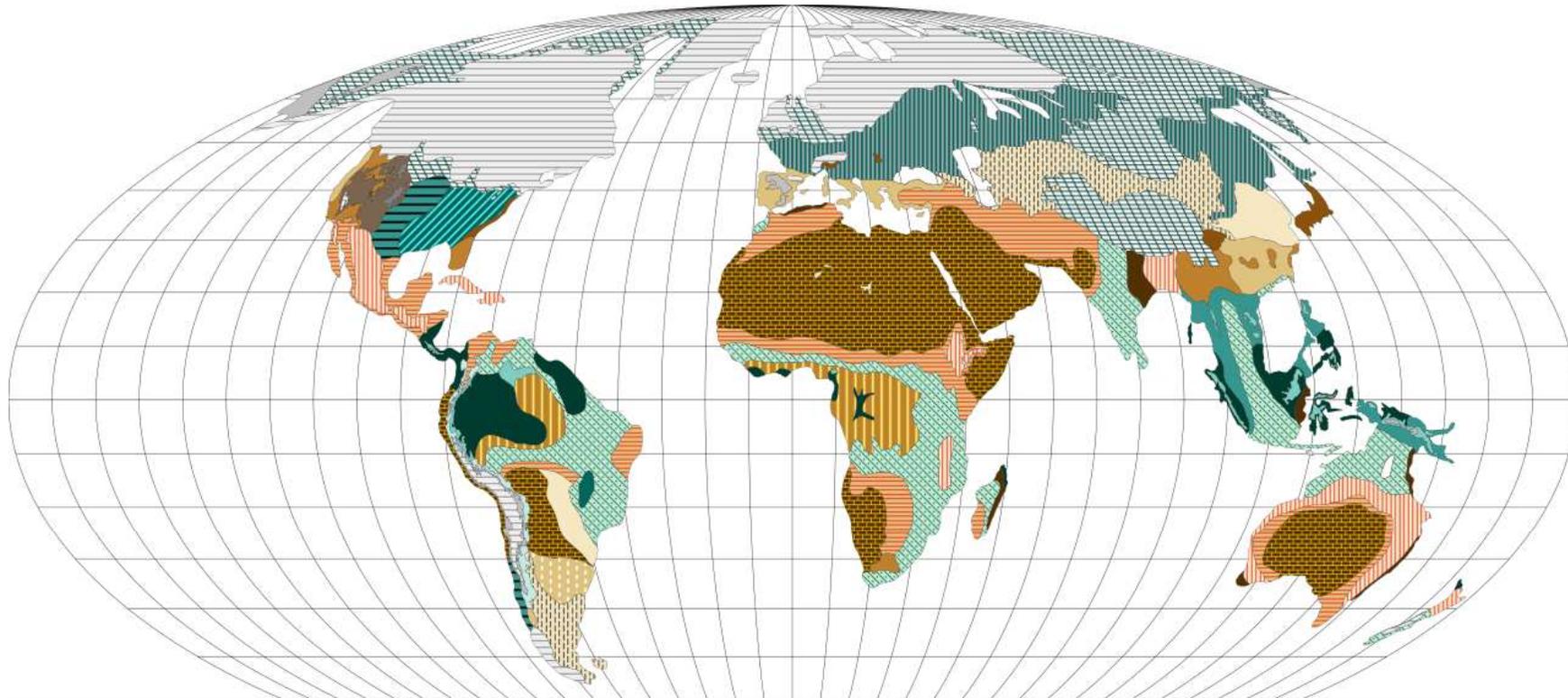
Největší sláva Neandrtálců

Vzestup moderního lidstva

Na ca 80 000 let chladného klimatu připadá 10 – 20 000 let „našeho“ klimatu – a ani to ne vždy!

MLADŠÍ ČTVRTOHOY („DLOUHÉ CYKLY“): SVĚT GLACIÁLNÍHO MAXIMA

Last Glacial Maximum Vegetation

Mollweide projection map generated by @locoluis from shapefile published by Ray, N. and J. M. Adams. 2001
 "A GIS-based Vegetation Map of the World at the Last Glacial Maximum (25,000-15,000 BP). Internet Archaeology 11."

Tropical rainforest	Tropical grassland	Open boreal woodlands	Temperate desert	Subalpine parkland
Monsoon or dry forest	Tropical extreme desert	Semi-arid temperate woodland or scrub	Temperate semi-desert	Dry steppe
Tropical woodland	Savanna	Tundra	Forest steppe	Temperate steppe grassland
Tropical thorn scrub and scrub woodland	Broadleaved temperate evergreen forest	Steppe-tundra	Montane Mosaic	Main Taiga
Tropical semi-desert	Montane tropical forest	Polar and alpine desert	Alpine tundra	Ice sheet and other permanent ice

Source: http://intarch.ac.uk/journal/issue11/rayadams_toc.html

(CC BY 3.0)

MLADŠÍ ČTVRTOHOY („DLOUHÉ CYKLY“): EVROPA INTERGLACIÁLNÍ

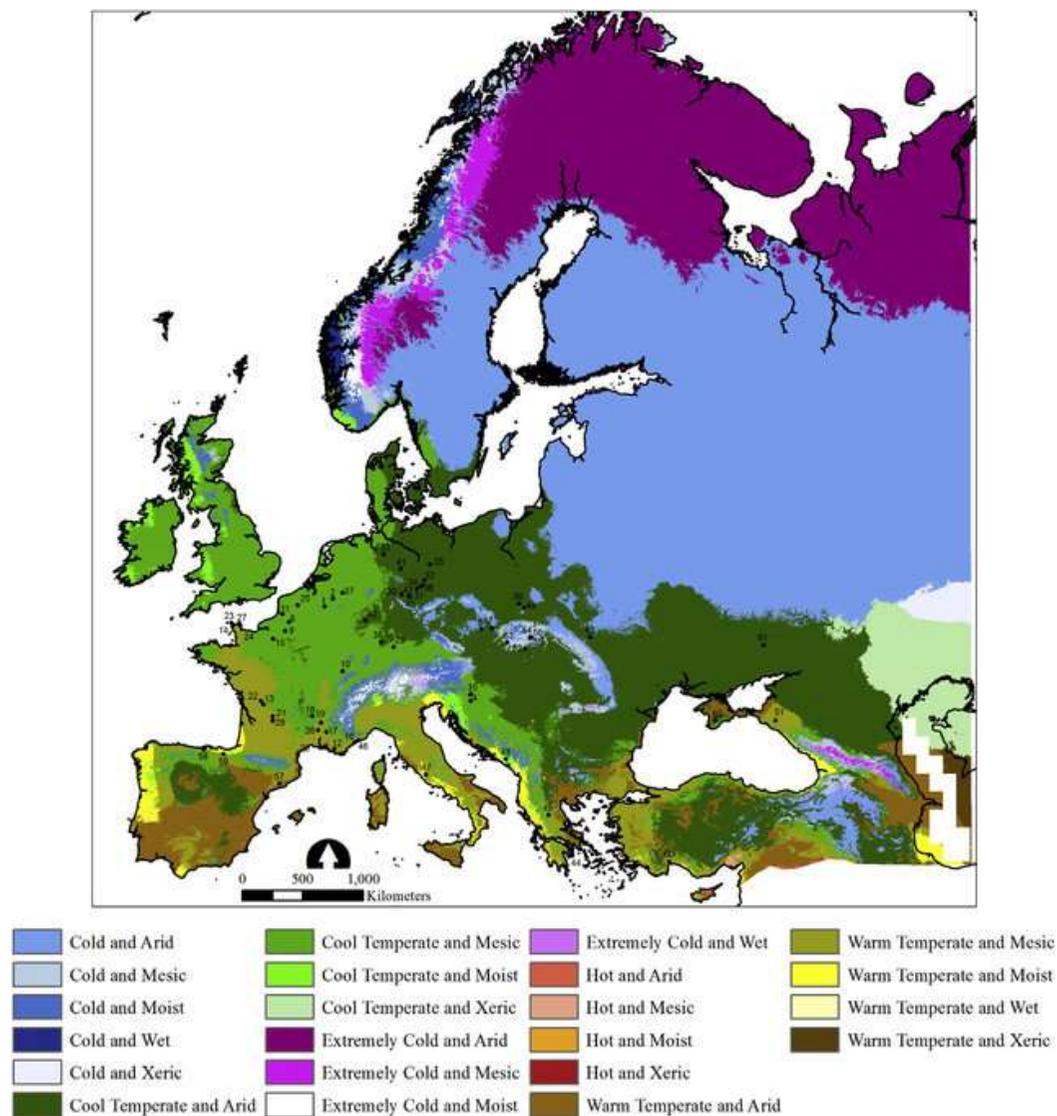
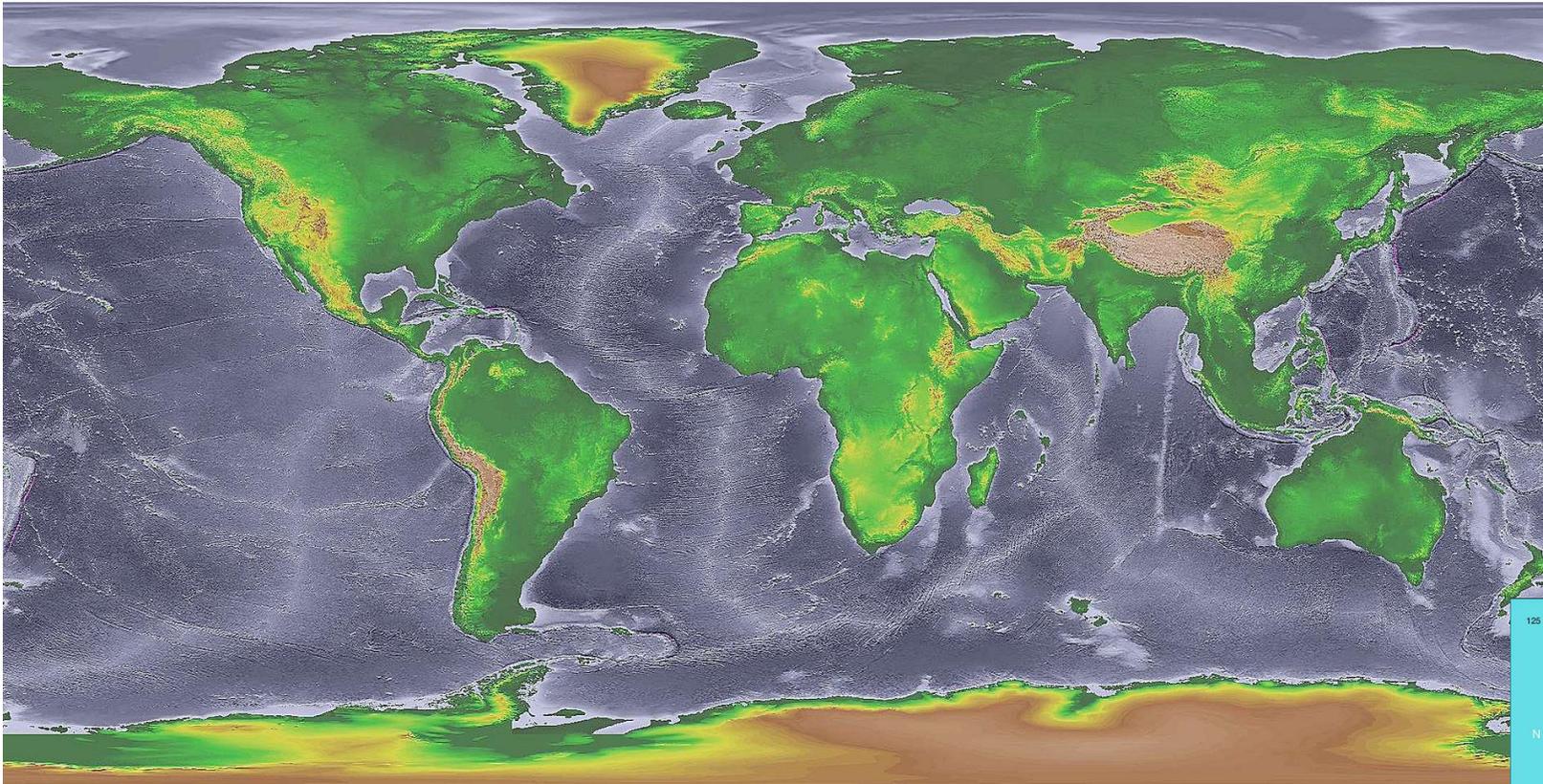

Fig. 2. Eemian-aged sites (Table 1) and LIG paleoclimate zones modeled from average annual precipitation, average annual maximum and average annual minimum temperature GCM data.

MLADŠÍ ČTVRTOHOY („DLOUHÉ CYKLY“): SUCHÝ A MOKRÝ SVĚT

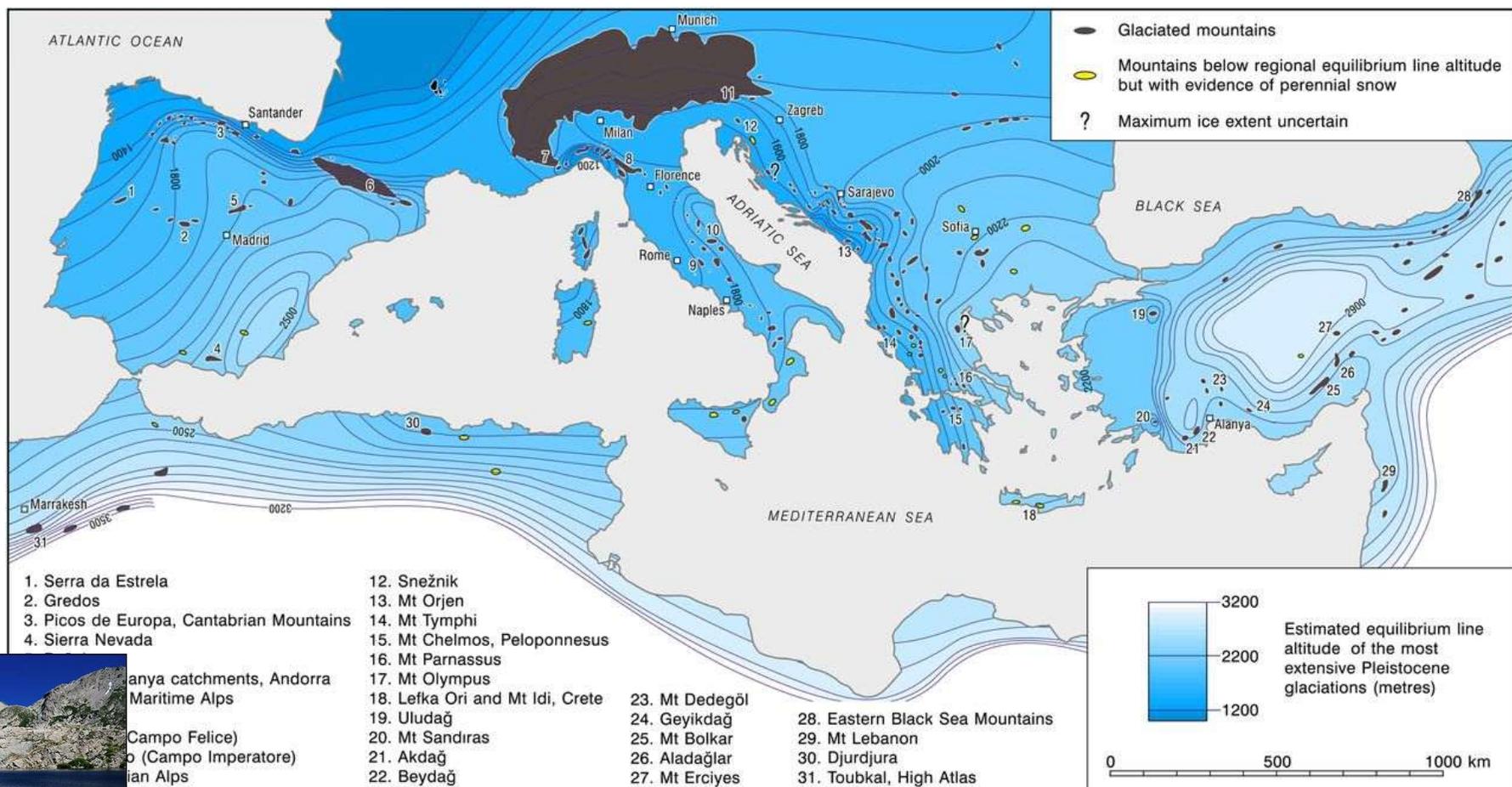

Vrchol posledního
glaciálu

Vrchol Eemského
interglaciálu

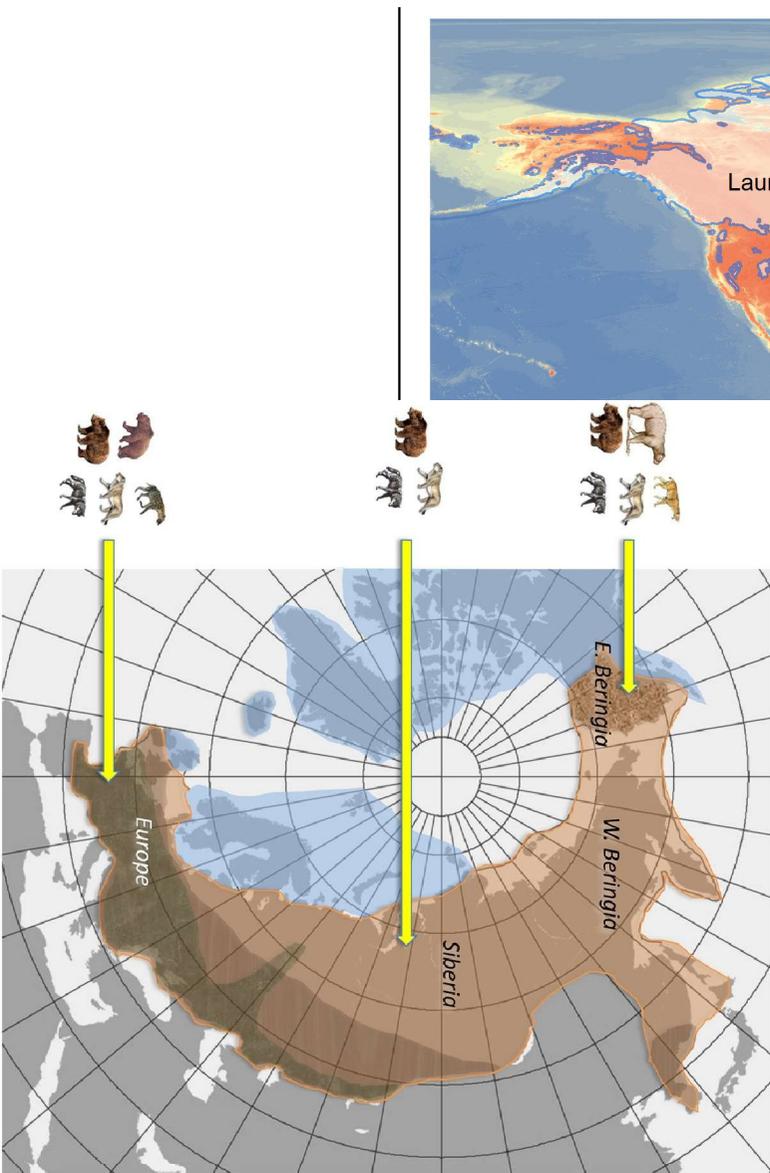
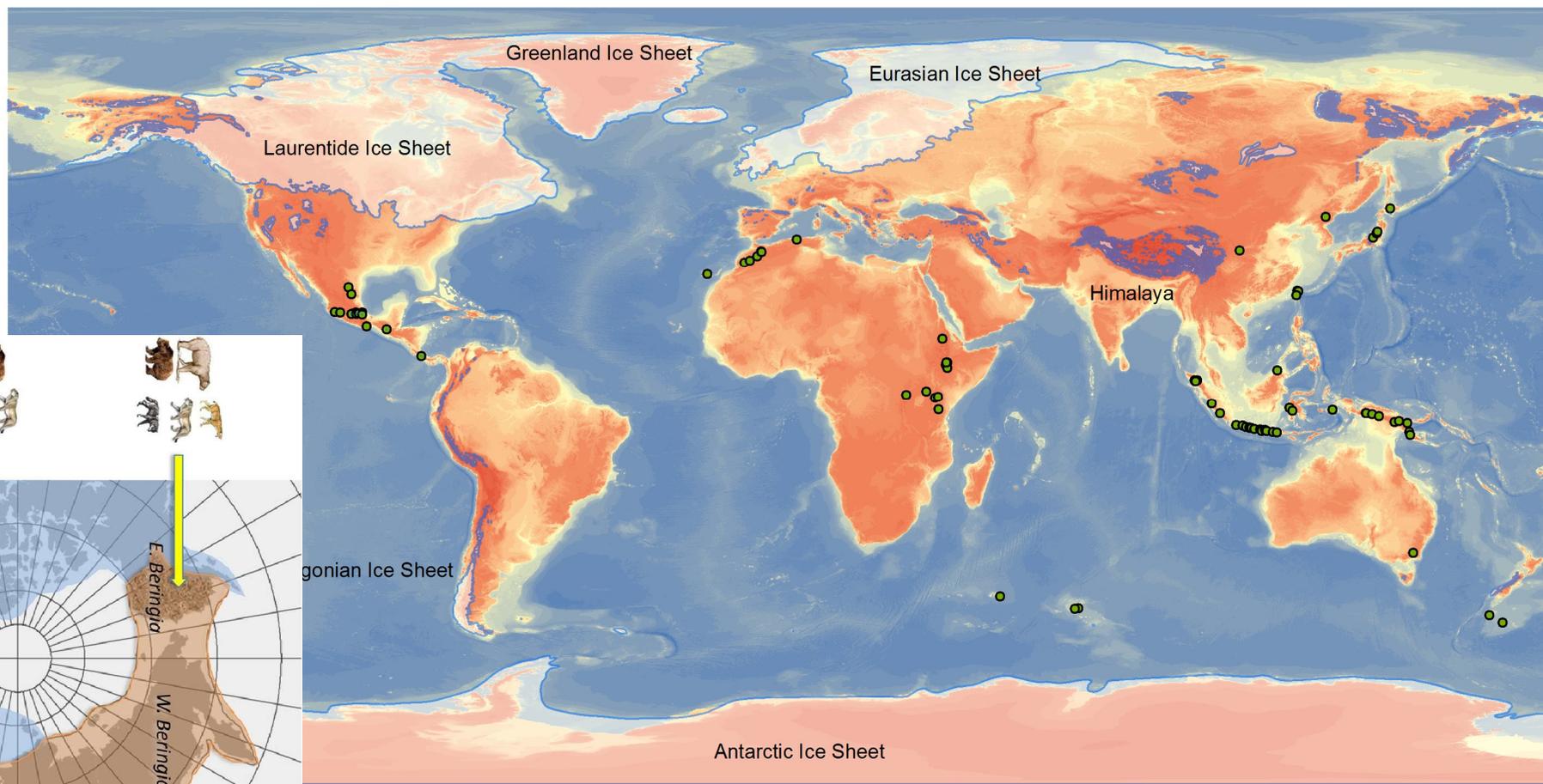
MLADŠÍ ČTVRTOHORY („DLOUHÉ CYKLY“): LEDOVCE VE STŘEDOMOŘÍ

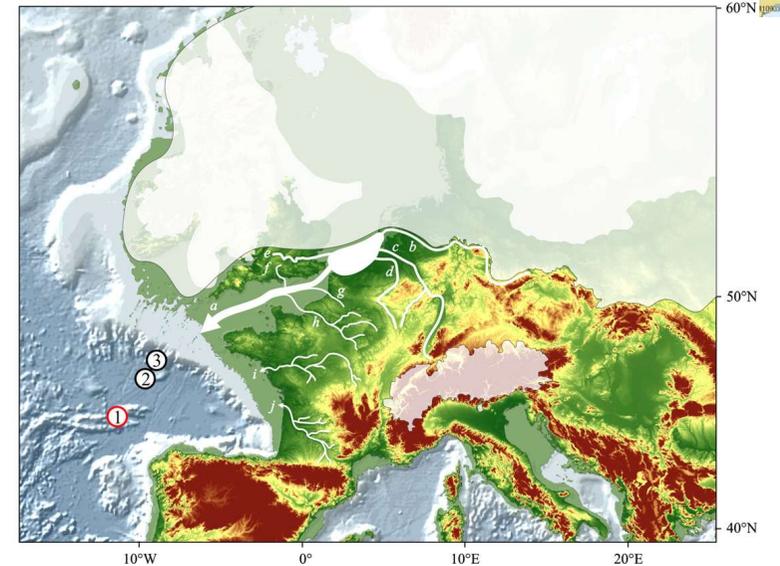
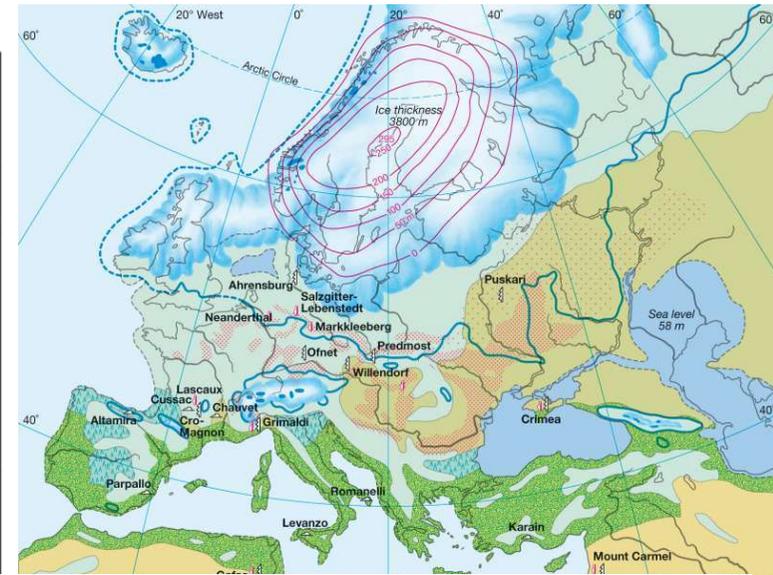
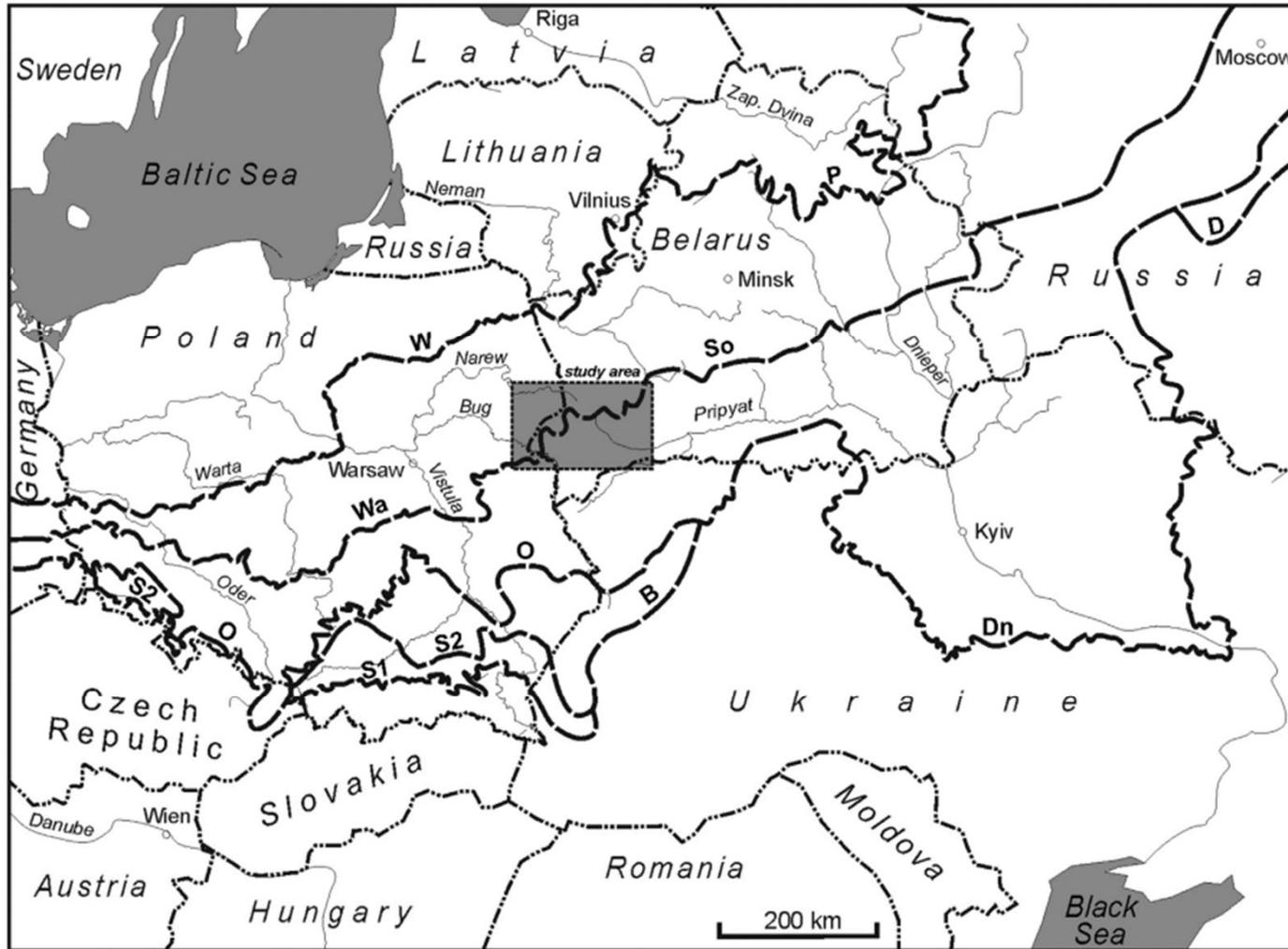
Laco Capitello, Korsika

MLADŠÍ ČTVRTOHORY: GLOBÁLNÍ ZALEDNĚNÍ A MAMUTÍ STEP

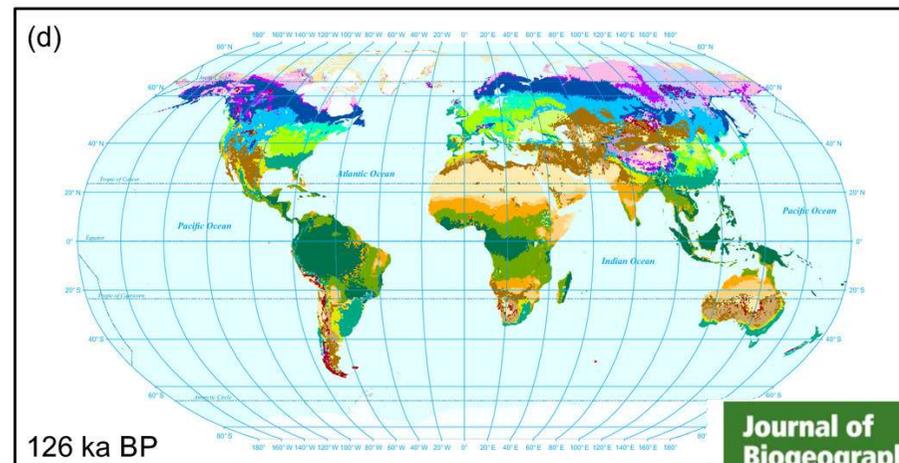
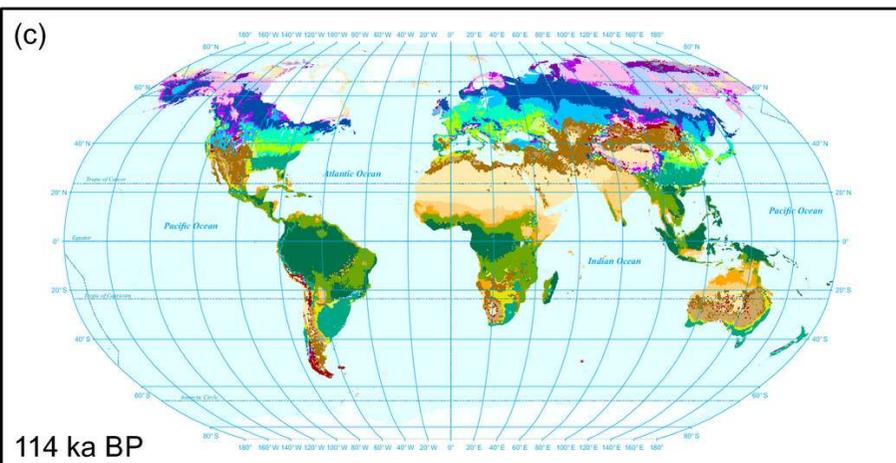
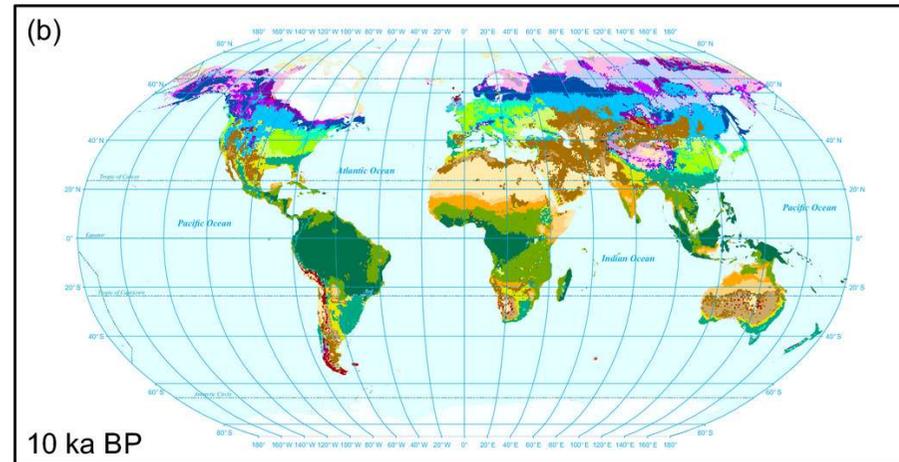
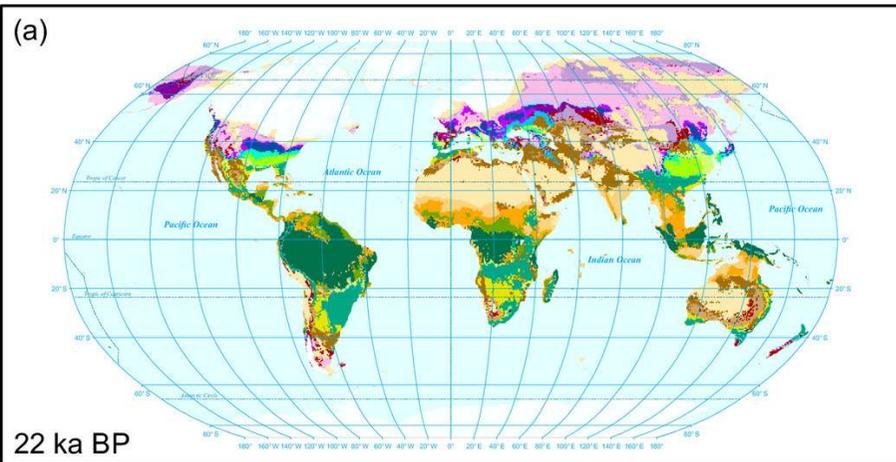

MLADŠÍ ČTVRTOHORY („DLOUHÉ CYKLY“): ZALEDNĚNÍ STŘEDNÍ EVROPY

Fig. 1. Location sketch with traditional limits of the Scandinavian ice sheet in central and eastern Europe. Limits of glaciations at a land surface: D – Donian; S1 – Sanian 1, S2 – Sanian 2, B – Berezinian, O – Odranian, Dn – Dnieperian, Wa – Warta Stadial, So – Sozh Stadial, W – Weichselian (Vistulian), P – Poozierian.

MLADŠÍ ČTVRTOHOY („DLOUHÉ CYKLY“): ZMĚNY GLOBÁLNÍ VEGETACE

Legend

Desert	Warm Temperate Woodland
Semi-desert	Temperate Broad-leaved Evergreen Forest
Tropical Grassland	Temperate Summergreen Forest
Savanna	Temperate Needle-leaved Evergreen Forest
Tropical Raingreen Forest	Temperate Mixed Forest
Tropical Evergreen Forest	Temperate Parkland
Temperate Shrubland	Steppe
Unclassified	Ice sheet

Boreal Parkland
Boreal Evergreen Needle-leaved Forest
Boreal Summergreen Needle-leaved Forest
Boreal Summergreen Broad-leaved Forest
Boreal Woodland
Shrub Tundra
Tundra
Ocean or lake

Journal of Biogeography

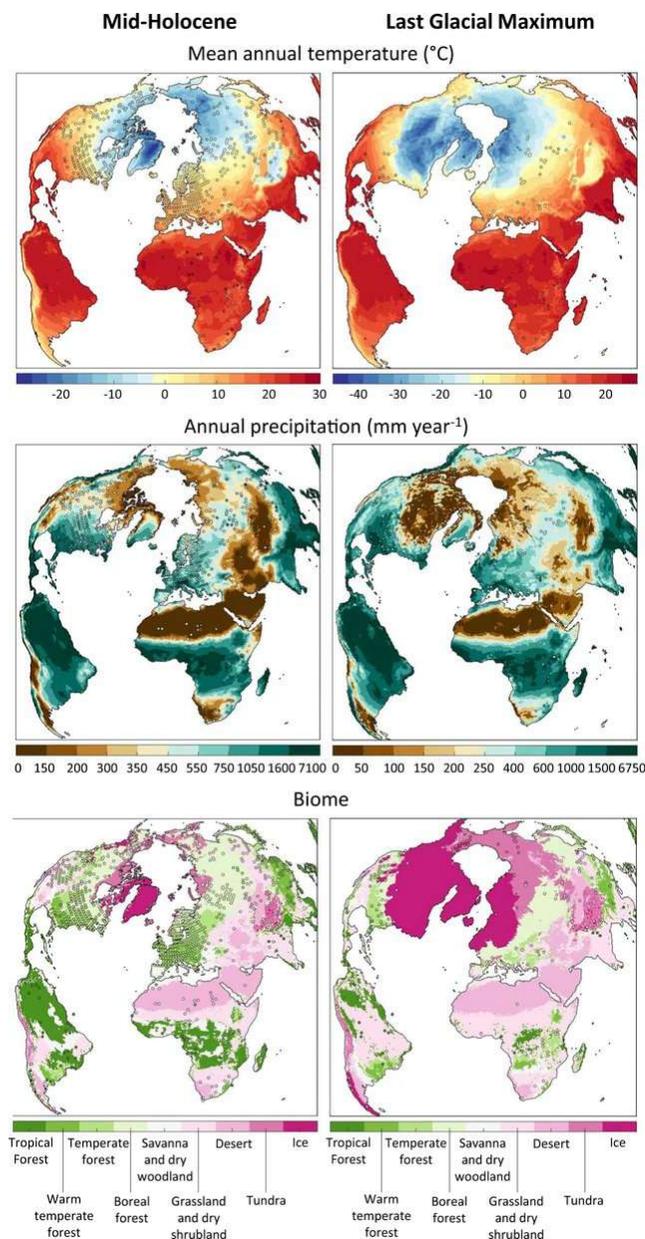
RESEARCH PAPER

Global vegetation patterns of the past 140,000 years

Judy R. M. Allen, Matthew Forrest, Thomas Hickler, Joy S. Singarayer, Paul J. Valdes, Brian Huntley

First published: 16 July 2020 | <https://doi.org/10.1111/jbi.13930> | Citations: 24

MLADŠÍ ČTVRTOHOY („DLOUHÉ CYKLY“): ZMĚNY GLOBÁLNÍ VEGETACE

SCIENTIFIC DATA

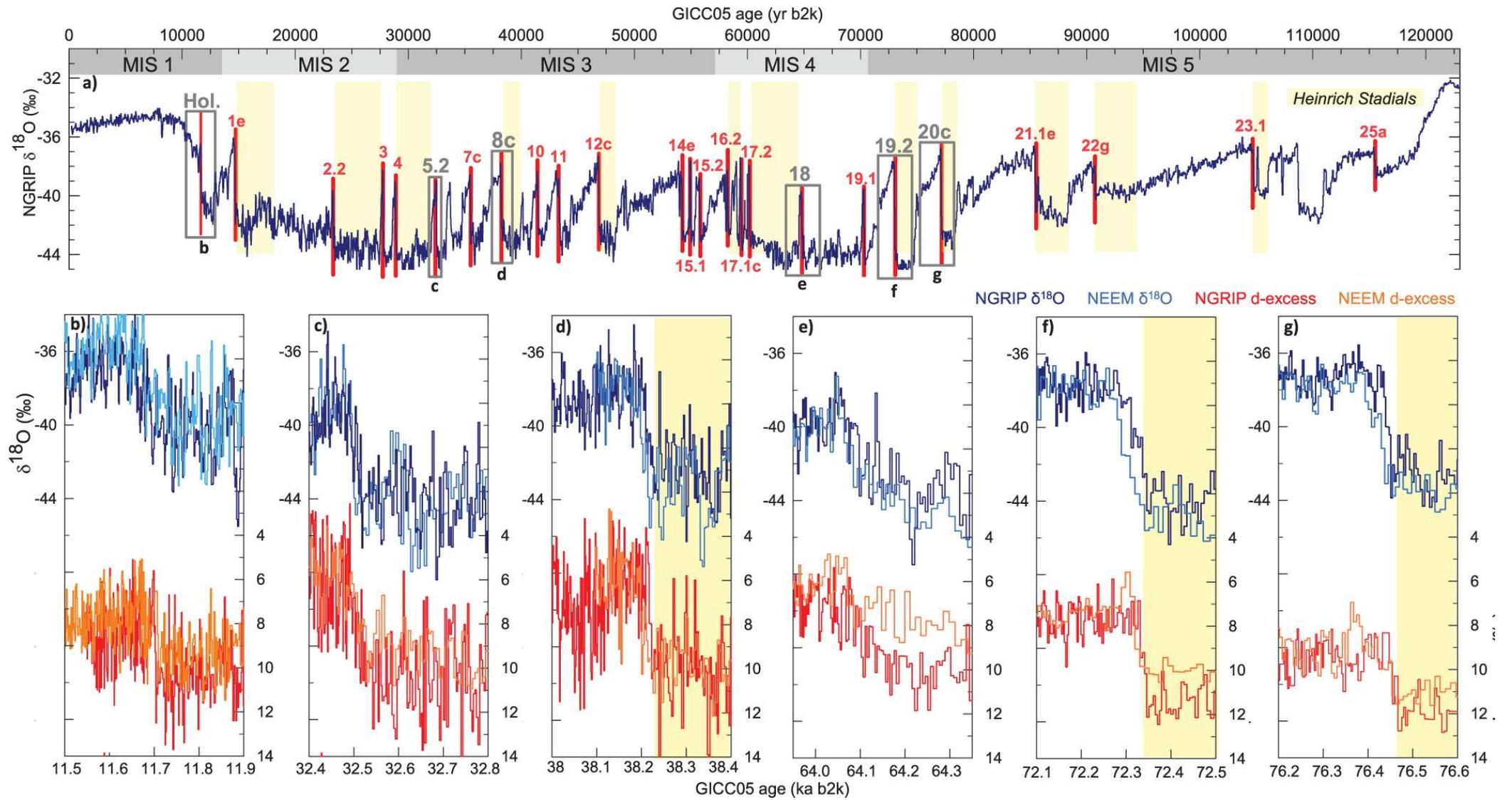
Check for updates

OPEN High-resolution terrestrial climate, bioclimate and vegetation for the last 120,000 years

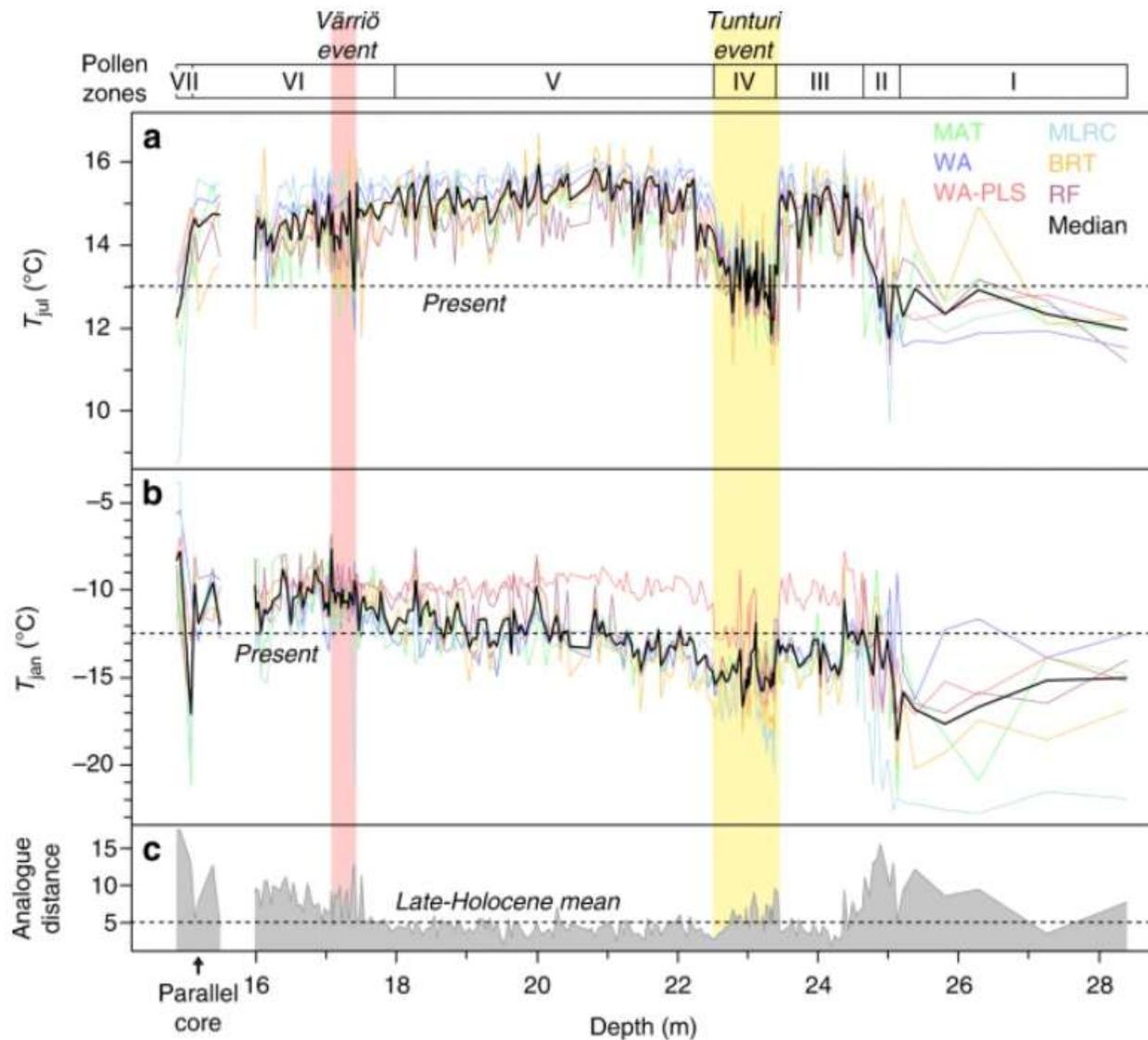
DATA DESCRIPTOR

Robert M. Beyer, Mario Krapp & Andrea Manica

ANATOMIE DOBY LEDOVÉ: STADIÁLY A INTERSTADIÁLY

Naprosto zásadní: konec Eemského INTERGLACIÁLU

Article | [Open access](#) | [Published: 20 July 2018](#)

Abrupt high-latitude climate events and decoupled seasonal trends during the Eemian

[J. Sakari Salonen](#) , [Karin F. Helmens](#), [Jo Brendryen](#), [Niina Kuosmanen](#), [Minna Väiliranta](#), [Simon Goring](#), [Mikko Korpela](#), [Malin Kylander](#), [Annemarie Philip](#), [Anna Pliikk](#), [Hans Renssen](#) & [Miska Luoto](#)

[Nature Communications](#) **9**, Article number: 2851 (2018) | [Cite this article](#)

Tato, a mnoho dalších studií, ukazuje, že koncem posl. interglaciálu NA SEVERU EVROPY klesaly letní, a naopak stoupaly zimní teploty.

=> nemůžeme si představovat linerání jevy

=> o změnách klimatu, jaké alarmisté předpovídají, víme strašlivě málo

Contrasting northern and southern European winter climate trends during the Last Interglacial

J. Sakari Salonen^{1,2}, Maria Fernanda Sánchez-Goñi^{2,3}, Hans Renssen⁴ and Anna Pliik⁵

¹Department of Geology and Cosmology, University of Helsinki, P.O. Box 64, FI-00014 Helsinki, Finland

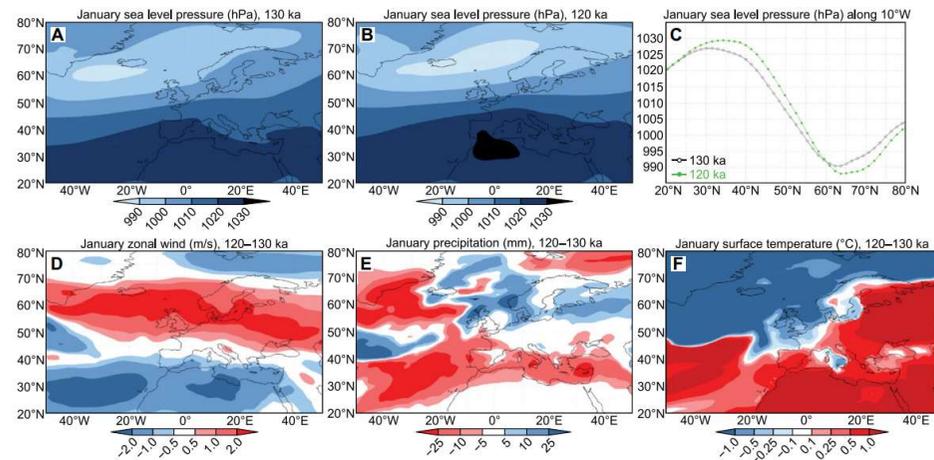

Figure 3. Results of climate model experiments for 130 and 120 ka. (A,B) January surface level pressure (SLP) shown individually for 130 ka (A) and 120 ka (B). (C) SLP gradients along 10°W for both 130 ka (black) and 120 ka (green). (D–F) 120 versus 130 ka anomalies are shown for January zonal wind (D), precipitation (E), and surface temperature (F).

Koncem interglaciálu nastaly teplejší podmínky v severních, a chladnější v jižnějších šířkách

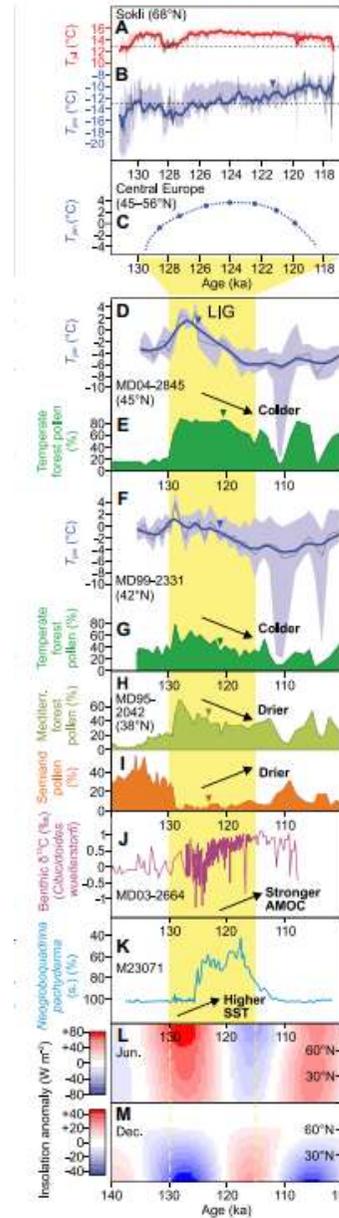
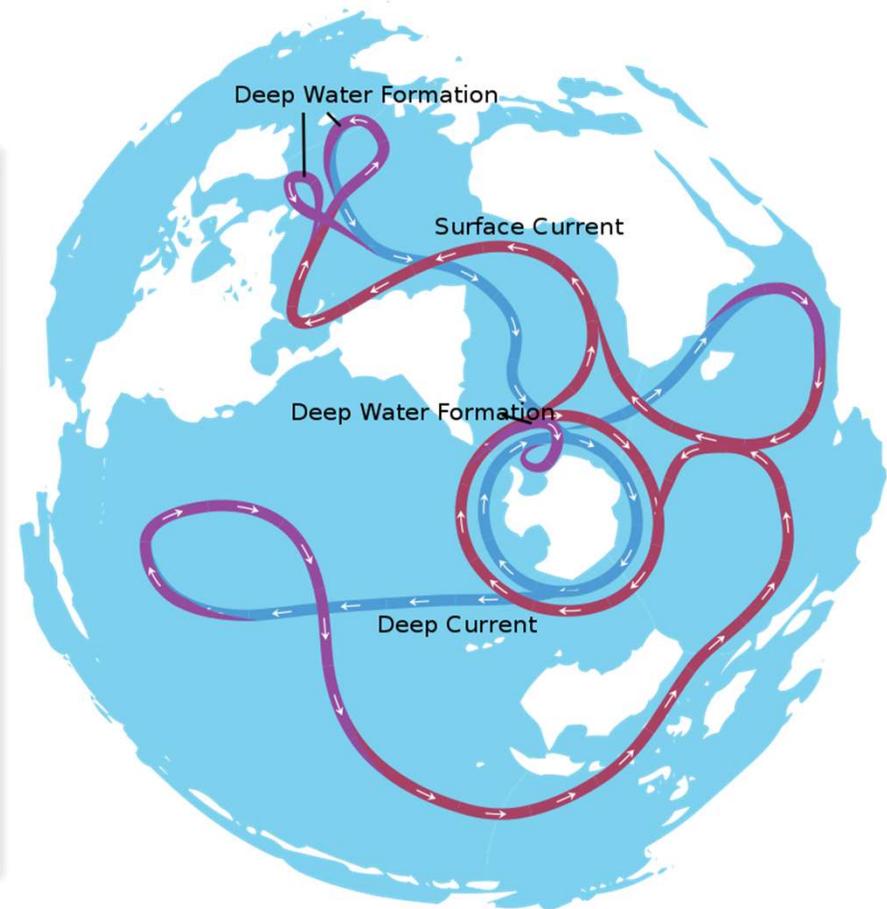
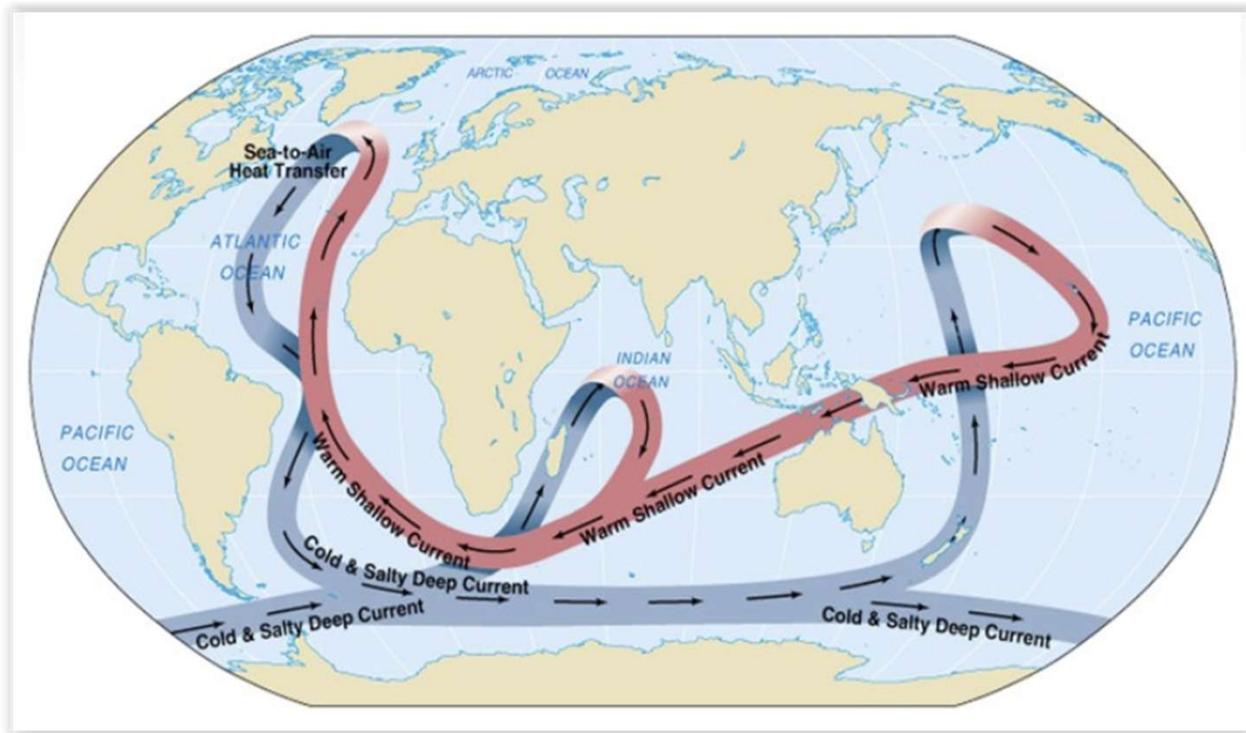

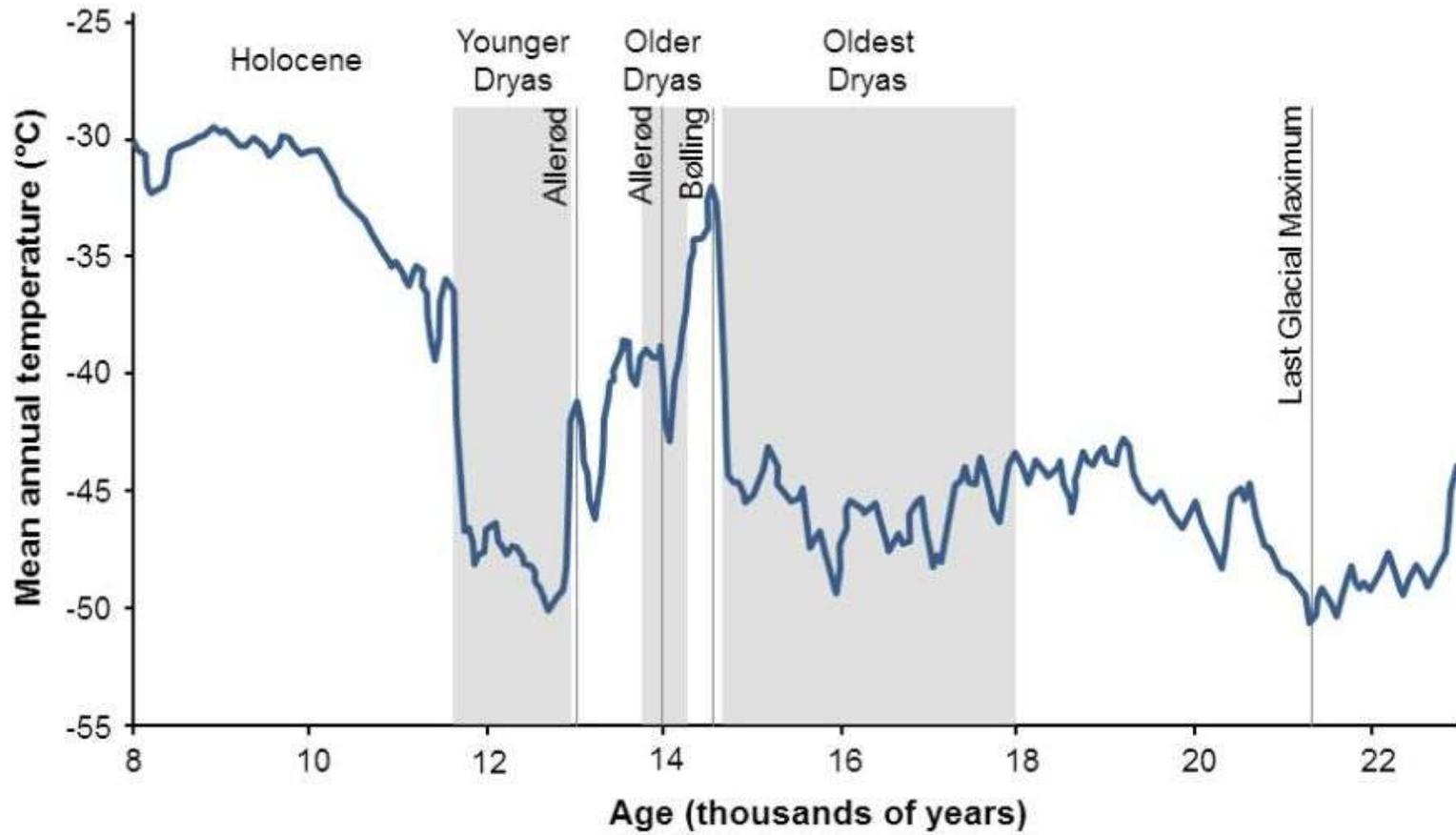
Figure 2. Proxy data for this study and supporting data from the literature. (A,B) Pollen-based mean July (TJul; A) and mean January (TJan; B) temperature reconstructions from Sokli, Finland (Salonen et al., 2018). (C) TJan reconstruction based on 31 central European pollen and plant macrofossil sequences (Zagwijn, 1996). (D–I) Paleoclimate inferences from southwest European margin deep-sea sedimentary sequences (Sánchez Goñi et al., 2018), including pollen-based TJan reconstructions (D,F) and temperate forest pollen percentage curves (E,G) from cores MD04–2845 (45.35°N, 5.22°W) and MD99–2331 (42.15°N, 9.68°W), and Mediterranean forest (H) and semiarid plant pollen (I) percentage curves from core MD95–2042 (37.80°N, 10.17°W). (J) $\delta^{13}C$ proxy data for North Atlantic Deep Water formation (Galaasen et al., 2014), a component of Atlantic Meridional Overturning Circulation (AMOC). (K) Sea-surface temperature (SST) proxy data [Neogloboquadrina pachyderma (s.) foraminifer abundance] from the Norwegian Sea (data from Bauch and Erlenkeuser, 2008; chronology from Zhuravleva et al., 2017). (L,M) June (L) and December (M) insolation anomalies compared to present at 0–90°N (Berger and Loutre, 1991). Yellow bar indicates the Last Interglacial (LIG), and shading in the temperature reconstructions indicates the full range of values in underlying multimodel ensembles. Interpretations of proxy data series are indicated with arrows. Downward arrowheads indicate most likely breakpoints (Gurarie, 2014) within interglacial sections of data sets B and D–I.

Což nás přivádí k závažné otázce

TERMYHALINNÍHO VÝMĚNÍKU

KONEC DOBY LEDOVÉ: NESTARŠÍ, STARŠÍ A MLADŠÍ DRYAS

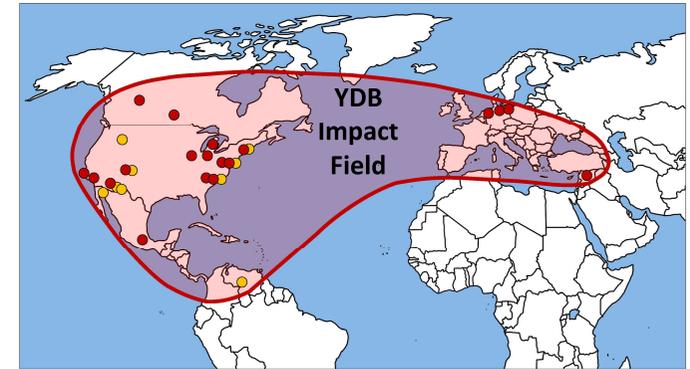
Copyright © 2015, Dhani Irwanto

POZOR, TEMNÉ VODY SPEKULACÍ

Uniformitarianismus vs. Katastrofismus

- u. od Darwina „pravověří“, přestože velké katastrofy evoluci zjevně ovlivnily (konec dinosaurů, sibiřské a dekkanské trapy!)
- impaktních kráterů je ve Vesmíru plno (Měsíc), a vlastně i na Zemi

Nesrovnalosti s overkillem

- „severní megafauna“ mrzla náhle, se zbytky letní potravy v žaludcích (tsunami následovaná náhlým zmrznutím?)
- různých „loveckých tábořišť“ je po světě plno (Předmostí, Věstonice), ale chybí tam, kde je nejvíc zbytků megafauny
- zejm. severoamerická geomorfologie: rychlé tání ledovců, obří vyschlá řečiště, obrovský transport zeminy (náplavové půdy) ...

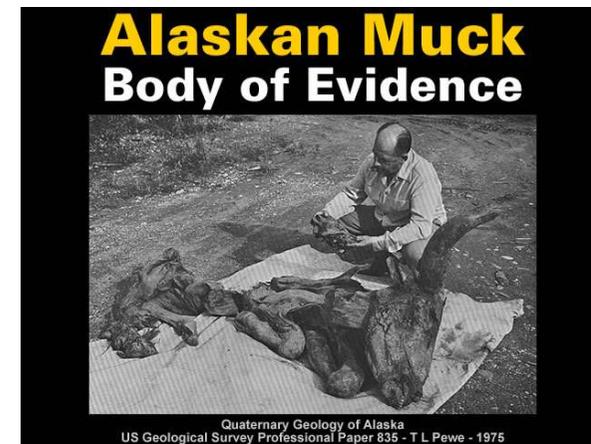

Možný mechanismus

- šlupka, či víc, do nebo nad Lavrentijským ledovcem

=> instantní tání a „tsunami“, ochlazení povrch. vrstev moří

=> masivní požáry, „jaderná zima“ => rychlý návrat glaciálních poměrů
(+ sekundární vulkanismus, posun zemské osy aj. divočejší spekulace)

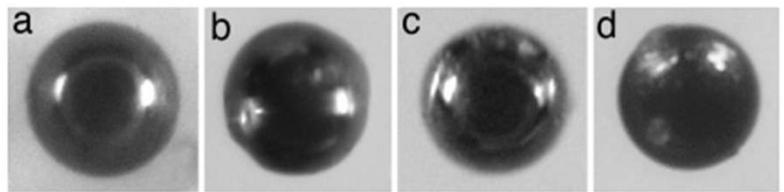

Evidence for an extraterrestrial impact 12,900 years ago that contributed to the megafaunal extinctions and the Younger Dryas cooling

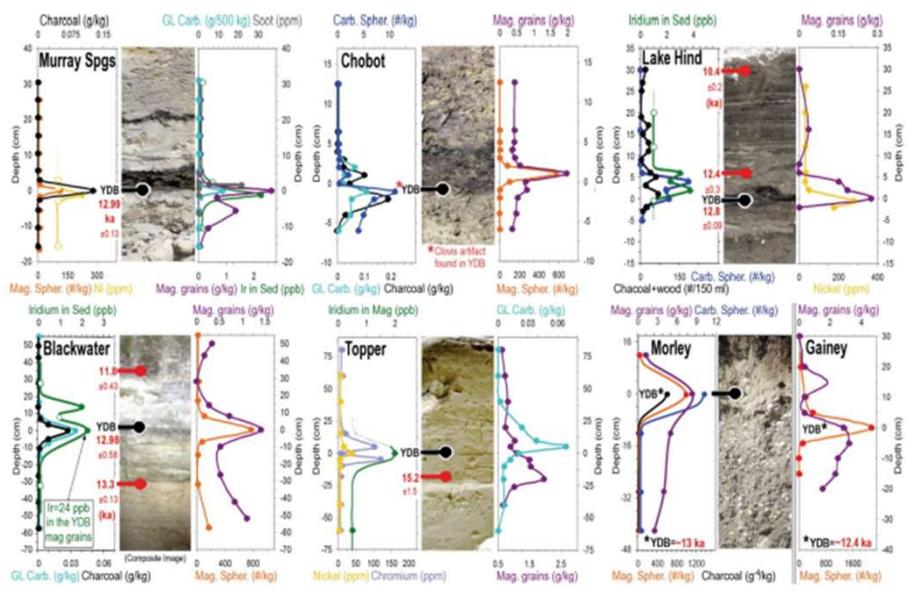
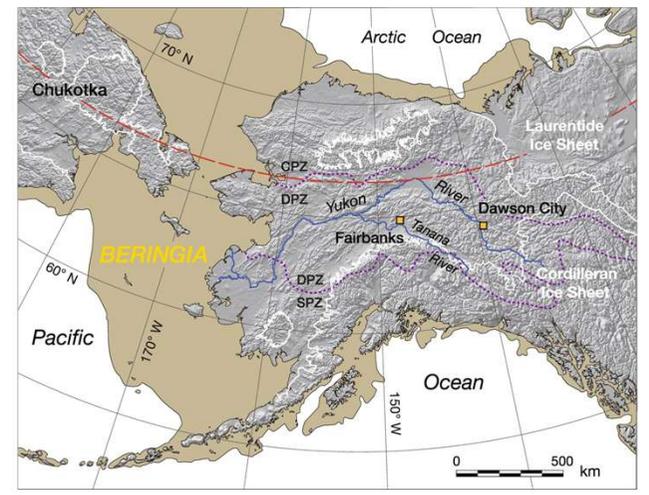
R. B. Firestone^{a,b}, A. West^c, J. P. Kennett^d, L. Becker^e, T. E. Bunch^f, Z. S. Revay^g, P. H. Schultz^h, T. Belgajaⁱ, D. J. Kennett^j, J. M. Erlandson^k, O. J. Dickenson^l, A. C. Goodyear^m, R. S. Harrisⁿ, G. A. Howard^o, J. B. Kloosterman^p, P. Lechler^q, P. A. Mayewski^r, J. Montgomeri^s, R. Poreda^t, T. Darrah^u, S. S. Que Hee^v, A. R. Smith^w, A. Sticht^x, W. Topping^y, J. H. Wittke^z, and W. S. Wolbach^{aa}

^aLawrence Berkeley National Laboratory, Berkeley, CA 94720; ^bGeoScience Consulting, Dewey, AZ 86327; ^cDepartment of Earth Sciences and ^dInstitute of Crustal Studies, University of California, Santa Barbara, CA 93106; ^eNorthern Arizona University, Flagstaff, AZ 86011; ^fInstitute for Isotope and Surface Chemistry, H-1525, Budapest, Hungary; ^gDepartment of Geological Sciences, Brown University, Providence, RI 02912; ^hDepartment of Anthropology and Museum of Natural and Cultural History, University of Oregon, Eugene, OR 97403; ⁱEastern New Mexico University, Portales, NM 88130; ^jSouth Carolina Institute of Archaeology and Anthropology, University of South Carolina, Columbia, SC 29208; ^kRestoration Systems, LLC, Raleigh, NC 27604; ^lRozenstraat 85, 1018 NN, Amsterdam, The Netherlands; ^mBureau of Mines and Geology, University of Nevada, Reno, NV 89557; ⁿClimate Change Institute, University of Maine, Orono, ME 04469; ^oUniversity of Rochester, Rochester, NY 14627; ^pDepartment of Environmental Health Science, University of California, Los Angeles, CA 90095; ^qP.O. Box 141, Irons, MI 49644; and ^rDepartme

Communicated by Steven M. Stanley, University of Hawaii at Manoa, USA

Fig. 2. High-titanomagnetite microspherules from Blackwater Draw, NM (120 μm) (a); Chobot, AB, Canada (150 μm) (b), Gainey, MI (90 μm) (c), and

Fig. 1. Sediment profiles for seven sites. Concentrations are shown for magnetic grains, microspherules, charcoal, soot, glass-like carbon, carbon spherules, Ir, Cr, and Ni, which peak mostly in a narrow stratigraphic section spanning only a few hundred years. Ir open circles indicate values below detection, typically <0.5–1 ppb. Ir uncertainties are ±10% at 117 ppb and ±90% at 2 ppb. Cr and Ni are less than ±20%. Keys are color-coded to match the respective curves, and graph points correspond to sampling locations on the photograph. The depth is in centimeters above or below the YDB. The Blackwater Draw image is a composite of three photos. There is no photo for Gainey. A profile for the Belgian site at Lommel is shown in SI Fig. 8. The locations of all sites that were sampled are shown in SI Fig. 9.

One of Otto Geist's fossil discard piles - Cripple Creek mine, Fairbanks, Alaska - 1941
Impact-related microspherules in Late Pleistocene Alaskan and Yukon "muck" deposits signify recurrent episodes of catastrophic emplacement
Jonathan T Hagstrum, Richard B Firestone, Allen West, James C Weaver & Ted E Bunch
Nature - Scientific Reports 7, Article number: 16620 (2017)

OPEN Impact-related microspherules in Late Pleistocene Alaskan and Yukon “muck” deposits signify recurrent episodes of catastrophic emplacement

Received: 29 August 2017
Accepted: 19 November 2017
Published online: 30 November 2017

Jonathan T. Hagstrum¹, Richard B. Firestone², Allen West³, James C. Weaver⁴ & Ted E. Bunch⁵

photographs taken in 1941 at the Cripple Creek mine located just west of Fairbanks, Alaska.

(a) Frank C. Hibben on August 3, at right, holding a **broken mammoth’s humerus** (*Mammuthus primigenius*) and an unidentified person holding **bison skull fragments** (*Bison priscus*)

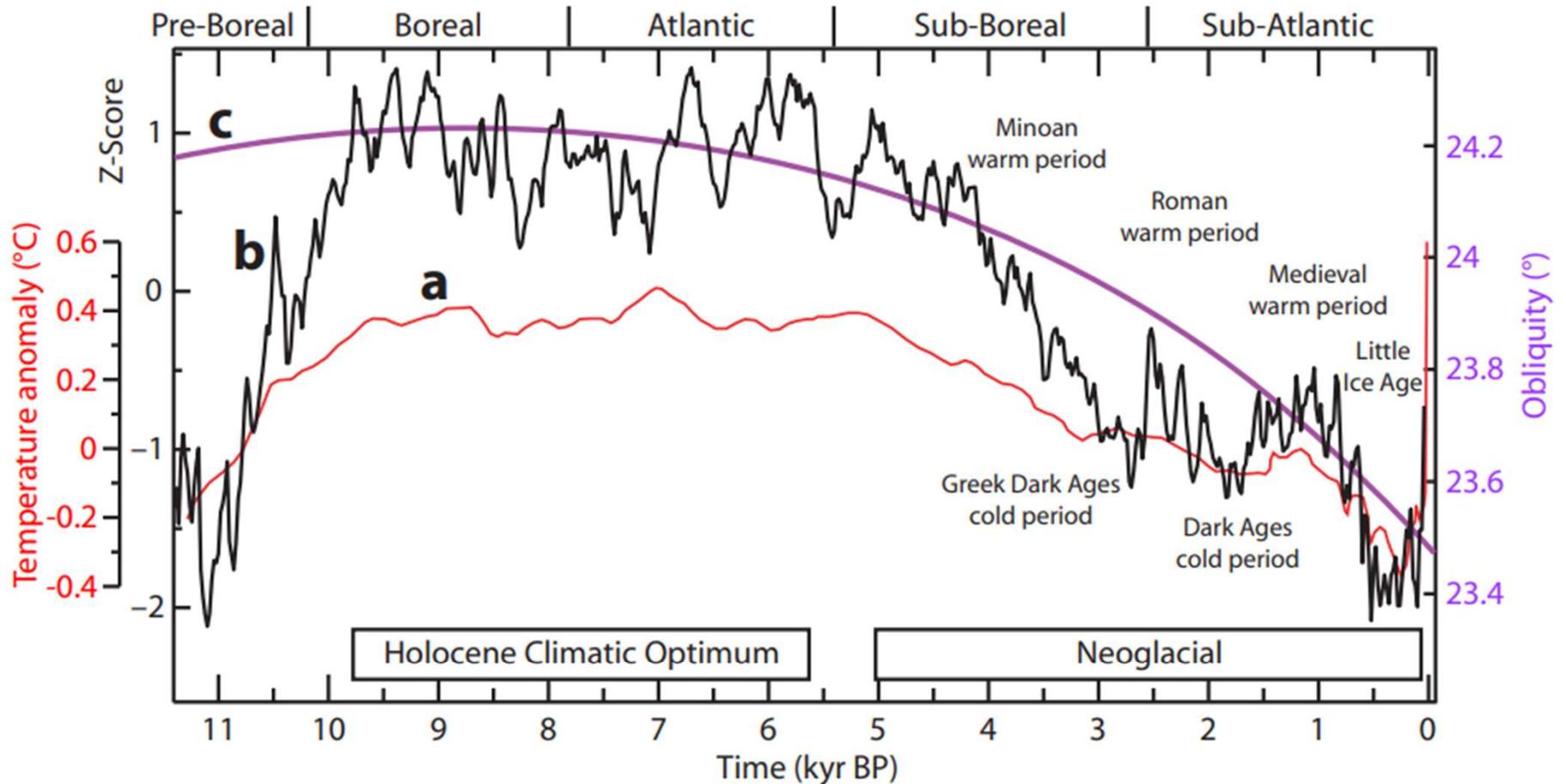
(b) Otto Geist on August 4 standing next to a runoff stream from hydraulic jets (monitors) used to thaw and wash away the muck overburden (background), and expose the gold-bearing gravels (see Fig. 2). **Note the logs, branches, and other plant material** protruding from the fined-grained frozen mucks.

Co si o tom myslím sám?

- 1) pro Severní Ameriku a Sibiř lákavá hypotéza (vysvětlí spoustu nesrovnalostí)
- 2) v Jižní Americe ... Evropě... mohla urychlit vymírání velkých zvířat (protože zvířata i lidi strádali...)
- 3) naopak v Austrálii, Indomalajské oblasti, na Madagaskaru a Novém Zélandě asi neměla vliv

HOLOCÉN (MLADŠÍ ČTVRTOORY) – POSLEDNÍCH 12 000 let

Fig. 4.4 Holocene global temperature reconstruction

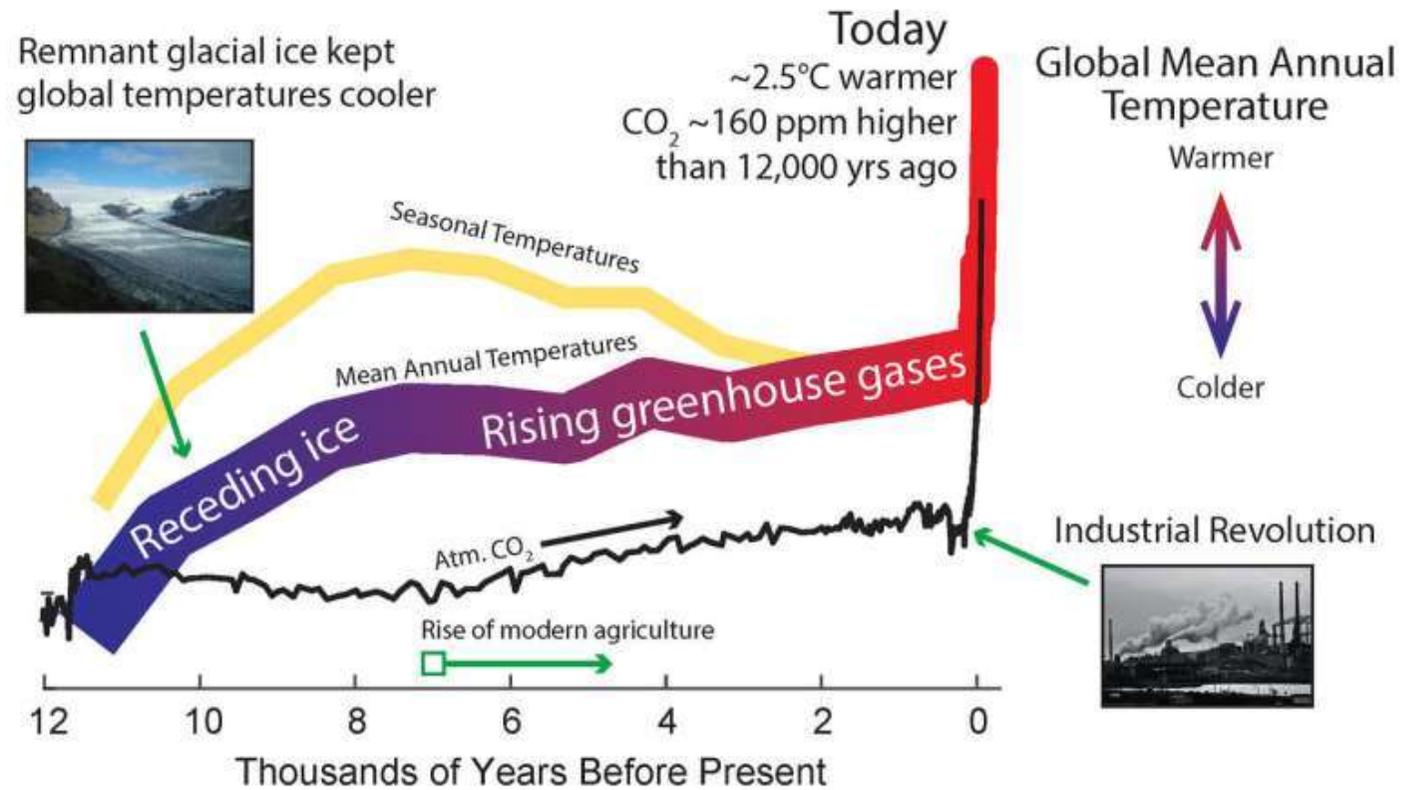
a) Red curve (left scale), global average temperature reconstruction from Marcott et al. (2013). The averaging method does not correct for proxy drop out which produces an artificially enhanced terminal spike, while the Monte Carlo smoothing eliminates most variability information. **b)** Black curve (left scale), global average temperature reconstruction after Marcott et al. (2013), using proxy published dates, and differencing average. Temperature anomaly is expressed as Z-score, or distance to the mean in standard deviation units. **c)** Purple thick curve (right scale), Earth's axis obliquity is shown to display a similar trend to Holocene temperature.

Seasonal origin of the thermal maxima at the Holocene and the last interglacial

Samantha Bova , Yair Rosenthal, Zhengyu Liu, Shital P. Godad & Mi Yan

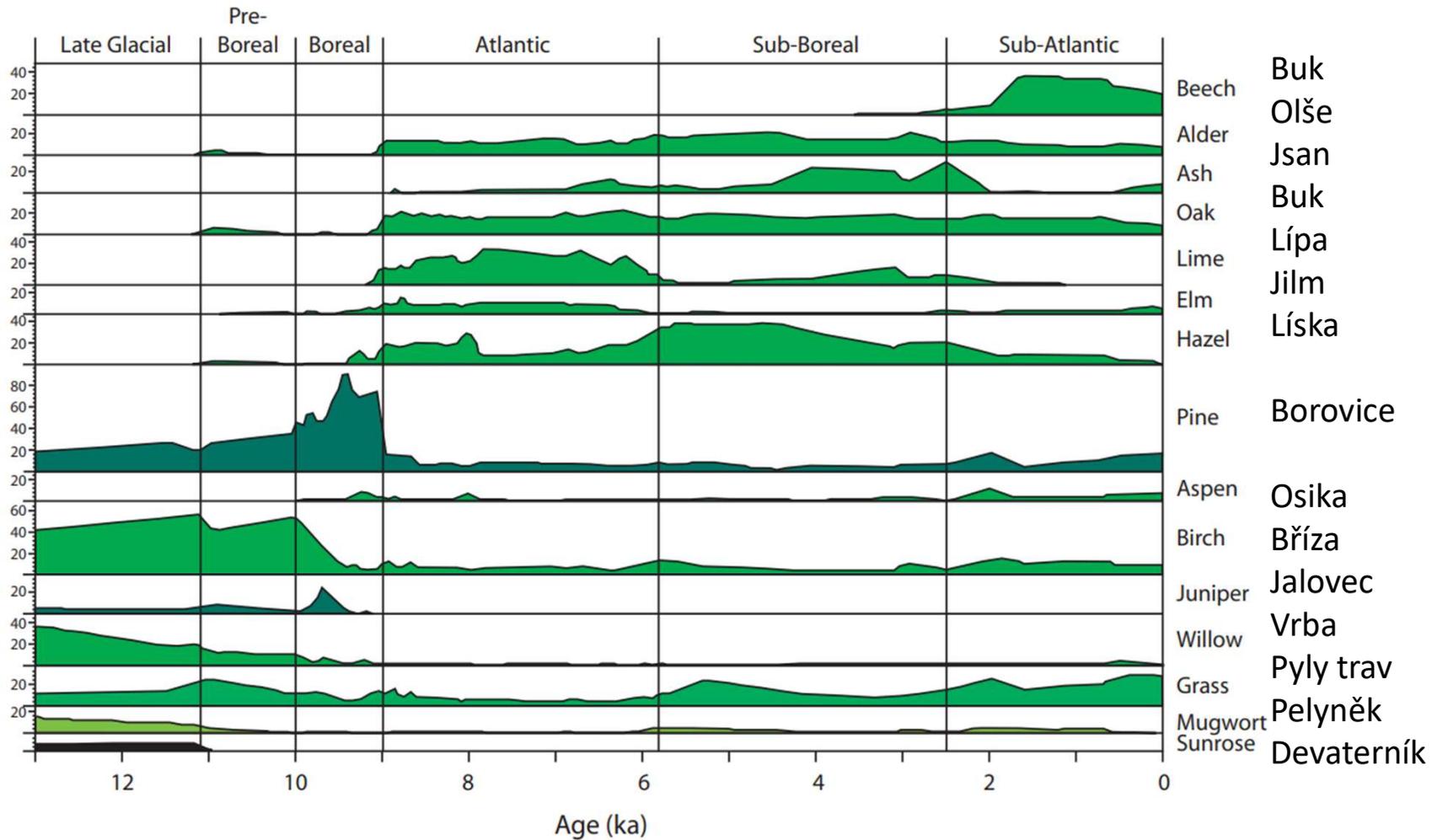
Nature 589, 548–553 (2021) | [Cite this article](#)

Holocene Temperature Evolution

HOLOCEN (12 000 let) – VÝVOJ EVROPSKÉ VEGETACE

Fig. 4.1 Pollen diagram at Roskilde Fjord
 An example of the Blytt–Sernander climatic zones established with the traditional pollen indicators, with the distinct elm-fall at the Atlantic/Sub-Boreal transition, and the rise of beech at the Sub-Boreal/Sub-Atlantic transition. Period dates might change at different locations. After Schröder et al. (2004).

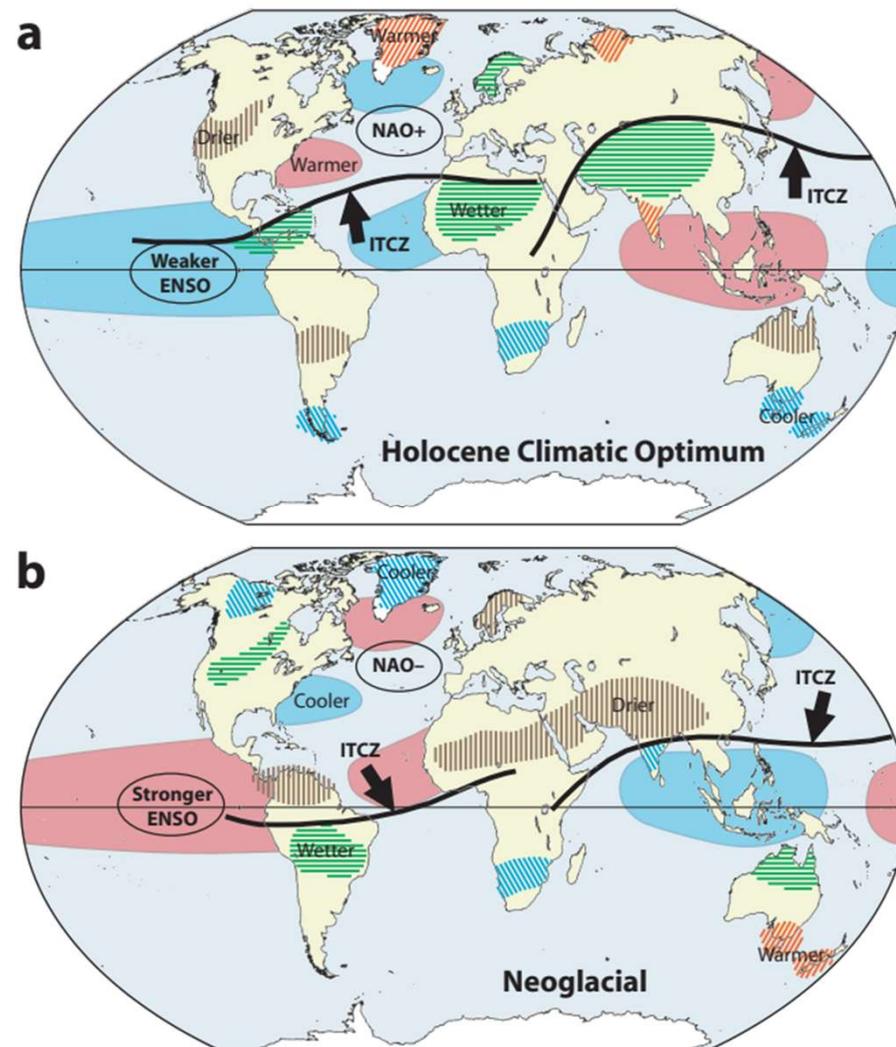
Spíše na ilustraci:

Zde jsou informace pro jedinou událost, ochlazení na konci holocenního klimatického optima.

Fig. 4.13 Evidence for an abrupt global cold and arid event at 5.2 kyr BP

HOLOCÉN (12 000 let) – **NEOGLACIÁL**

Article

Seasonal origin of the thermal maxima at the Holocene and the last interglacial

<https://doi.org/10.1038/s41586-020-03155-x>

Samantha Bova^{1,2}, Yair Rosenthal^{1,2}, Zhengyu Liu³, Shital P. Godad^{1,6} & Mi Yan^{4,5}

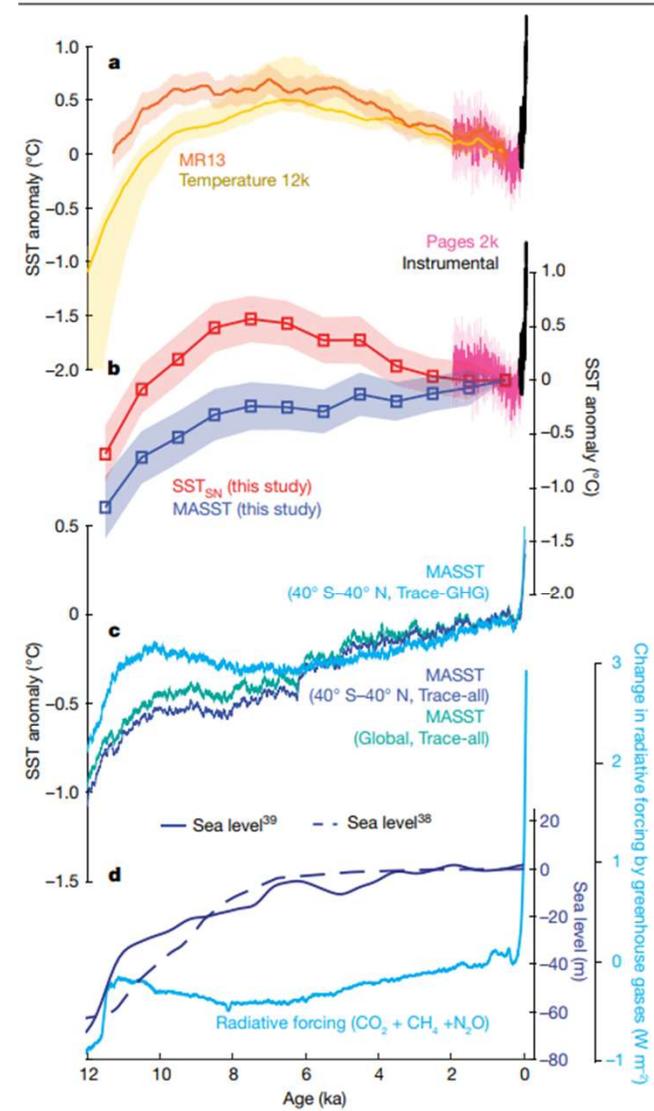
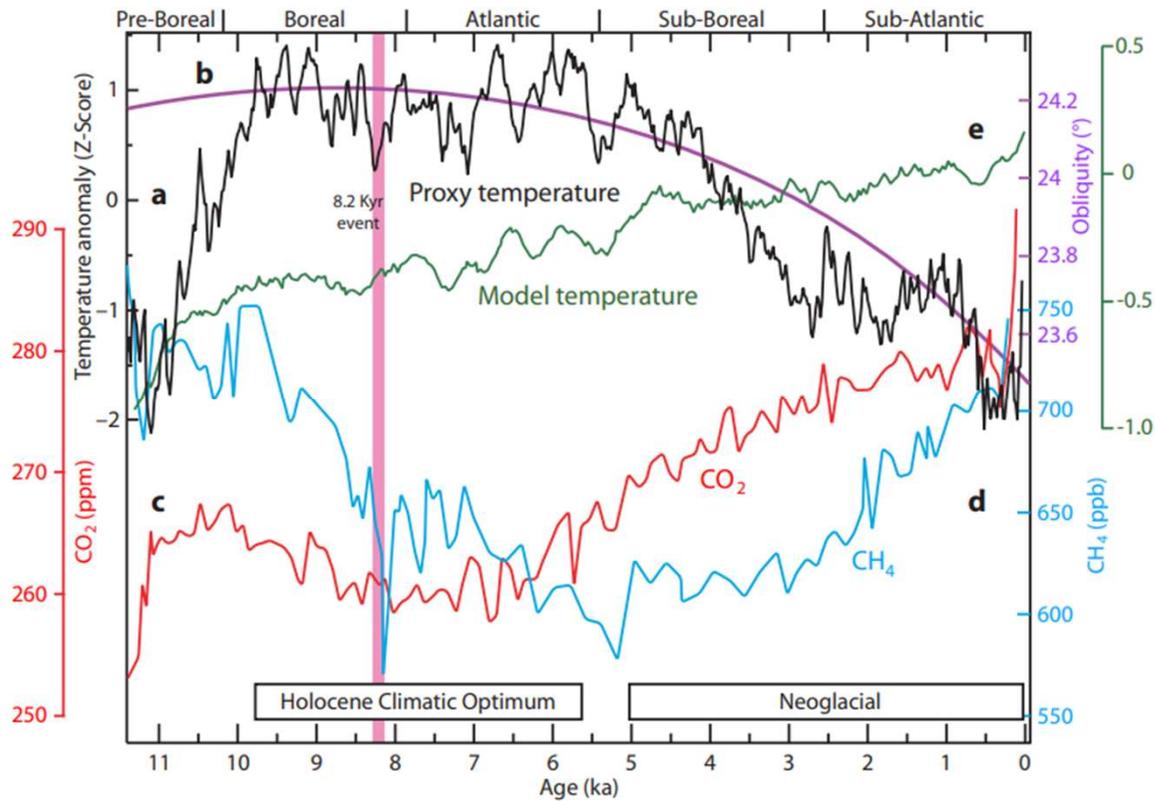
Received: 18 July 2020

Accepted: 3 December 2020

Published online: 27 January 2021

Check for updates

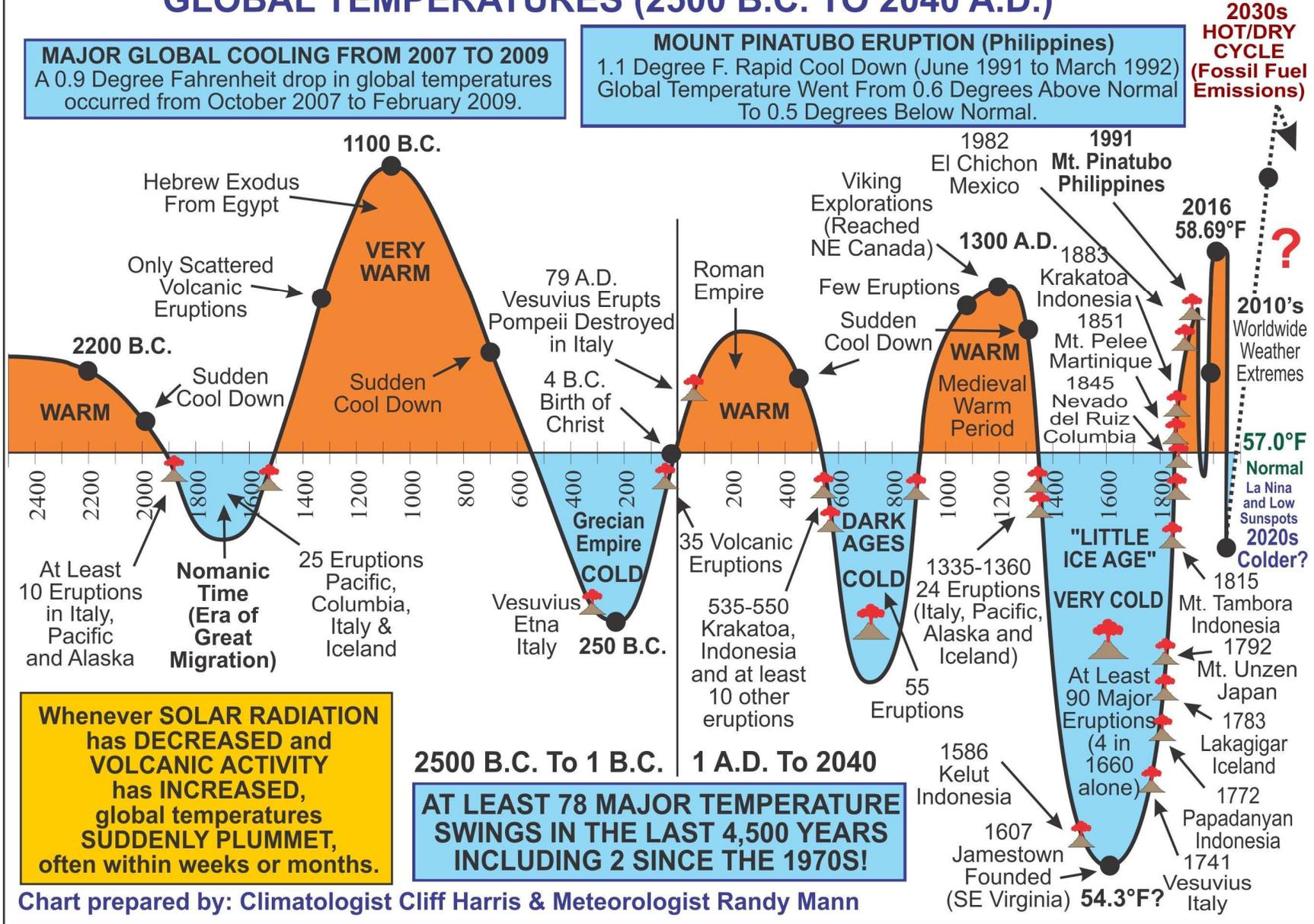
Proxy reconstructions from marine sediment cores indicate peak temperatures in the first half of the last and current interglacial periods (the thermal maxima of the Holocene epoch, 10,000 to 6,000 years ago, and the last interglacial period, 128,000

GLOBAL TEMPERATURES (2500 B.C. TO 2040 A.D.)

MAJOR GLOBAL COOLING FROM 2007 TO 2009
 A 0.9 Degree Fahrenheit drop in global temperatures occurred from October 2007 to February 2009.

MOUNT PINATUBO ERUPTION (Philippines)
 1.1 Degree F. Rapid Cool Down (June 1991 to March 1992)
 Global Temperature Went From 0.6 Degrees Above Normal To 0.5 Degrees Below Normal.

2030s HOT/DRY CYCLE (Fossil Fuel Emissions)

2010's Worldwide Weather Extremes

57.0°F Normal
 La Nina and Low Sunspots
2020s Colder?

54.3°F?

2200 B.C.
WARM

1100 B.C.
VERY WARM

WARM

1300 A.D.
WARM
 Medieval Warm Period

"LITTLE ICE AGE"
VERY COLD

At Least 10 Eruptions in Italy, Pacific and Alaska

Nomadic Time (Era of Great Migration)

25 Eruptions Pacific, Columbia, Italy & Iceland

Vesuvius Etna Italy

35 Volcanic Eruptions
 535-550 Krakatoa, Indonesia and at least 10 other eruptions

DARK AGES COLD
 55 Eruptions

1586 Kelut Indonesia
 1607 Jamestown Founded (SE Virginia)

At Least 90 Major Eruptions (4 in 1660 alone)
 1741 Vesuvius Italy
 1772 Papadanyan Indonesia
 1783 Lakagigar Iceland
 1788 Mt. Unzen Japan
 1792 Mt. Tambora Indonesia
 1815

Viking Explorations (Reached NE Canada)

1982 El Chichon Mexico

1991 Mt. Pinatubo Philippines

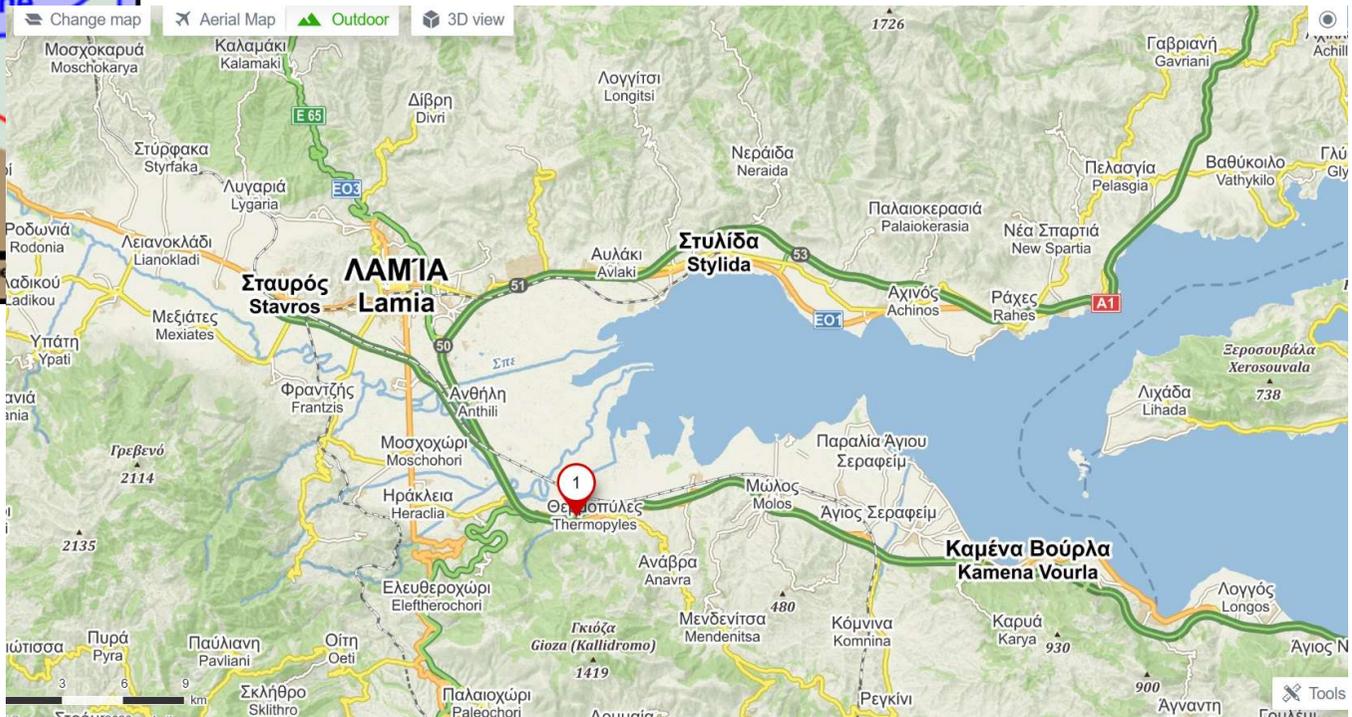
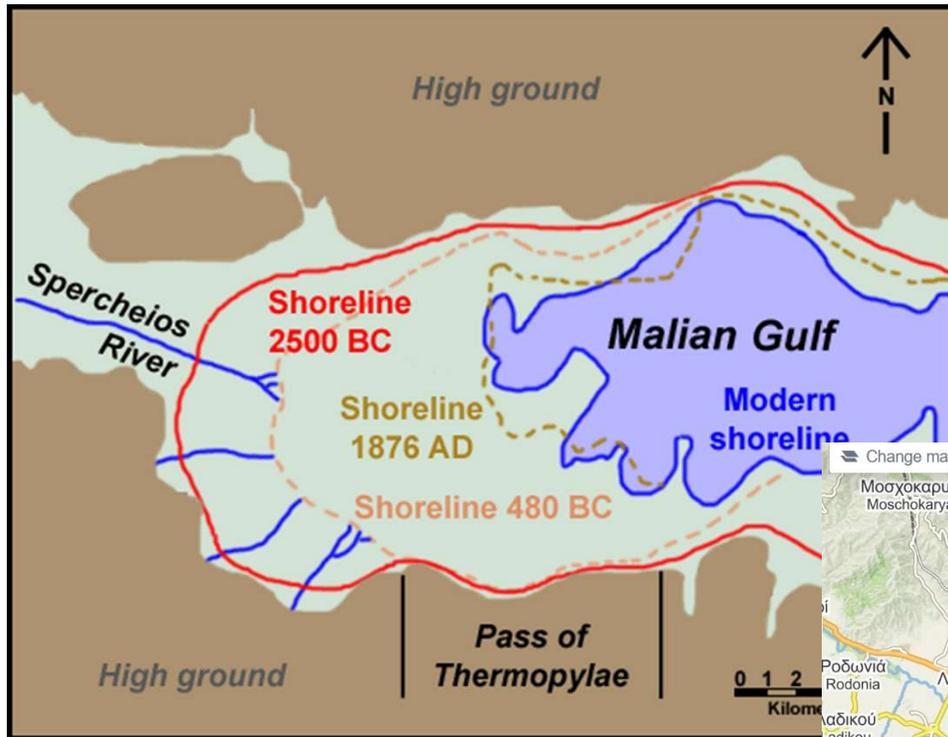
2016 58.69°F

?

HOLOCEN (12 000 let) – ZMĚNY HLADINY MOŘÍ

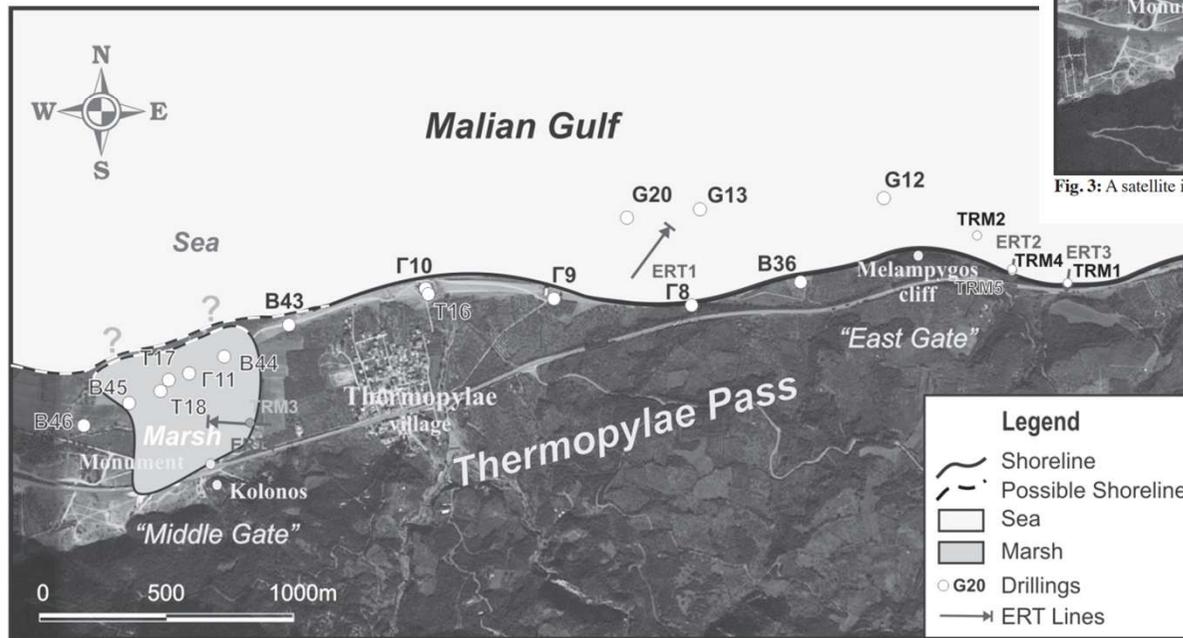
HOLOCÉN (12 000 let) – ZMĚNY HLADINY MOŘÍ

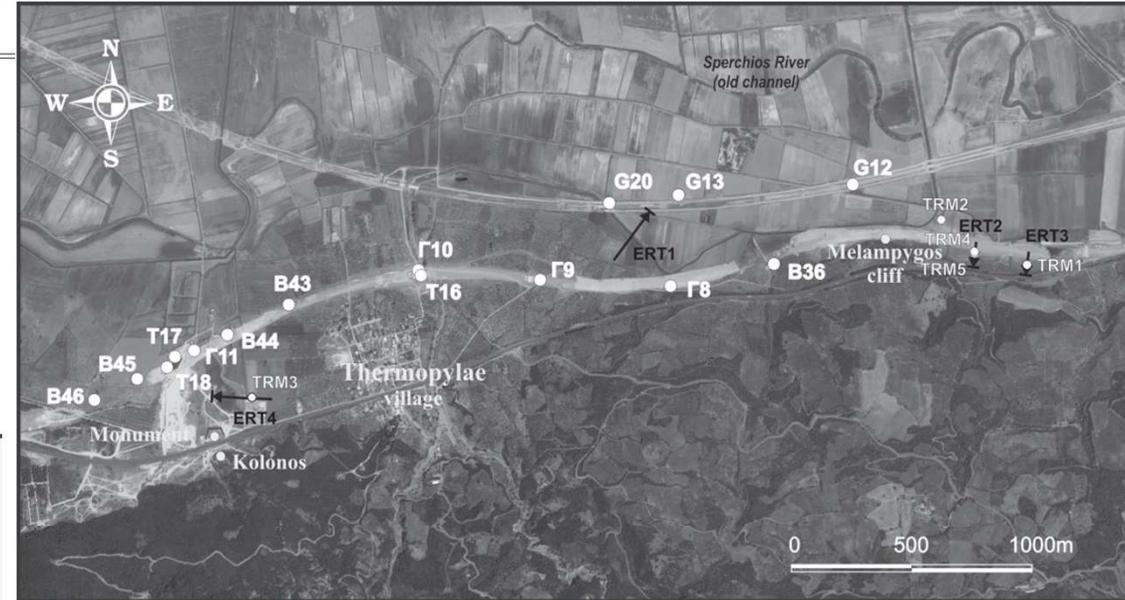
**Palaeogeographical reconstruction of the battle terrain
in Ancient Thermopylae, Greece**

Konstantinos Vouvalidis ^{1*}, George Syrides ², Kosmas Pavlopoulos ³, Sofia Pechlivanidou ¹,
Panagiotis Tsourlos ⁴ and Maria-Fotini Papakonstantinou ⁵

HOLOCEN (12 000 let) – ZMĚNY HLADINY MOŘÍ

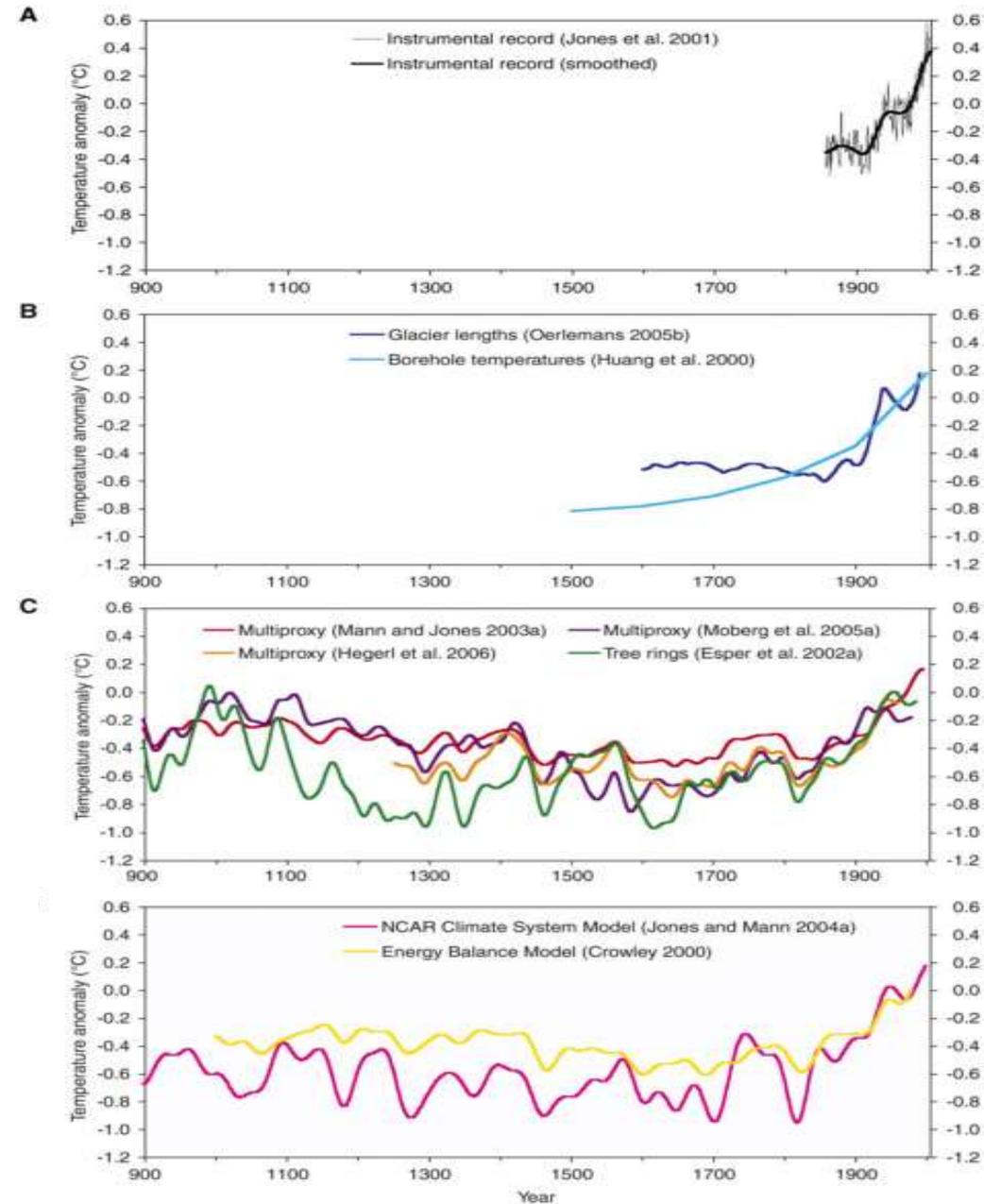
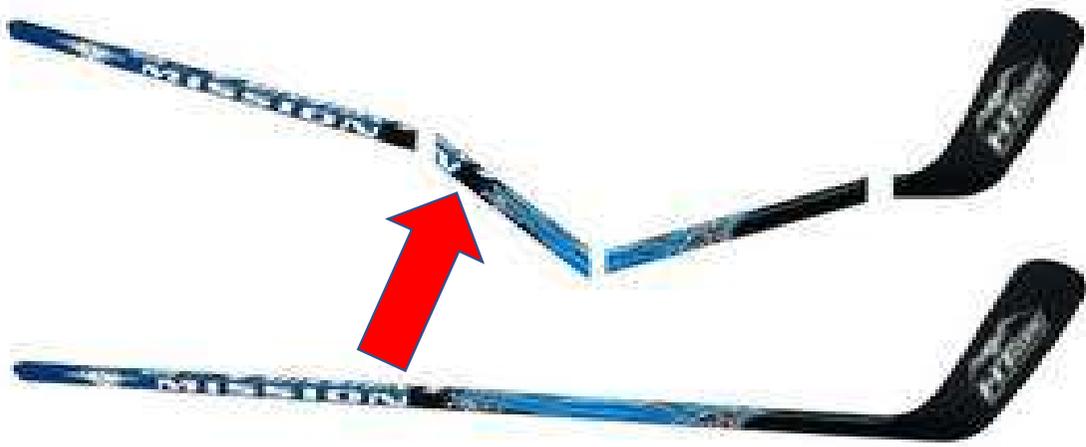
Fig. 8: The course of the ancient shoreline along the Thermopylae pass, between the “middle” and the “east gate”, during the time of the Greek – Persian wars around 480 BC. A satellite image was used as background for the determination of the shoreline location with the present-day physiography.

Fig. 3: A satellite image (QB02, Pan_MS1, Jan 6, 2005, Google Earth) of the Thermopylae Pass area showing the location of the boreholes and the ERT lines.

IPCC: Average temperature in the last 1000 years

Proxy: tree rings, corals, stalactites, glaciers, lake sediments, wells (data standardization, local filtering out)

Mann M., Bradley R., Huges M., 1998, Nature

2. Ekologie jako věda

Ekologie = Vědecké studium vztahů mezi organismy a jejich prostředím, včetně vztahů mezi různými organismy, vztahů k neživému prostředí a vzájemném ovlivňování mezi organismy a prostředím...

autekologie

(ekologie interakcí)

ekologie populací

ekologie společenstev

ekologie krajiny

systemová ekologie

ekologie chování

molekulární ekologie

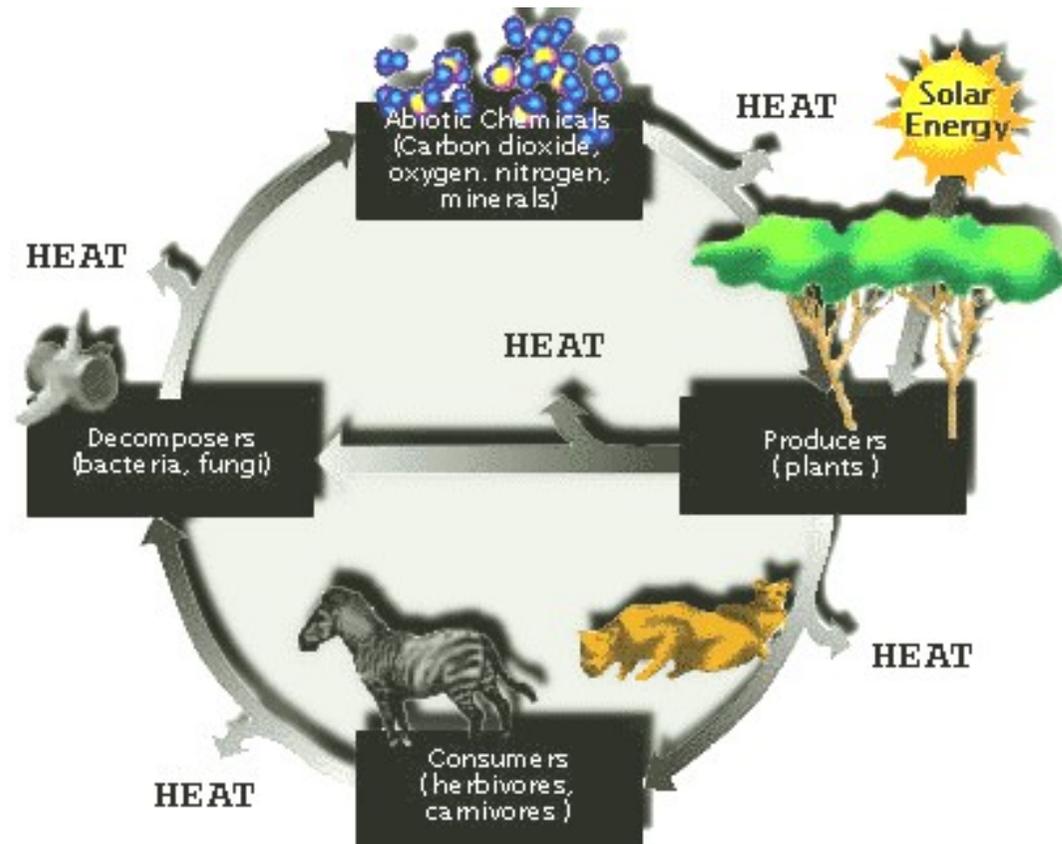
biologie ochrany přírody

ekologie obnovy

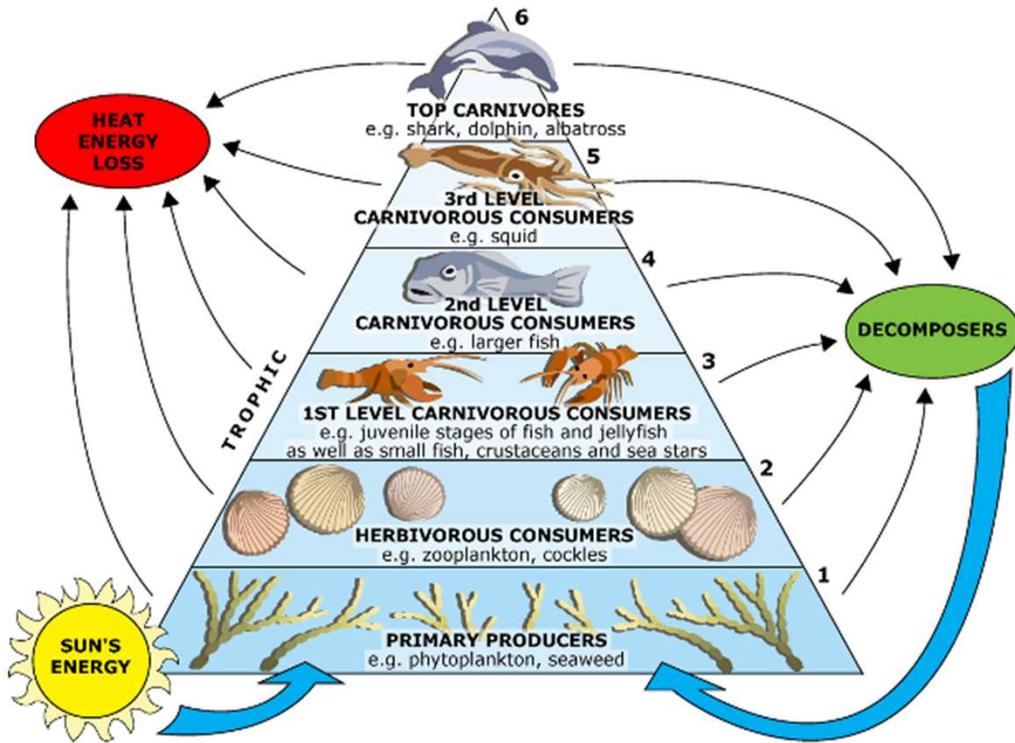
ekologie člověka

sociální ekologie

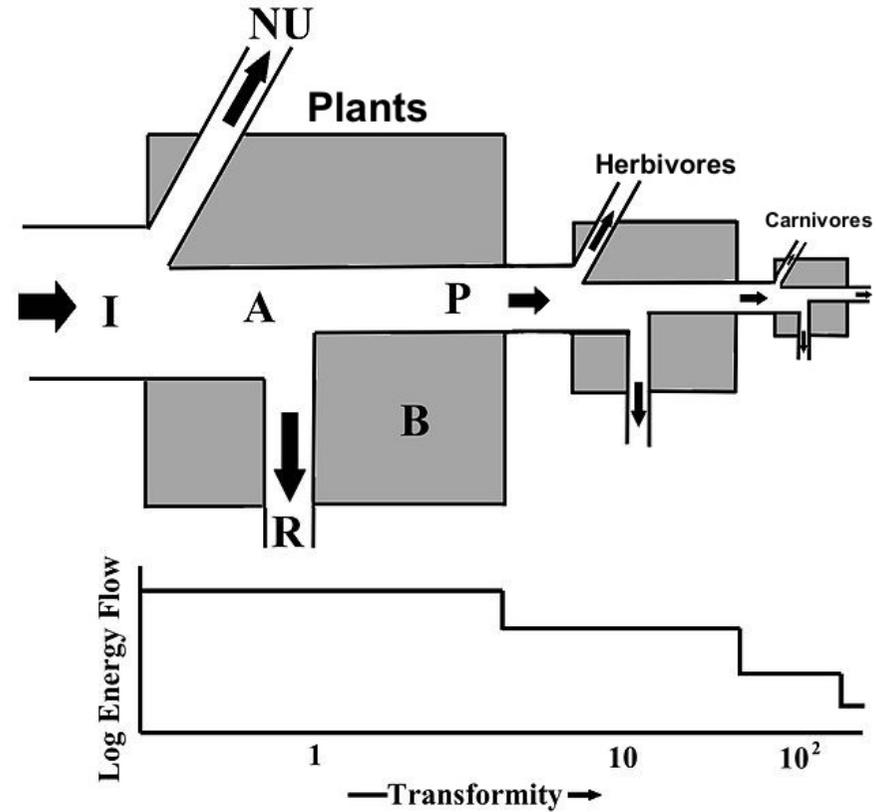
správa přírodních zdrojů

Potravní pyramida

© 2007-2009 The University of Waikato | www.sciencelearn.org.nz

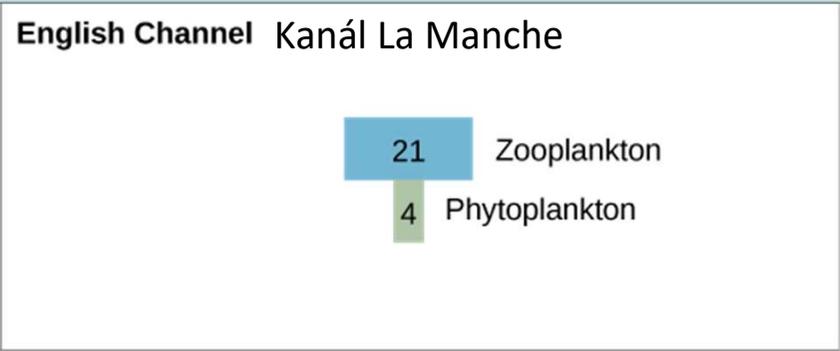
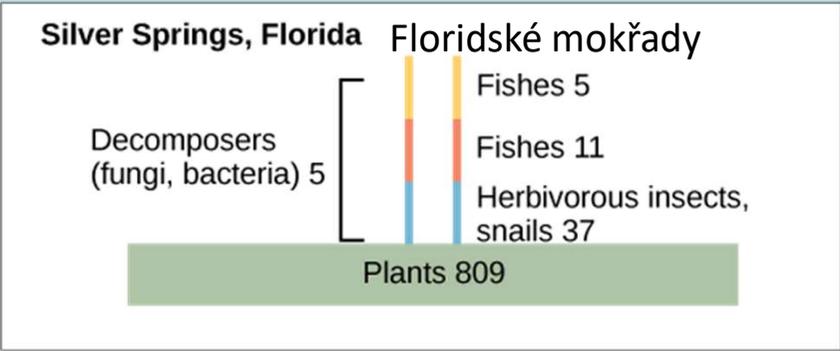

Potravní řetězec – přes energii

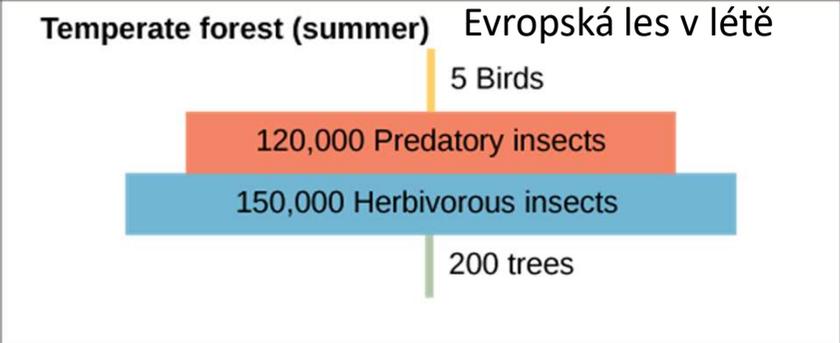
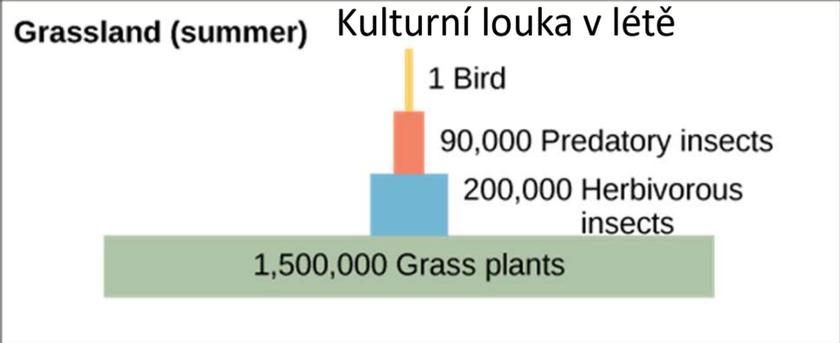
(1. rostliny, 2. herbivoři, 3. karnivoři).

I= vsutp, A = asimilace, R= respirace, NU = ztráty, P=produkce, B=biomasa).

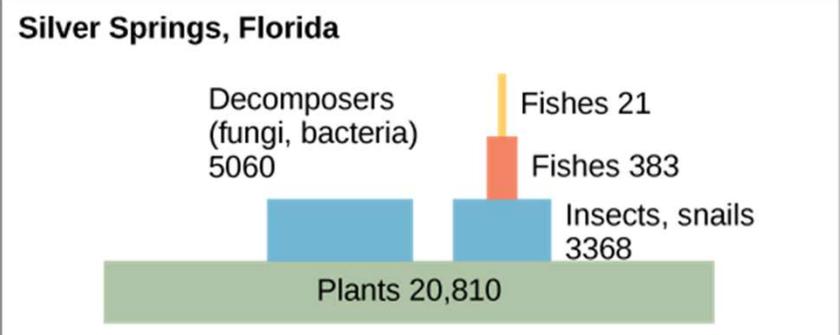
A. Biomass (dry mass, g/m²) **REAL LIFE EXAMPLES**

B. Number of individuals per 0.1 hectare

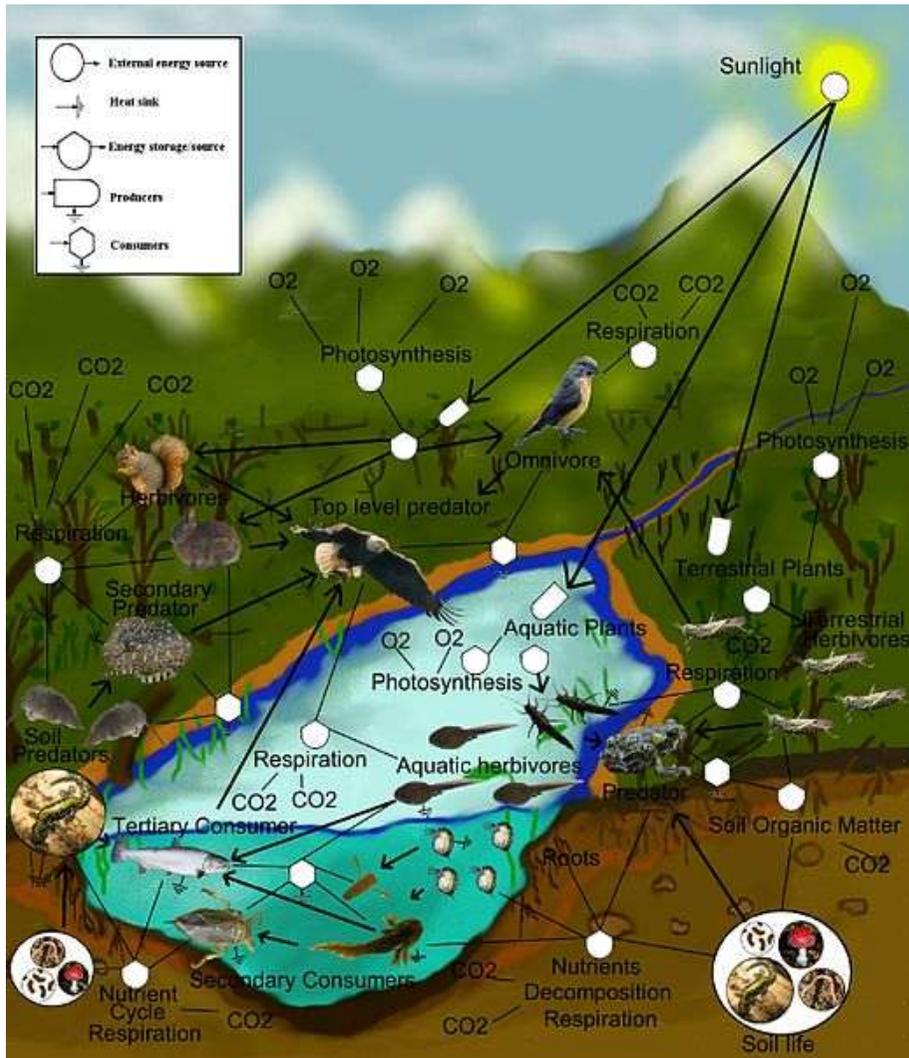

C. Energy (kcal/m²/yr)

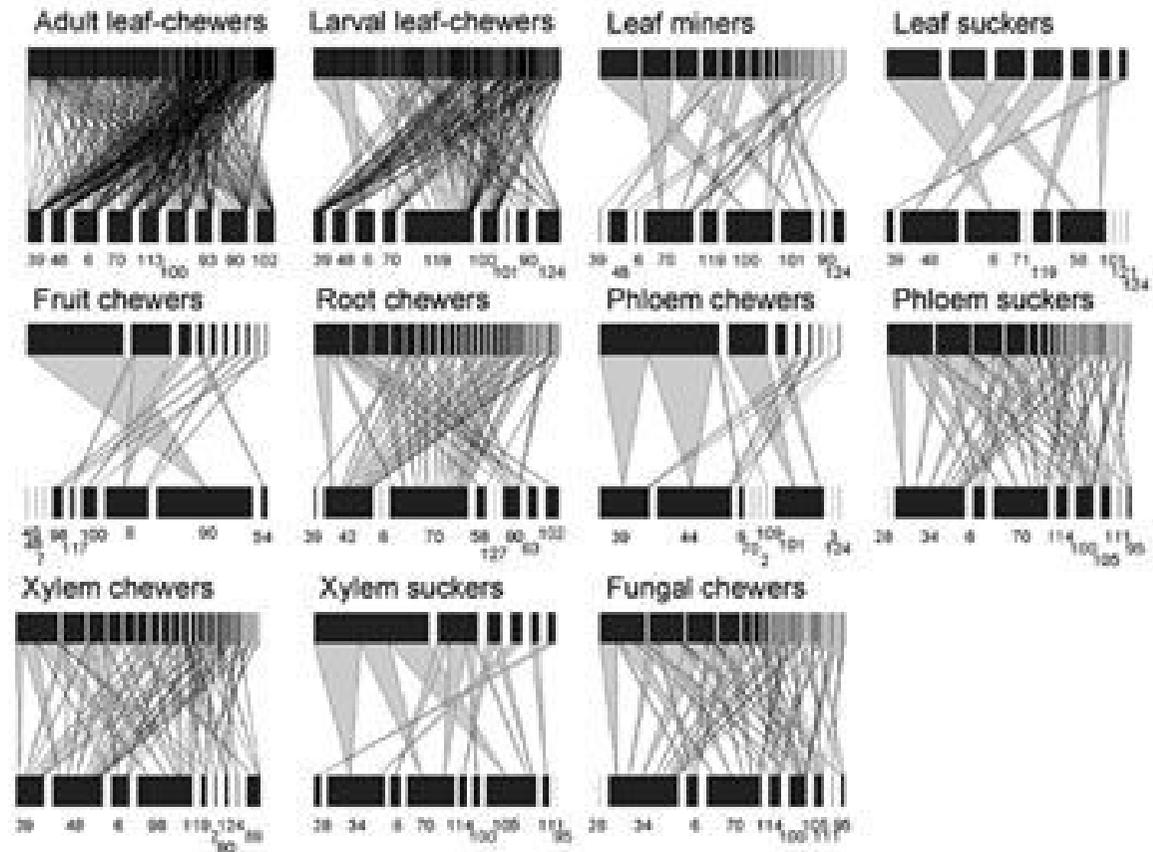

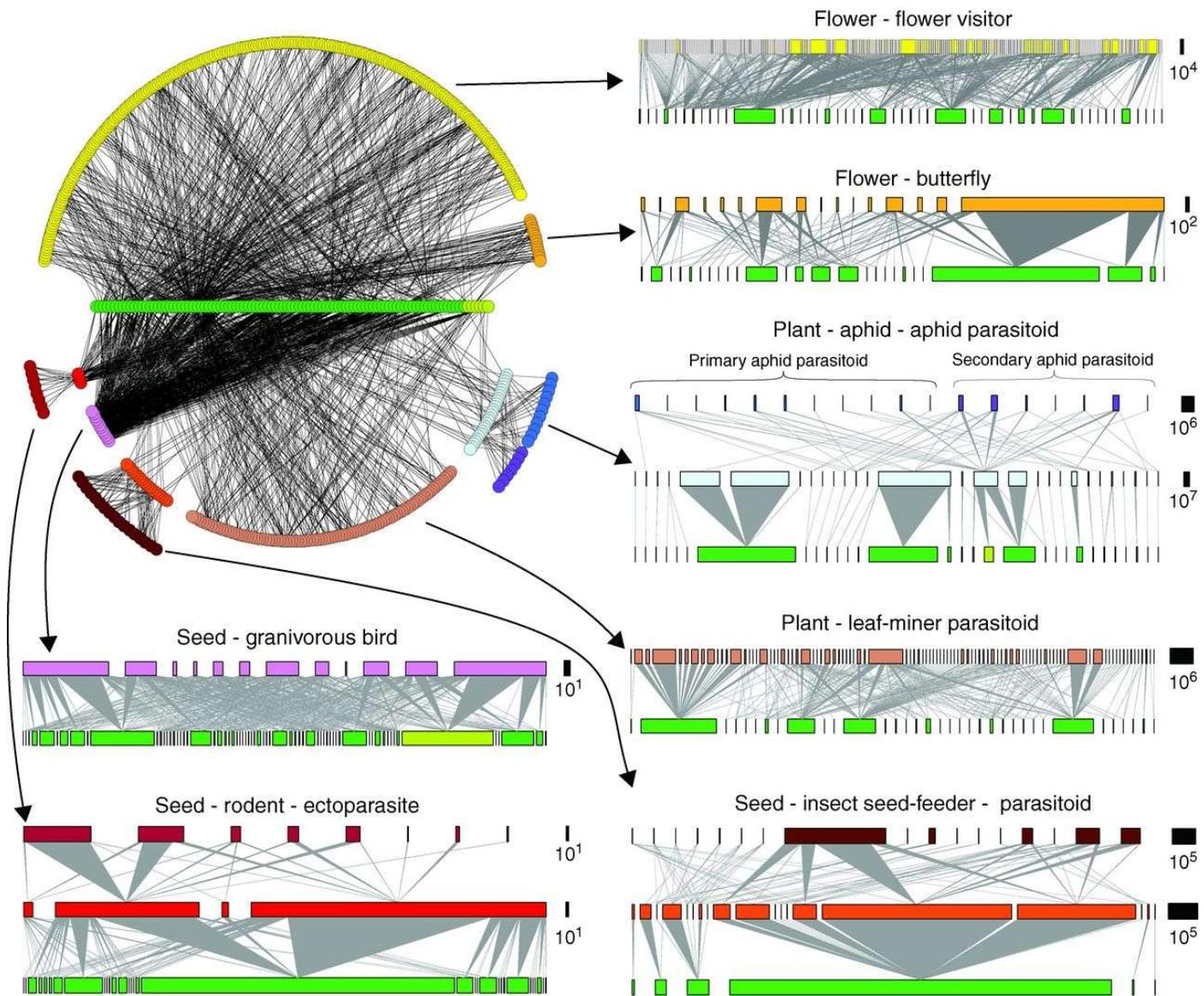
- Tertiary (apex) consumer
- Secondary consumer
- Primary consumer
- Primary producer

Potravní síť – kdo koho konzumuje?

Jak se to zkoumá – dnes molekulárně

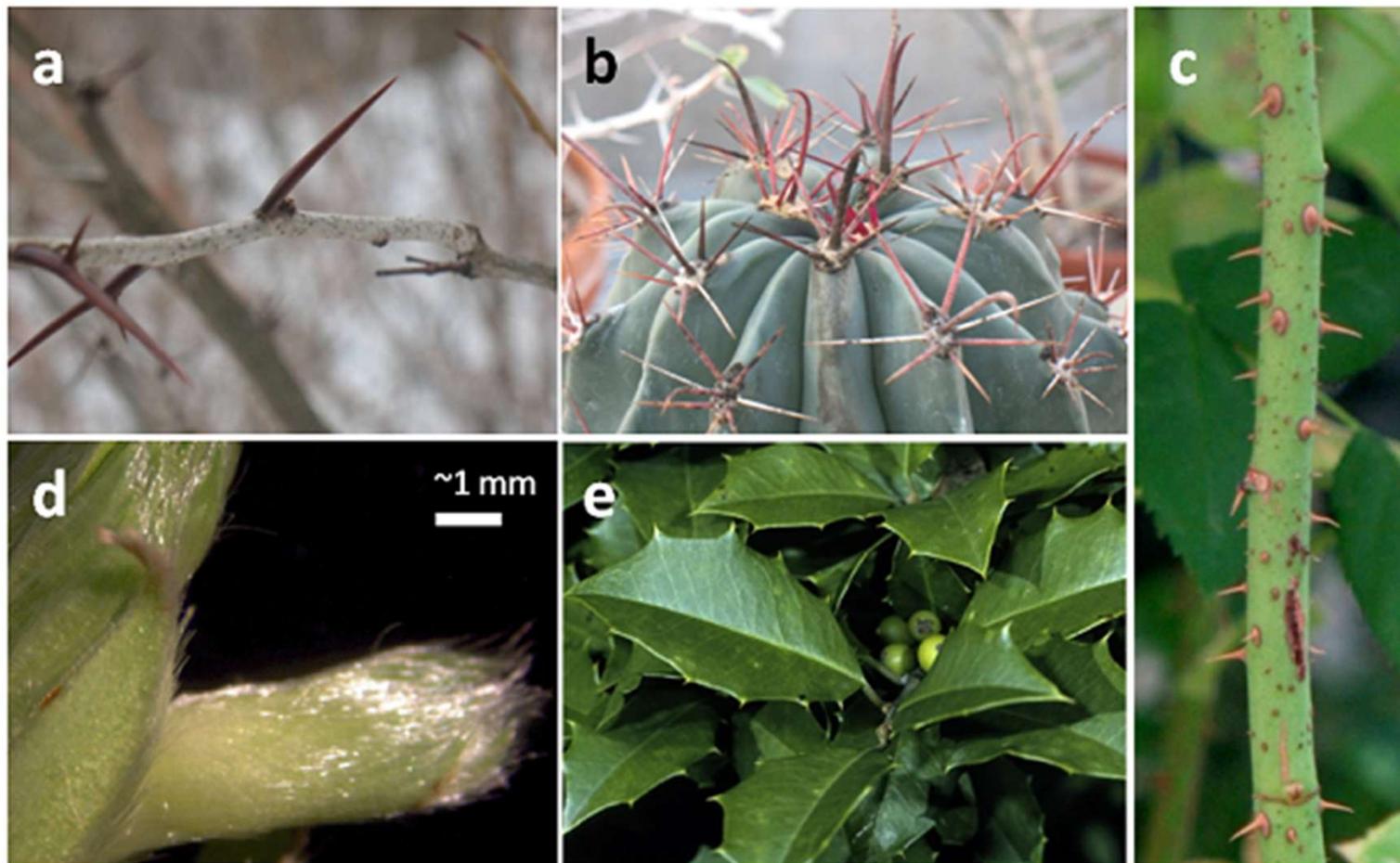

The Robustness and Restoration of a Network of Ecological Networks

Science 24 February 2012:

TYPICKÁ EKOLOGICKÁ OTÁZKA: JAK JE MOŽNÉ, ŽE SVĚT JE ZELENÝ?

...nejspíš to bude tím, že rostliny se urputně brání!

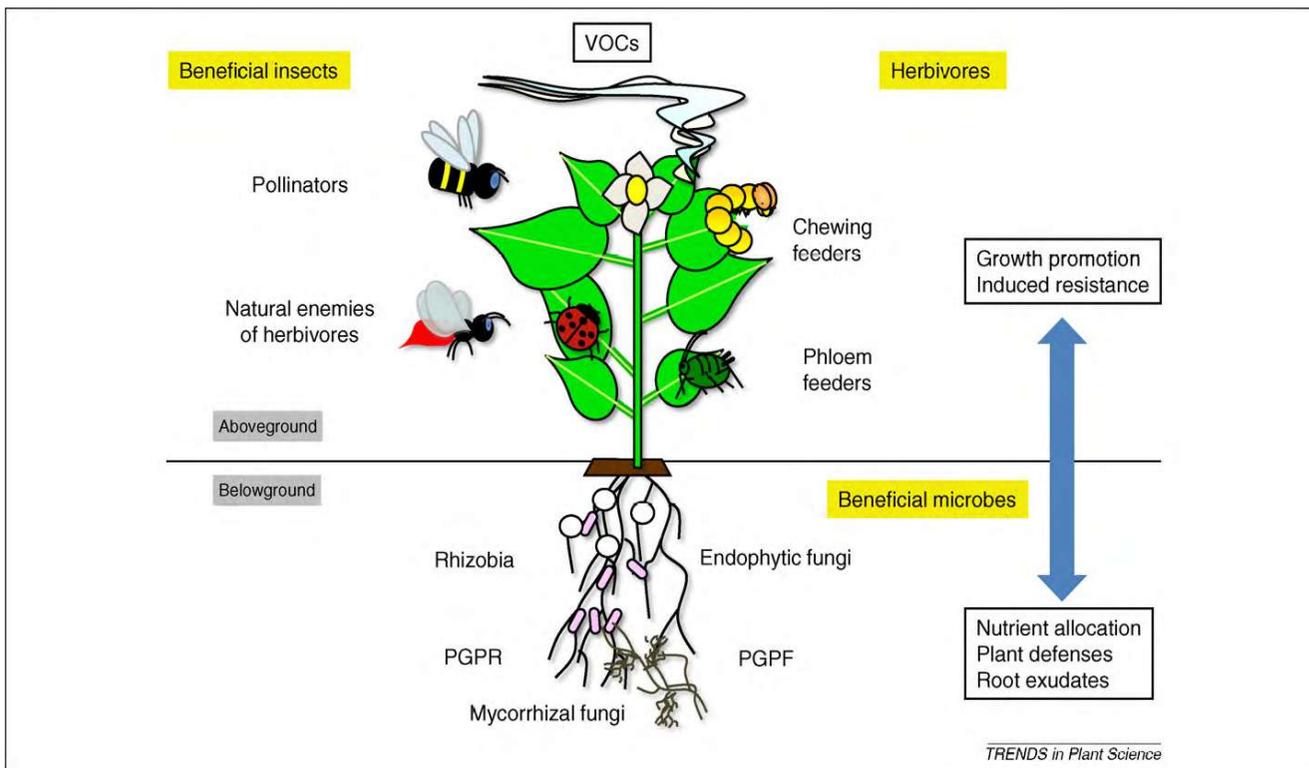
CO BRÁNÍ BÝŽLORAVCŮM SEŽRAT VŠECHNO ROSTLINSTVO?

Což mimo jiné obnáší:

- úkryt růstových pletiv při zemi až v zemi
  - útěk před býložravci rychlým růstem
  - ochranu skrze usazování křemičitanů = horší stravitelnost
- => to vše jsou triky „obyčejných“ trav

Ale ne každá rostlina je tráva! (+ ne každý herbivor kráva)

TEORIE APARENTNÍCH ZDROJŮ

v evolučním čase

NEAPARENTNÍ ROSTLINY

(zejm. drobné, krátkověké byliny)

– přitáhnou málo herbivorů

-- nízkomolekulární, energeticky nenáročné ale vysoce specifické a silně toxické sloučeniny (alkaloidy, terpeny, silice)

- **herbivora zabijí**

APPARENTNÍ ROSTLINY

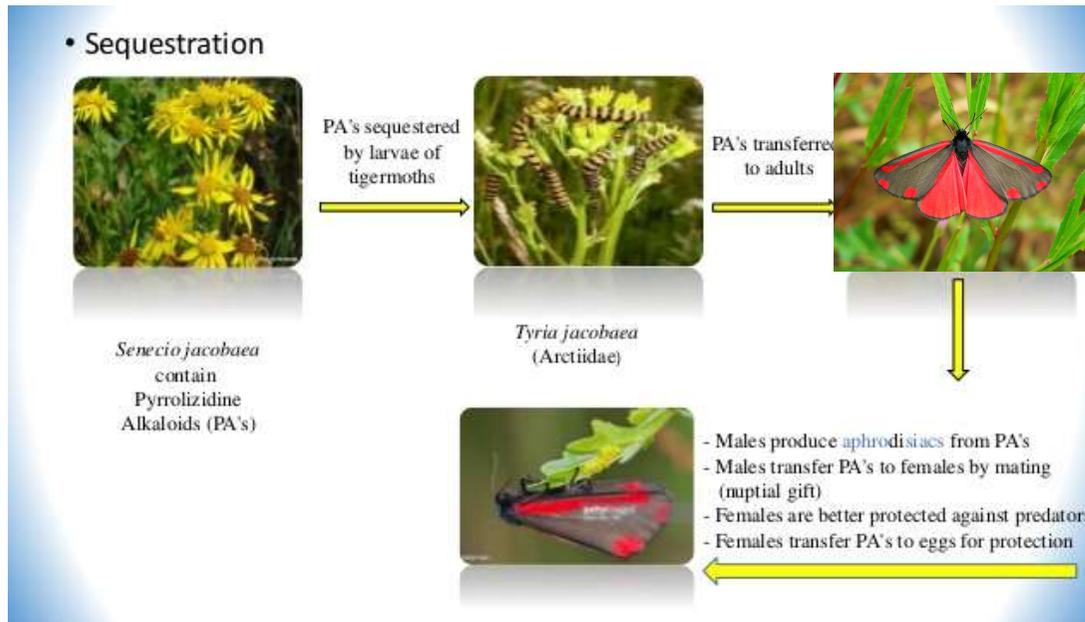
(stromy, keře, ale i trávy...)

-- zkusí to s nimi mnoho herbivorů

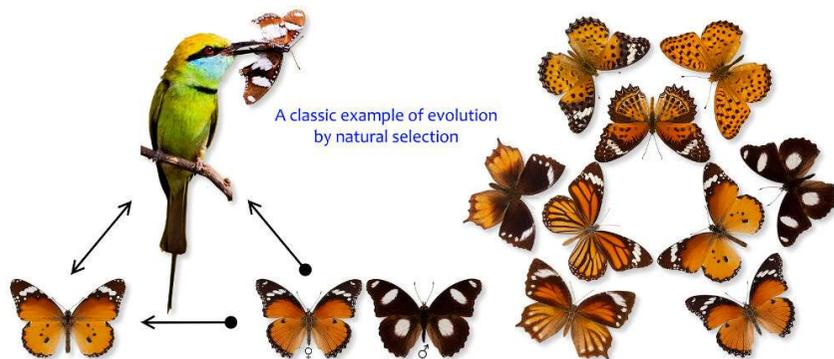
– energeticky náročné, ale nesespecifické vysokomolekulární látky (fenoly, taniny, vsoky...)

- **zpomalí či znemožní herbivorův růst**

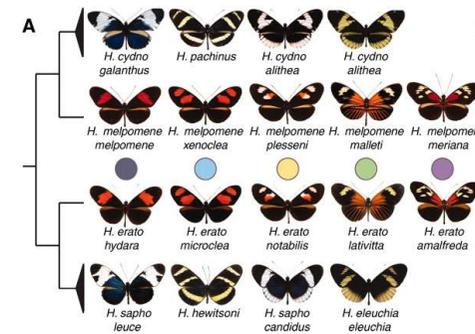
CO KDYŽ (HMYZÍ) HERBIVOR ROSTLINNOU OBRANU PŘEMŮŽE? VYUŽÍJE J!

Sekvestrace obranných látek rostlin do těla herbivora, výstražné zbarvení

Batesovské mimikry
– nechráněný motýl napodobuje chráněného

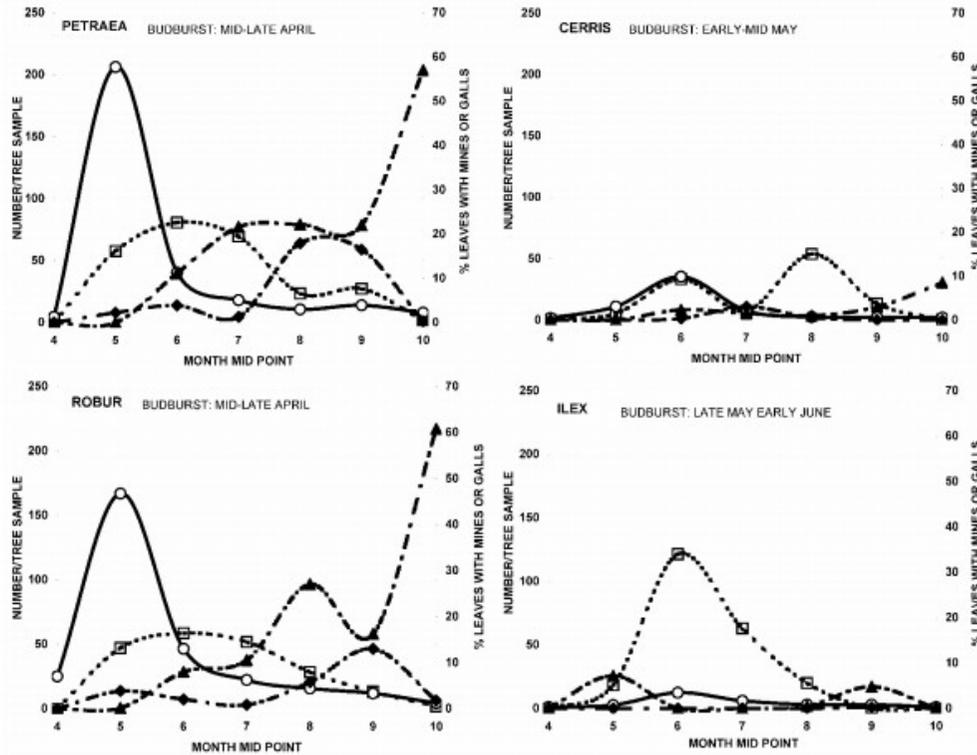

Müllerovské mimikry
– chránění motýli se napodobují navzájem

ALE CO S KVALITATIVNÍ OBRANOU?

sání   okusování   minování   háčky

- □ - SUCKERS   - ○ - CHEWERS   - ▲ - MINES   - ◆ - GALLS

Eur. J. Entomol. 101: 43-50, 2004
ISSN 1210-5759

Seasonality, abundance, species richness and specificity of the phytophagous guild of insects on oak (*Quercus*) canopies

T. RICHARD E. SOUTHWOOD, G.R. WILLIAM WINT, CATHERINE E.J. KENNEDY* and STEVE R. GREENWOOD**

Notodonta anceps – vnější okusovač

Totrix viridana – okusovač v listovém obalu

Tuberculatus annulatus – mšice sající floém z cév

Acrocercops brongniardella – minující motýlek

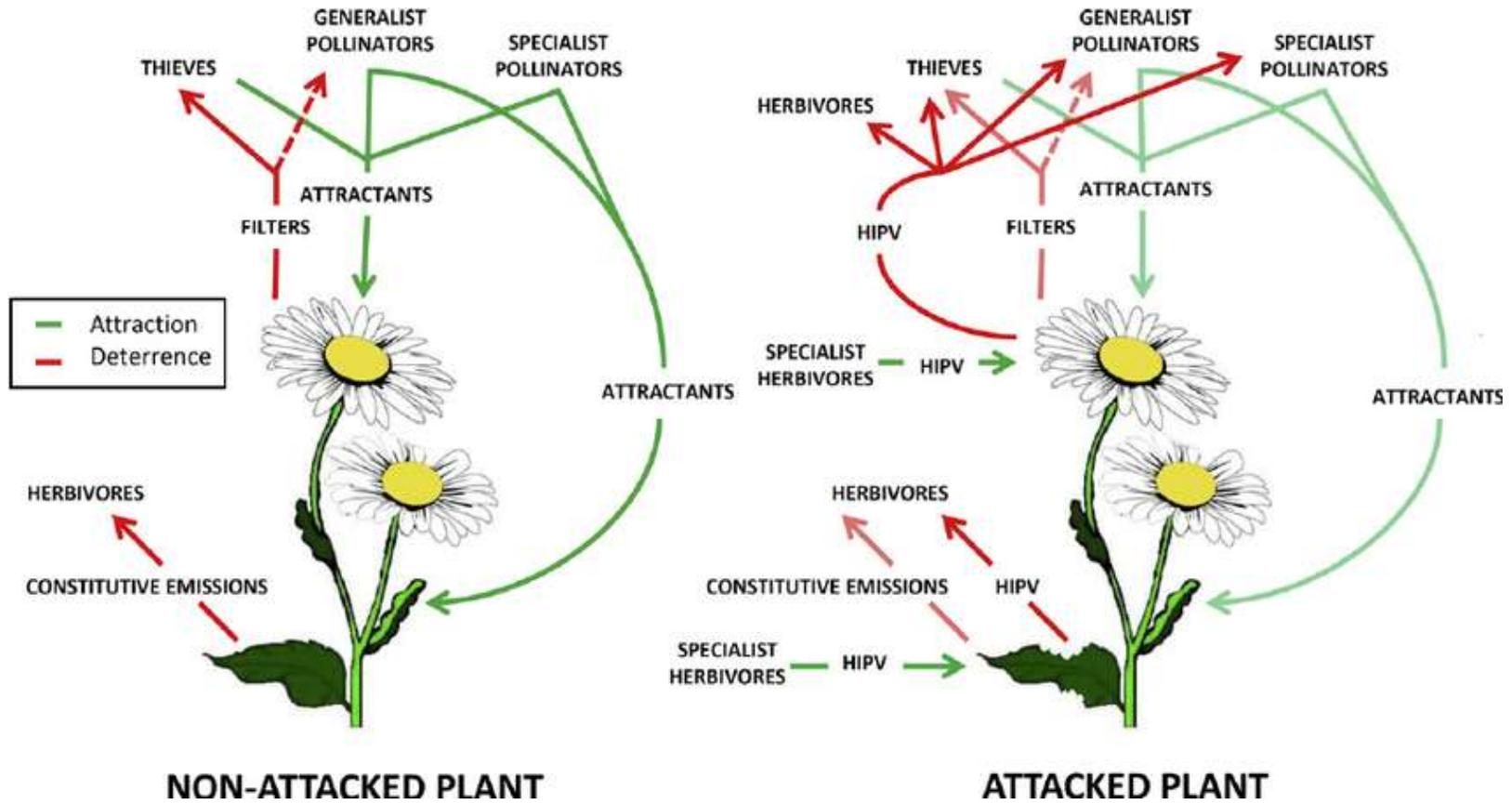

Cynips quecifolii – hákotvorná vosicka

Review

Floral volatile organic compounds: Between attraction and deterrence of visitors under global change

Gerard Farré-Armengol^{a,b,*}, Iolanda Filella^{a,b}, Joan Llusia^{a,b}, Josep Peñuelas^{a,b}

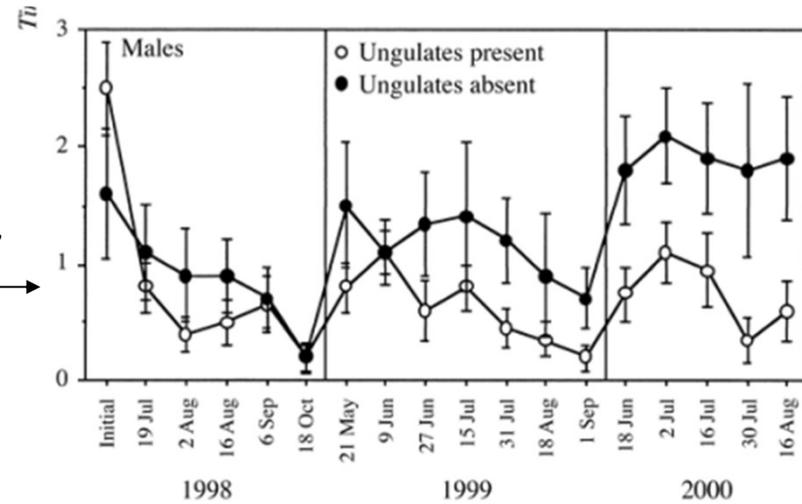
VÍCE O MEZIDRUHOVÝCH INTERAKCÍCH

Effect on X	Effect on Y	Type of interaction
-	-	Competition
-	0	Amensalism
-	+	Exploitation
0	0	Neutralism
0	+	Commensalism
+	+	Mutualism

Some types of relationships listed by the effect they have on each partner. '0' is no effect, '-' is detrimental, and '+' is beneficial.

Konkurence
Amensalismus
Kořistění
Neutralismus
Komensalismus
Mutualismus

Nezávislý vztah
dvou herbivorů,
brouka a kozy

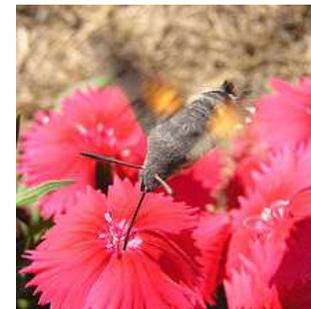

► Predace, parazitismus, herbivorie...

► Jednomu prospívá, druhému je to jedno

► Opylování, přenos semen,
živení se exkrety (=čištění) atd.

Symbioza: zvláštní případ „tvrdého“ mutualismu

EKOLOGICKÁ NIKA („mezírka“, „adresa“)

Popisuje „roli“ organismu v ekosystému, včetně pozice vůči jiným druhům

Nika fundamentální:

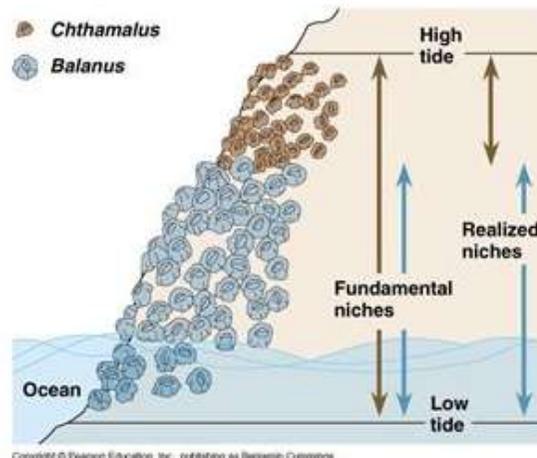
v ideálním světě bez konkurentů a interakcí

Odpovídá fyzickým limitům organismu

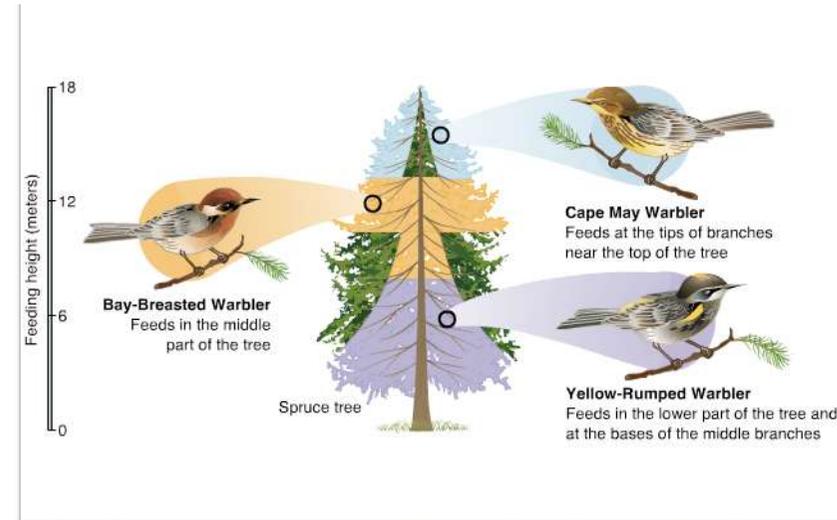
Nika realizovaná:

Kde organismus skutečně žije

definovaná interakcemi

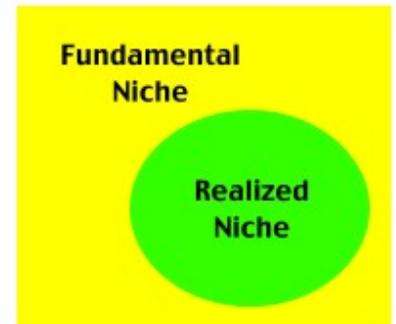

Lesňáčkovití severní Ameriky

Warbler Niches Each of these warbler species has a different niche in its spruce tree habitat. By feeding in different areas of the tree, the birds avoid competing with one another for food. **Inferring** What would happen if two of the warbler species attempted to occupy the same niche?

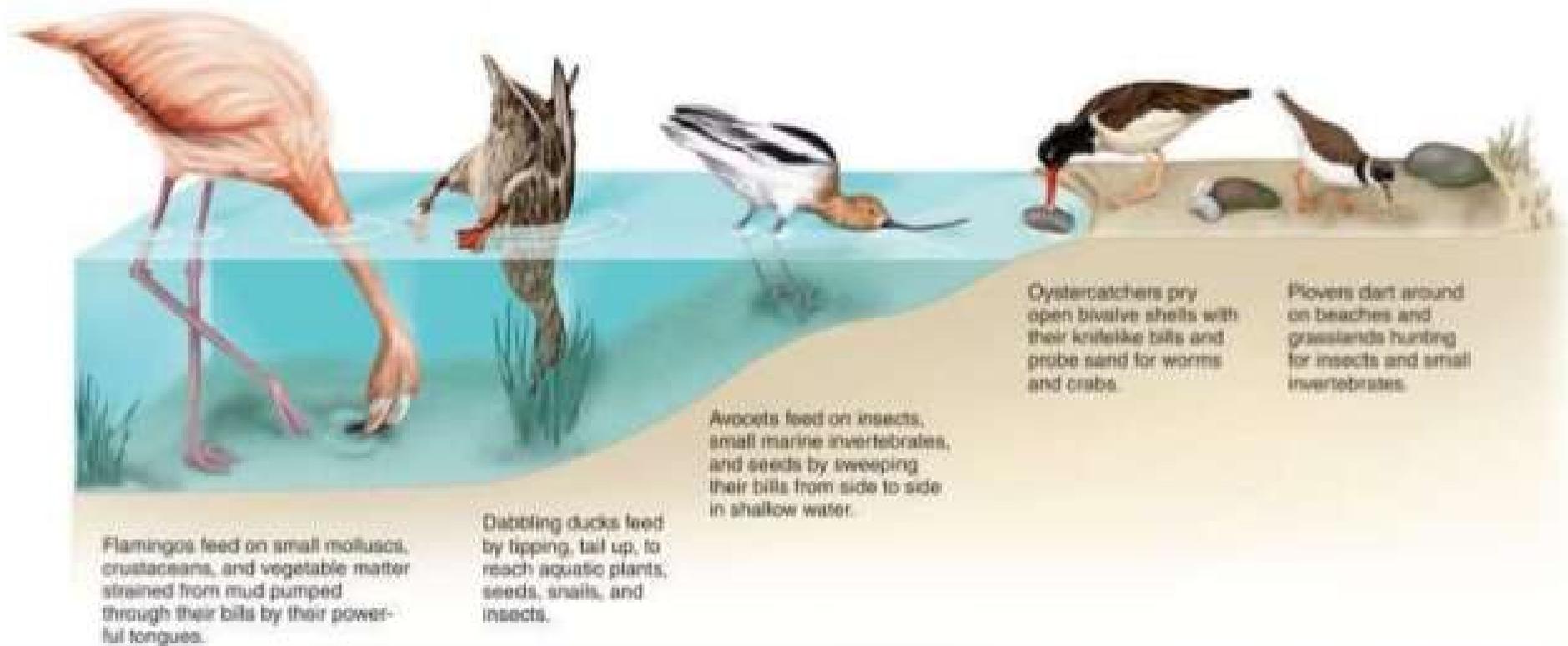
Moisture

Temperature

PRINCIP KONKURENČNÍHO VYLOUČENÍ („kompetitivní exkluze“)

Dva druhy, které si konkurují o stejný zdroj, nemohou koexistovat, jsou-li ostatní faktory prostředí konstantní.

„Koexistují-li v nějakém prostředí dva příbuzné druhy, je ve hře něco, co jim umožňuje vyhnout se kompetici.“

KOMPETICE A EVOLUCE

- Vnitrodruhová je silnější, než mezidruhová
- Může být interaktivní (např. agrese) x kořistnická (o světlo, prostor, světlo...)
- Může ovšem vyústit i do kooperace (vnitro- i mezidruhové)

SOUČASNÁ – „the ghost of competition present“

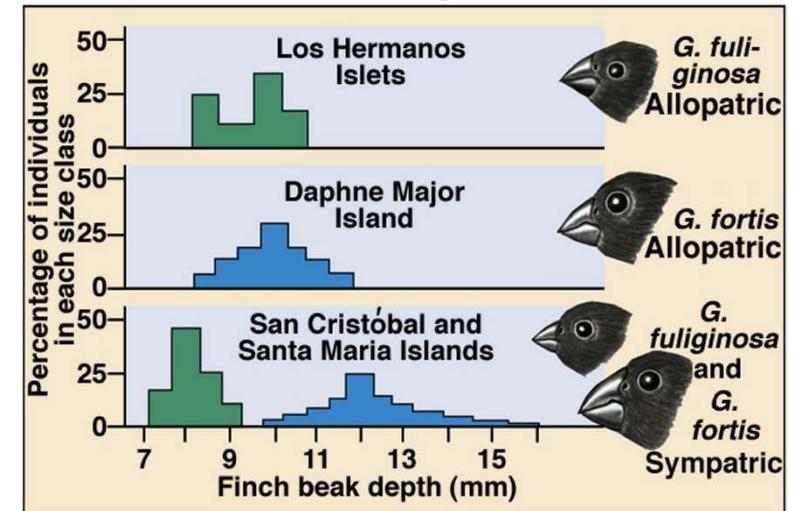
realizovaná nika < nika fundamentální => druhy si v něčem konkurují

MINULÁ – „the ghost of competition past“

(těžko se dokazuje)

=> současné rozdělení nik je výsledkem staré kompetice

Character Displacement

Darwinovy pěnkavy – vztah ke speciaci

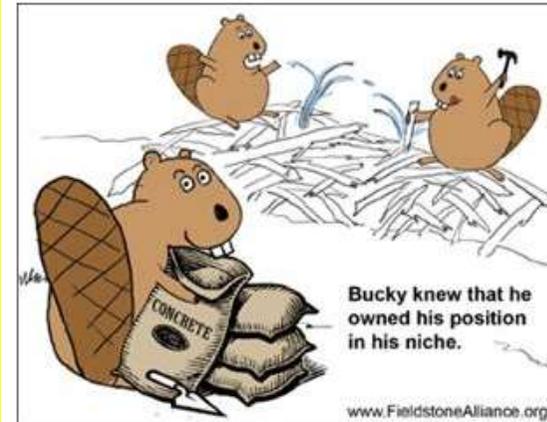
NIKA VERSUS HABITAT (či biotop, prostředí...)

Nika

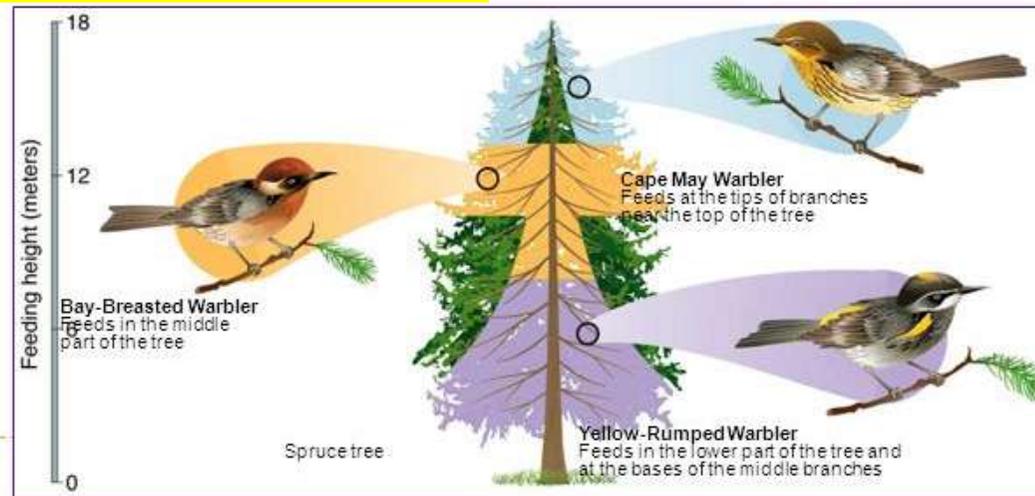
Je **role**, kterou organismus v prostředí hraje, jeho „job“

Stanoviště (= habitat)

Je **místo**, respektive **prostor**, kde organismus žije

Three Species of Warblers and their niches

STANOVIŠTĚ ovšem NENÍ PLOCHA NA MAPĚ

N: nektar

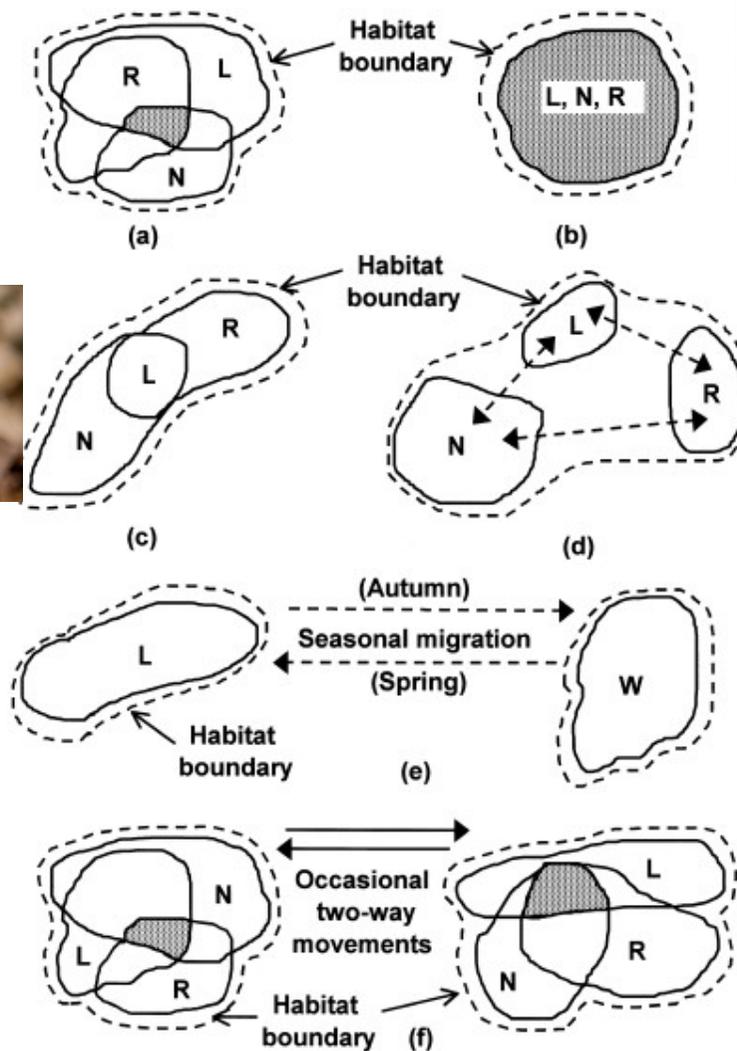
L: larvální živná rostlina

R: resting, úkryt

W: wintering, přezimování

ZDROJE mohou být odděleny v prostoru, i prostoru a čase

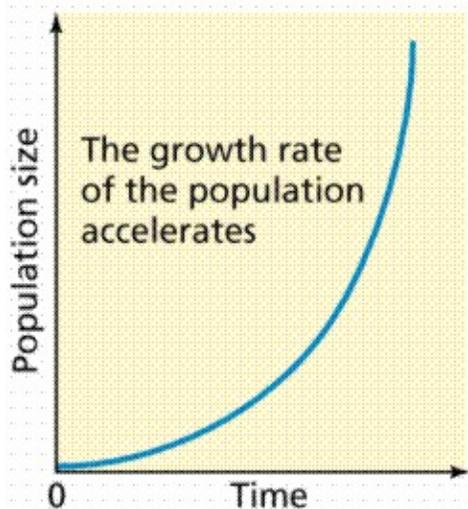
Habitat pak je spíše časoprostorová jednotka

Dennis et al., *Oikos* 102(2003), 417-426.

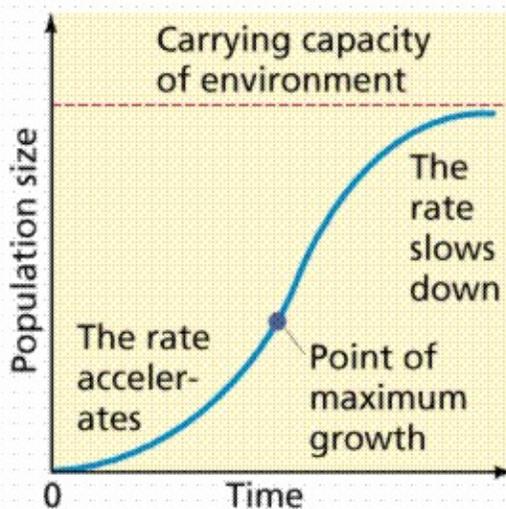
EKOLOGIE POPULACÍ – KDYŽ OBSADÍTE NOVÉ PROSTŘEDÍ

(a) Exponential (un-restricted) growth

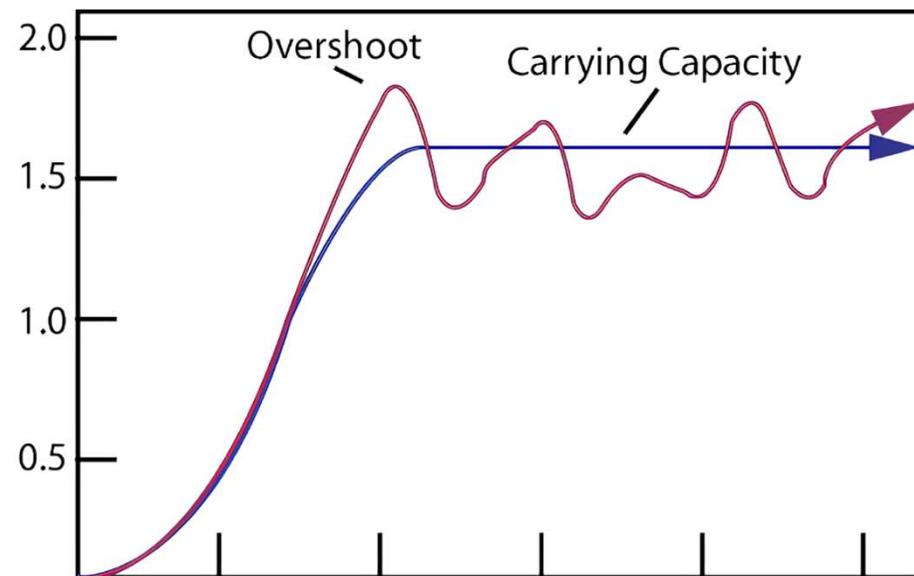

$$dP/dt = rP$$

(b) Logistic (restricted) growth

$$\frac{dP}{dt} = rP \left(1 - \frac{P}{K} \right),$$

Pak bude kolem nosné kapacity nejspíš fluktuovat, a to víc, nebo méně...

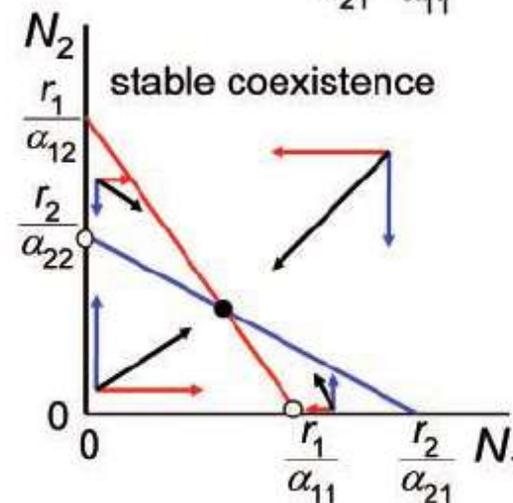
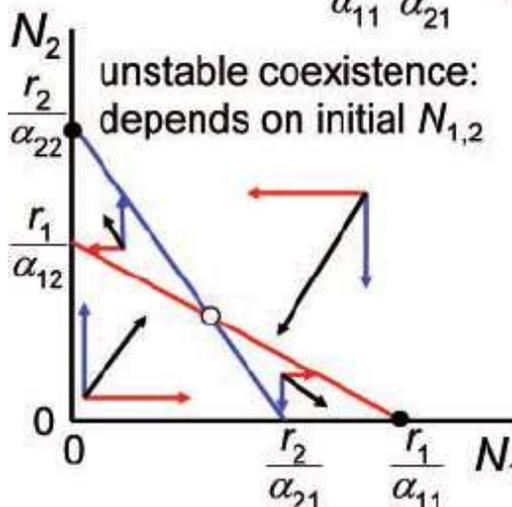
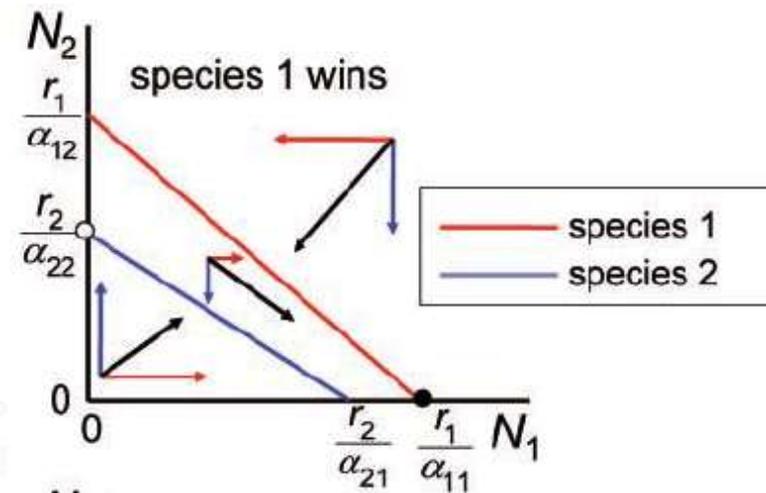
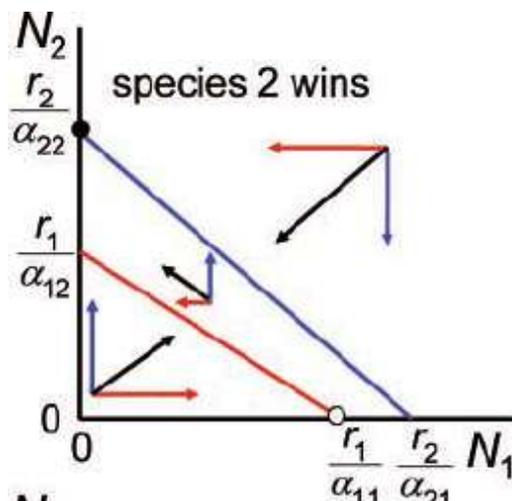
V podmínkách neomezených zdrojů poroste populace tak dlouho, dokud nenarazí na nosnou kapacitu prostředí, K

EKOLOGIE POPULACÍ – lze samozřejmě rozšířit na koexistenci více druhů

Lotka-Volterra Competition Model

$$\frac{dN_1}{dt} = r_1 N_1 \left[1 - \frac{N_1}{K_1} - \frac{\alpha_{12} N_2}{K_1} \right]$$

$$\frac{dN_2}{dt} = r_2 N_2 \left[1 - \frac{N_2}{K_2} - \frac{\alpha_{21} N_1}{K_2} \right]$$

Podle hodnot parametrů r a K (chování populací) lze mezi druhy rozlišit

K-stratégy

...pomalá reprodukce, velká rodičovská investice, nízké populační denzity, malá schopnost migrací ... relativně „stabilní“ populace

***r*-stratégy**

...rychlá reprodukce, nízká rodičovská investice, vysoké lokální denzity, časté migrace ... proměnlivé populace

REGULACE VELIKOSTI POPULACÍ

NEZÁVISLÁ NA DENZITĚ

Nějaké procento zahyne nezávisle na počtu

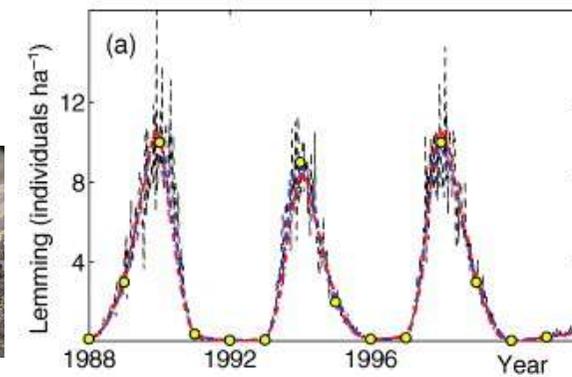
Zpravidla „neživá příroda“: vedro, oheň, zima, neštěstí...

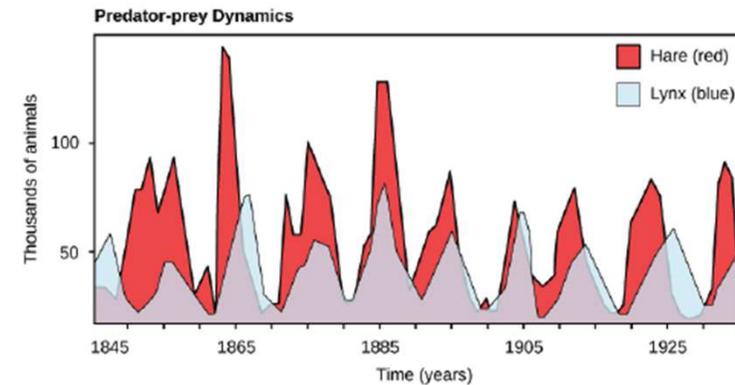
ZÁVISLÁ NA DENZITĚ

Čím je populace početnější, tím víc se umírá

Typicky paraziti, predátoři, epidemie, konkurence a související hladovění...

Někdy souvisí se změnami chování: Stres při přemnožení, zabíjení mláďat, kanibalismus...

DRAMATICKÉ ZMĚNY POPULACE ARKTICKÝCH LUMÍKŮ

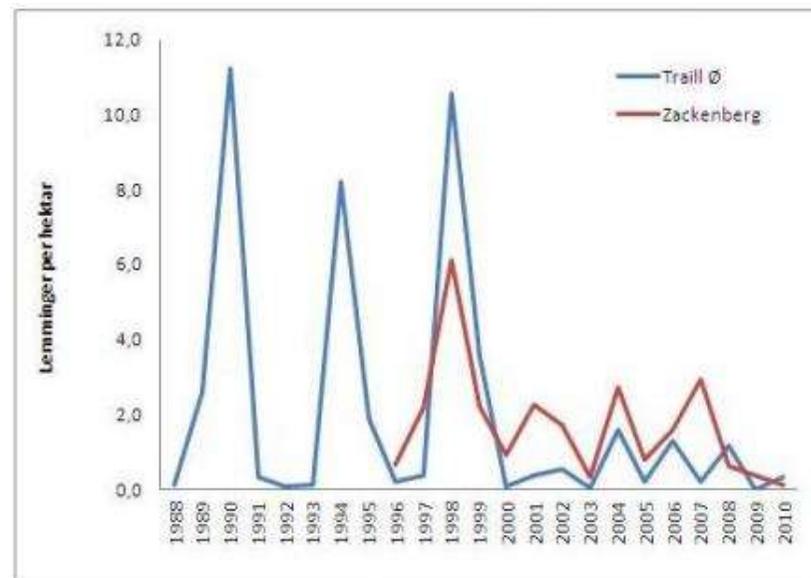
Dramatic changes in Arctic food chain

September 21, 2012 - 06:20

The collapse of Greenland's lemming population cycle has disastrous consequences for a number of predators.

Keywords: [Animals](#), [Biology](#), [Climate Change](#), [Greenland](#)

[Send](#) [PDF](#) [Print](#)

- Rozmnožují se pod sněhem (dost potravy, málo predátorů)

- S menší / nepravidelnou pokrývkou jako by „regulaci hustotou“ (potrava, atd.) nahradila regulace na hustotě nezávislá (např. klimatické výkyvy)

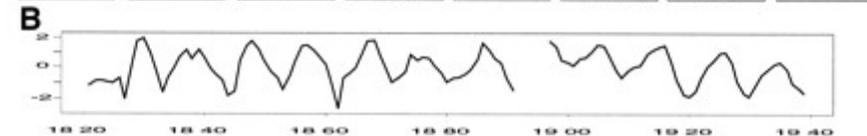
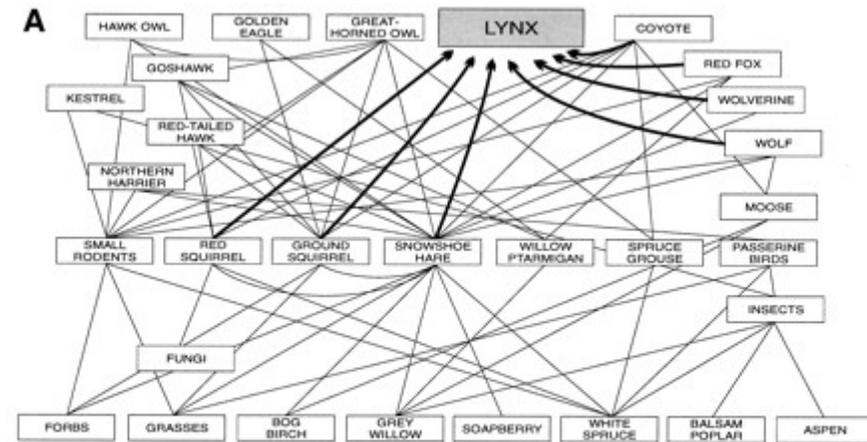
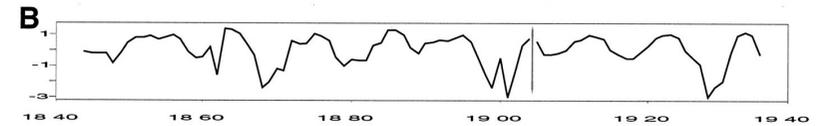
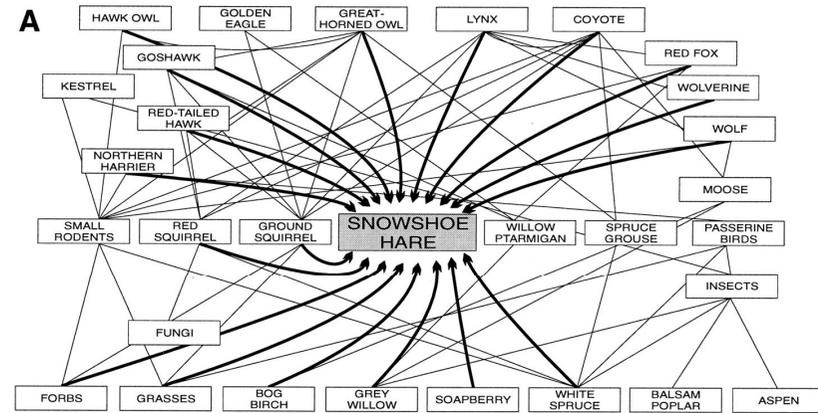
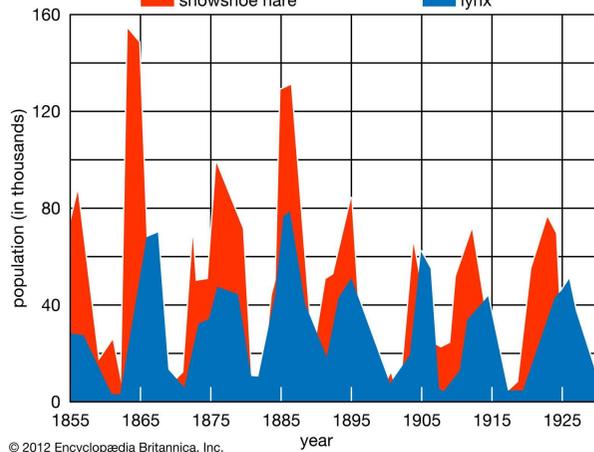
Zajíc měnivý (*Lepus americanus*) – živí se hlavně rostlinami, ty jsou vzájemně zaměnitelné, dělí se o ně s jinými herbivory ... a loví ho řada různých predátorů

Regulace ZDOLA i SHORA

Rys kanadský (*Lynx canadensis*) – zajíc je jeho hlavní potravou

Regulace ZDOLA

Proc. Natl. Acad. Sci. USA
Vol. 94, pp. 5147-5152, May 1997
Ecology

Population regulation in snowshoe hare and Canadian lynx: Asymmetric food web configurations between hare and lynx

(statistical modeling/generalized additive models/population dynamics/dimension)

NILS CHR. STENSETH[†], WILHELM FALCK^{*}, OTTAR N. BJØRNSTAD^{*}, AND CHARLES J. KREBS[‡]

ŽIVOTNÍ STRATEGIE ROSTLIN

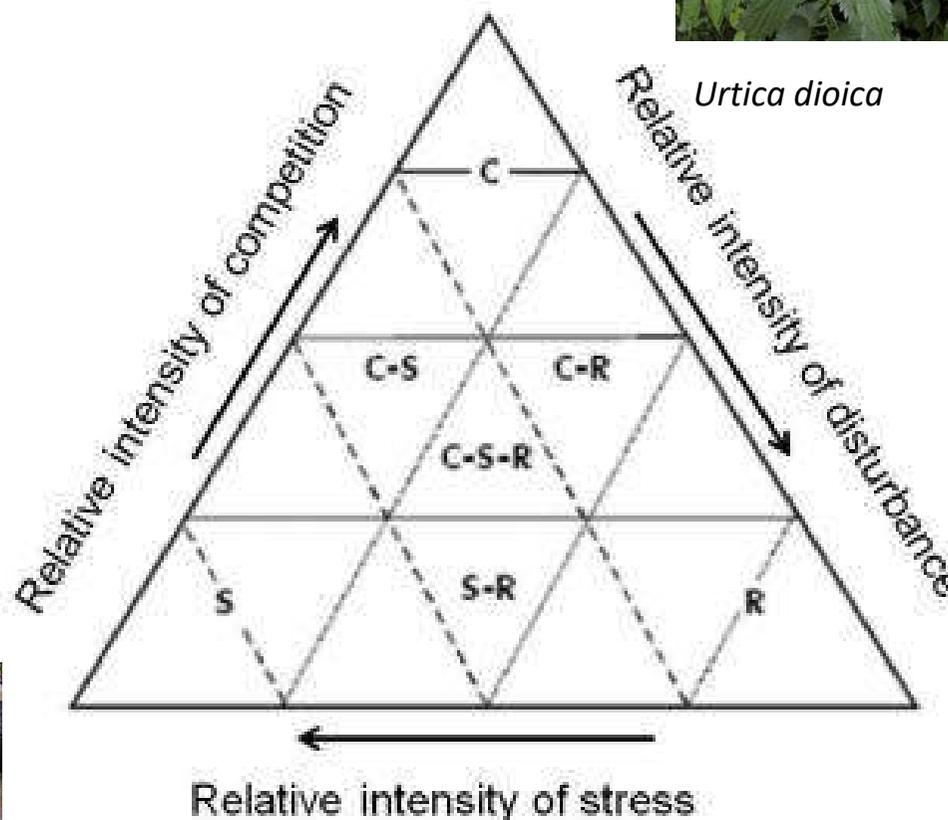
KOMPETITIVNÍ (Competition)
 Obsadí stanoviště a nepustí,
 skvěle využívají bohaté zdroje
 (obdoba K u živočichů)

Urtica dioica

Quercus robur

The C-S-R (Competitor-Stress tolerator-Ruderal) triangle

STRESS TOLERANTNÍ
 Dovedou přežít tam, kde je
 minimum zdrojů i konkurentů

Sedum acre – stressed enough

RUDERÁLNÍ (RYCHLÁ)
 Rychle obsadí přechodně
 uvolněný zdroj (obdoba r- u
 živočichů)
 Časem je někdo vykompetuje.

Barbarea vulgaris .. at a roadside

A k čemu to je? Příklad denních motýlů ČR

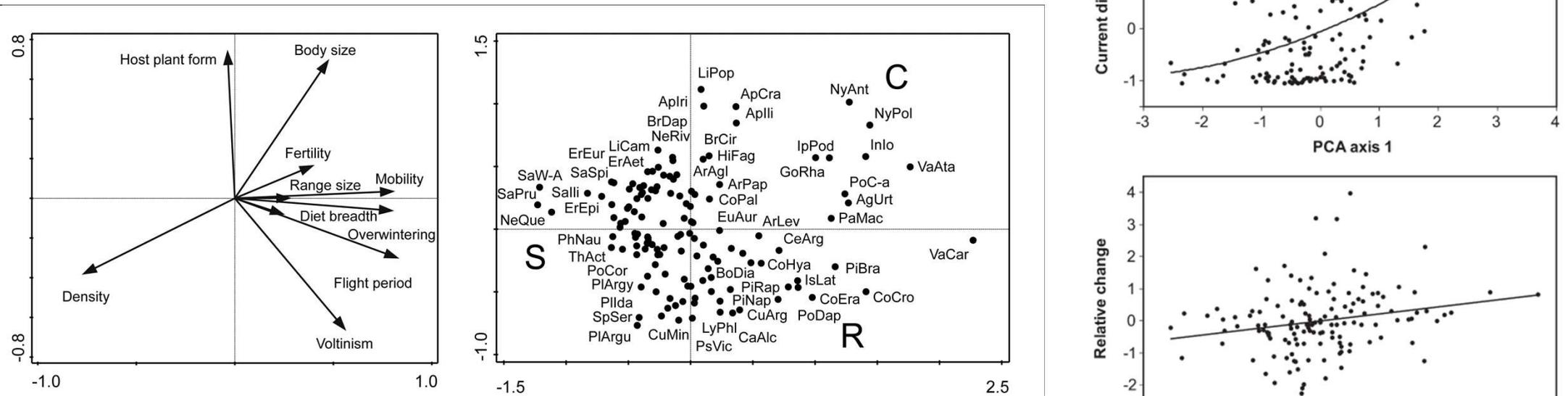

Fig. 1. PCA diagrams (axes 1 and 2) showing ordinations of 136 species of Czech butterflies based on their life history traits. Upper row: ordination not constrained by phylogeny; lower row: ordination constrained by phylogeny. Traits are in the left panel, butterfly species in the right panel. Positions of all species are visualised, but only selected species are named. See Table 1 for positions of all species. The suggested positions of C, S, R strategies of species' host plants are outlined. Species abbreviations: ApUrt – *Adalia urticae*

ZÁKLADY OCHRANY PŘÍRODY – KAŽDÁ POPULACE MŮŽE VYMŘÍT

I. Demografická stochasticita

– smůla, postihne spíše malou než velkou populaci

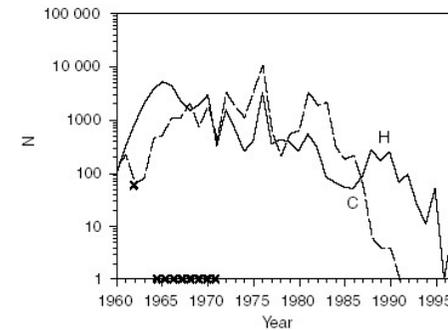
- nevhodná věková struktura
- nevhodná pohlavní struktura
- pohlaví se nepotkají...

$$P = 1 / 2^n - 1$$

II. Environmentální stochasticita: *Nepředvídatelné výkyvy prostředí*

- počasí
- výkyvy v nabídce potravy
- disturbance
- živelné katastrofy
- .....

Fig. 2. Size of the Jasper Ridge *Euphydryas editha bayensis* populations through time in log scale. **x** on the *x*-axis designates the years in which both sexes and both areas had a reliability ranking of four or five (see Tables 1 and 2). **x** on the area C curve refers to a single female estimate with a reliability rank of four.

III. Genetické problémy

- příbuzenská plemenitba
- genetický drift
- outbreední deprese, efekt hrdla láhve...

Society, *Ecological Entomology*, 28, 74–84

...ALE MALÉ POPULACE VYMŘOU ČASTĚJI, NEŽ VELKÉ...

Cyclic abundance fluctuations in a completely isolated population of *Euphydryas maturna*

VACLAV JOHN^{1,2,3}, ALOIS PAVLÍČKO¹, VLADIMÍR VRABEC⁴,
VERONIKA RYBOVÁ⁵, MILOŠ ANDRES⁶, MARTIN KONVIČKA^{2,3}

Hnědásek osikový (který se vyvíjí na jasanech... a vůbec)

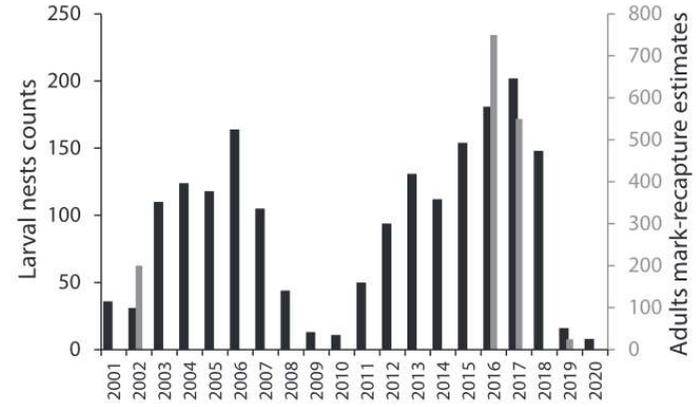
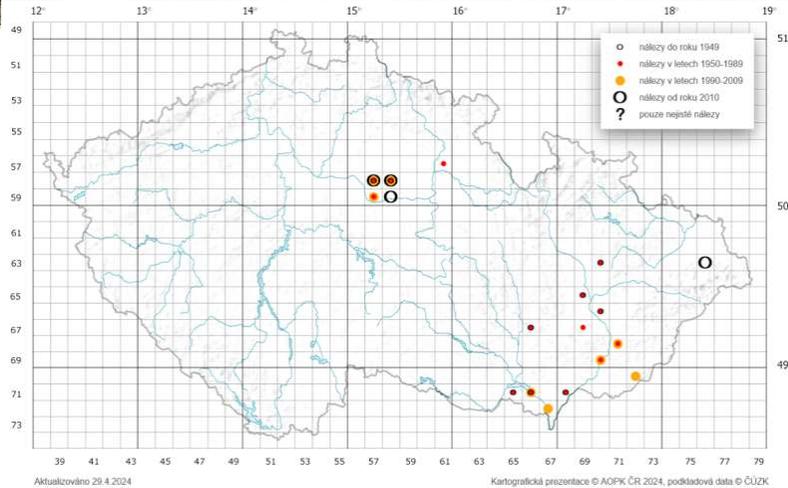
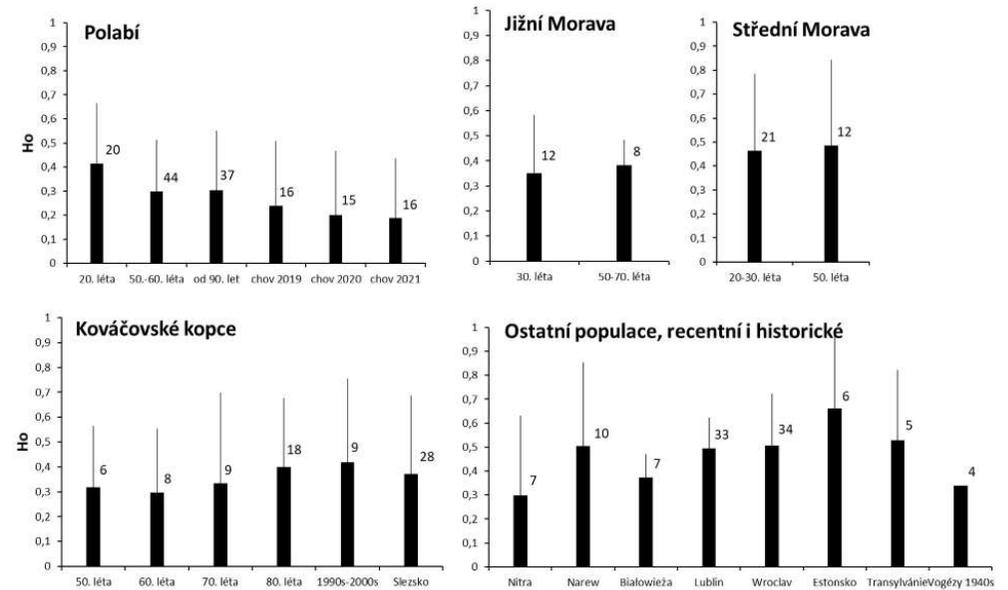
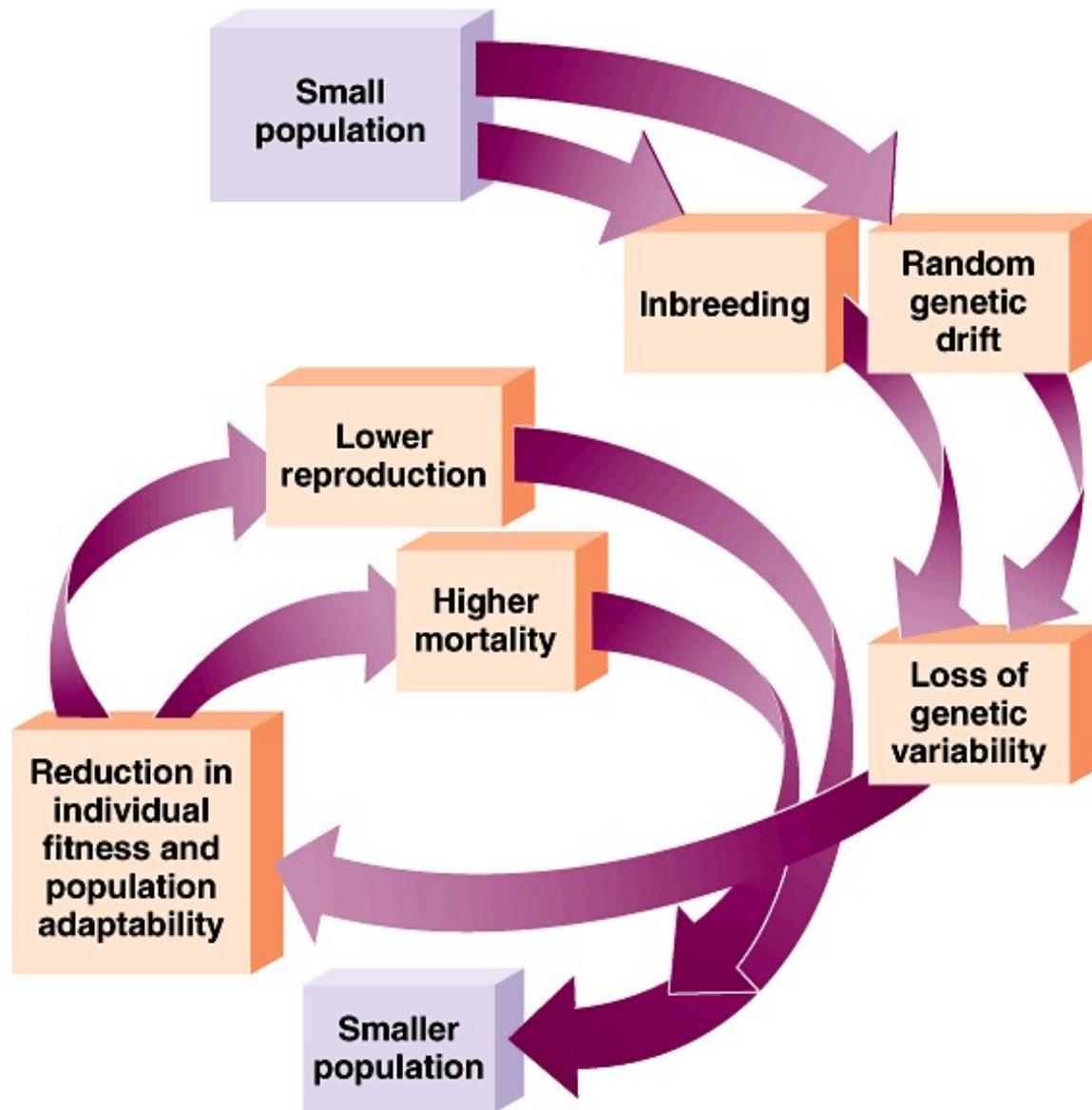

Figure 1. Abundances of *Euphydryas maturna* larval nests in its last Czech Republic population, as detected by annual monitoring surveys, and adult numbers estimates based on mark-recapture surveys. The adult estimates were calculated by

Obr. 4 Srovnání hodnot pozorované heterozygotnosti (H_o) u zkoumaných populací *E. maturna*.

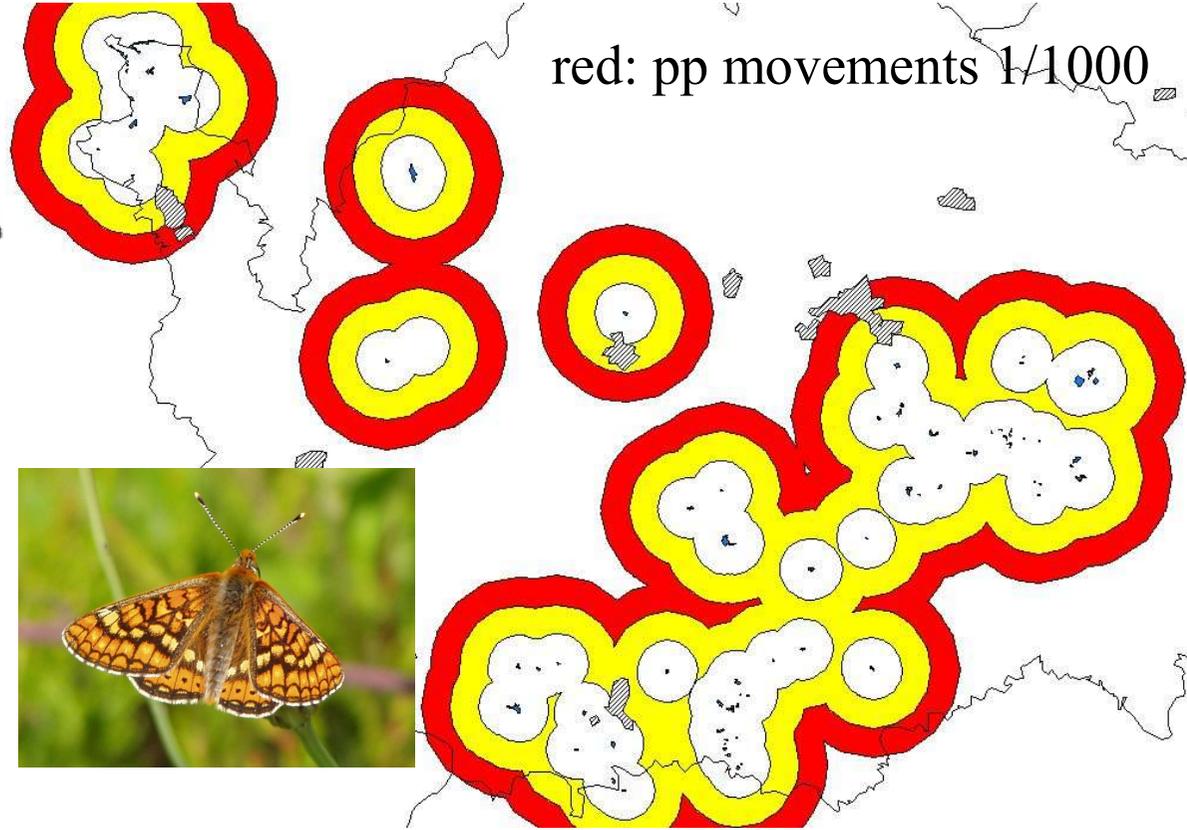
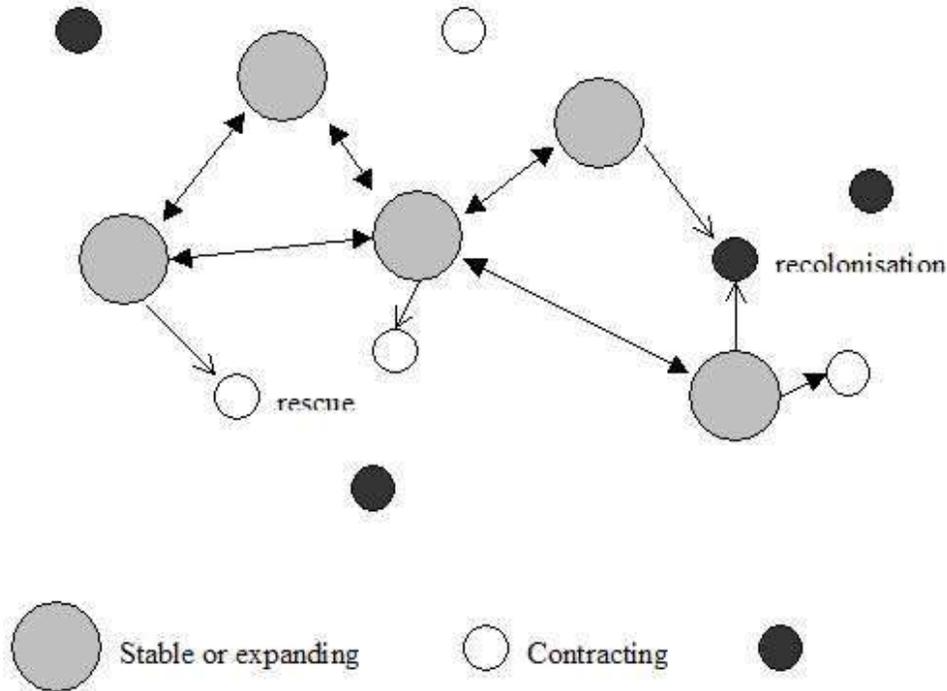

Copyright © Pearson Education, Inc., publishing as Benjamin Cummings.

EXTINKČNÍ VÍRY

-Malá populace, ohrožená všemi těmi problémy, bude menší a menší...

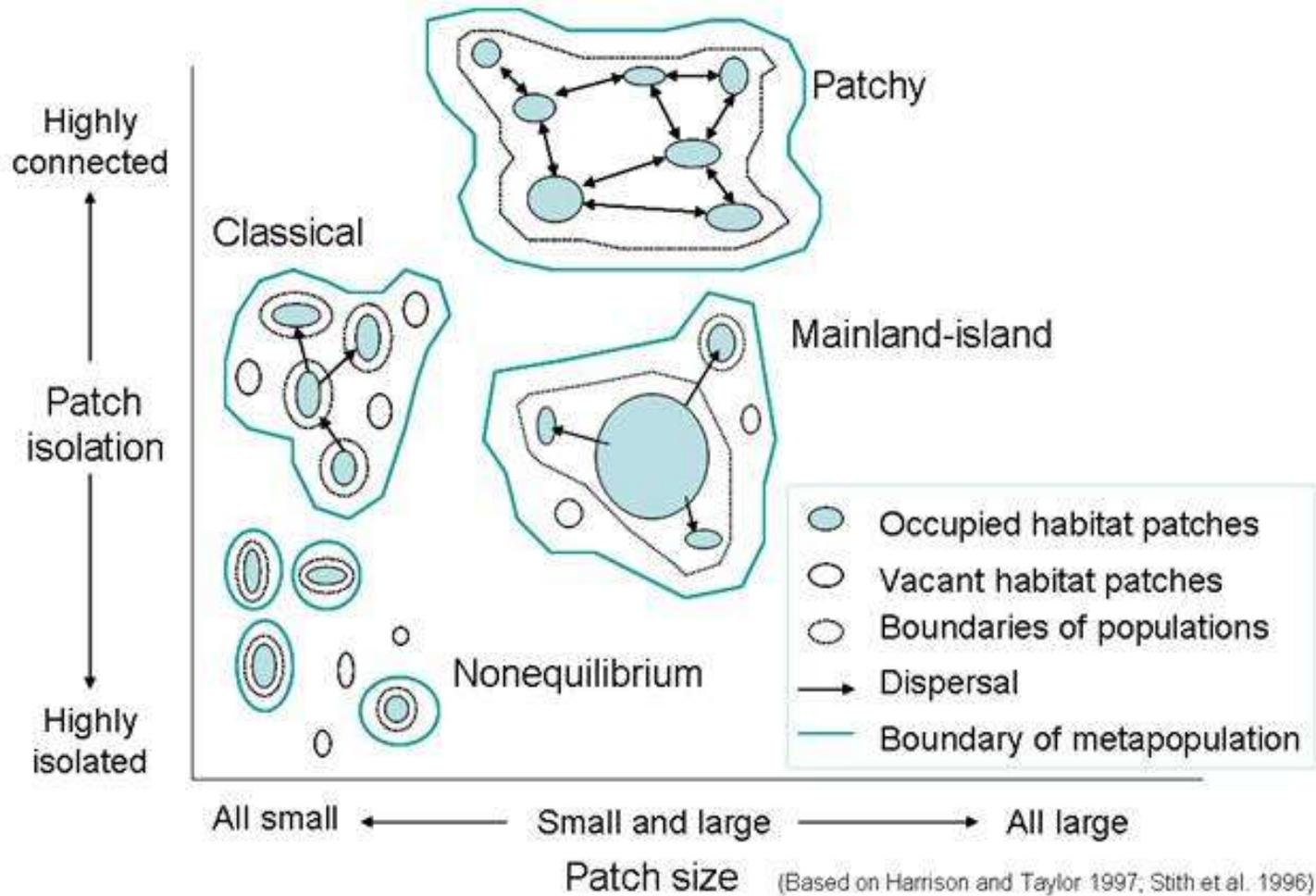
JAK POULACE FUNGUJÍ V KRAJINĚ? TEORIE METAPOPLACÍ

- druh obývá vyhraněné plošky s vhodným prostředím
- ty vykazují vzájemně nezávislou dynamiku
- a jsou propojeny (vzácnými) přesuny jedinců
- pak lze ukázat, že taková metapopulace přežije i v počtech, kdy by normální populace měla dávno vymřít

Naprosto reálná metapopulace **hnědáška chrastavcového** v západních Čechách

Metapopulation structure

EKOLOGICKÁ SUKCESE

čili VÝVOJ EKOSYSTÉMU – ve vodě a na souši

Deep freshwater no rooted plants because of lack of light in deep water

Community only microorganisms and phytoplankton

Sediments get carried into the pond allowing rooted submerged and floating to start to grow

Sediments continue to build up.

reeds and grasses develop around pond margin trapping more sediment

A marsh community builds up around the pond margins

Reeds take over more of the pond as more silt build up

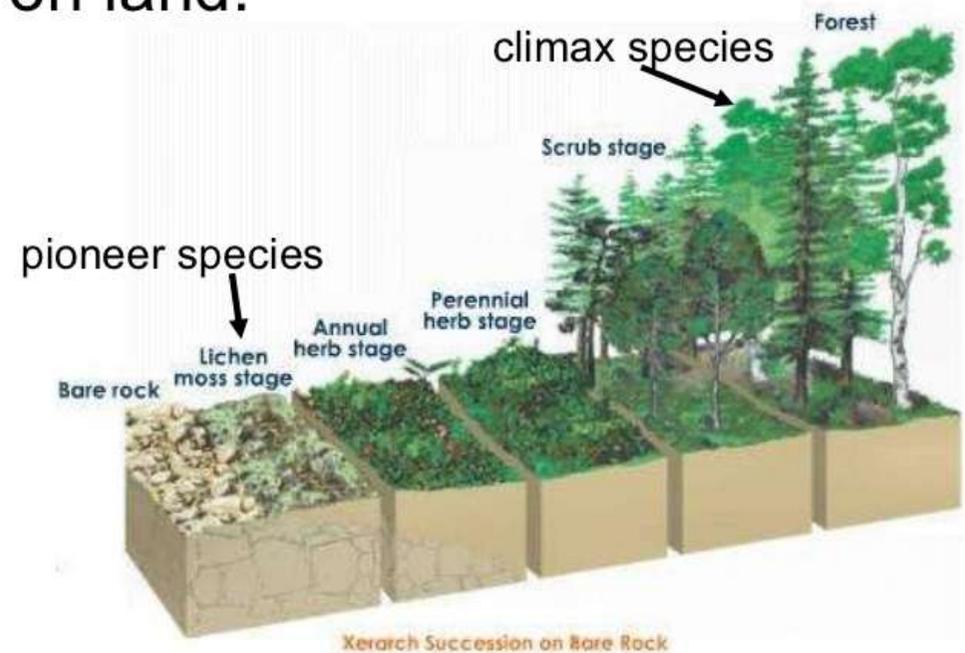
As the soils around the edge dry from water logged to damp, tree species such as willow and alder become established

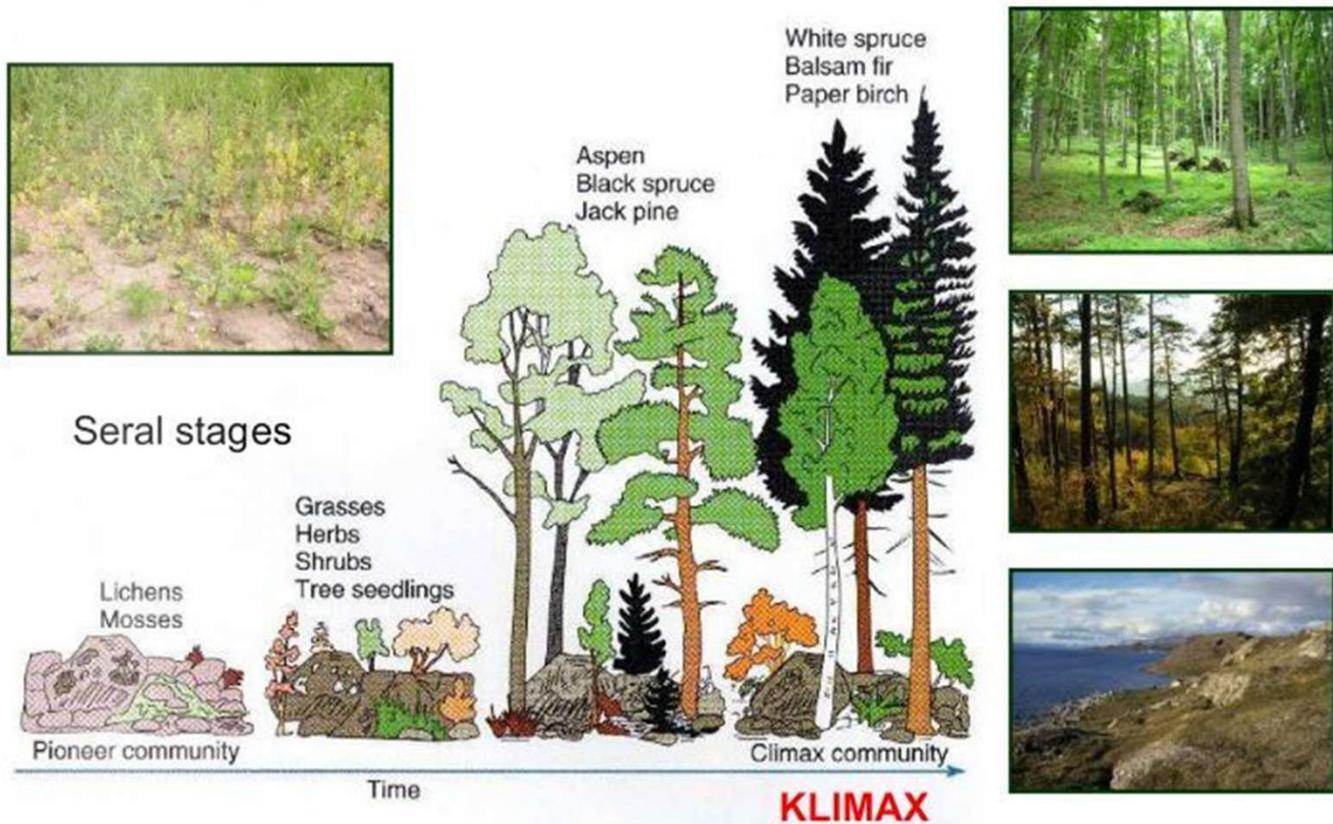
Vedoucí k **bájnému KLIMAXU**

= vysněný „ideální stav“ s nejvyšší diverzitou, nejefektivnějšími toky látek a energií...

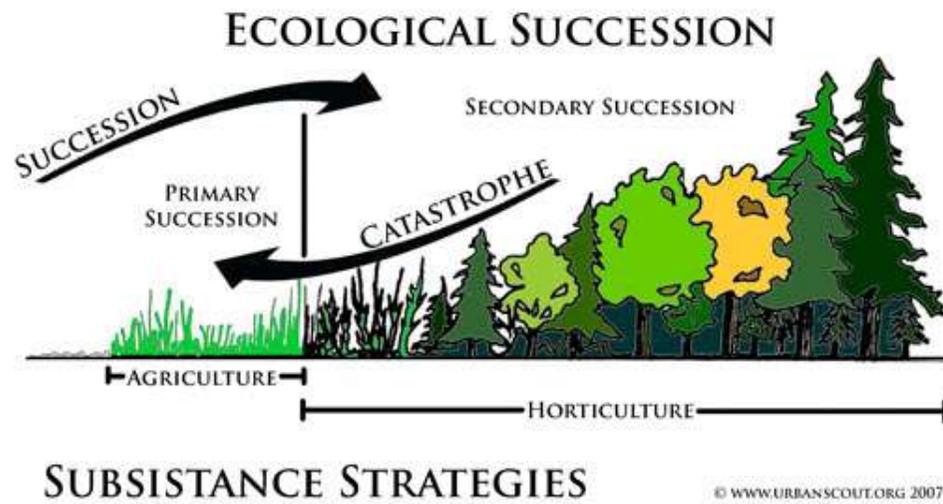
typical ecological succession on land:

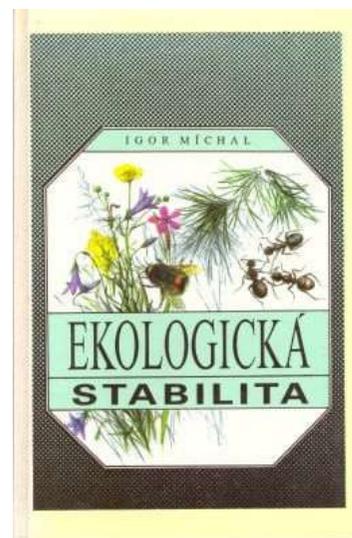
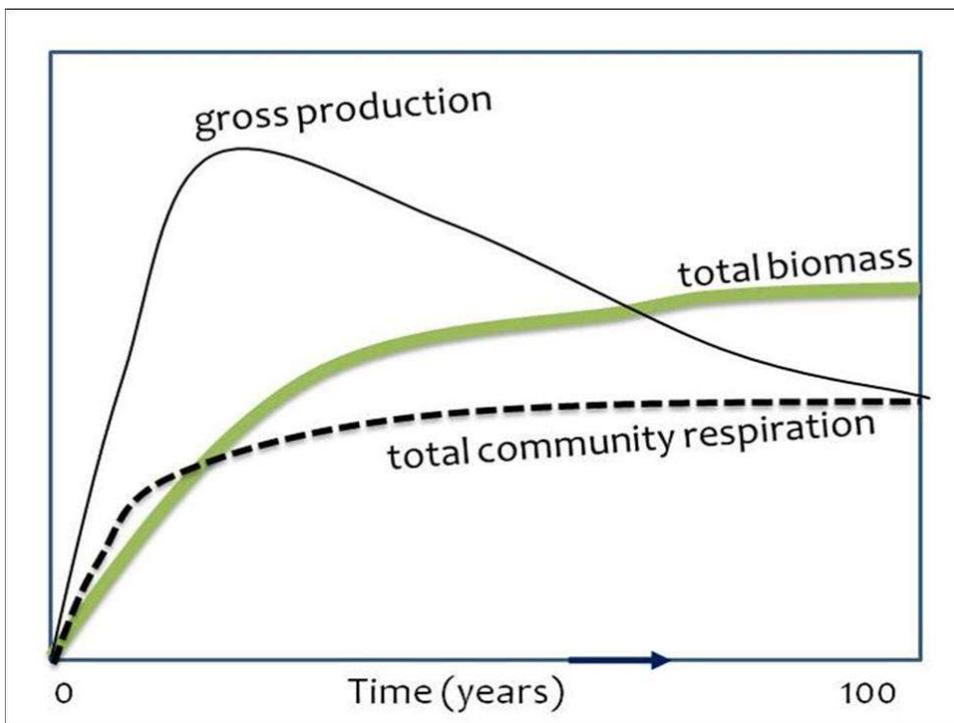
Proměnlivost (vývoj, dynamika) společenstva v čase: **sukcese**

Sukcese může být o sekundární, cyklická... a dokonce i destruktivní

KLIMAX – dlouhý (a mylný?) sen ekologů a ochránců přírody

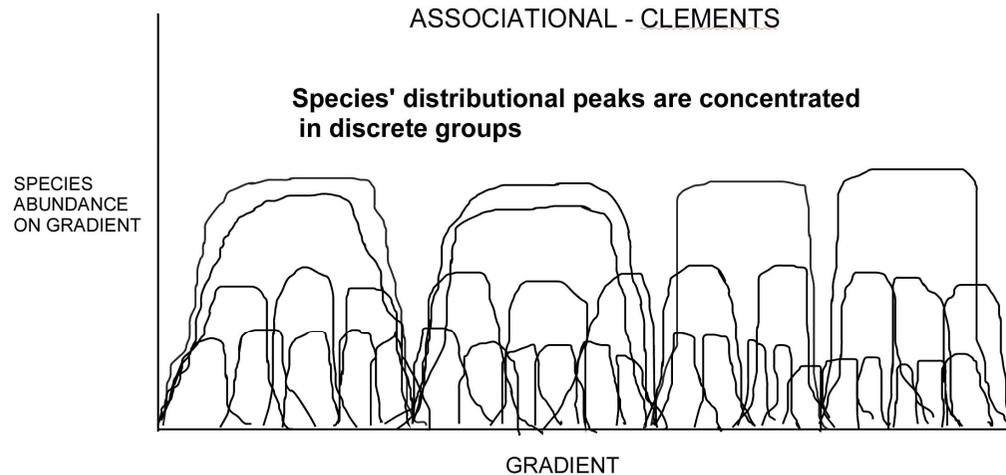
Pioneer vs Climax community

Pioneer Community	Climax Community
Harsh environment	Favorable environment
Increasing biomass	Stable biomass
Inefficient energy consumption	Efficient energy consumption
Nutrient loss	Nutrient cycling
Low species diversity	High species diversity
Fluctuations common	Fluctuations uncommon

©2004 Nikolay Dimitrov www.ecobox.com

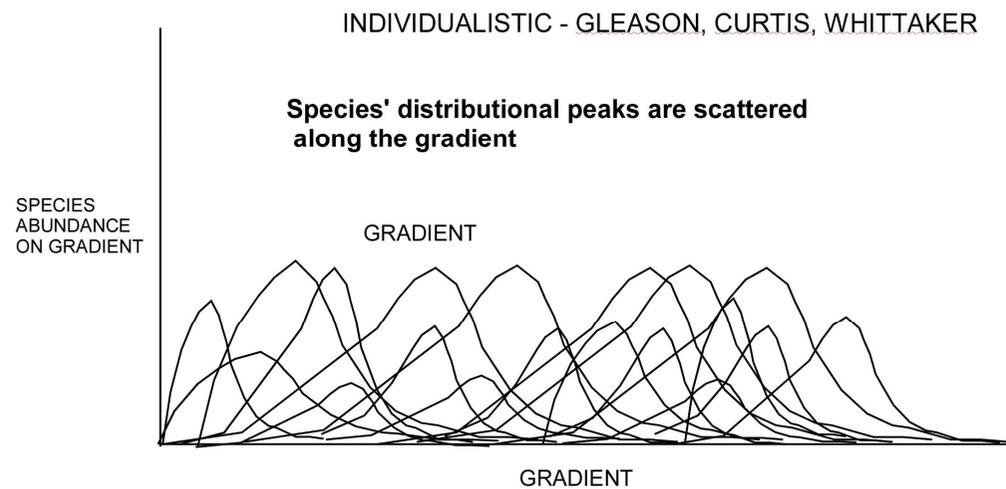
?
? —————▶
?

EKOLOGIE SPOLEČENSTEV - DVA HLAVNÍ POHLEDY

Kontinentální škola:

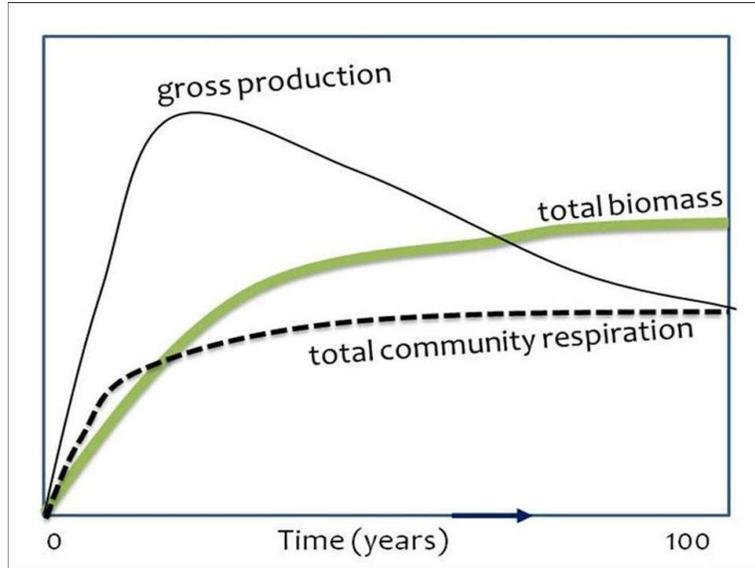
Druhy se spolu vyskytují podle zákonitých pravidel, které se opakují, společenstva lze popisovat, třídit...

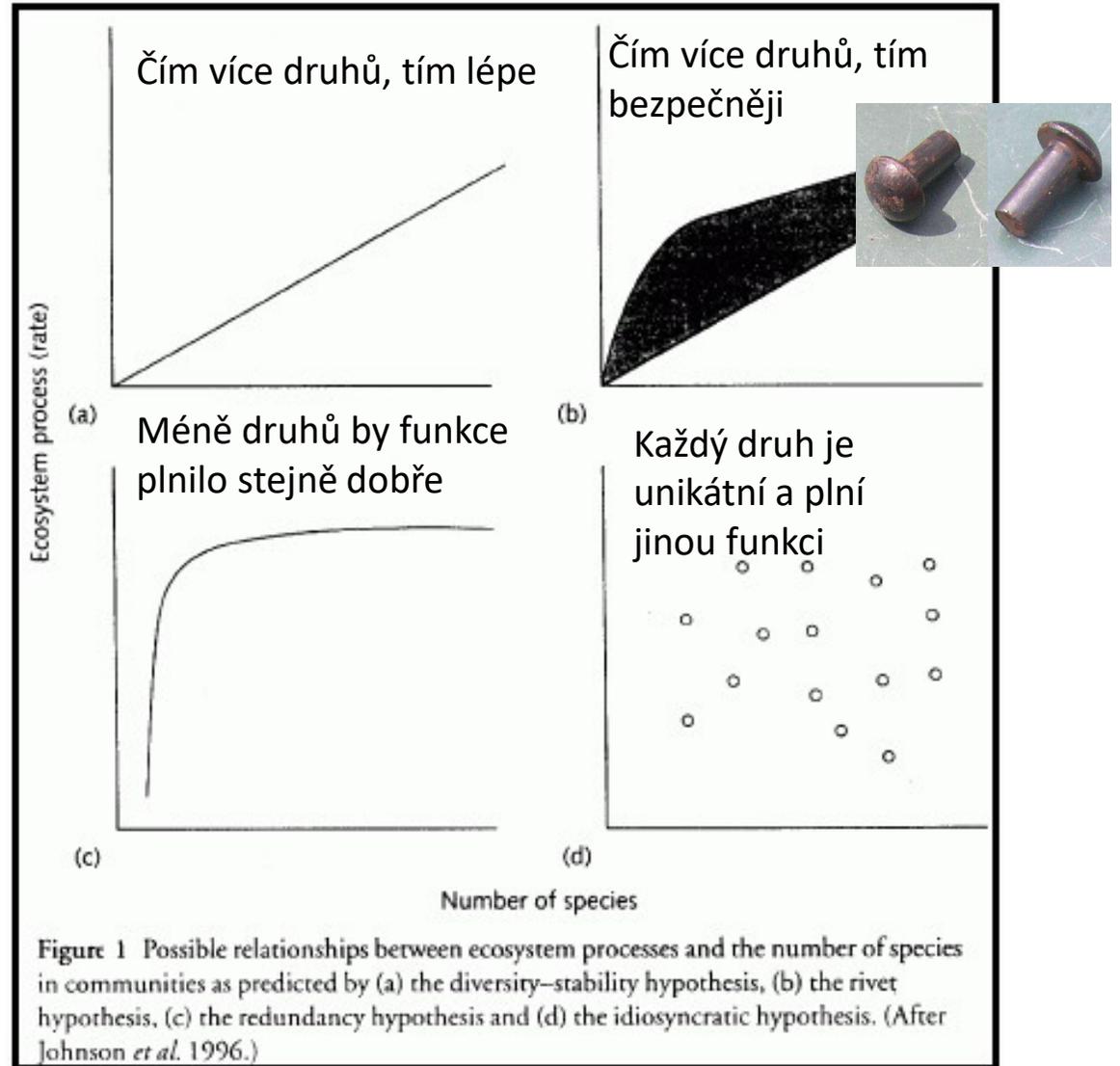
Anglosasko-rusko-koloniální škola:

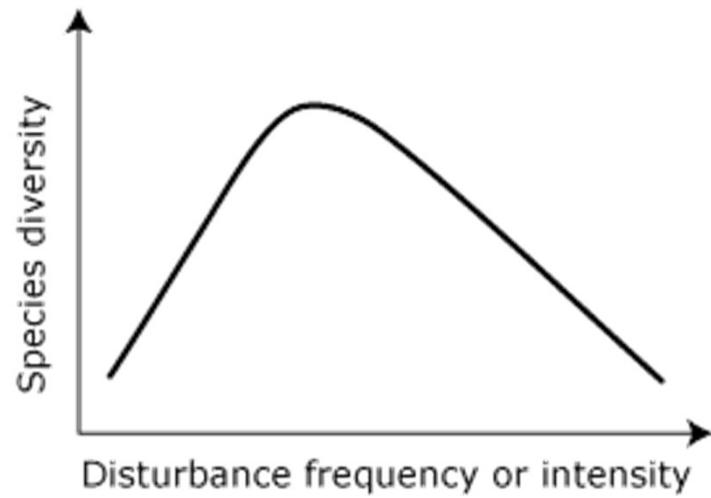
Druhy reagují individuálně na gradienty prostředí, to, co vnímáme jako „vegetační formace“, jsou jen výseky z těchto gradientů

KLIMAXOVÁ TEORIE samozřejmě zdánlivě souzněla s kontinentální školou

Problémem bylo, že moc nefungovala....

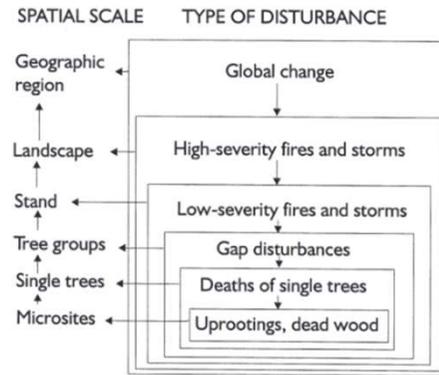
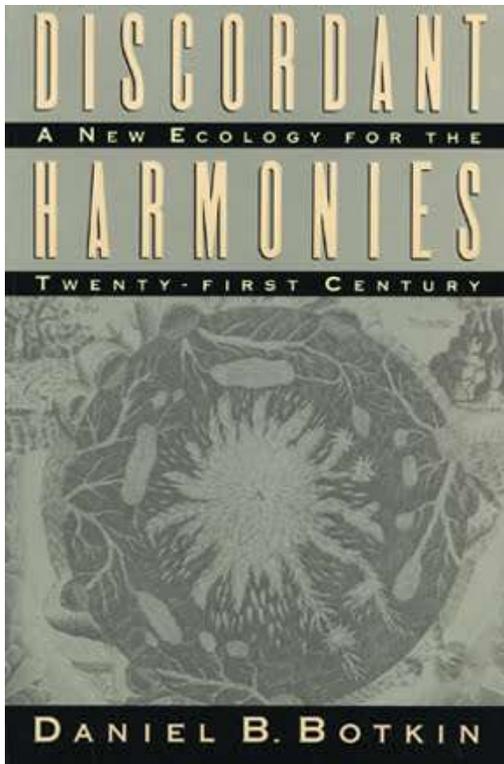

Hypotéza o středně silném narušení

**Přírodní ekosystémy jsou
přírozeně ploškovité, a neustále
proměnlivé**

Až v 90. letech XX. století se objevuje radikálně nový pohled: **Disturbačně-sukcesní mozaika**

Fig. 5. An illustration of the spatial scales and the often hierarchical nested occurrence of different disturbance factors in natural forests. Structural variability of natural forests is increased by the co-occurrence of various disturbance factors in space and time (for discussion see Section 4.1).

Fig. 4. The structure of natural boreal forests is shaped by a combination of autogenic and allogenic disturbances, displaying a wide range of variation in disturbance type, size, severity, and repeatability. a) The autogenic mortality of large overstory trees drives the dynamics of a natural *Pinus*-dominated landscape characterized

SPORY O KLIMAX dobře známe i z Česka

Figure 9: Zonation of the biosphere reserve, 1990

Figure 10: Zonation of Šumava NP, 1993-1995

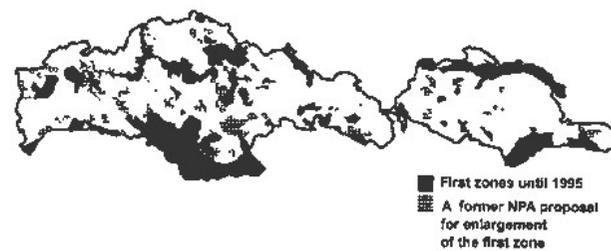
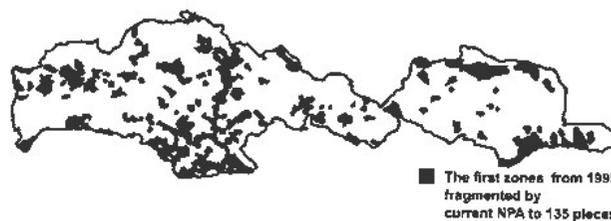

Figure 11: Zonation of Šumava NP since 1995

Ips typographus

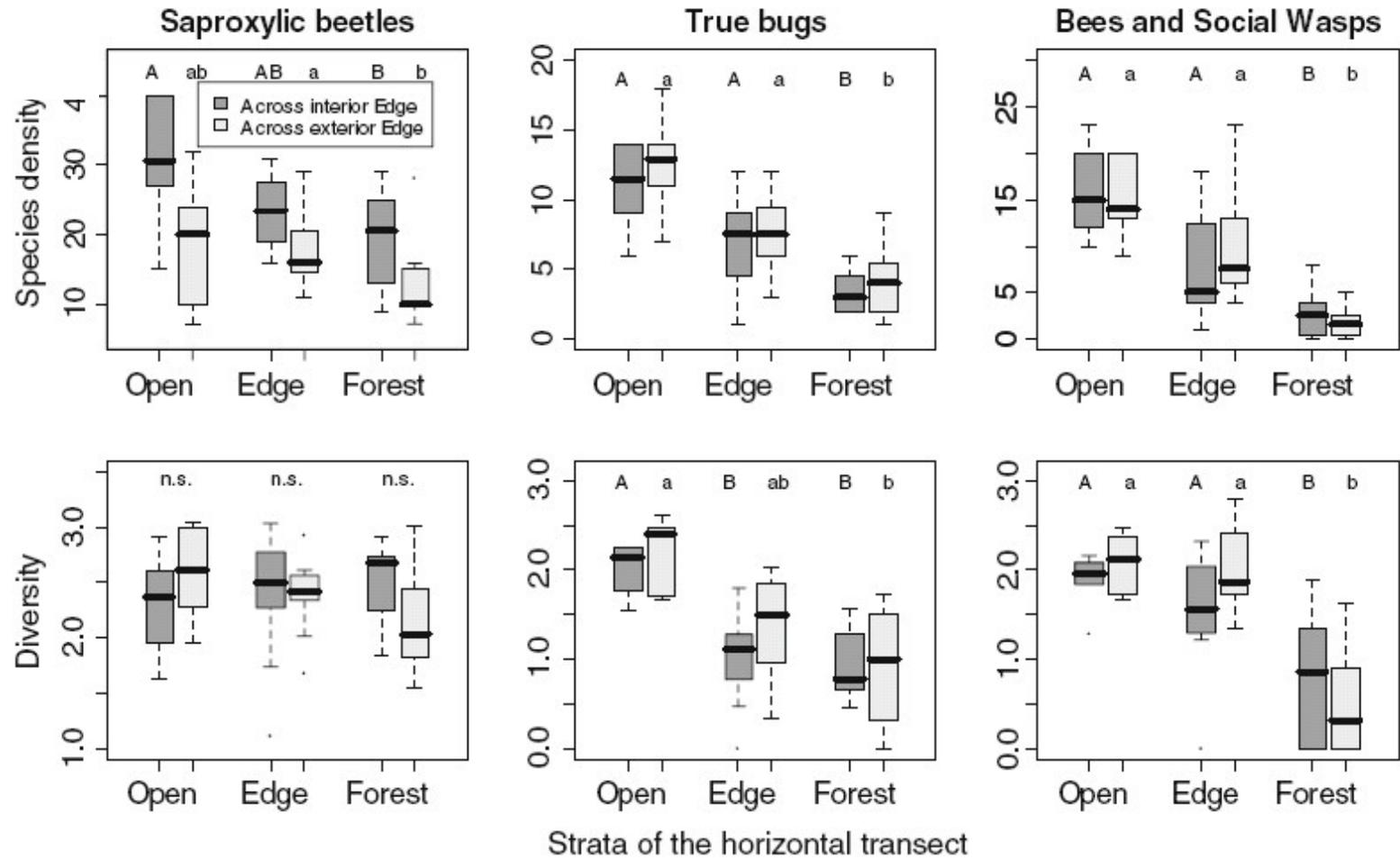

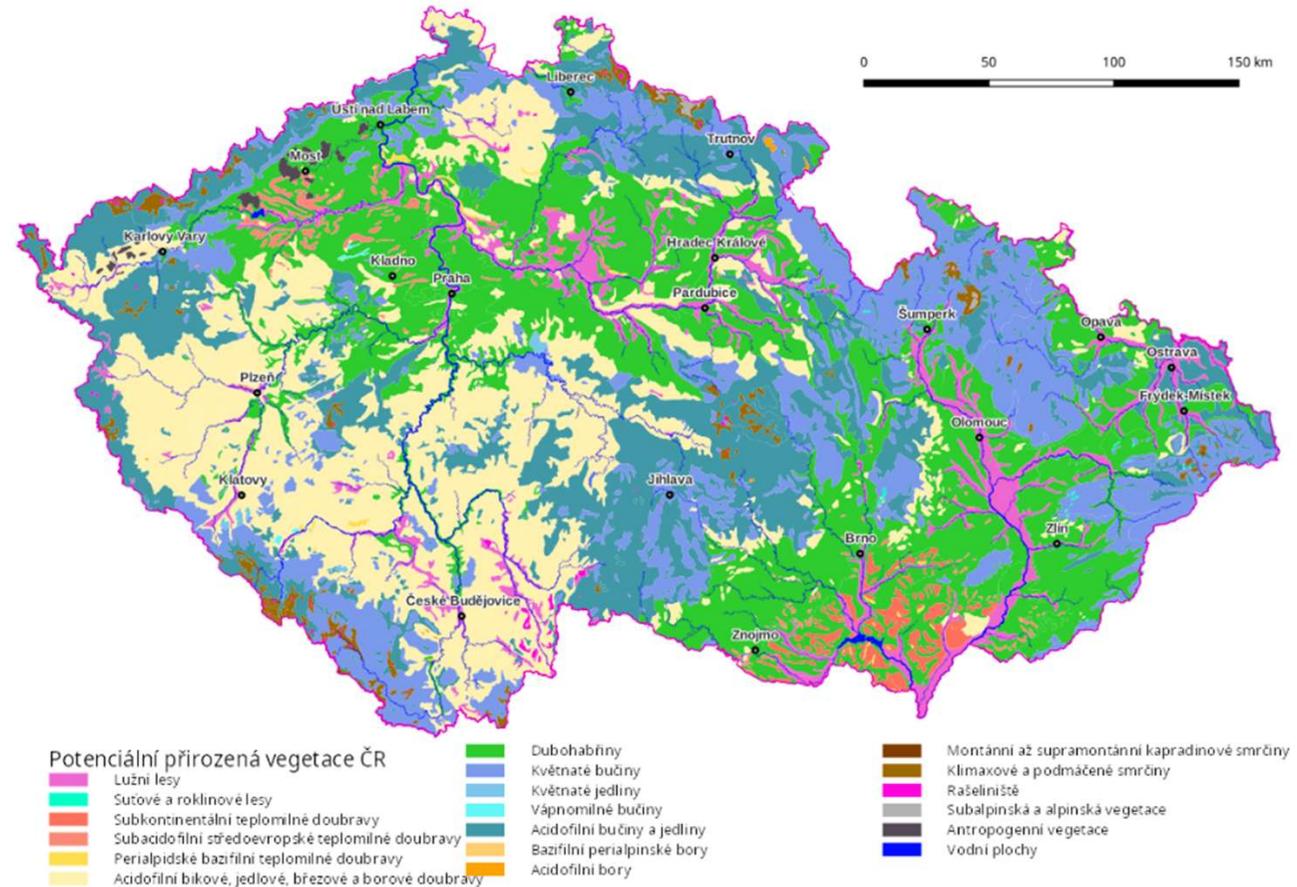
It is important what is INSIDE the dead forest

The European spruce bark beetle *Ips typographus* in a national park: from pest to keystone species

Jörg Müller · Heinz Büfeler · Martin Gofner · Thomas Rettelbach · Peter Duelli

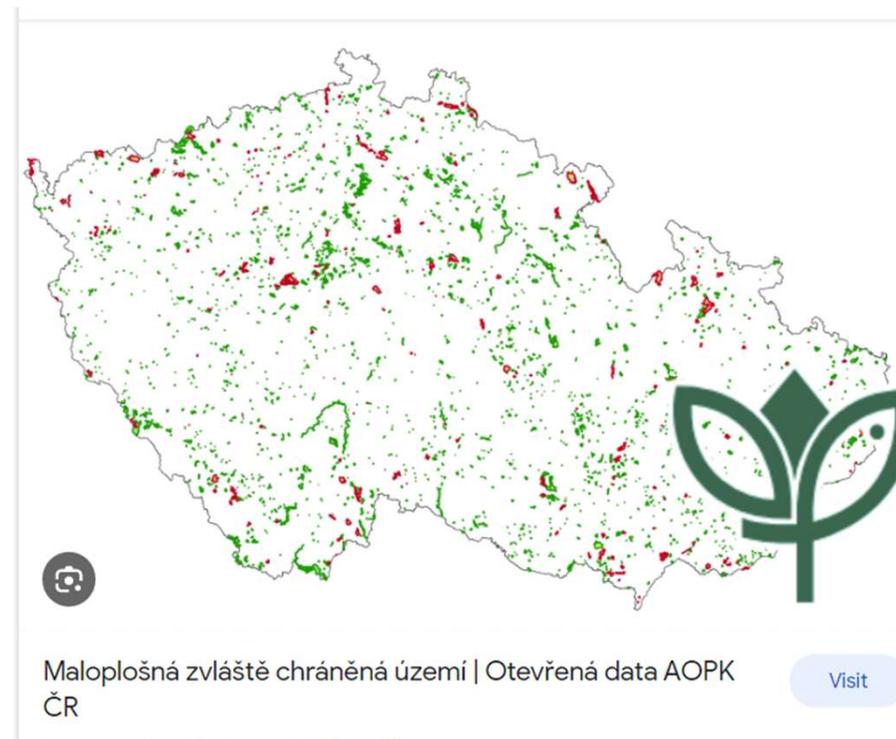
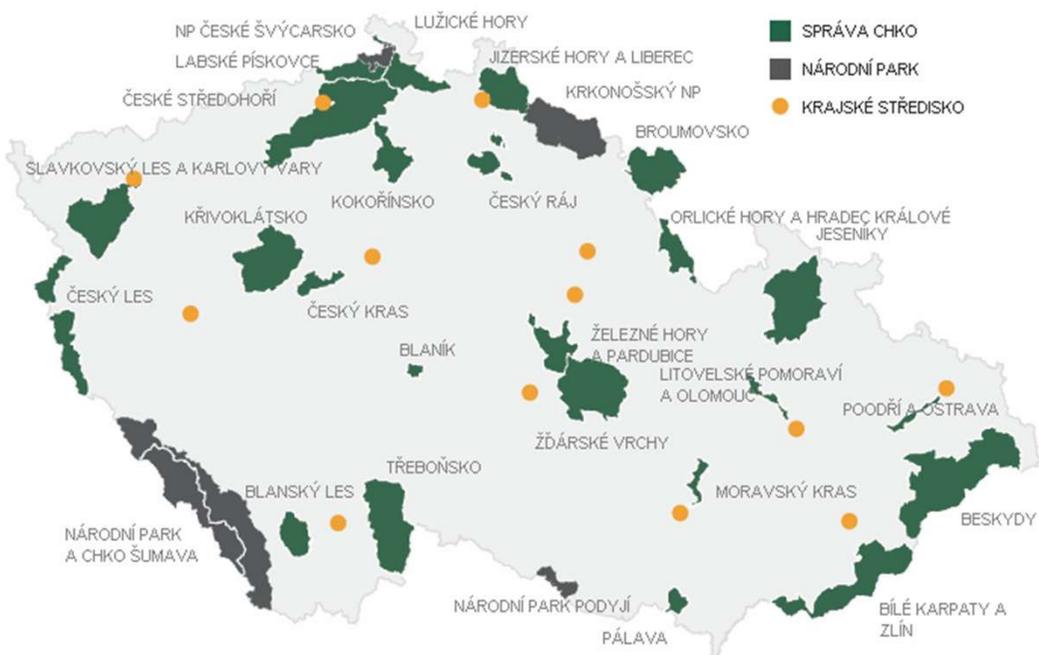

S představou, že „klimax je správný“, je svázán koncept tzv. **potenciální přirozené vegetace**

Potenciální přirozená vegetace České republiky (zdroj: [3]).

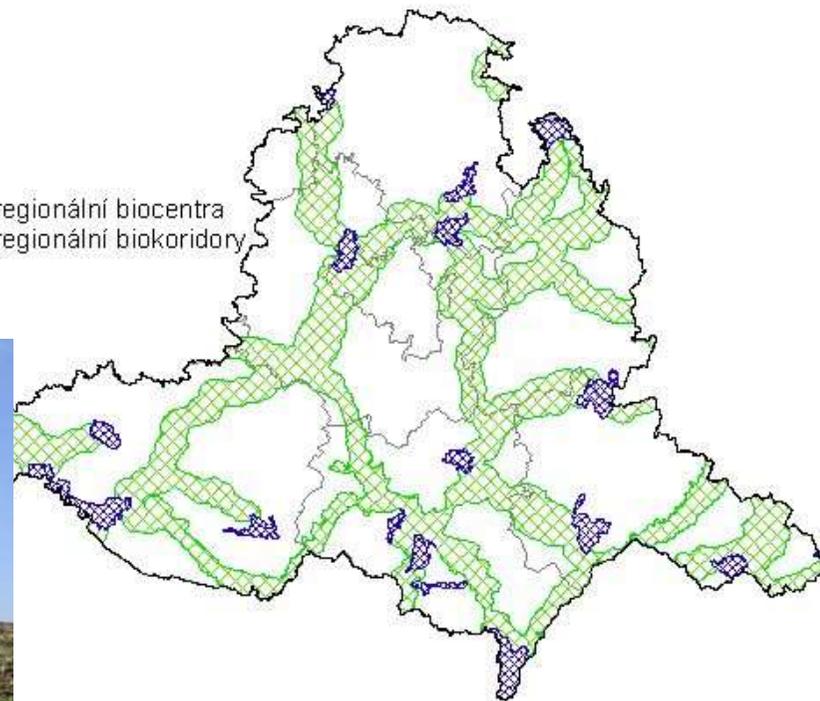
A vlastně i **soustava chráněných území** (i když ta, naštěstí, zdaleka ne tolik!)

...nebo tzv. **Územní systém ekologické stability**

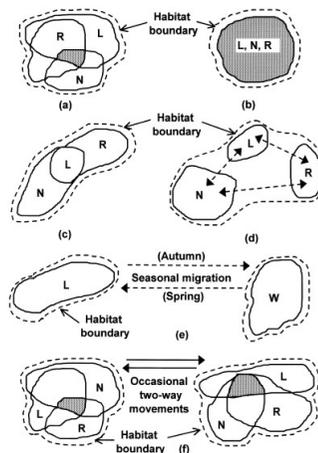
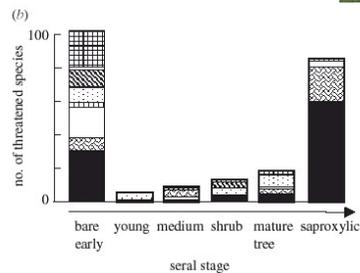
Nadregionální biocentra
Nadregionální biokoridory

Když pomineme Šumavu: Nejbohatší biotopy nejsou ty „stabilní“, ale ty jemně ploškovité, různorodé

S „klimaxem“ jsem bojoval po většinu profesního života

1991

Biological Conservation
Volume 55, Issue 1, 1991, Pages 37-56

The successful conservation of an endangered species, the heath fritillary butterfly *Mellicta athalia*, in Britain

M.S. Warren

Show more

[https://doi.org/10.1016/0006-3207\(91\)90004-S](https://doi.org/10.1016/0006-3207(91)90004-S)

Get rights and content

ECOGRAPHY PATTERN AND PROCESS IN ECOLOGY

Explore this journal >

1993

Holocene climate changes and warm man-made refugia may explain why a sixth of British butterflies possess unnatural early-successional habitats

J. A Thomas

First published: July 1993 Full publication history

PHILOSOPHICAL TRANSACTIONS OF THE ROYAL SOCIETY B

BIOLOGICAL SCIENCES

Home Content Information for About us Sign up Propose an issue

search

1994

Patterns, mechanisms and rates of extinction among invertebrates in the United Kingdom

J. A. Thomas, M. G. Thomas

Towards a functional resource-based concept for habitat: a butterfly biology viewpoint

Roger L. H. Dennis, Dept of Entomology, Manchester Museum, Manchester Univ., Oxford Road, Manchester, M13 9PL UK and 4 Fairfax Drive, Wilmslow, Cheshire SK9 6EY, UK (rhdennis@aol.com). – Tim G. Shreeve, School of Biological and Molecular Sciences, Oxford Brookes Univ., Headingley, Oxford OX3 0BP UK. – Hans Van Dyck, Dept of Biology, Univ. of Antwerp, Belgium.

2003

Applied Ecology

Nature Conservation 1: 73-153 (14 Mar 2012)
<https://doi.org/10.3897/natureconservation.1.2786>

2012

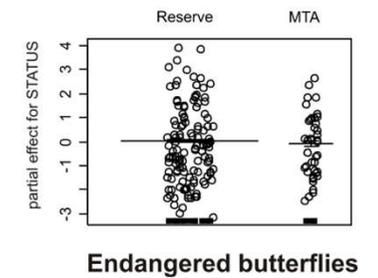
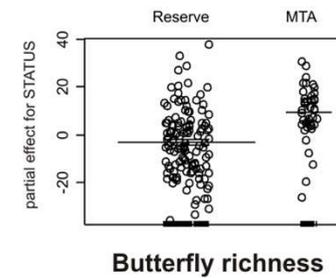
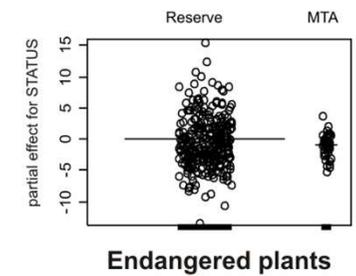
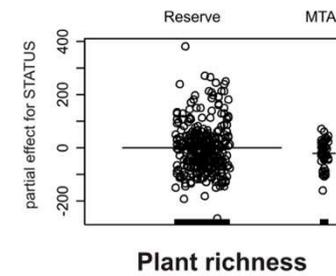
Dos and Don'ts for butterflies of the Habitats Directive of the European Union

Chris van Swaay^{1,2}, Sue Collins¹, Goran Dušej³, Dirk Maes^{1,4}, Miguel López Munguira^{1,5}, Laszlo Rakosy⁶, Nils Ryrholm⁷, Martina Šašić^{1,8}, Josef Settele^{1,9}, Jeremy A. Thomas^{10,11}, Rudi Verovnik^{1,12}, Theo Verstraël^{1,2}, Martin Warren^{1,13}, Martin Wiemers^{1,9,14}, Irma Wynhoff^{1,2}

Conservation Potential of Abandoned Military Areas Matches That of Established Reserves: Plants and Butterflies in the Czech Republic

Oldrich Cizek, Pavel Vrba, Jiri Benes, Zaboj Hrazsky, Jiri Koptik, Tomas Kucera, Pavel Marhoul, Jaroslav Zamecnik, Martin Konvicka

Published: January 9, 2013 • <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0053124>

Intensive game keeping, coppicing and butterflies: The story of Milovický Wood, Czech Republic

Jiri Benes^a, Oldrich Cizek^{a,b}, Jozef Dovala^c, Martin Konvicka^{a,b,*}

J Insect Conserv (2009) 13:553–562
DOI 10.1007/s10841-008-9202-1

ORIGINAL PAPER

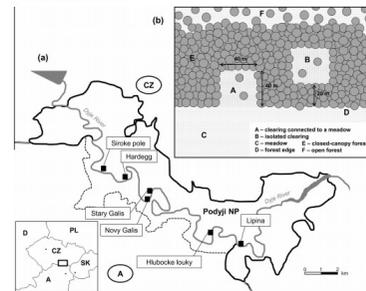
Habitat preferences of oak-feeding xylophagous beetles in a temperate woodland: implications for forest history and management

Stepan Vodka · Martin Konvicka · Lukas Cizek

Does a minimal intervention approach threaten the biodiversity of protected areas? A multi-taxa short-term response to intervention in temperate oak-dominated forests

Pavel Sebek^{a,b,*}, Radek Bace^c, Michael Bartos^{b,d}, Jiri Benes^a, Zuzana Chlumska^{b,d}, Jiri Dolezal^{b,d}, Miroslav Dvorsky^{b,d}, Jakub Kovar^e, Ondrej Machac^e, Blanka Mikatova^f, Michal Perlik^{a,b}, Michal Platek^{a,b}, Simona Polakova^{a,g}, Martin Skorpiak^h, Robert Stejskal^h, Miroslav Svoboda^c, Filip Trnka^c, Mojmir Vlasinⁱ, Michal Zapletal^{a,b}, Lukas Cizek^{a,b}

Hmyz kontra „prales“

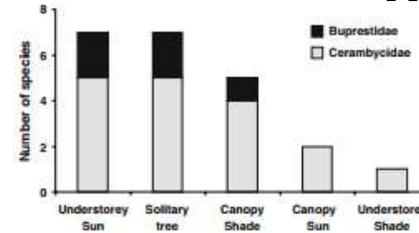
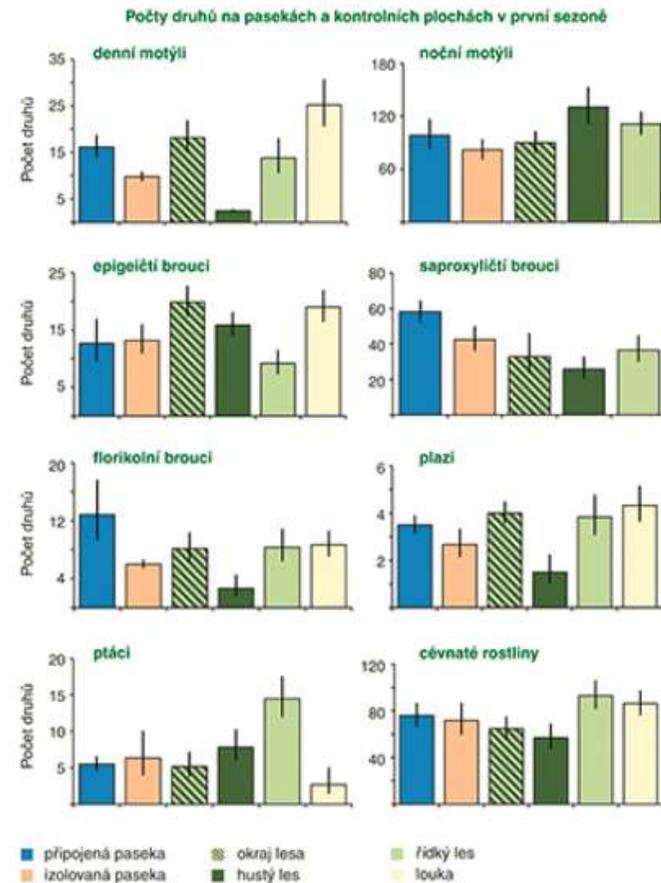

Fig. 2 Habitats preferred by xylophagous beetles (Buprestidae, Cerambycidae) reared from oak-wood baits. Numbers of species that reached the highest abundance in samples from the five treatments

Takto optimisticky viděli ekologové před 20. lety nastávající století...

Limestone Quarries as Refuges for European Xerophilous Butterflies

JIŘÍ BENEŠ,* PAVEL KEPKA,* AND MARTIN KONVIČKA*†‡

Conservation Biology, 2003, 17, 1058–1069

Journal of Applied Ecology 2010, 47, 139–147

doi: 10.1111/j.1365-2664.2009.01746.x

Spontaneous succession in limestone quarries as an effective restoration tool for endangered arthropods and plants

Robert Tropek^{1,2}, Tomas Kadlec³, Petra Karesova², Lukas Spitzer^{1,2}, Petr Kocarek⁴, Igor Malenovsky⁵, Petr Banar⁵, Ivan H. Tuf⁶, Martin Hejda^{3,7} and Martin Konvicka^{1,2}

FI SEVIER

Contents lists available at ScienceDirect

Ecological Engineering

journal homepage: www.elsevier.com/locate/ecoleng

Restoration management of fly ash deposits crucially influence their conservation potential for terrestrial arthropods

Robert Tropek^{a,b,*}, Ilona Cerna^{a,b,1}, Jakub Straka^c, Tomas Kadlec^d, Pavel Pech^e, Filip Tichanek^b, Pavel Sebek^{a,b}

Environ Sci Pollut Res (2016) 23:13745–13753
DOI 10.1007/s11356-016-6585-5

HOW CAN WE RESTORE THE BIODIVERSITY AND ECOSYSTEM SERVICES IN MINING AND INDUSTRIAL SITES?

Additional disturbances as a beneficial tool for restoration of post-mining sites: a multi-taxa approach

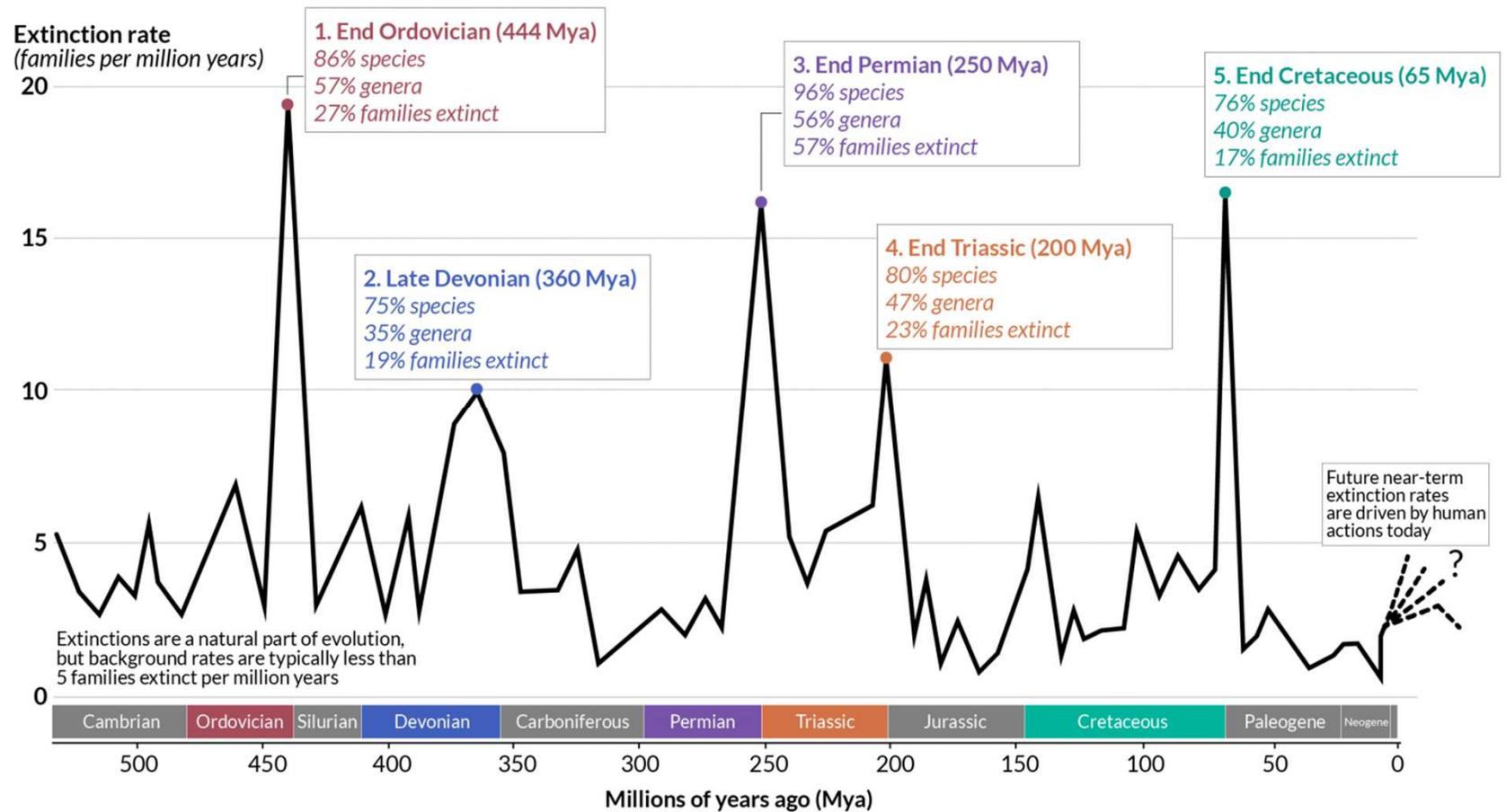
Klára Řehouneková¹ · Lukáš Čížek^{1,2} · Jiří Řehounek³ · Lenka Šebelíková¹ · Robert Tropek^{2,4} · Kamila Lencová¹ · Petr Bogusch⁵ · Pavel Marhoul⁶ · Jan Máca⁷

E.O.Wilson – „Věřím, že 21. století bude stoletím ekologické obnovy.“

Jsme tedy v éře 6. masového vymírání?

- čísla tomu zatím nenapovídají, respektive strašně záleží, od které doby je počítáme
- vymírání pleistocén/holocén je podivné, víc o něm později

Příroda je samozřejmě ohrožená – a její ochrana je **civilizační povinnost**

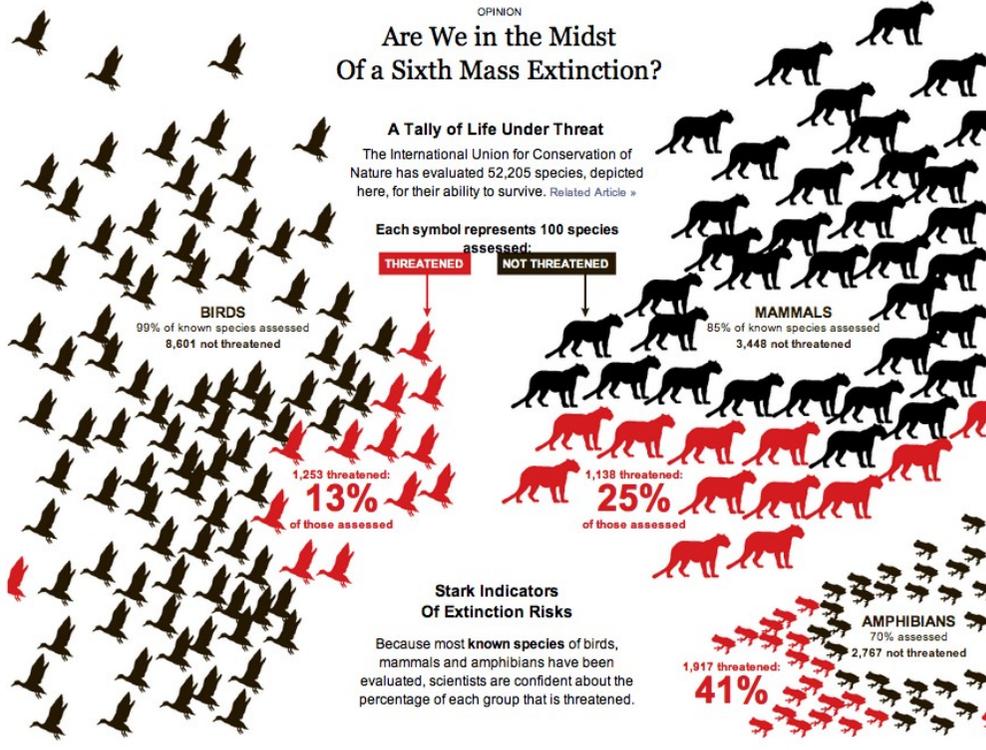
OPINION Are We in the Midst Of a Sixth Mass Extinction?

A Tally of Life Under Threat

The International Union for Conservation of Nature has evaluated 52,205 species, depicted here, for their ability to survive. [Related Article »](#)

Each symbol represents 100 species assessed:

THREATENED **NOT THREATENED**

Stark Indicators Of Extinction Risks

Because most **known species** of birds, mammals and amphibians have been evaluated, scientists are confident about the percentage of each group that is threatened.

Other Threatened Life: The Tip of a Vast Unknown

Only fractions of **known species** in these nine groups have been evaluated. Because assessments have focused on species likely to be in danger, the proportion of each group that is threatened may be overstated.

Meanwhile, the number of **unknown species** may be in the millions, or tens of millions — many times that of what has been discovered.

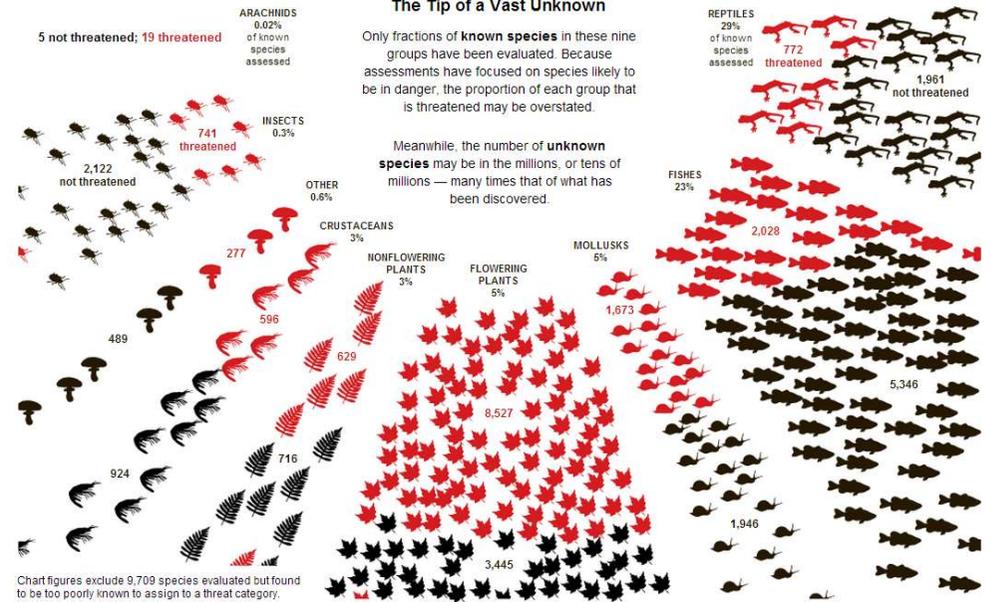

Chart figures exclude 9,709 species evaluated but found to be too poorly known to assign to a threat category.

Already Gone

Species known to be extinct, or extinct in the wild, since 1500:

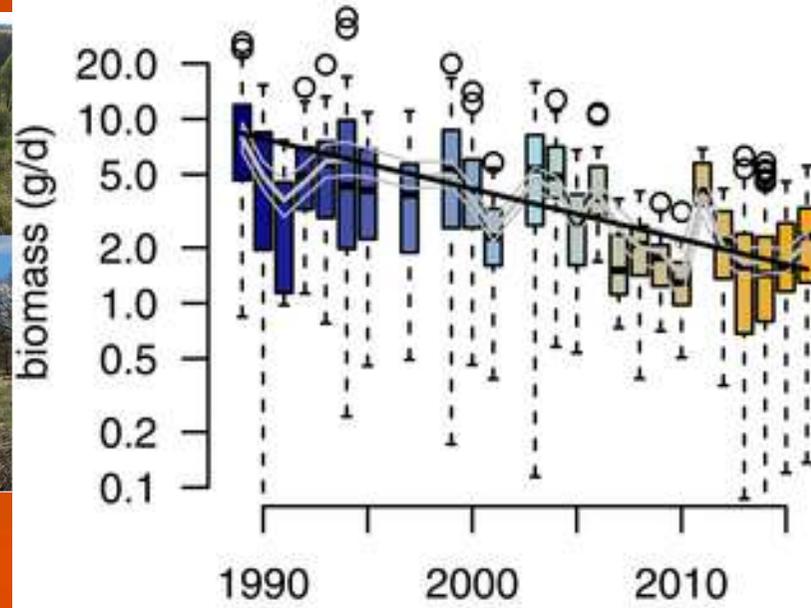
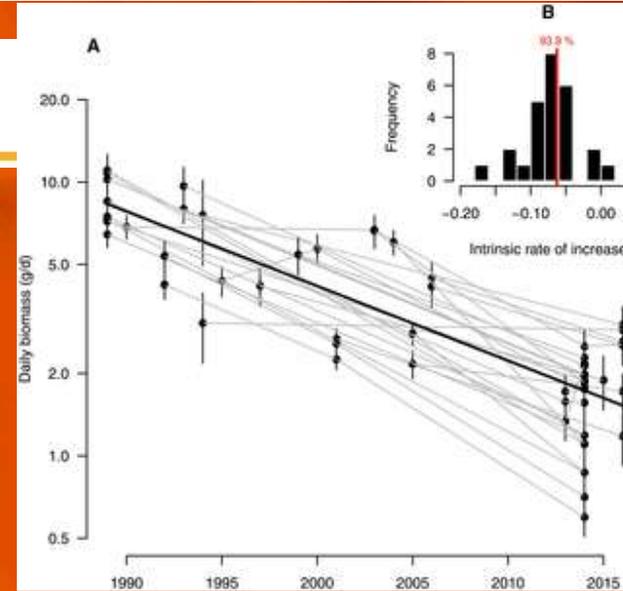
Mollusks	Birds	Flowering plants	Mammals	Fishes	Insects	Amphibians	Reptiles	Crustaceans	Nonflowering plants	Others	No known arachnid extinctions.
327	136	110	79	68	60	39	22	12	10	2	

RESEARCH ARTICLE

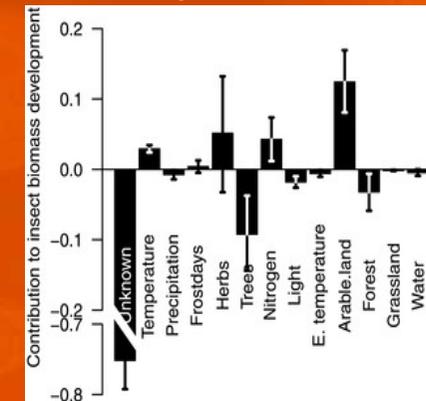
More than 75 percent decline over 27 years in total flying insect biomass in protected areas

Caspar A. Hallmann^{1*}, Martin Sorg², Eelke Jongejans¹, Henk Siepel¹, Nick Hoffland¹, Heinz Schwan², Werner Stenmans², Andreas Müller², Hubert Sumser², Thomas Hörrén², Dave Goulson³, Hans de Kroon¹

¹ Radboud University, Institute for Water and Wetland Research, Animal Ecology and Physiology & Experimental Plant Ecology, PO Box 9100, 6500 GL Nijmegen, The Netherlands, ² Entomological Society Krefeld e.V., Entomological Collections Krefeld, Marktstrasse 159, 47798 Krefeld, Germany, ³ University of Sussex, School of Life Sciences, Falmer, Brighton BN1 9QG, United Kingdom

Vliv kovariát – bez např. poklesu „arable land“ ještě horší

... a podobné dlouholeté projekty

 Biological Conservation
Volume 132, Issue 3, October 2006, Pages 279-291

Rapid declines of common, widespread British moths provide evidence of an insect biodiversity crisis

Kelvin F. Conrad ^a, Martin S. Warren ^b, Richard Fox ^b, Mark S. Parsons ^a, Ian P. Woivod ^a

 Journal of Insect Conservation 8: 119-136, 2004.
© 2004 Kluwer Academic Publishers. Printed in the Netherlands.

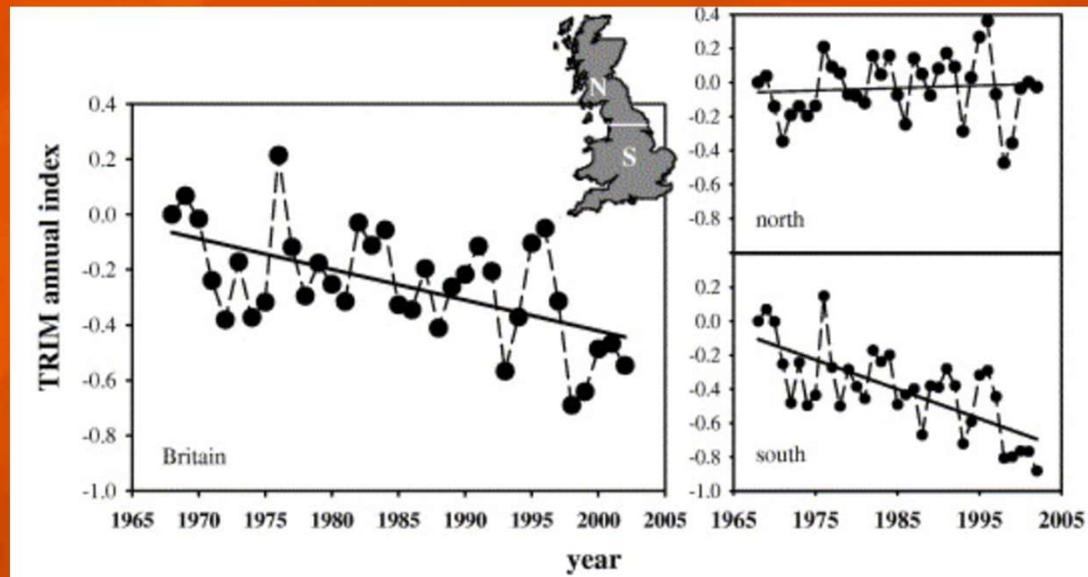
119

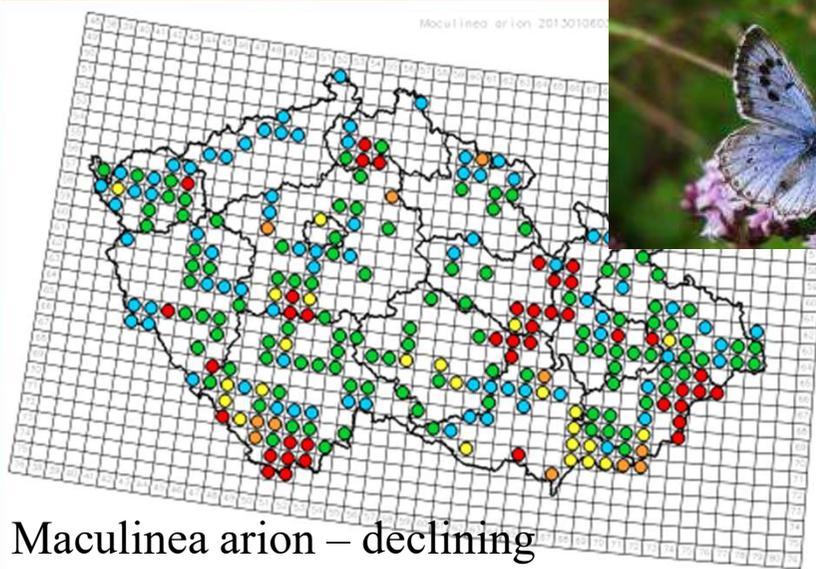
Long-term population trends in widespread British moths

Kelvin F. Conrad^{1,*}, Ian P. Woivod¹, Mark Parsons², Richard Fox² and Martin S. Warren²

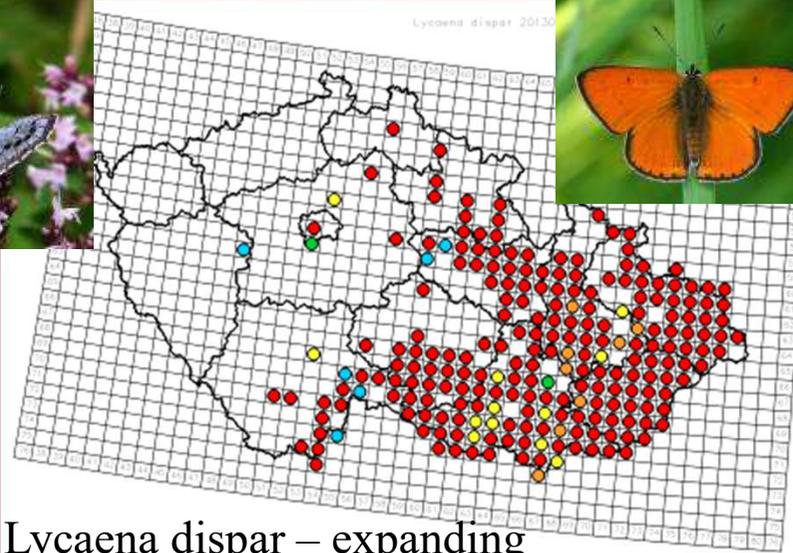
¹Rothamsted Research, Harpenden, Herts AL5 2JQ, UK; ²Butterfly Conservation, Manor Yard, East Lulworth, Wareham Dorset BH20 5QP, UK; *Author for correspondence (e-mail: kelvin.conrad@bbs.ac.uk; phone: 011 + 44-0-1582-763133; fax: 011 + 44-0-1582-760981)

Received 14 April 2004; accepted in revised form 18 May 2004

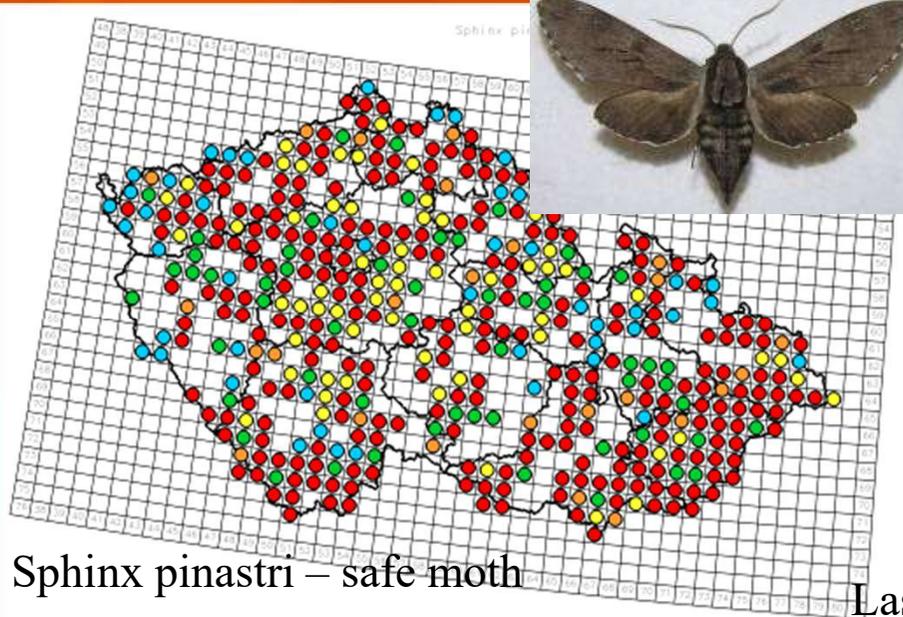

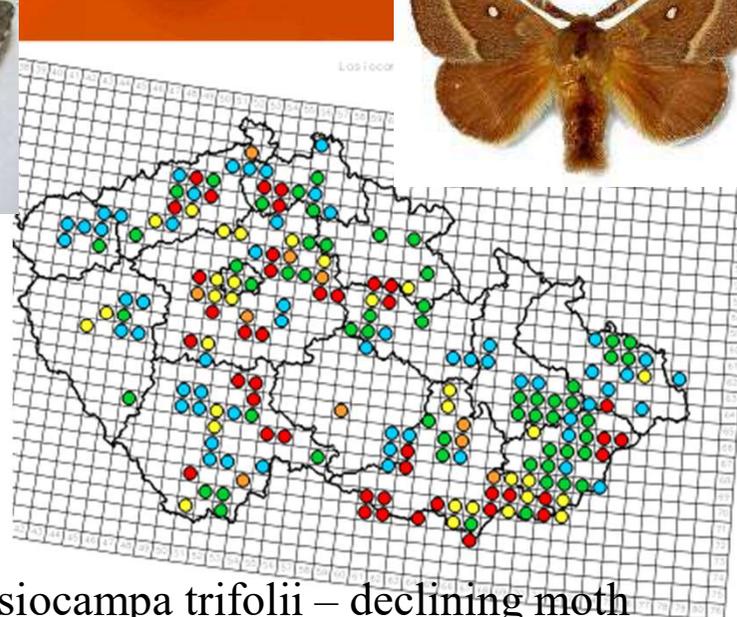
Maculinea arion – declining

Lycaena dispar – expanding

Sphinx pinastri – safe moth

Lasiocampa trifolii – declining moth

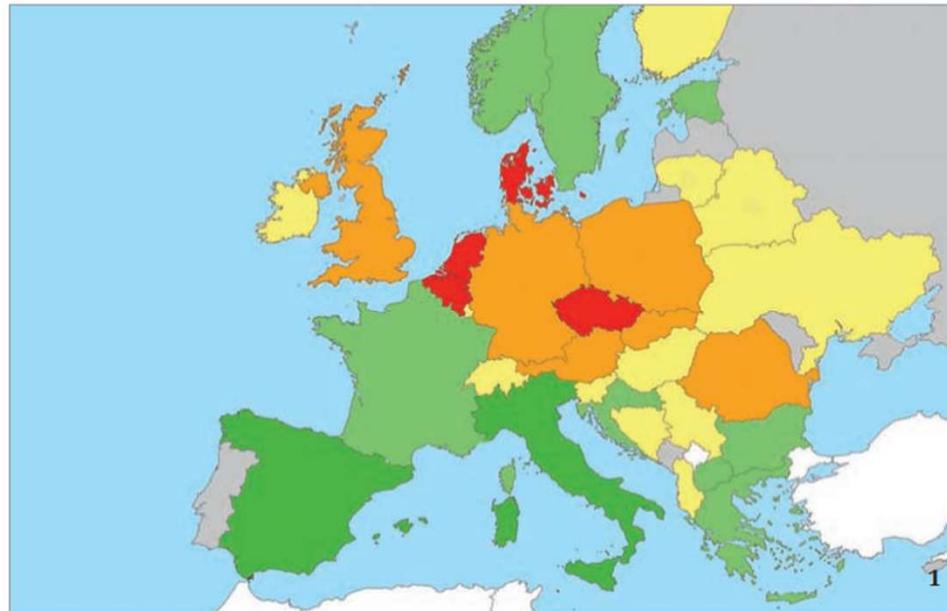
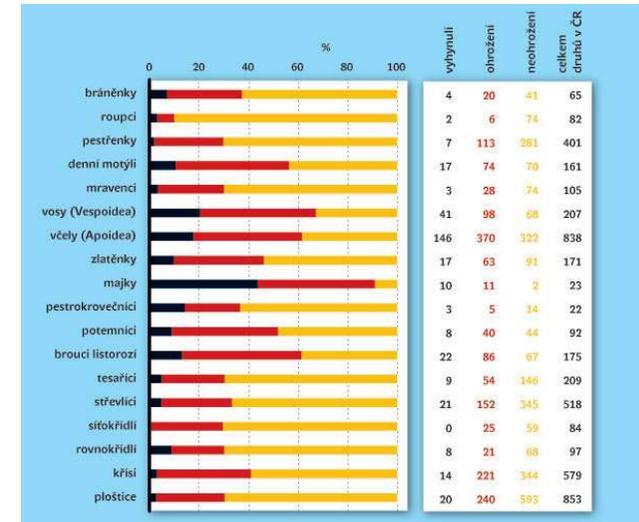
Zpráva o stavu země: Odhmyzeno

Jak se daří nejpočetnější skupině obyvatel České republiky?

Jiří Beneš, Lukáš Čížek, Zdeněk Fric, Martin Konvička | 11. 6. 2009 | Vesmír 88, 386, 2009/6

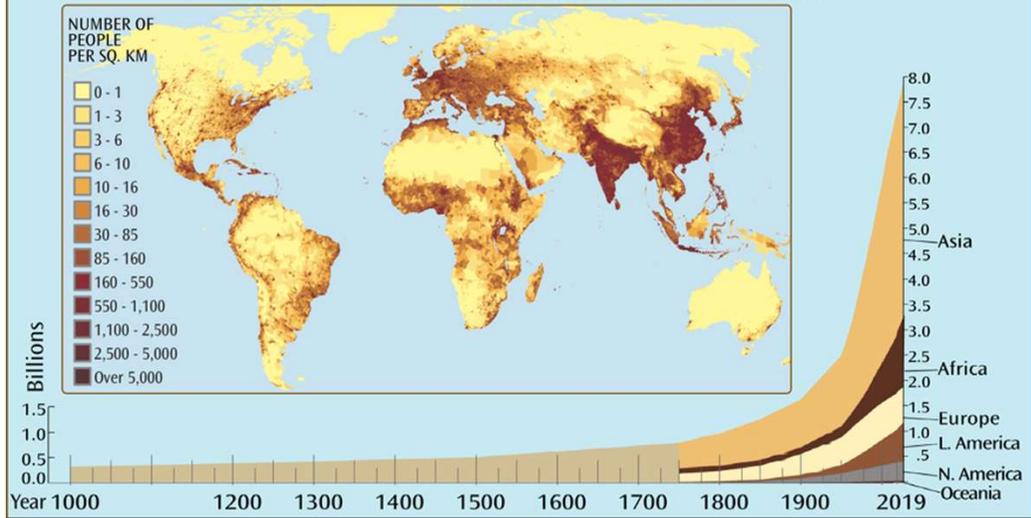
Lukáš Čížek, Jiří Beneš, Martin Konvička

Úbytek hmyzu. Špatně zdokumentovaná katastrofa?

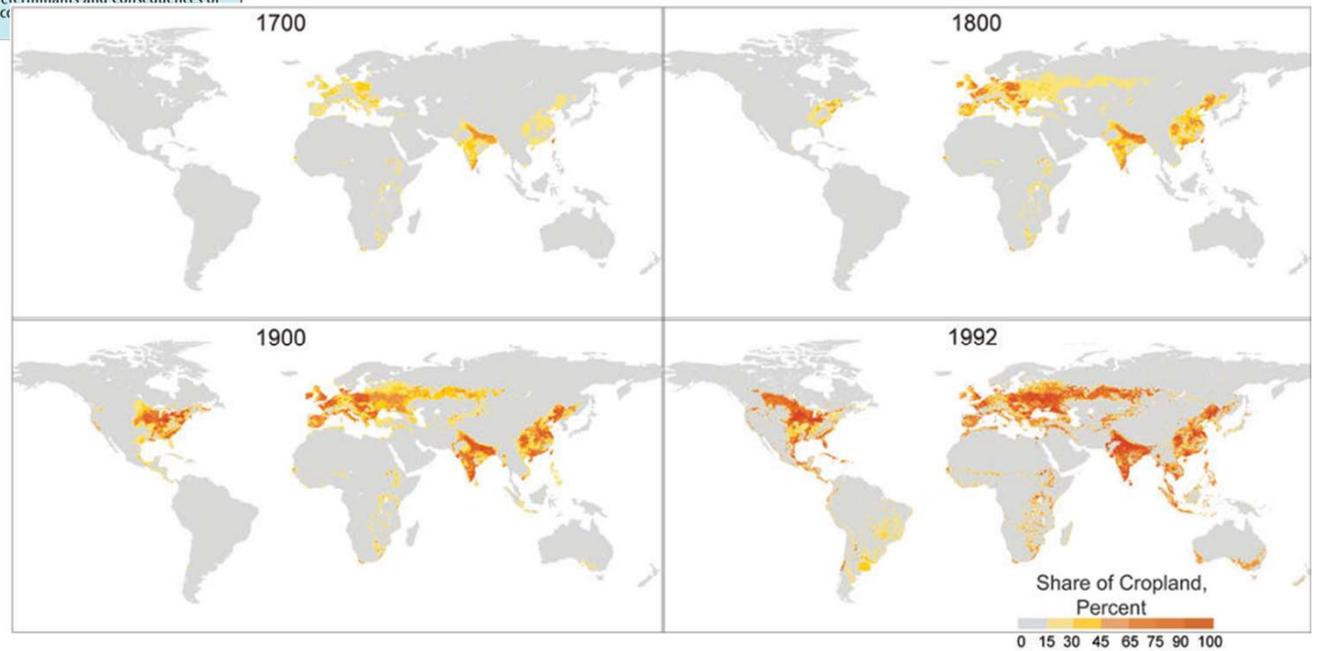
1 Jaká je situace hmyzu v České republice ve srovnání se zbytkem Evropy? Rozumná data máme pouze pro denní motýly. Porovnání míry jejich ohroženosti na základě nejnovějších národních červených seznamů ukazuje, že u nás jsou na tom motýli podobně jako v Belgii, Nizozemsku a Dánsku – tedy v malých rovinatých státech s intenzivně využívanou krajinou. ČR se trendu vymyká velikostí i pozicí. Směrem na jih a východ se totiž situace motýlů zlepšuje. Vymykáme se také efektivitou zemědělství, která je nižší než v zemích severozápadu Evropy. A nejde o náhodu, data o ptácích ukazují prakticky totéž, tedy že naše zemědělství má větší dopad na přírodu, než by odpovídalo jeho efektivitě. Míra ohroženosti roste od tmavě zelené, přes světle zelenou, žlutou a oranžovou k červené. Upraveno podle: D. Maes a kol. (2019)

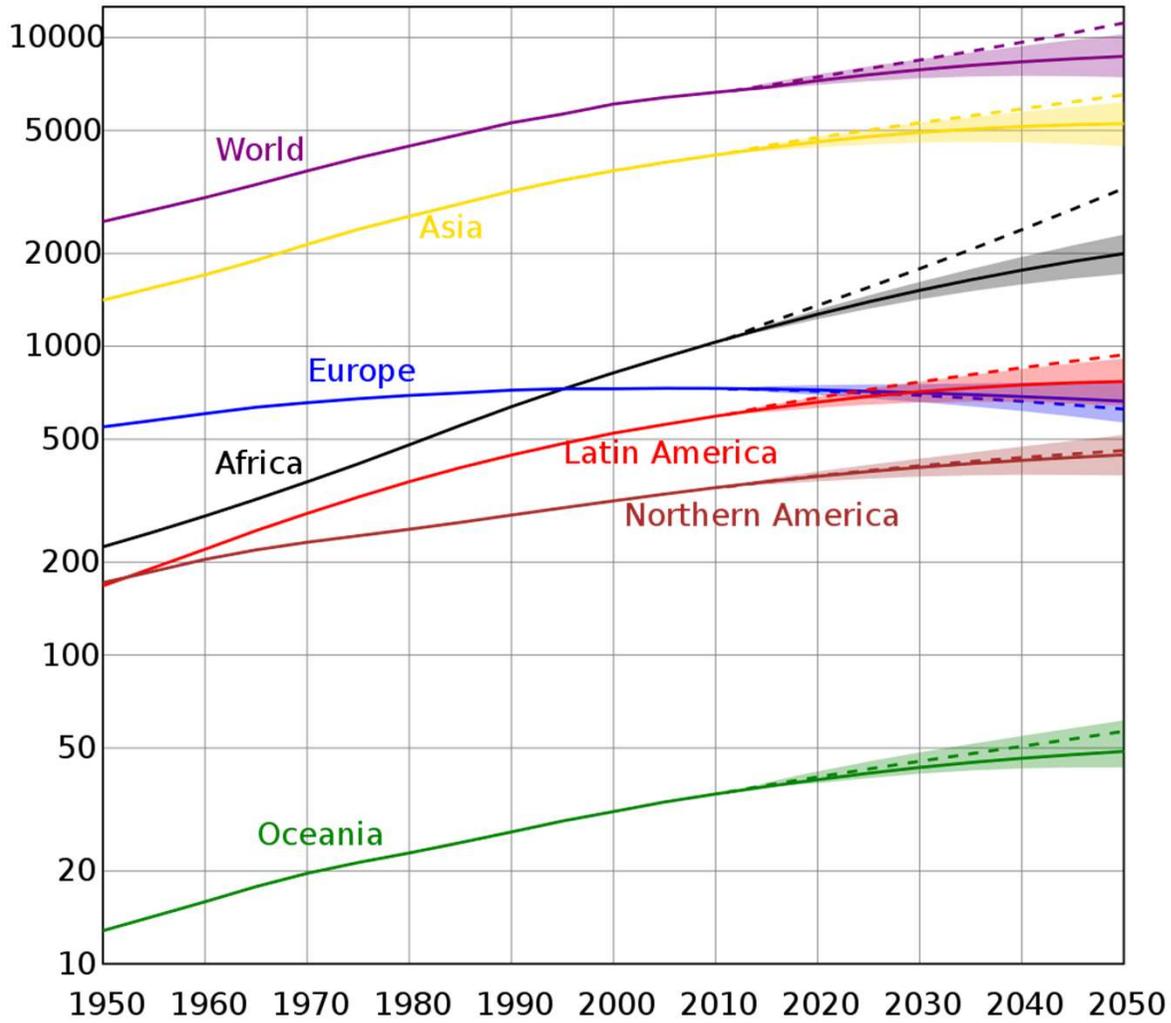
HUMAN POPULATION GROWTH & DENSITY

The World at Six Billion; Population Division of the Department of Economic and Social Affairs of the United Nations Secretariat, World Population Prospects: The 2004 Revision and World Urbanization Prospects: The 2003 Revision; <http://esa.un.org/unpp>; "The Determinants and Consequences of Population Trends, Vol.1" (United Nations, New York), United Nations, "World Population Prospects": www.geohive.com/ourworldindata.org/grapher/world-population-by-world-regions-post-1820

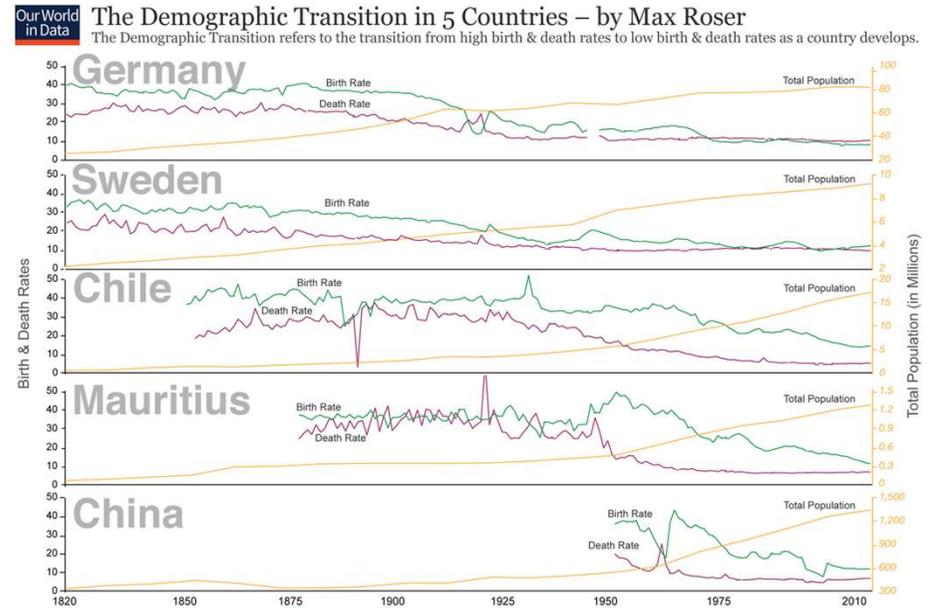
PROČ je příroda ohrožená, si tady povídat nemusíme
– prostě je nás moc, zabíráme místo, zdroje...

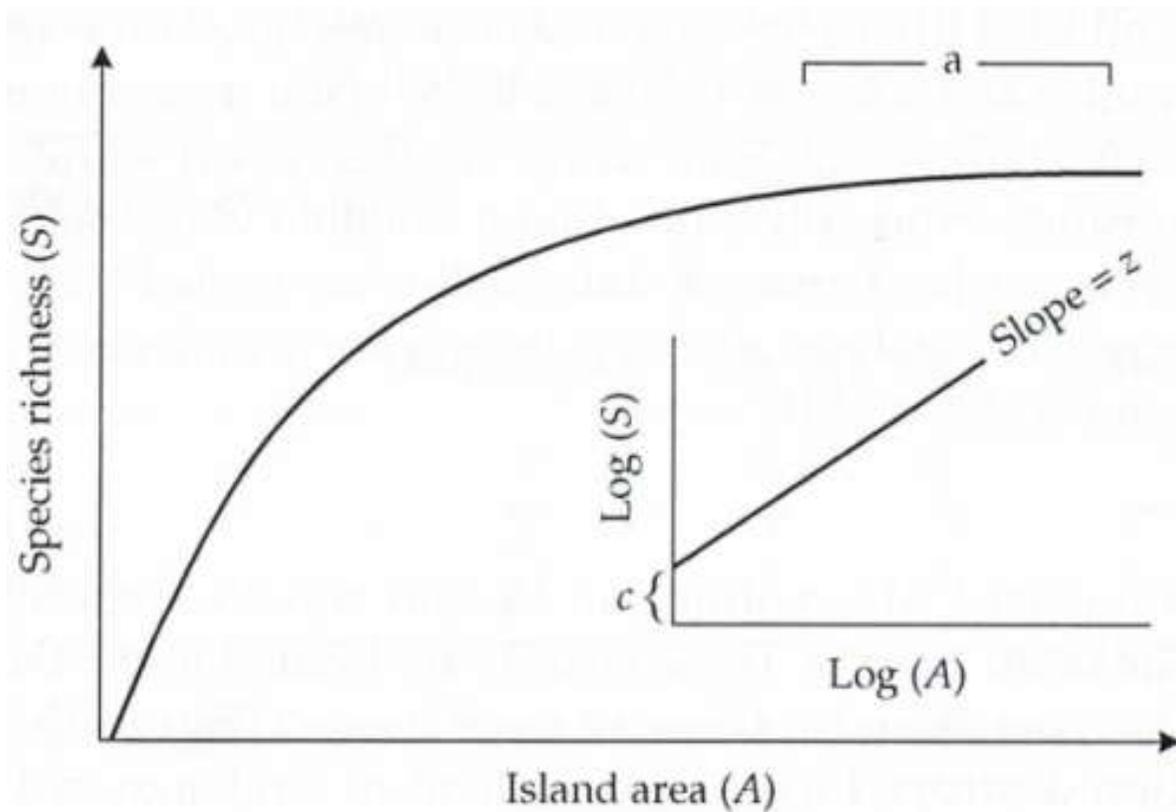
DEMOGRAFICKÁ TRANZICE

vs. Malthus

Data source: The data on birth rates, death rates and the total population are taken from the International Historical Statistics, edited by Palgrave Macmillan (April 2013).
The interactive data visualisation is available at OurWorldinData.org. There you find the raw data and more visualisations on this topic. Licensed under CC-BY-SA by the author Max Roser.

Vztah počtu k druhů k ploše = prostor je nejvzácnější ekologický zdroj

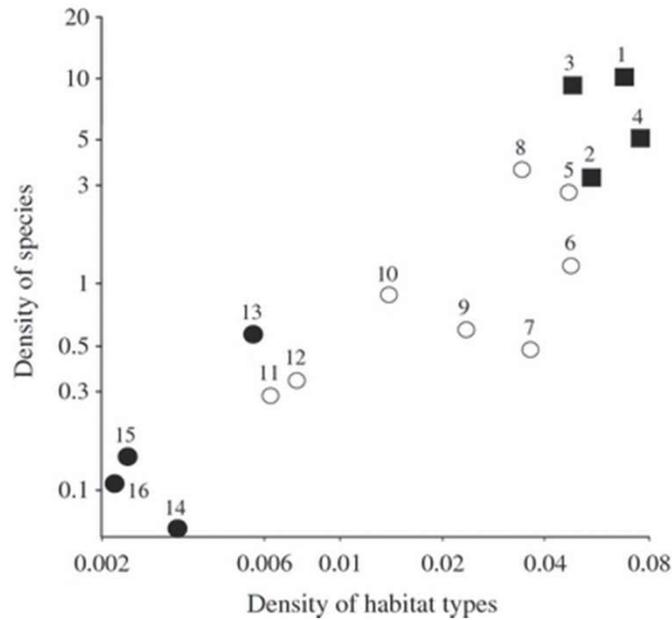
Jednoduché pravidlo komplikuje tzv. „habitat quality“, někdy vyjádřitelné heterogenitou - různorodostí

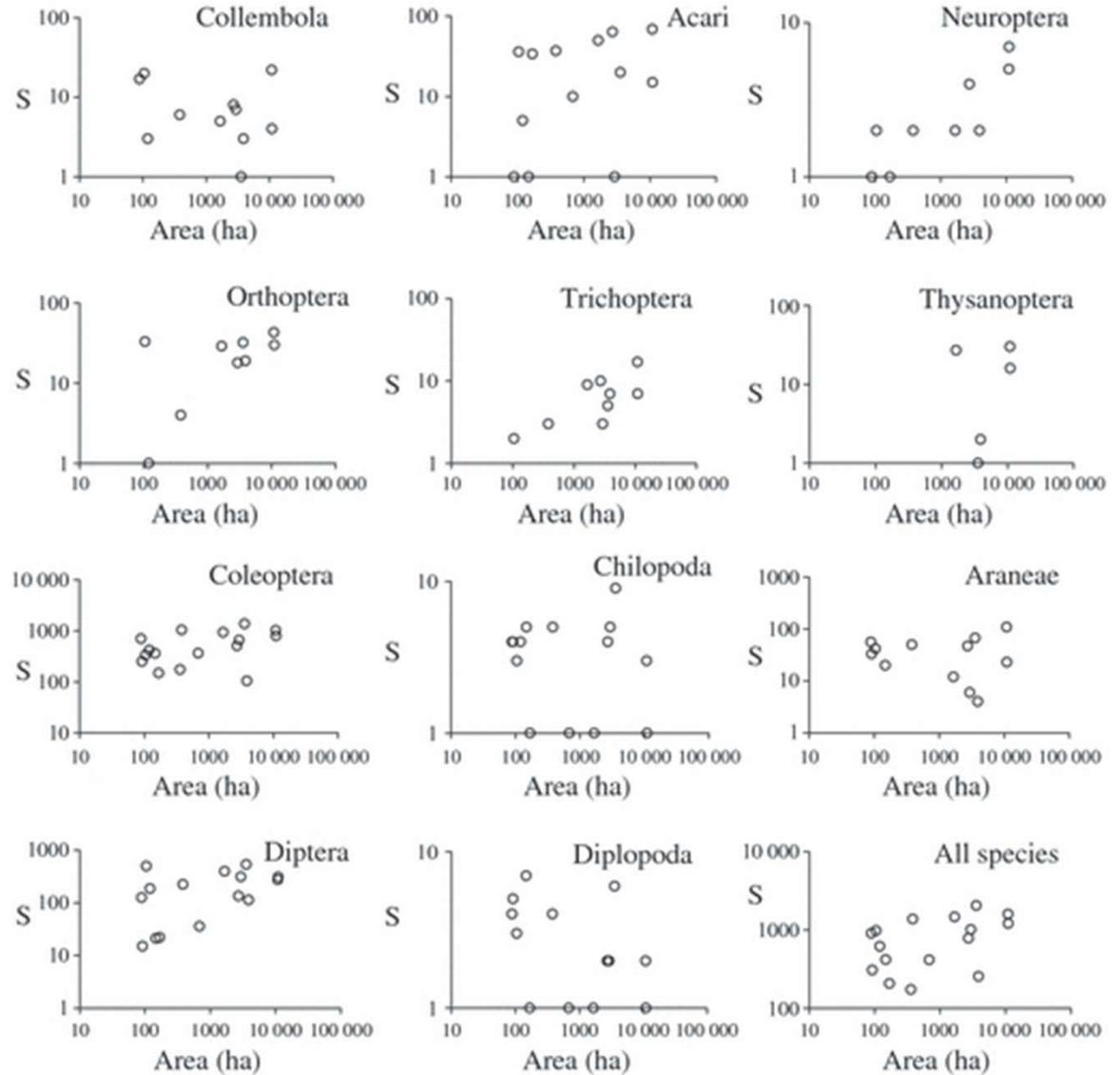
Habitat heterogeneity overrides the species–area relationship

András Báldi

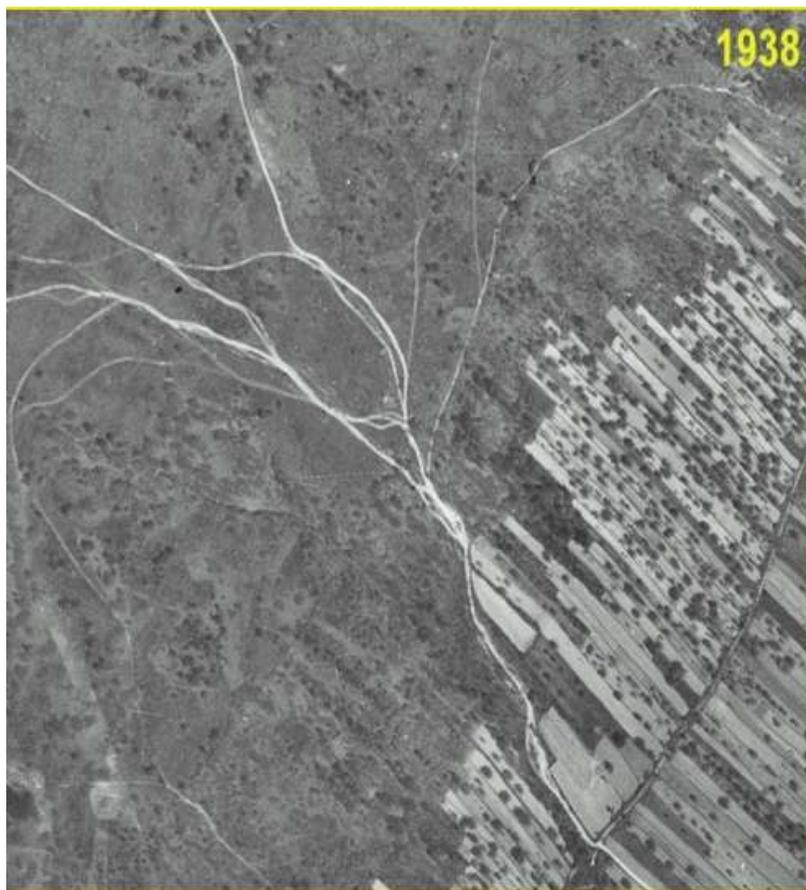
First published: 07 December 2007 | <https://doi.org/10.1111/j.1365-2699.2007.01825.x> | Citations: 17

Situaci, ovšem, může napravit různorodost

Co se s přírodou opravdu děje?
Homogenizace krajiny (=úbytek zdrojů)

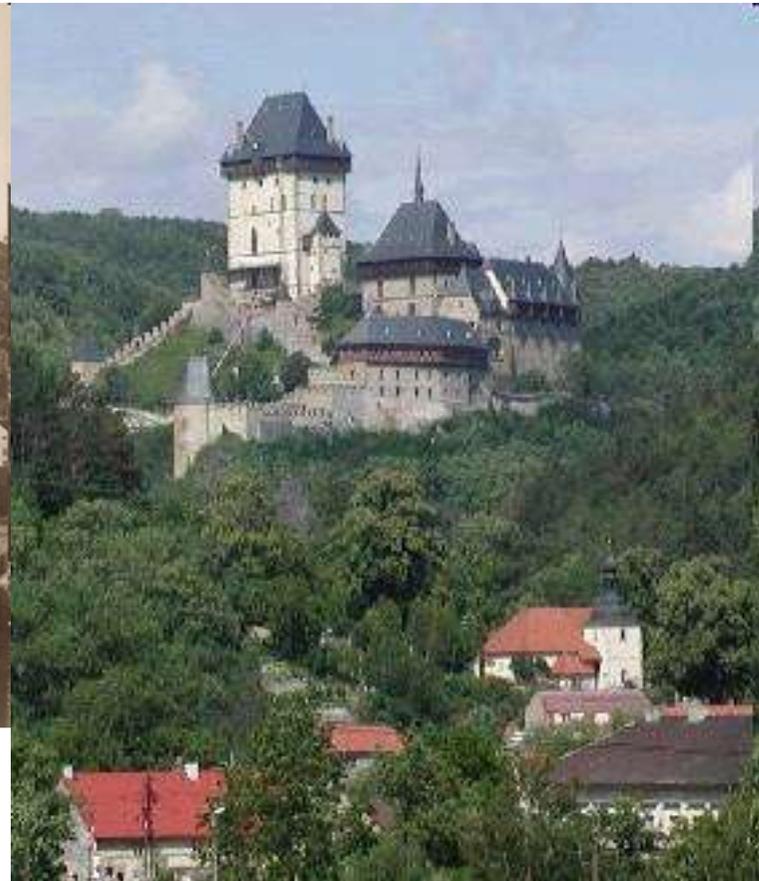
heterogeneous

Contrasting resources closely

homogenised

Contrasting resources far apart

Stejné místo, po 100 letech

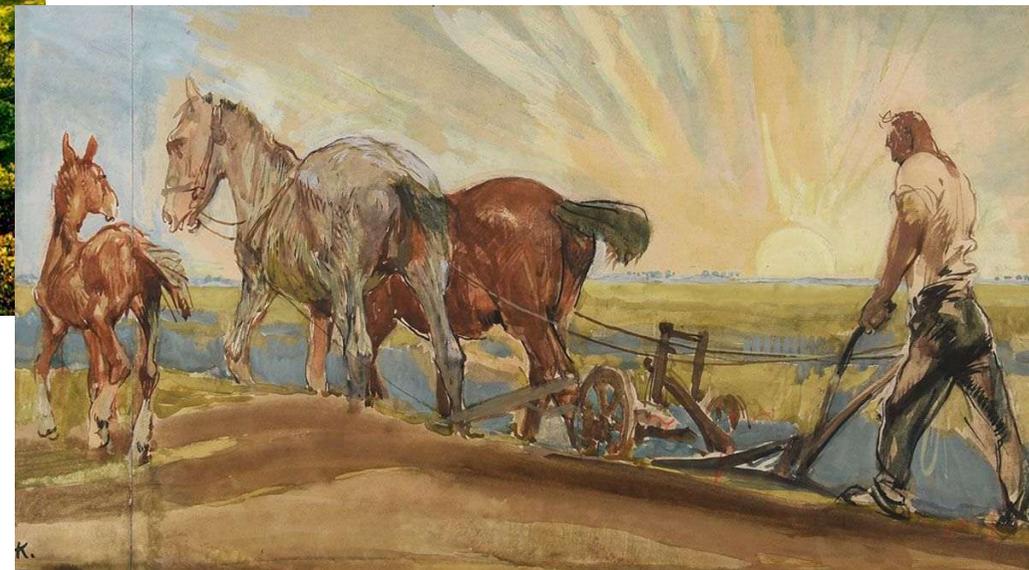

More woodlands, less distinct biotopes

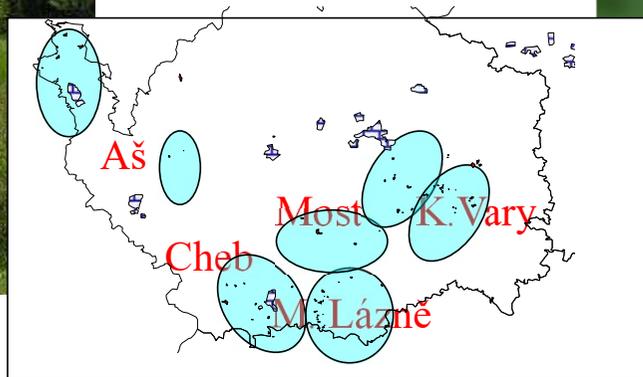
Současná druhová diverzita svázaná s
„preindustriální bukolickou krajinou“

Koncepty

- Polopřirozená stanoviště
- Aktivní péče o chráněná území
- Bránění sukcesí...

Péče o stanoviště hnědáška chrastavcového

TEDY

- **nejvzácnější ekologickým zdrojem je prostor**
- **ekosystémy jsou dynamické, disturbance udržují diverzitu**
- **různorodost „zvětšuje prostor“, homogenizace je zlo**
- **předprůmyslové hospodaření heterogenitu / diversitu / disturbance umělo**
- **i dnes to umíme, když chceme**
- **někde to jde (chráněná území, města, biozemědělství), jinde to drhne (lesnictví, zemědělská velkovýroba), ale víme, jak na to**

Je tady ale problém koncepční:

Co by bylo disturbančním činitelem, srovnatelným s „tradičním hospodařením“ co do intenzity, frekvence, **NEBÝT ČLOVĚKA ???**

A taky problém praktický:

„Péče o diverzitu“ je náročná, drahá, dlouhodobě těžko udržitelný

A řekněme výhledový:

Co když nakonec, jak říkají Klimašílenci, „všichni shoříme“?

A konečně politický

Č24 Foto: ČTK

„Česká republika se chystá přistoupit ke globálnímu závazku snížit kolektivně emise metanu do roku 2030 nejméně o 30 % v porovnání s rokem 2020. Tímto krokem chceme vyjádřit podporu celosvětovému úsilí omezit emise tohoto plynu.“

Petr Fiala /ODS/
premiér, předseda strany

Proto se vraťme trochu do historie

3. Ekologické hnutí, ochrana přírody, současný klima-aktivismus

Kde se vzalo „ekologické hnutí“

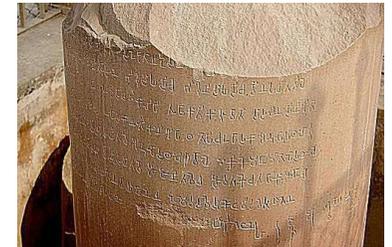
I. sentimentální fáze: odpradávná

- Noemova archa
- Plato
- Buddhismus aj. „exotické“ pohledy (Ášoka)
- přírodní filosofové 18. a 19. (J. J. Rousseau, H. D. Thoreau)
- západní romantismus

~ *koncept přírodní rovnováhy*

~ první rezervace – náš Žofínský prales, Yellowstonský NP

~ ochrana atraktivních lokalit a scenérií, „přírodní památky“

- původ pre-sumerský nebo starší
- nejstarší „ekologický mýtus“?
- už zde tenze mezi utilitářstvím a etikou

Gen.6: ... ze všeho živého, z veškerého tvorstva, přivedeš do archy **po páru od každého druhu, aby přežili s tebou**. Bude to samec a samice 20 z různých druhů ptáků, z různých druhů dobytka i z všemožných druhů zemské havěti. Z toho všeho k tobě přijde po páru, abys je zachoval naživu.

Gen.7... **Ze všech čistých zvířat vezmeš k sobě po sedmi párech**, vždy samce a samici; **ze všech nečistých zvířat však jen po páru, samce a samici**. Také z nebeského ptactva vezmeš po sedmi párech, vždy samce a samici, pro zachování jejich semene na zemi.

Gen.9: Bůh tehdy Noemovi i jeho synům požehnal a řekl jim: „**Plodte a množte se, naplňte zem**. Ať z vás má strach a hrůzu všechna polní zvěř, všechno nebeské ptactvo, všechno, co se hýbe po zemi, i všechny mořské ryby: jsou vám vydáni do rukou. **Všechno živé, co se hýbe, vám bude za pokrm; to všechno vám dávám tak jako dříve zelené byliny...**“

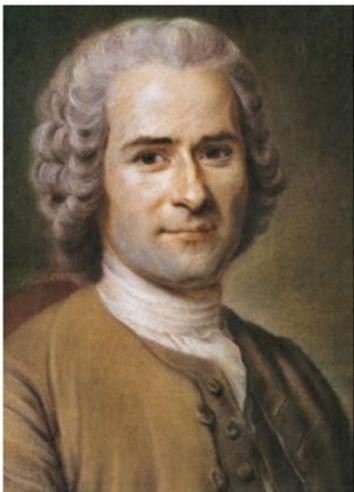

Plato
(420s - 348/347 BC)
dialog ***Critias***

„... když srovnávám, čím země bývala dříve, než z ní zbyly jen kosti zahubeného těla, jak malé skalnaté útesy, z nichž bylo všechna měkká půda smyta mořem, a zůstal jen kamenný skelet. V pradávných časech této země byly její hory jak vysoké chlupy pokryté prstí, a pláne hory Phelleus nesly bohatou půdu, jež dávala vyrůst bohatství stromů. **Dnes z toho zbyly jen nepatrné zbytky, a tak zatímco dnes ty hory živí jen roje včel, nedávno ještě se jejím dřívím pokrývaly střechy a byly to stromy tak velké, že stačily k zastřešení největších budov. A bylo tam i další stromoví, jež dávaly pastevcům dost letní pastvy pro dobytek. Ty hory sklízely každoroční dar pravidelných dešťů, které nestékaly v mohutných proudech po holých skalách, aby se ztrácely v moři, ale pohlcovaly je do sebe, zadržovaly je v hojné jílovité půdě, a jen zvolna je propouštěly v pramenech a potocích, dávajíc tak všude bohaté studánky a prameny, z nichž nám zbyly posvátné památníky na místech, kde kdysi pryštila ze země voda...**“

- první západní „ekologická teorie“
- nejstarší formulace přírodní rovnováhy
- (mýtus „zalesněného Středomoří“, kterému někteří dodnes věří...)

Jean-Jacques Rousseau (1712 –1778)

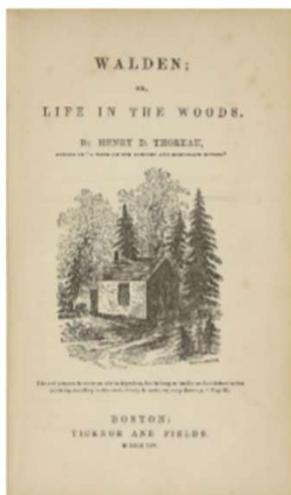
Franc. preromantický sentimentalista

Lidstvo bylo v přírodním stavu nezkažené – *viníkem všeho zla je civilizace* – *koncepte Vznešeného divocha*

x jeho osobní život... ☹

Henry David Thoreau (1817-1862)

Americký „transendentalista“

- anarchista, abolitionista
- Obdivovatel amerindiánské kultury– snaha žít v rovnováze s přírodou
- Spíše než v divočině ... žil v lesní chatě ve spořádané Nové Anglii
- Abstinent, prý též asexuál?

Vynálezce ***občanské neposlušnosti***

II. správa přírodních zdrojů (lesů, zvíře...): rovněž odpradávná

- Chammurabi
- římské právo
- náš Karel IV...

~ tresty za pytláctví, lesní a vodní pých ...

~ evropské osvícenství (např. Tereziánské lesní patenty)

~ „německé“ lesnictví a myslivost

~ *game reserves* v evropských zámořských koloniích (základ systémů národních parků v Africe, Austrálii, jižní Asii...)

Zrození „racionálního lesnictví“

Hans Carl von Carlowitz (1645 - 1714) – „lesnictví s trvalým výnosem“
výběrčí daní a důlní administrátor v německém Hessensku, tvz.
„**Hessenská lesnická škola**“ (dodnes převažuje ve střední Evropě)

„Sylvicultura Oeconomica, or the economic news and instructions for the natural growing of wild trees, besides thorough explanation how with gods good will **the ever stronger scarcity of timber is to be managed by sowing, growing and planting of seedlings, also through wild and planned cultivation of a once cut and barren land can again be made useful as timber land** - through the collection of seeds from seed trees, the preparation of soil for sowing and the care of seedlings. Besides, how to multiply the timber harvest at every stage of growth, the types of broad-leaf and needle trees and their seeds, also how to manage foreign kinds of trees, and further how to fell trees and make charcoal or other uses from the wood. **To be the best utility for the heating, building, brewing, mining and smelting activities requires the careful management of sustainable forestry resources.**“

Vládcové evropského osvícenství

Maria Theresia
1718-1780

Joseph II.
1741-1790

Lesnická legislativa

„Dekret o lesích a dříví“ (1754 Rakousko, české země; 1769 království Uherské)

...zákaz snižovat plochu lesů, zákazy lesní pastvy, hrabání steliva, povinné znovu-zalesnění

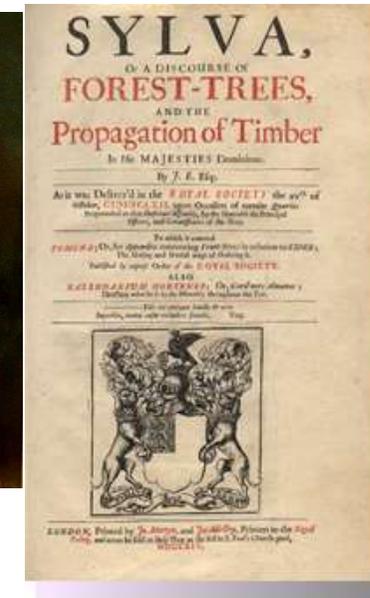
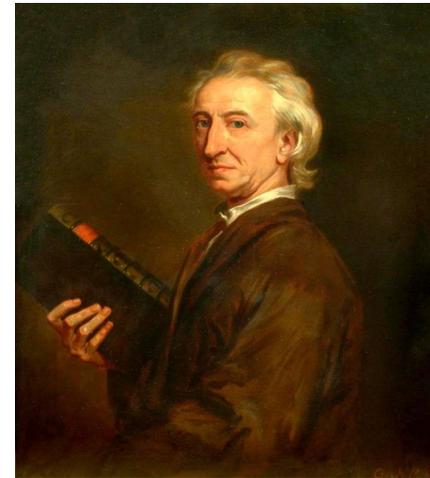
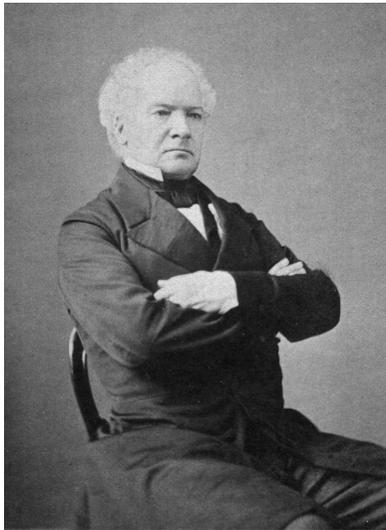
...profesionální lesní správy a lesnické školství..

...zaváděno postupně, novely 1850... a dále (ovlivnili to dobré, i zlé, ve středoevropských lesích)

Stabilní katastr

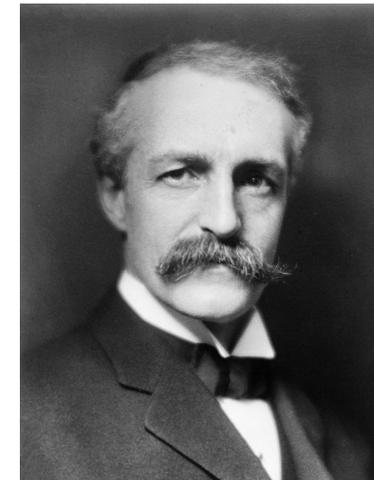
využití půdy/země fixováno a daňově stabilizováno

John Evelyn (England, 1620-1706)
„Sylva“ spis pro Královskou společnost,
volal po zalesnění „neplodných půd“

Sir James Harald Martin
(1796-1894)

Brit, pracoval pro Východoindickou společnost, založil lesní správy + hospodaření se zvěří v Indii

Gifford Pinchot
(1865-1946)

USA, lesník, zásadně ovlivněn německým lesnictvím
„National forests“, úzce spolupracoval s prezidentem
Theodorem „Teddy“ Rooseveltem

Vládcové doby Osvícenské

Maria Theresa
1718-1780

Joseph II.
1741-1790

Forestry legislation

„Decret on forests and timber“ (1754 in Austria, Czechia; 1769 in Hungarian kingdom)

Prohibition to diminish forest area, cadaster, bans to patorage, litter raking, mandatory afforestation...
Professional forestry staff with promotion rules, forestry schools ..

Not applied fully after declaration, updated in 1850.

Largely responsible for the good, and bad, with woodlands of C. Europe

III. kterak nám „doba romantická“ přechází v dobu vědeckou

Forêt de Fontainebleau (stř. Francie)

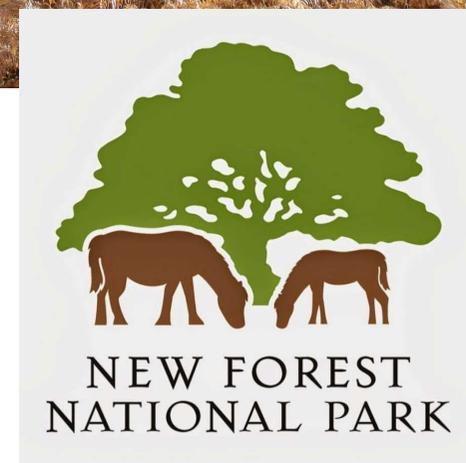
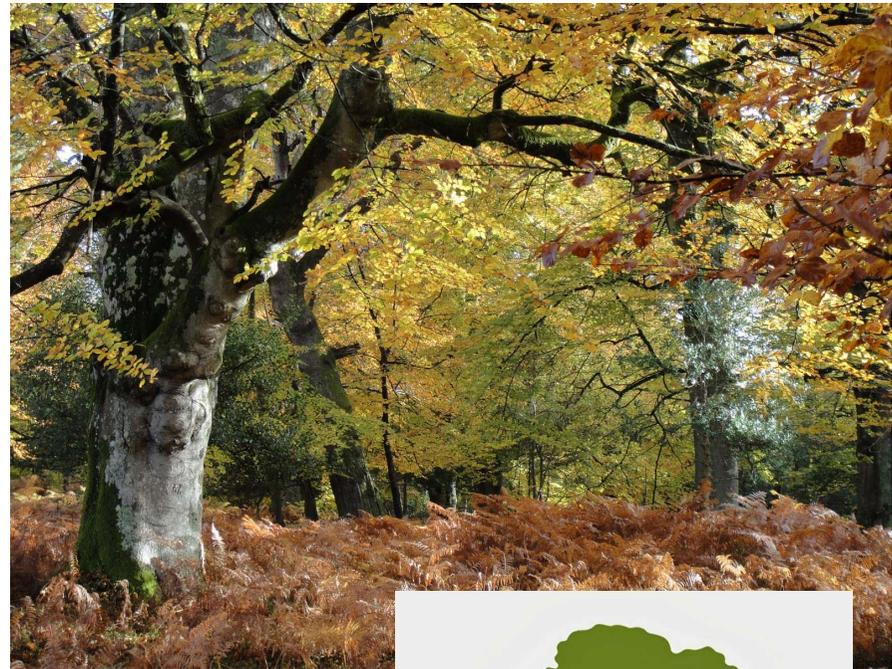
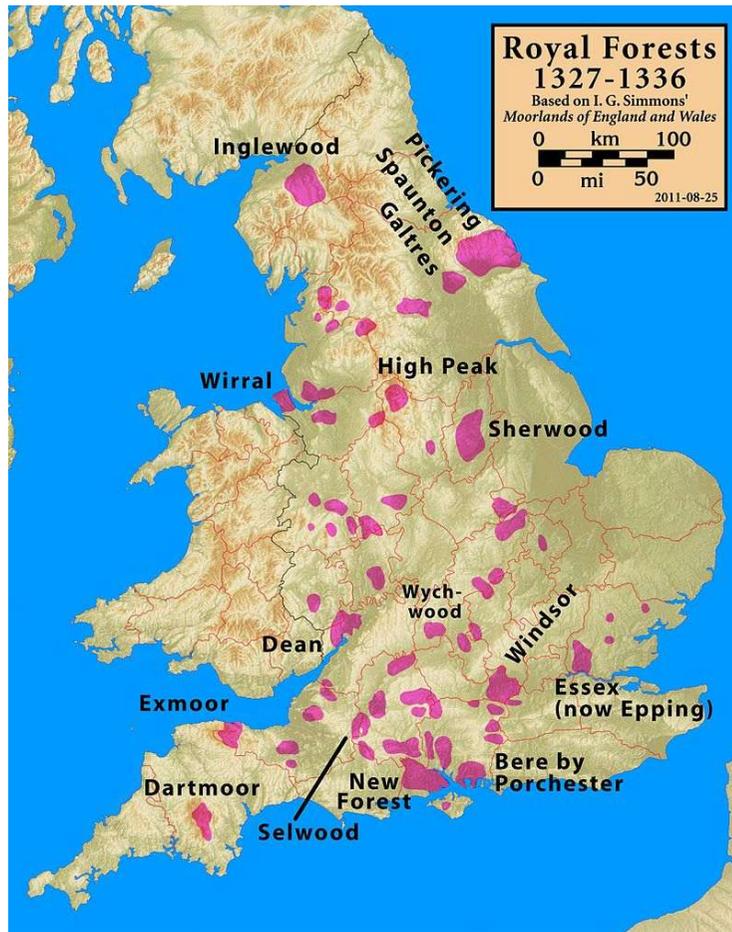
- původně královská *reservé* (rezerva)
- oblíben umělci, výtvarníky ...
- 1861 – císařským ediktem vyhlášen za *artistic reserve*
- „nestarší přírodní rezervace světa“ 😊 ale až 1945 – „vědecká rada“ atd.

New Forest (Anglie)

- zachráněn z naprosto stejných důvodů

- „vědecky“ chráněn až od 2005 (!)

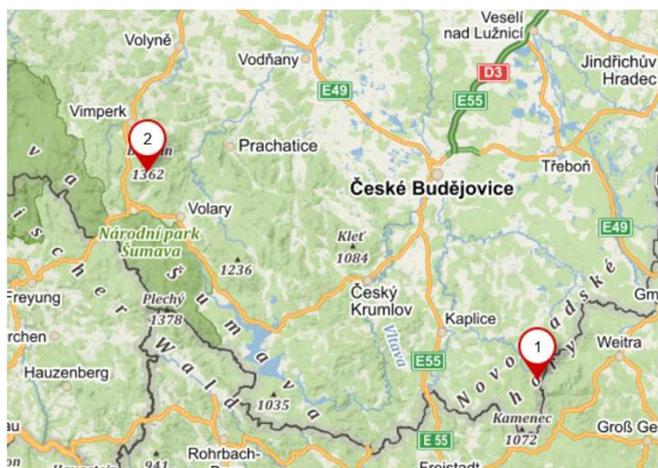
„nejstarších rezervací“ je po světě mnoho

Žofínský prales – 1838

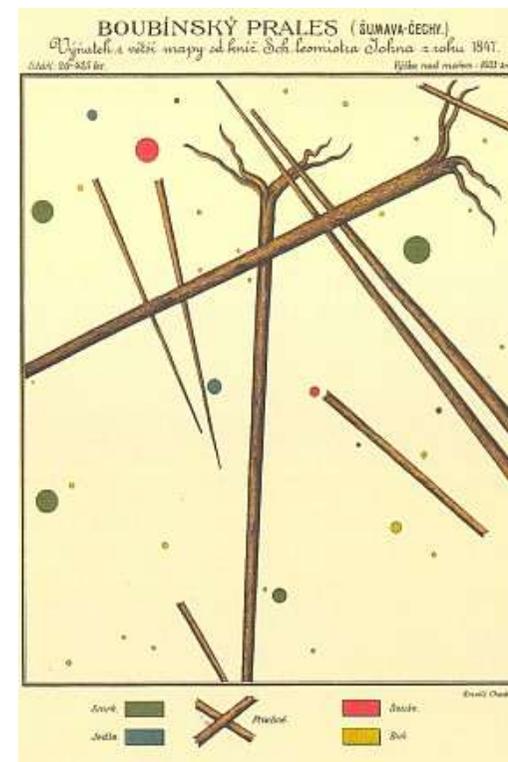
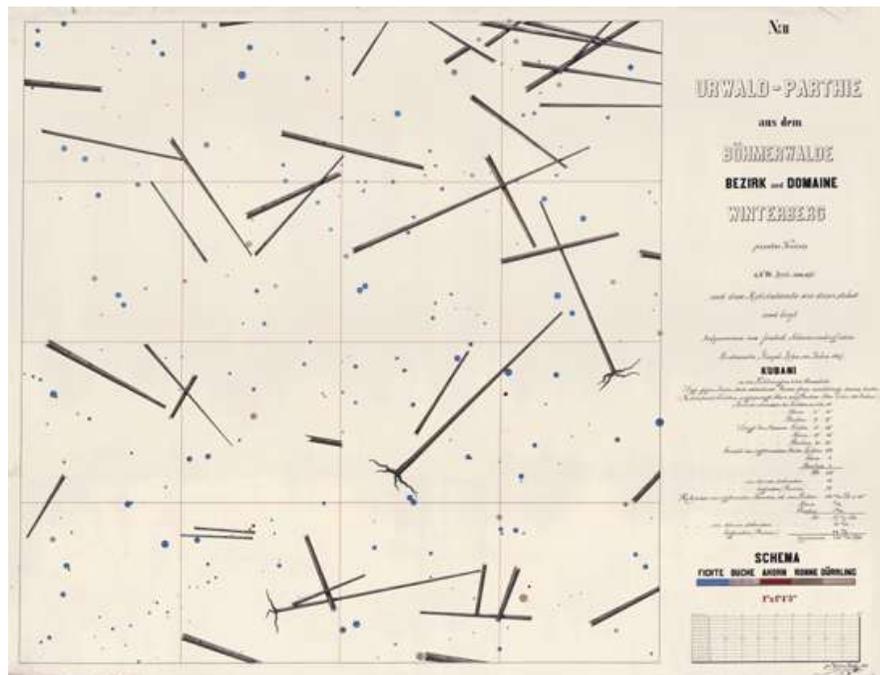
hrabě **George Franz August Buquoy**

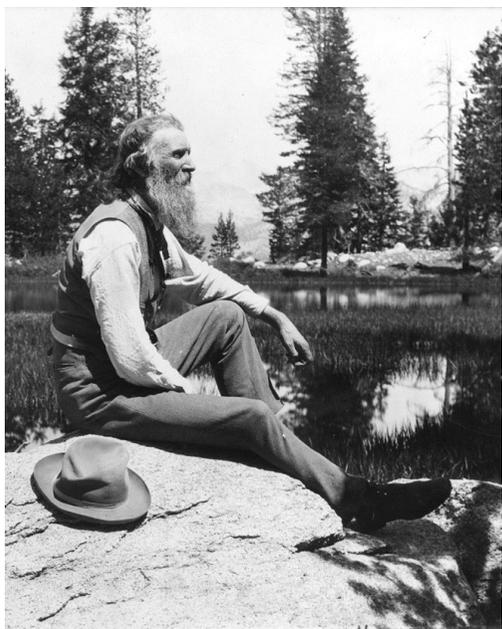
Boubínský prales – 1858

Joseph John, schwarzenbergský lesník

Johnovy lesnické výzkumy v Boubínském pralesě

John Muir
(1838-1914)
USA

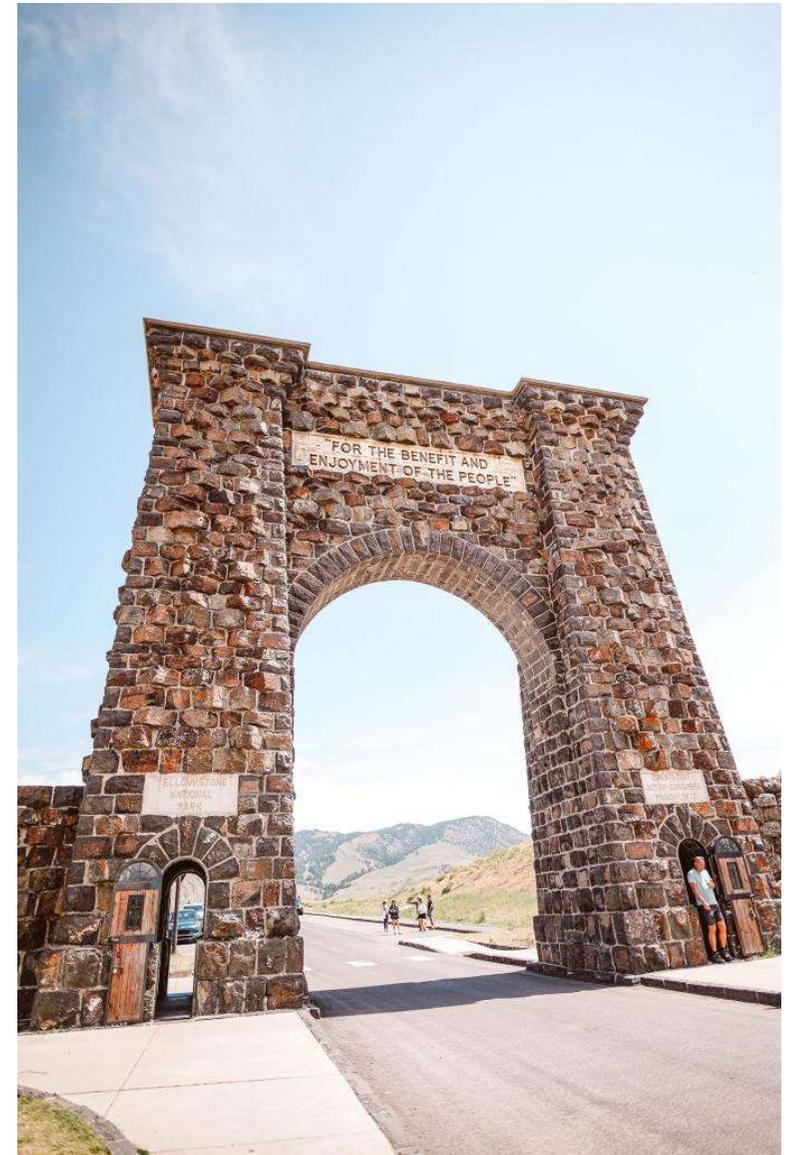
cestovatel, novinář, dobrodruh, přírodovědec
„otec národních parků“ – lobbboval za ochranu starých sekvojí a za Yosemiteké údolí, to chráněno už za pres. Lincolna (1860s), ale národním parkem později

Nesmiřitelné spory s G. Pinchotem (***zdroje nebo divočina?***)

Yellowstone NP (1872)

Zřízen presidentem Grantem „k prospěchu a radosti lidu“

Royal National Park, Australia (1879)

- pobřežní stanoviště + lesy na předměstí
Sydney, 150 km²

Rocky Mountains NP, Canada (1885)

-původně 600 km², nyní **Banff NP**, přes
6,000 km² (a sousedí s dalšími)

Tongairo NP, New Zealand (1887)

- sopečné pohoří, pův. 25 km², nyní 796 km²

Abisko NP, Sweden (1909), 77 km²

+ 8 dalších parků po celé zemi, některé
velmi malé, dnes bychom je označili za
rezervace

Schweizerischer Nationalpark (1914)

- Souč. rozloha 170 km²
- komise, jež měla vybrat „část Alp co nejpodobnější *původnímu stavu*“.
- od obcí původně pronajat na 99 let; ovšem první ředitel a správa až od r. 1964

Johann Wilhelm Fortunat Coaz (1822 – 1918) švýc. lesník, geograf a horolezec

FÜRSTLICH HOHENZOLLERNSCHE NATURSCHUTZ-
GEBIET IM BÖHMERWALD

VON H. CONWENTZ

Bei Eröffnung der Staatlichen Stelle in Berlin am 3. Februar 1911 hat Seine Königliche Hoheit Fürst Wilhelm von Hohenzollern verkündet, dass er in seinen Besitzungen im Böhmerwald ein umfangreiches Naturschutzgebiet, auch zur Erinnerung an die Eröffnung der Staatlichen Stelle für Naturdenkmalpflege einrichten wolle. Bei meiner darauf folgenden Bereisung mit dem Fürstlichen Forstrat Herrn Wiener in Bistritz wurde im Fürstlichen Forstrevier Böhmisches Eisenstein ein etwa 176 ha grosses Gelände als geeignet bezeichnet und von der Fürstl. Hofkammer in Sigmaringen zum Reservat bestimmt. Später kam noch eine angrenzende, 34 ha grosse Fläche auf Bayerischer Seite hinzu, welche zum Fürstl. Forstrevier Bayerisch Eisenstein gehört, sodass das Hohenzollernsche Naturschutzgebiet jetzt im ganzen 210 ha umfasst. In diesem soll Holz- und Grasnutzung, Jagd und Fischerei dauernd ruhen, auch sonst jeder Eingriff der Menschen tunlichst ausgeschlossen sein. Ebenso unterbleibt das Einbringen fremder Pflanzen und Tiere. Das Naturschutzgebiet beginnt in 1008 m Höhe und steigt zum Kamm auf 1343 m; dort läuft es 1200 m an der Landesgrenze entlang. Es weist vielfach Felsenmeere auf und enthält auch zwei Seen, die verschiedenen Stromgebieten angehören. Der 19 ha grosse Schwarze See, zu welchem die Felswände steil abfallen, sendet seine Wasser durch die Moldau und Elbe zur Nordsee; hingegen der Teufelssee, der, soweit er sich im Fürstlichen Besitz befindet, zum Reservat gehört, fiesst durch den Regen und die Donau zum Schwarzen Meer ab.

Der Holzbestand ist durchweg Hochwald und setzt sich besonders aus Fichte, etwas Tanne, Legföhre, Buche, Bergahorn, Eberesche, Weide und Birke zusammen. In vielen Teilen, namentlich an den steilen Hängen zum Teufelssee und zum Schwarzen See, ist wohl noch nie Holz geschlagen, auch in den anderen Teilen ist

Hugo Conwentz

- paleontolog, ředitel muzea v Gdaňsku
- šéf Pruského úřadu pro ochranu přírody

IV. Vědecký pohled spojuje utilitární a etické hledisko

Ernst Haeckel – Německo, 1834-1919

Velký propagátor evoluce v něm. prostředí.

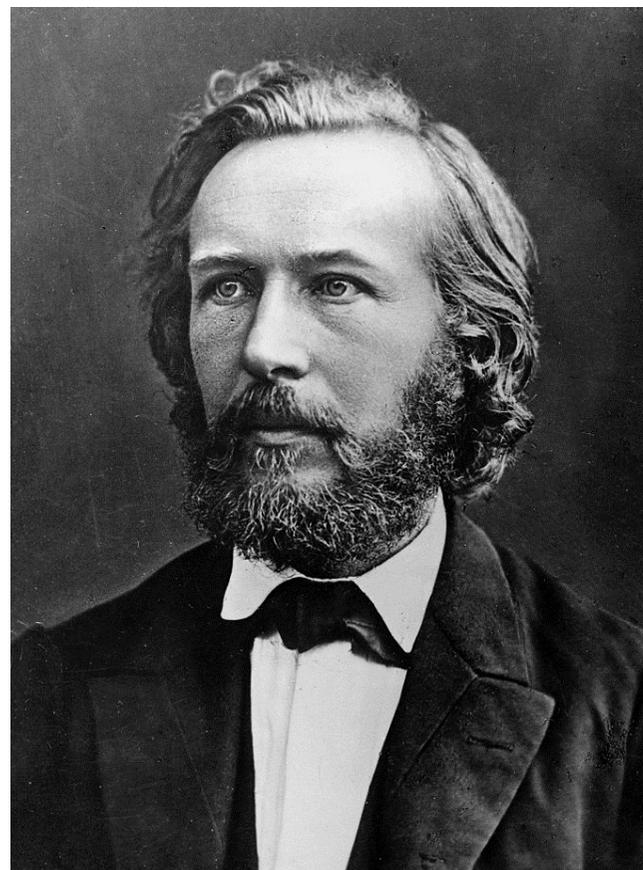
Definoval „ekologii“ jako vědu, chce, aby explicitně
sloužila ochraně přírody.

- **progresivismus (anglosaský svět)**
- **nacismus (Německo)**
- **komunismus (SSSR)**

Všechny chápou ochranu přírody jako slučitelnou až neodlučnou od moudrého využívání přírodních zdrojů, a tudíž od pokroku, prosperity, společenského dobra...

- **system zapovědníků** v SSSR; **Naturschutz** zákony v Německu, další a další **Národní parky** všude ve světě

V Československu první zákon o ochraně přírody r. **1956**

Parky či rezervace vznikají všude ve světě

Virgunga NP (Kongo) – 1925

Nejstarší v Africe, 7,770 km²

Kruger NP (South Africa) – 1926

2. africký, 19.485 km²

(vznikl z *game reserve*, tedy obory, jako mnohde v Africe)

Nahuel Huapi NP (Argentina) - 1936

1. jihoamerický, 7,050 km²

Barguzinskij Zapovednik (Rusko) – 1916

Nejstarší pořádná rezervace v Rusku, důvody původně utilitářské – ochrana zásob sobola, 2,500 km²

Jim Corbett NP (Indie) - 1936

Nejstarší v jižní Asii, 520 km²

Výběr nejstarších NP v Evropě

Itálie: Gran Paradiso NP (1922)

703 km², ochrana kozorožce alpského

Řecko: Mt. Olympus NP (1938)

46 km², + několik dalších

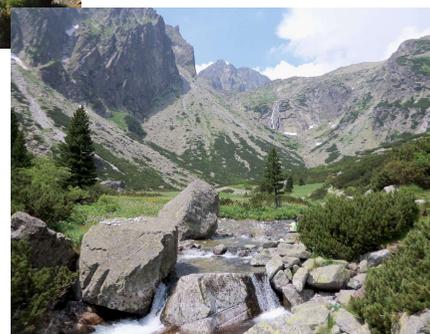
Británie: Lake District NP (1951)

2,500 km²

Francie: Vanoise NP (1963)

1,250 km²

Německo: Bayerischer Wald NP (1970)

242 km²

Československo

TANAP (1949) + KRNAP (1963)

Ochrana přírody se internacionalizuje (souvislost s dekolonizací)

IUCN – 1949

WWF – 1961

Sir Julian Huxley (1887-1975)

- ornithologist, ethologist, professor, writer

-1st director of UNESCO

Max Nicholson (1904-2003)

- ornithologist, director of Nature Conservancy, author

Guy Mountort

(1905-2003)
Advertising businessman, ornithologist, manager

Peter Scott (1909-1989)

Ornithologist, naval officer, sportsman (Olympic bronze, sailing)

Syntéza 50. let:

- nikdo nepochybuje o provázanosti ochrany přírody a přírodních zdrojů
- ochrana přírody (deklarativně) *ve službách* ekonomiky, růstu...

Rachel Carson (1907-1964)

- mořská bioložka
- 1962 kniha *Tiché jaro* – objev škodlivosti DDT pro ptáky
- Obrovská zásluha pro vývoj ekotoxikologie

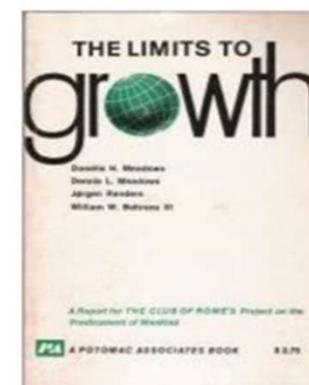
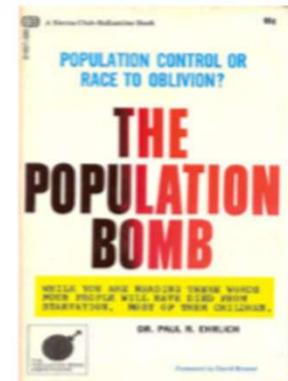
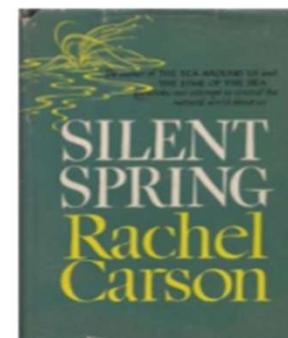
Paul Robert Ehrlich (nar. 1932)

- entomolog (přes motýly!) a génius
- 1968 kniha *Populační bomba* – varoval před přelidněním
- (nedocenil tzv. Zelenou revoluci, která zásadně změnila výkonnost zemědělství)

Římský klub (zal. 1968)

Prognostický spolek, prosl. „neomalthusiánskou“ zprávou *Meze růstu* z r. 1975

- k prvním českým propagátorům patřil Miloš Zeman(!)
- též Radim Palouš, Pavel Nováček, Jiří Drahoš(!), Bohumír Štědroň
- ... pravidelné „zprávy o stavu světa“, v poslední době hodně o klimatu...

~ ochrana přírody se stává mainstreamem

Global Convention on Biological Diversity (Rio de Janeiro, 1992/1993)

EU: Směrnice o stavovištích (tzv. Natura 2000)

V závěsu dohody z Ria (1992) se zdálo, že ochrana přírody/prostředí zvítězila

- stále méně země uživilo stále víc lidí
  - snižovalo se *per capita* znečištění
  - celosvětově rostla rozloha (a kvalita!) chráněných území, národních parků
  - začala se zlepšovat situace mnoha ohrožených druhů (od mořských savců po tygry...)
-
- problémy samozřejmě trvaly ... ale OP ztrácela svůj mobilizační potenciál)
  - bylo třeba přijít s něčím, co udrží aktivismus ... **a zajistí trvalé zisky**

Národní parky (vlevo) a CHKO v Německu

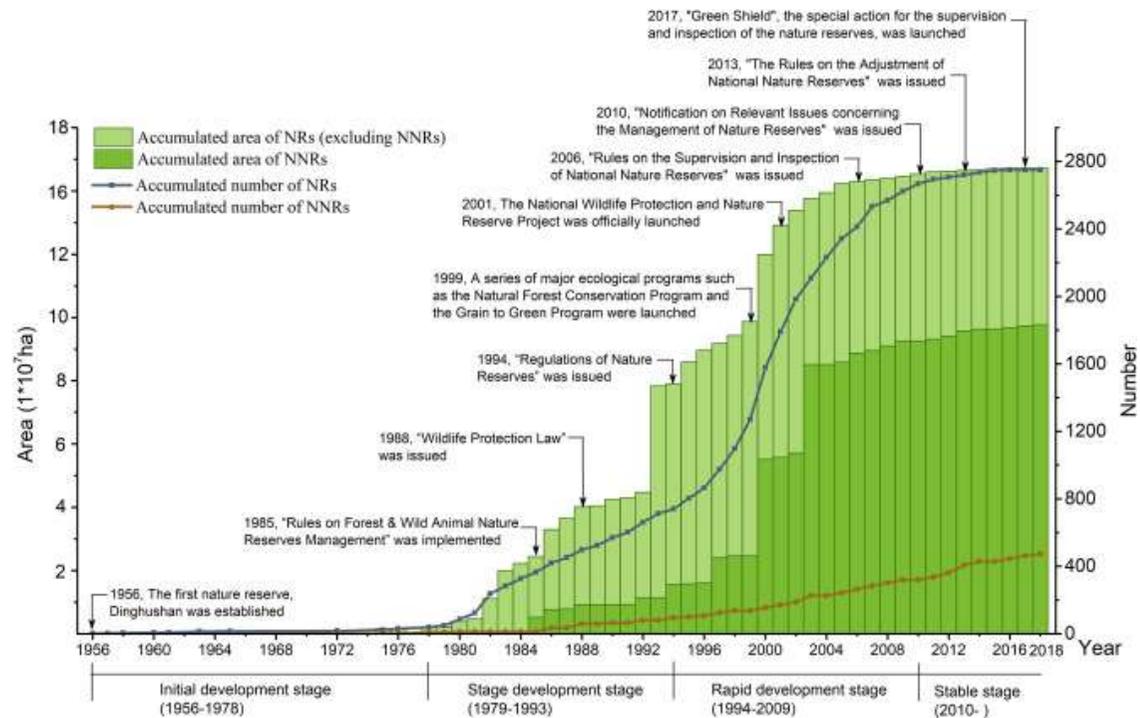

Pamatujme: první německý NP roku 1970

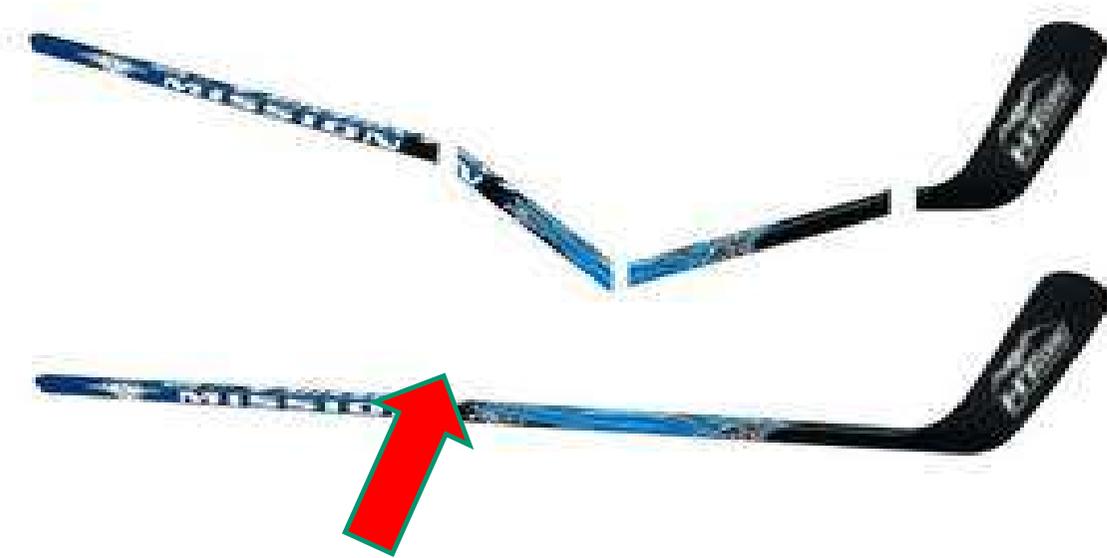
První český NP v roce 1963

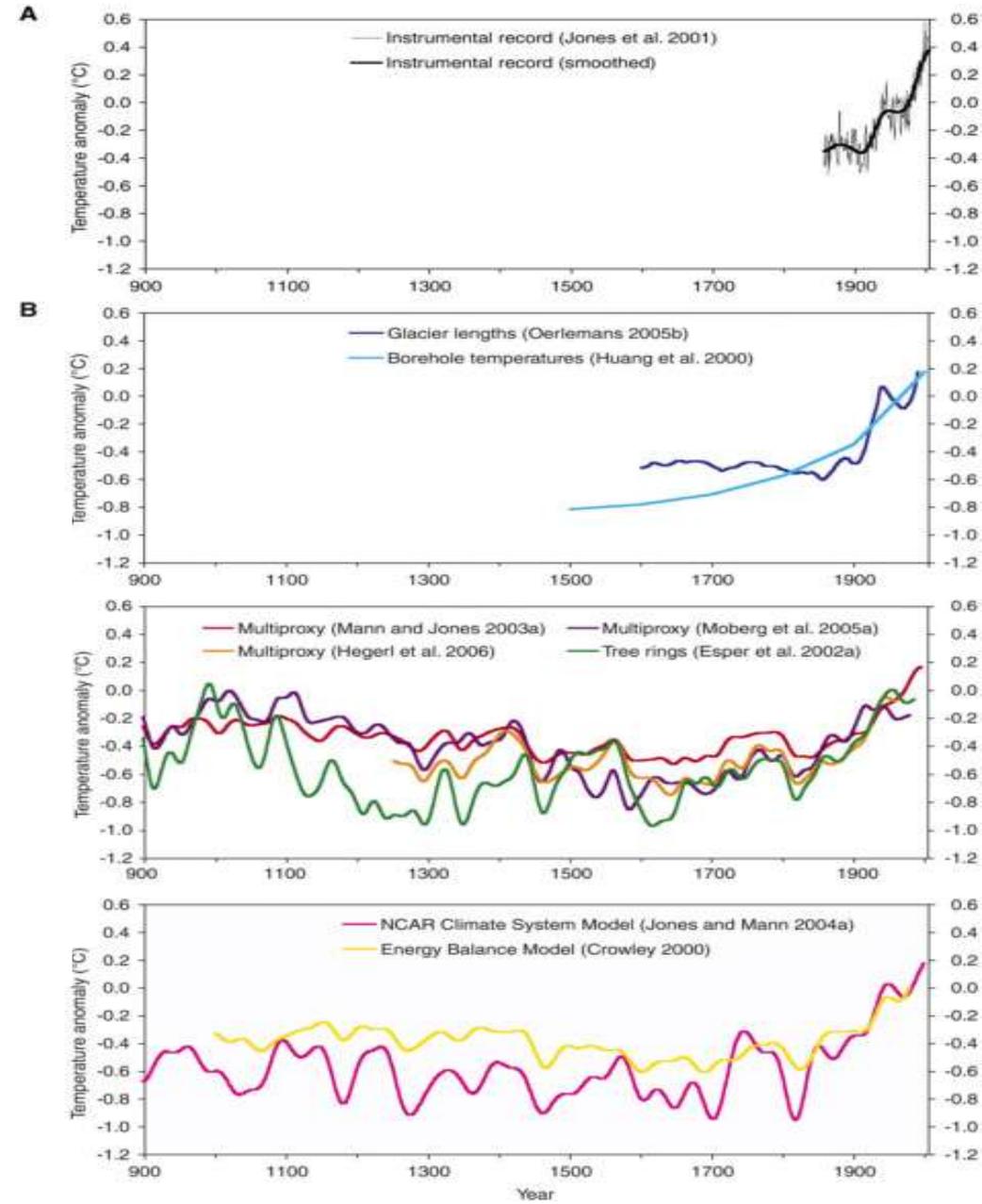
National Parks of China (first batch as of 2021)

Jenže se stalo něco naprosto strašného...

Mann M., Bradley R., Huges M., 1998, Nature

Zrození „Globálního oteplování“ (80. léta)

James Hansen (NASA) v US Senátu: „oteplování je tady
Založení IPCC (1988) pod OSN.

Hokejový graf a morální apel (90. léta – 2005)

Michael Mann vymazal z grafu středověké teplé období, aby ukázal, že současné oteplení je bezprecedentní.

Al Gore, film *Nepříjemná pravda* (2006).

Popkultura a morální boj dobra se zlem.

Od „Oteplování“ ke „Klimatické změně“ (2005–2015)

Kjótský protokol a později **Pařížská dohoda** (2015).

Cíl „1,5 °C“ magickým číslem bez podpory v biologii

Climategate (2009) – únik e-mailů, členové IPCC „vylepšovali“ data, aby zakryli pokles teplot. Mašinerie se nezastavila.

Klimatická nouze a dětský křížový pochod (2018–2022)

Greta Thunberg. Racionalita jde stranou, nastupuje emoce.

Green Deal EU. Klima už není problém k řešení, ale nástroj k totální transformaci ekonomiky (Velký reset).

Degrowth a ekologické sebemrškačství (Současnost 2026)

Alarmismus mění v klinickou depresi – „nemá cenu rodit děti do hořícího světa“.

Maurice Strong (1925-2015)

Duše konvence v Riu, zakladatel
UNEP

*„Jedinou nadějí pro planetu je kolaps
průmyslových civilizací“*

Klaus Schwab (1938-????)

Zakladatel World Economic Forum
ESG skoré:

skrz investiční giganty kontroluje tok
kapitálu do firem, které se (ne)podřící
klimatické agendě

Mauricio Peccei (1908-1984)

duše Římského klubu

Kontrola zdrojů a populace

„Průmyslová civilizace je neudržitelná“

Peccei – Strong – Schwab - abstraktní sociopatie, gnostická pýcha.

Oni nechtějí vládnout lidem; oni chtějí **rekonstruovat bytí.**

Odpojení od biologie

Žijí v abstrakcích, schématech a systémech. Člověk je jednotka v databázi nebo uhlíková stopa. Zastaralý hardware, který je třeba „opravit“ nebo vyřadit.

Averze k „živému“

Příroda je špinavá, chaotická, krutá i krásná. Oni **trpí formou „hyper-sterility“**. Nechtějí divočinu (proto ty větrníky v lesích), chtějí digitální park. Střední třída s „neřízeným“ životem (grilování, kutilství, cestování za dobrodružstvím) je špínou v precizním soukolí.

Ztráta anonymity jako cíl

Normální mocný člověk chce mít své soukromí a klid. Tito lidé ale chtějí systém, kde **anonymita neexistuje**. Pokud zmizí anonymita (střední třídy), zmizí i možnost odporu. Oni se nebojí, že přijdou o „inspiraci“ od malých lidí, protože věří, že skrze AI a algoritmy si vyprodukují inspiraci vlastní, „optimalizovanou“.

Mesiášství „Konce dějin“

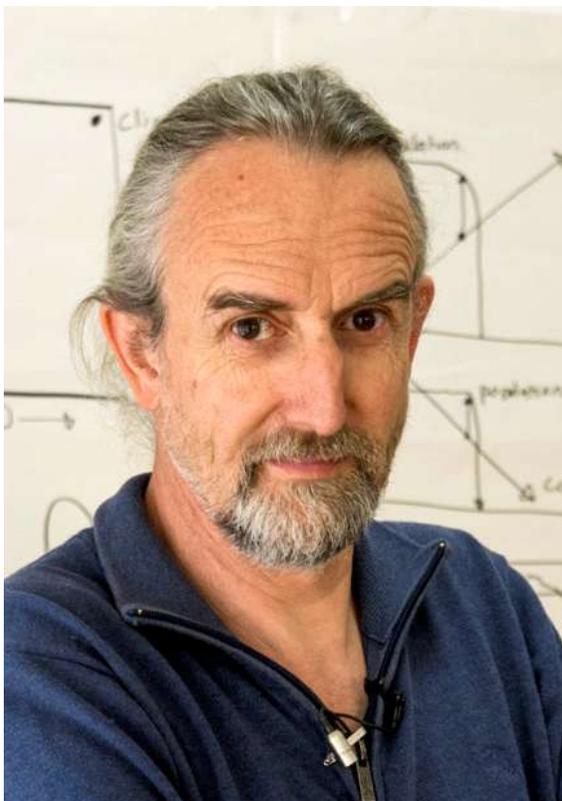
Oni věří, že jsou ti, kteří musí „zhasnout a zamknout“ starý svět a vytvořit nový, virtuální. Je to forma **sekulárního satanismu** – vzpoura proti stvořenému řádu (biologii, pohlaví, klimatu) ve jménu vlastního, technokratického konstruktů.

Běžný sociopat vás „jen“ vykořistí. Tito lidé vás chtějí **vymazat a nahradit.**

A naprosto apokalyptické reakce na ni

zakladatel Extinction rebellion Roger Hallam veřejně řekl, že *ochrana přírody je až jeden z cílů, primární cíl je odstranit vlády, banky, kapitalismus a dodal, že u toho budou umírat lidé.*

- zbourání většiny silnic a dálnic
- zrušení lokální i dálkové letecké dopravy a zrušení většiny letišť
- ukončení zemědělského využívání půdy
- snížení spotřeby energie nejméně o polovinu
- snížení materiálových toků o devadesát procent
- přidělový systém na energie
- zákaz benzínu a nafty
- zákaz rozdělávání ohňů, grilování a vytápění tuhými palivy
- zavedení nepodmíněného základního příjmu a zastropování výdělků maximálně na desetinásobek minimální mzdy
- kvóty na domácí spotřebiče a přístroje
- kvóty na osobní uhlíkovou stopu a její zdanění
- kvóty na spotřebu masa a uzenin, zákaz dovozu potravin
- zvýšení daní z veškerého majetku
- zrušení eskalátorů, výtahů a dalších zdvihacích zařízení v budovách
- zákaz soukromého vlastnictví půdy a lesů...

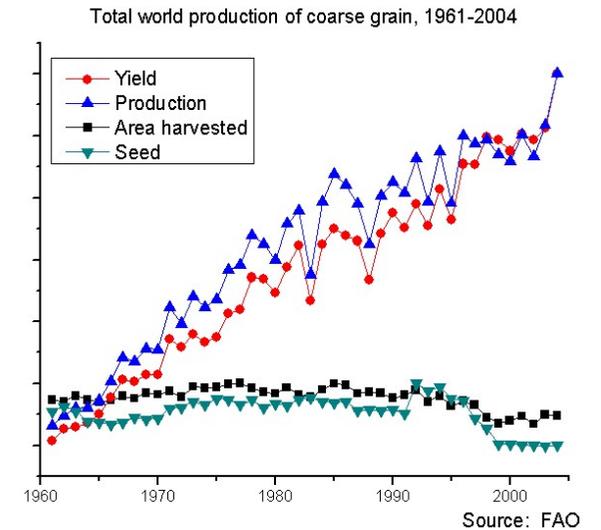
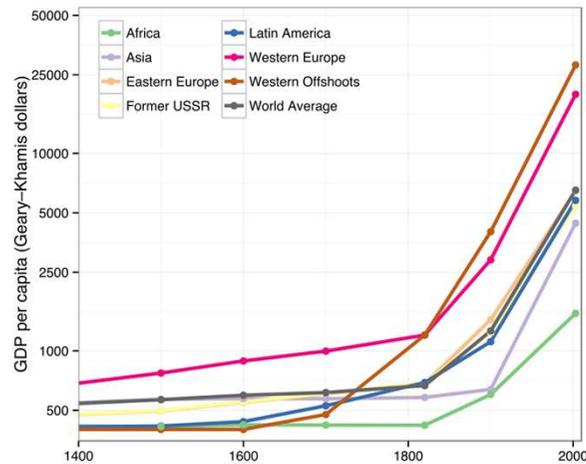
Pozadí: **Thomas Robert Malthus (1766-1834)**

a strach z vyčerpání zdrojů...

nepodstatný / anachronický

- Haber-Bosch
- jaderná energie
- demografická tranzice

Ještě nedávno jsme odhadovali počet lidstva koncem století na 12-15 miliard...
dnešní odhady jsou OKOLO 6 MILIARD!

Source: FAO

4. Prvotní hřích lidstva, a co má s klimatem společného

VII. ...a zatím mezi opravdovými ekology

Anthropocén – koncept, původně použitý geology, éra, kdy jsou jasně vidět stopy lidské aktivity

Defaunace – pochopení, že prvním velkým zásahem člověka do přírody bylo pleistocénní vybití velkých zvířat

To, co obdivujeme někde v Serengeti, nemusí být „africká zvláštnost“, ale normální stav ekologického systému Země.

Připomenu:

Co by bylo disturbančním činitelem, srovnatelným s „tradičním hospodařením“ co do intenzity, frekvence, NEBÝT ČLOVĚKA ???

REVIEW

Defaunation in the Anthropocene

Rodolfo Dirzo,^{1*} Hillary S. Young,² Mauro Galetti,³ Gerardo Ceballos,⁴ Nick J. B. Isaac,⁵ Ben Collen⁶

We live amid a global wave of anthropogenically driven biodiversity loss: species and population extirpations and, critically, declines in local species abundance. Particularly, human impacts on animal biodiversity are an under-recognized form of global environmental change. Among terrestrial vertebrates, 322 species have become extinct since 1500, and populations of the remaining species show 25% average decline in abundance. Invertebrate patterns are equally dire: 67% of monitored populations show 45% mean abundance decline. Such animal declines will cascade onto ecosystem functioning and human well-being. Much remains unknown about this “Anthropocene defaunation”; these knowledge gaps hinder our capacity to predict and limit defaunation impacts. Clearly, however, defaunation is both a pervasive component of the planet’s sixth mass extinction and also a major driver of global ecological change.

In the past 500 years, humans have triggered a wave of extinction, threat, and local population declines that may be comparable in both rate and magnitude with the five previous mass extinctions of Earth’s history (1). Similar to other mass extinction events, the effects of this

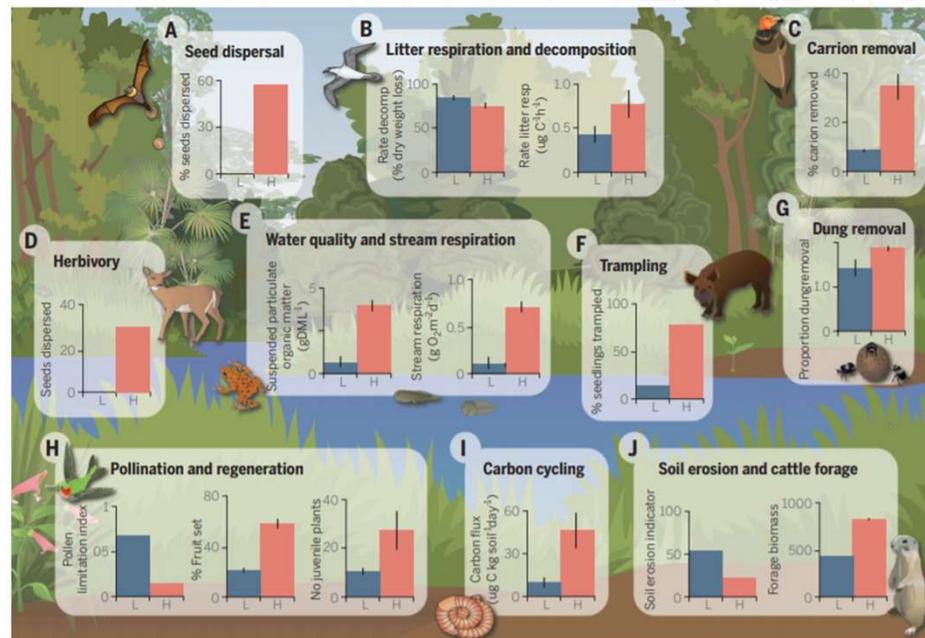
sense as deforestation, a term that is now widely recognized and influential in focusing scientific and general public attention on biodiversity issues (5). However, although remote sensing technology provides rigorous quantitative information and compelling images of the mag-

losing ~11,000 to 58,000 species annually (15, 16). However, this does not consider population extirpations and declines in animal abundance within populations.

Across vertebrates, 16 to 33% of all species are estimated to be globally threatened or endangered (17, 18), and at least 322 vertebrate species have become extinct since 1500 (a date representative of onset of the recent wave of extinction; formal definition of the start of the Anthropocene is still being debated) (table S1) (17, 19, 20). From an abundance perspective, vertebrate data indicate a mean decline of 28% in number of individuals across species in the past four decades (fig. S1, A and B) (14, 21, 22), with populations of many iconic species such as elephant rapidly declining toward extinction (19).

Loss of invertebrate biodiversity has received much less attention, and data are extremely limited. However, data suggest that the rates of decline in numbers, species extinction, and range contraction among terrestrial invertebrates are at least as severe as among vertebrates (23, 24). Although less than 1% of the 1.4 million described invertebrate species have been assessed for threat by the IUCN, of those assessed, ~40% are considered threatened (17, 23, 24). Similarly,

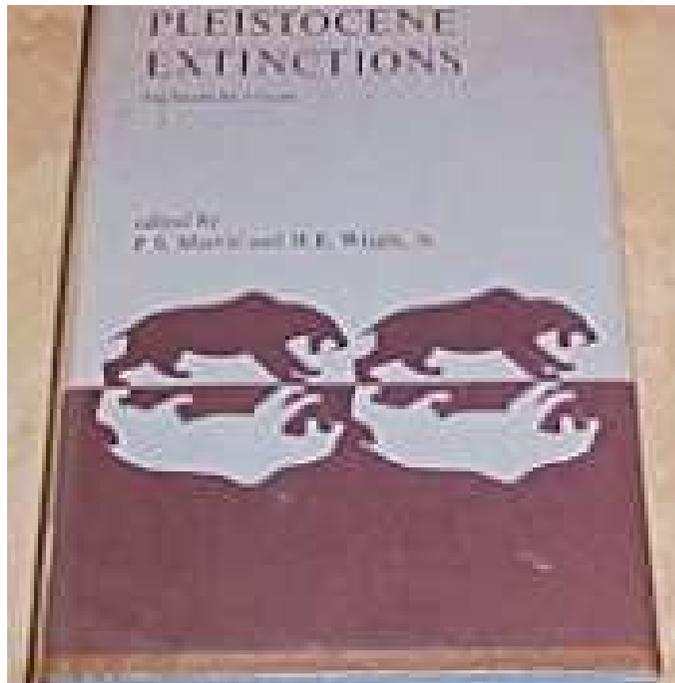
Downloaded from <http://www.sciencemag.org/>

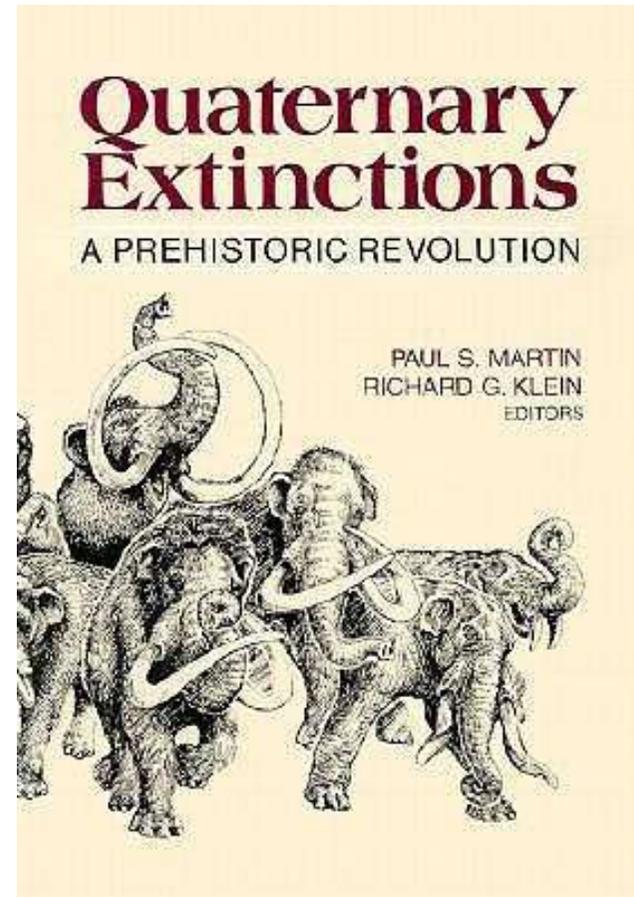
Fig. 5. Consequences of defaunation on ecosystem functioning and services. Changes in animal abundance from low (blue, L) to high (red, H) within a region have been shown to affect a wide range of ecological processes and services (19), including (A) seed dispersal (flying foxes), (B) litter respiration and decomposition (seabirds), (C) carrion removal (vultures), (D) herbivory (large mammals), (E) water quality and stream restoration (amphibians), (F) trampling of seedlings (mammals), (G) dung removal (dung beetles), (H) pollination and plant recruitment (birds), (I) carbon cycling (nematodes), and (J) soil erosion and cattle fodder (prairie dogs).

Science, 2014 • VOL 345, 401-4026

Ve se to vše tušilo už dávno

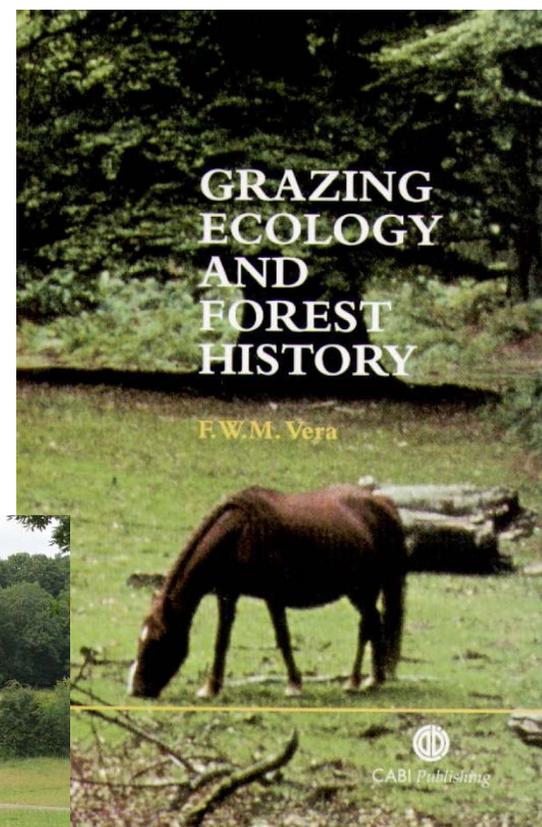
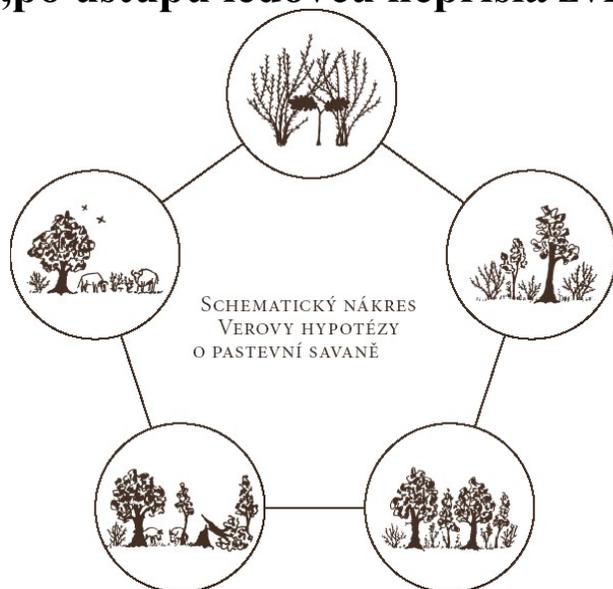
1967

1984

Vera (2001): hypotéza pastvení savany

„po ústupu ledovců nepřišla zvířata do lesů, ale les do krajiny obývané velkými kopytníky“

Perspective

Biodiversity-rich European grasslands: Ancient, forgotten ecosystems

Angelica Feurdean^{a,*}, Eszter Ruprecht^{b,c}, Zsolt Molnár^c, Simon M. Hutchinson^d, Thomas Hickler^{a,c}

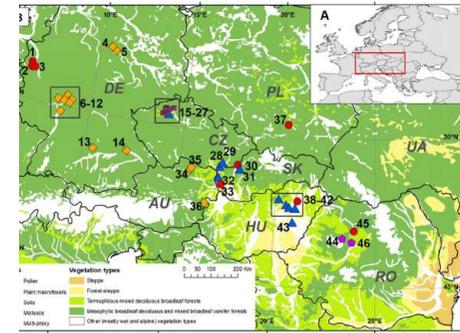
^a Senckenberg Biodiversity and Climate Research Centre (BKC-F), Frankfurt am Main, Germany

^b Hungarian Department of Biology and Ecology, Babeş-Bolyai University, Republicii 42, Cluj-Napoca RO-400015, Romania

^c MTA Centre for Ecological Research, Institute of Ecology and Botany, Vácrátót H-2163, Hungary

^d School of Environment and Life Science, University of Salford, Salford, Greater Manchester M5 4WI, UK

* Department of Physical Geography, Goethe University, Altenhöferallee 1, 60438 Frankfurt am Main, Germany

S kopytníky ve hře se nám mění i pohled na přírodu jako takovou

Uzavřený les byl v posl. 2 milionech let spíš výjimkou.

„...we call for a more cautious Prioritisation of the protection Of what may be erroneously considered natural, i.e. forests, by many environmental specialists and managers...“

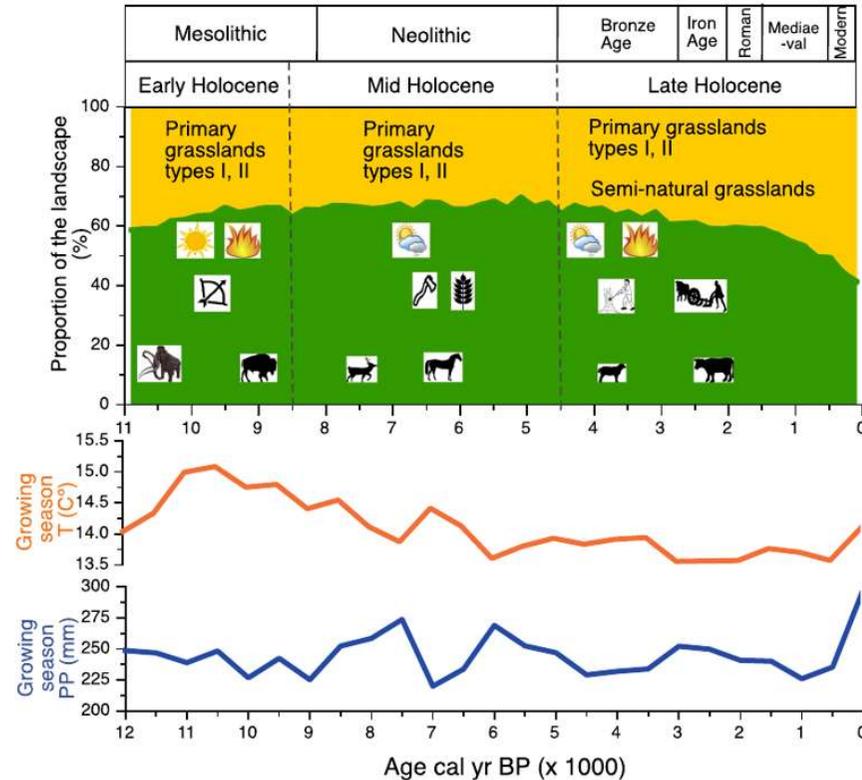
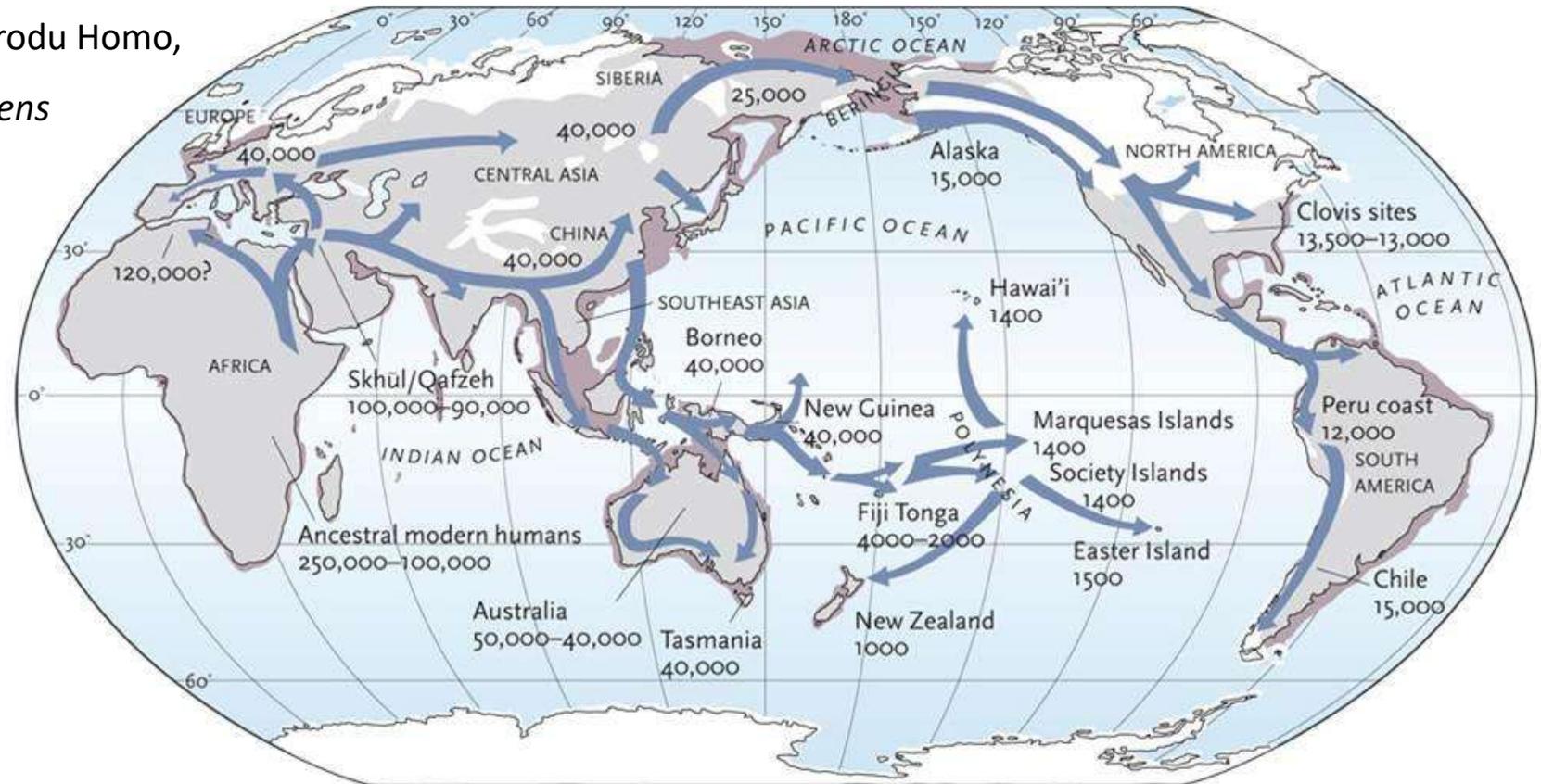

Fig. 2. Pollen based reconstruction of forest (green) versus open land cover (yellow) from Central Eastern Europe during the Holocene using the pseudobiomisation method (Fyfe et al., 2015). Cumulative land cover record was constructed by spatially aggregating 96 pollen records extracted from the Pangaea Database and distributed across the region shown in Figs. 1 and S1. Forest cover includes both broadleaf and conifer trees, whereas open land cover includes pastures/natural

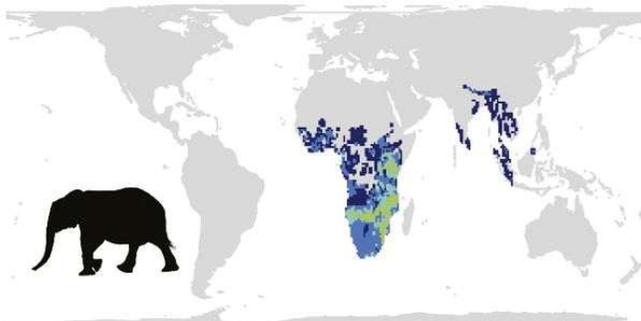
Pleistocénní vymírání je hodně zvláštní

- nezanechalo stopy v mořích
- zasáhlo jen velké obratlovce
- bylo korelováno s expanzí rodu Homo, zejména *Homo sapiens sapiens*

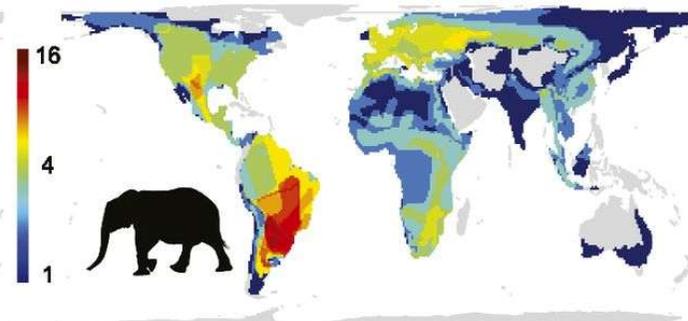

KDYBY za to mohlo klima, tak klima se měnilo i dříve – a muselo by zasáhnout i malé/mořské druhy

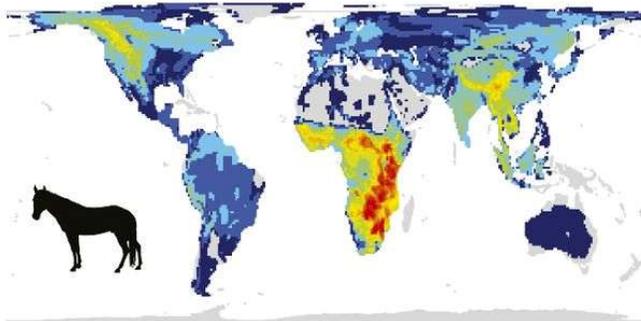
A Herbivores ≥ 1000 kg (actual)

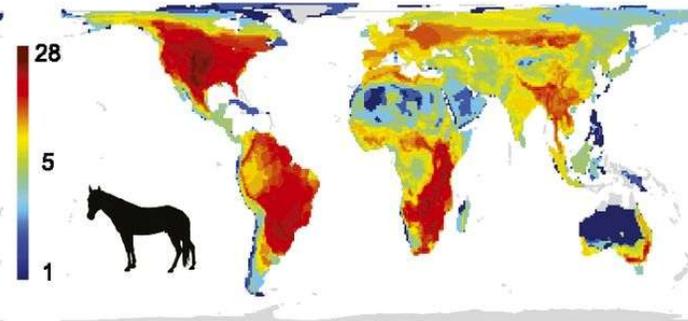
B Herbivores ≥ 1000 kg (natural)

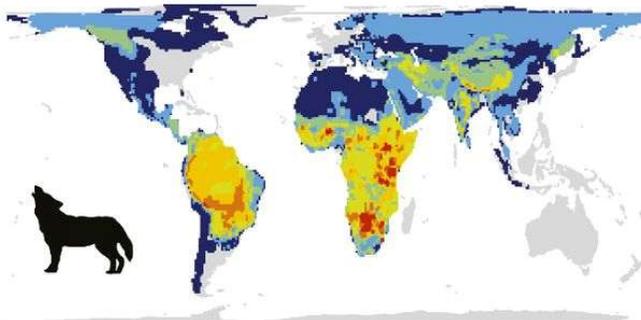
C Herbivores 45–999 kg (actual)

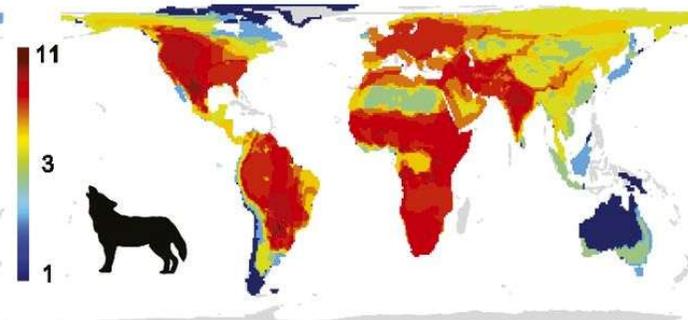
D Herbivores 45–999 kg (natural)

E Carnivores ≥ 21.5 kg (actual)

F Carnivores ≥ 21.5 kg (natural)

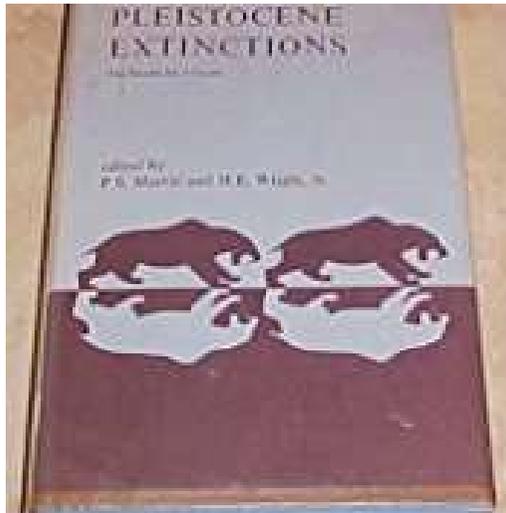
VLEVO dnešní svět,
VPRAVO hypotetický svět bez člověka

Science for a wilder Anthropocene: Synthesis and future directions for trophic rewilding research

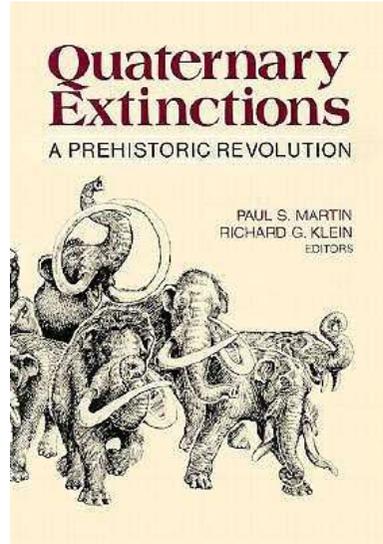
Jens-Christian Svenning^{a,1,2}, Pii B. M. Pedersen^{a,1}, C. Josh Donlan^{b,c}, Rasmus Ejrnæs^d, Søren Faurby^e, Mauro Galetti^f, Dennis M. Hansen^g, Brody Sandel^h, Christopher J. Sandom^g, John W. Terborgh^h, and Frans W. M. Vera^a

Edited by Yackinder Malhi, Oxford University, Oxford, United Kingdom, and accepted by the Editorial Board August 5, 2015 (received for review March 16, 2015)

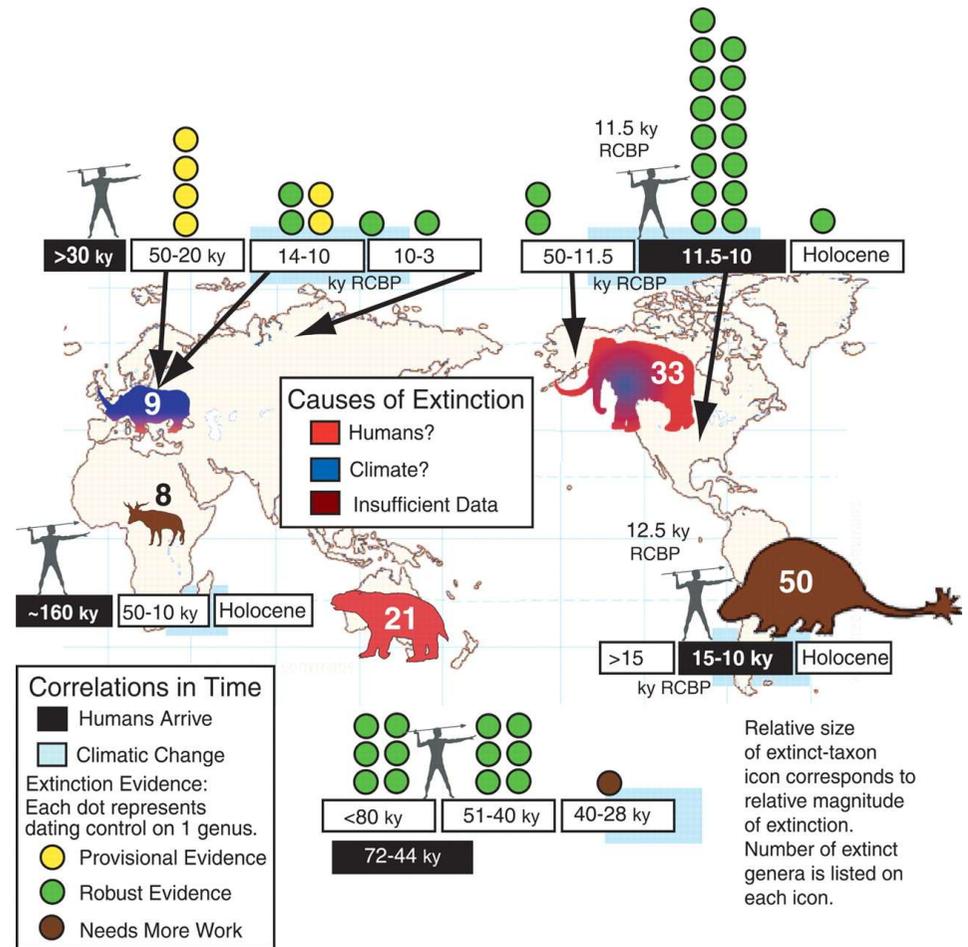
Pleistocénní vybíjení (a debaty o něm)

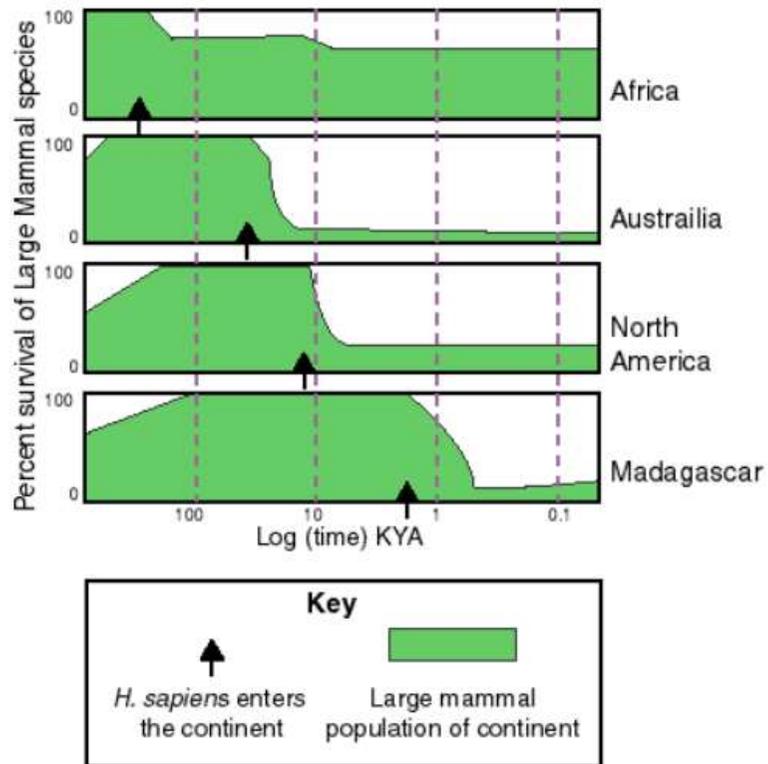
1967

1984

Barnosky et al., *Science* 2004

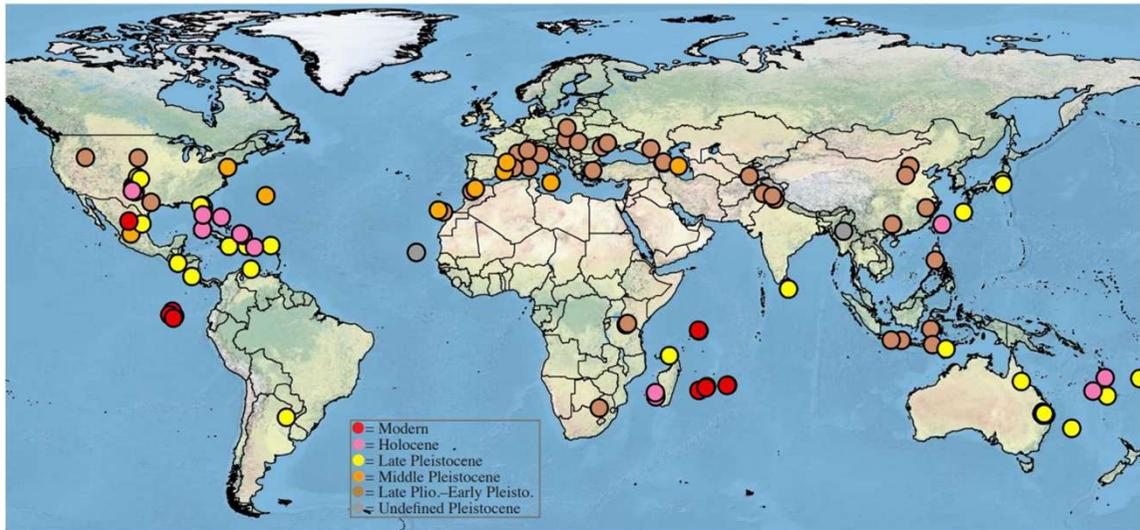
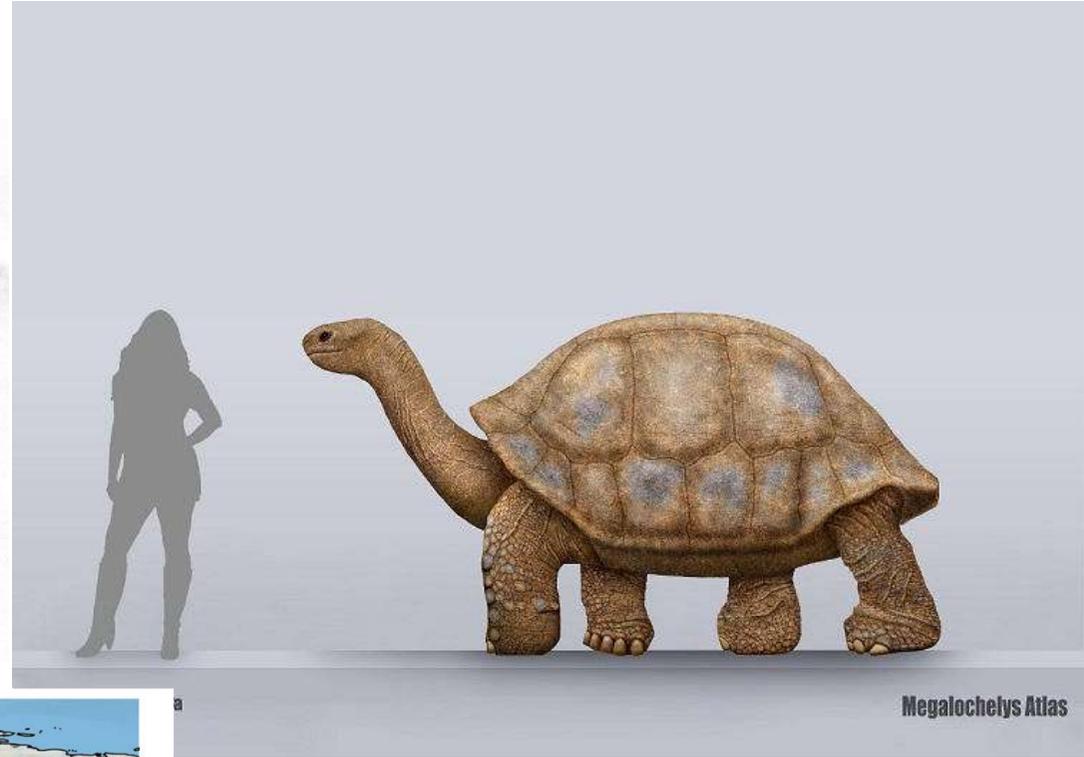
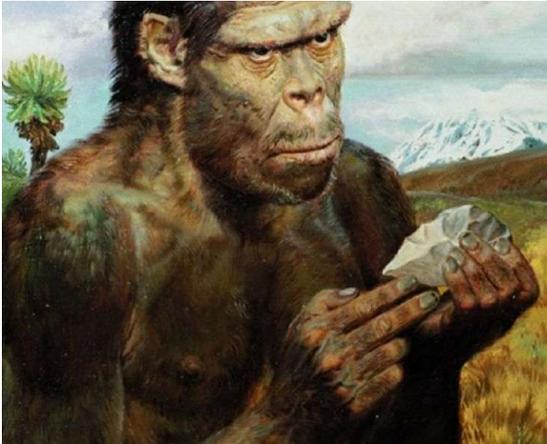
PODPORUJE overkill

- vymírala jen velká zvířata
- chronologie
- osudy naivních zvířat na ostrovech
- počítačové modely

NÁMITKY PROTI overkillu

- predátor většinou změní kořist, když se ta stane vzácnou
- některá zvířata (bizon, wapiti) byla lovena, a nevyhynula
- zmenšování zvířat takto nejde vysvětlit (...jde...).
- eurasijská fauna vymírala zhruba ve stejnou dobu, jako americká
- lovci-sběrači mají nižší natalitu (no jo, ale v lovecké bonanze ji mohli mít větší)
- málo „butcher sites“

PRVNÍ OBĚTÍ BYLY SUCHOZEMSKÉ ŽELVY

Conservation Biology of Freshwater Turtles and Tortoises:
 A Compilation Project of the IUCN/SSC Tortoise and Freshwater Turtle Specialist Group
 A.G.J. Rhodin, P.C.H. Pritchard, P.P. van Dijk, R.A. Saumure, K.A. Buhlmann, J.B. Iverson, and R.A. Mittermeier, Eds.
 Chelonian Research Monographs (ISSN 1088-7105) No. 5, doi:10.3854/crm.5.000e.fossil.checklist.v1.2015
 © 2015 by Chelonian Research Foundation • Published 16 April 2015

000

Turtles and Tortoises of the World During the Rise and Global Spread of Humanity: First Checklist and Review of Extinct Pleistocene and Holocene Chelonians

TURTLE EXTINCTIONS WORKING GROUP*

*Authorship of this article is by this joint Working Group of the IUCN SSC Tortoise and Freshwater Turtle Specialist Group and specialists in Chelonian Paleontology, which for the purposes of this document consisted of the following contributors:

ANDERS G.J. RHODIN¹, SCOTT THOMSON², GEORGIOS L. GEORGALIS^{3,4},
 HANS-VOLKER KARL⁵, IGOR G. DANILOV⁶, AKIO TAKAHASHI⁷,
 MARCELO S. DE LA FUENTE⁸, JASON R. BOURQUE⁹, MASSIMO DELFINO^{4,10}, ROGER BOUR¹¹,
 JOHN B. IVERSON¹², H. BRADLEY SHAFFER¹³, AND PETER PAUL VAN DIJK¹⁴

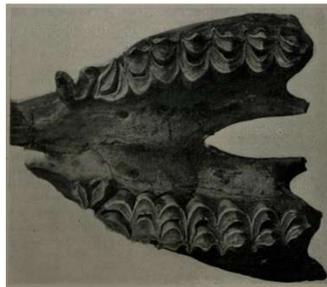
Velbloudovití

Paleolama

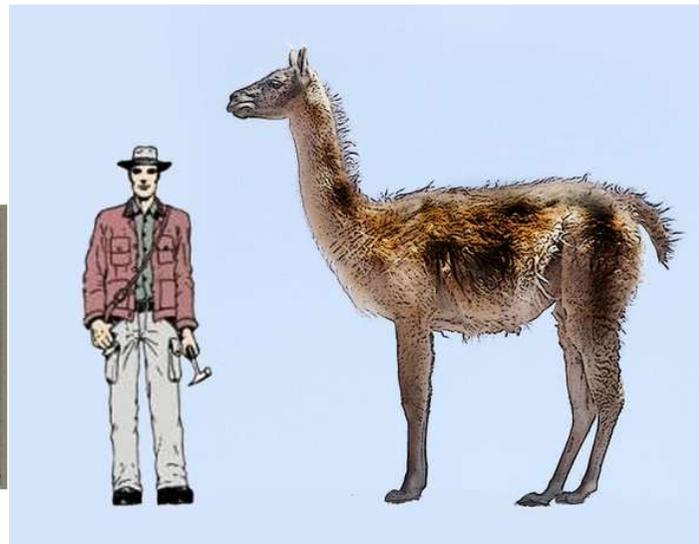
– zasahovala do Severní Ameriky

Hemiachaeunia

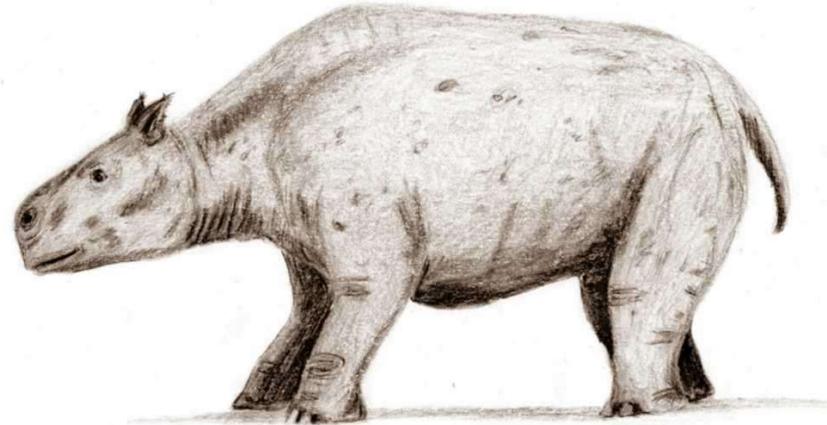

Eulamaops

Poslední svědkové svých řádů, kteří přežili „Americkou výměnu“....

Toxodon – ř. Notoungulata
2.7 m dl, 1,500 kg, výška 1.5 m

Macrauchenia – ř. Litopterna
3 m dl, ca 1 tuna

Velké šelmy

Pleistocénní „velký“ poddruh
jaguára

Šavlozubé kočky:

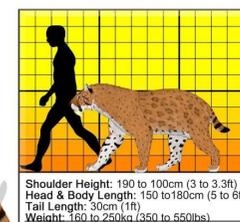
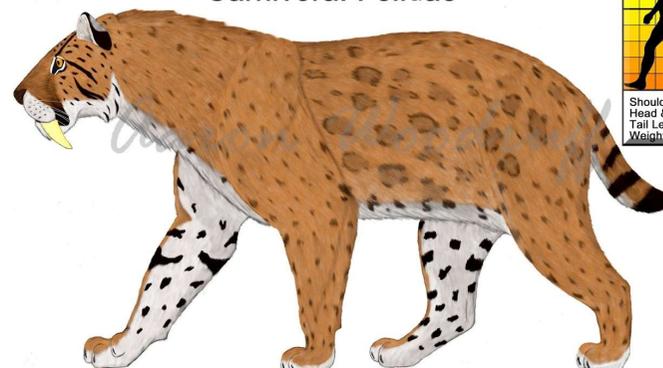
Smilodon fatalis

Smilodon populator

– nejv. známá kočka, vyhynul 10 000

Smilodon fatalis

Carnivora: Felidae

Arctotherium sp.

– nejv. známý medvěd, vyhynul ... taknějak

A menší „smečkové“ šelmy
pes *Theriodictys* sp.

Vlci *Canis dirus*, *C. nehringi*

Protocyon

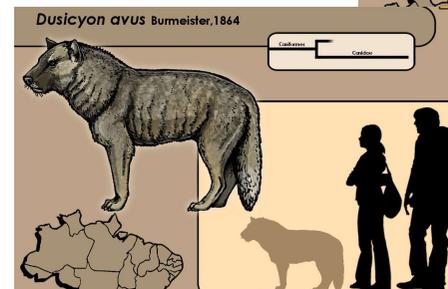
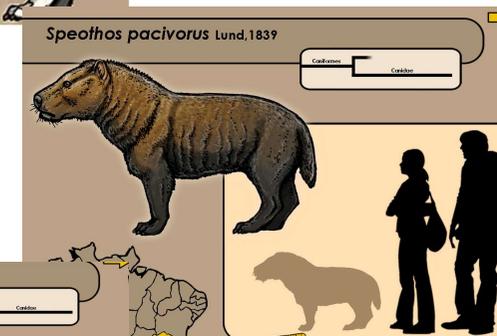
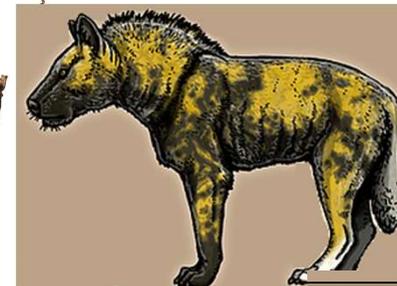
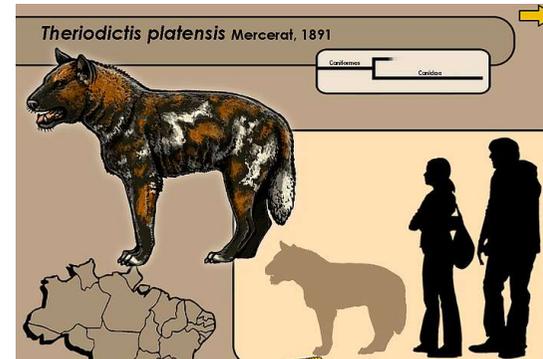
Speothos pacivorus

-Ca 2x větší, než pes pralesní

Dusicyon avus

Vyh. ca 1000 po Kr.

Příbuzný psu bojovnému z Falkland
(ext. v 19. stol.)

KARIBIK

Kombinace lovu a přivlečených psů + krysy ... nejkrutější vymírání nějaké skupiny savců z poslední doby

Opice z podč. Calicebinae (titiové), včetně gigantických forem

4 rody lenochodů (16 spp.) , vč. *Megalocnus* (> 100 kg), ostatní menší, arboreální

velehutiovití (Heptaxodontidae) - s druhem *Amblyrhiza inundata*, okolo 100 kg(!)

korovití (Echimyidae) – mnoho druhů

hutiovití (Capromyidae) – tak 10 druhů

hmyzožravci:

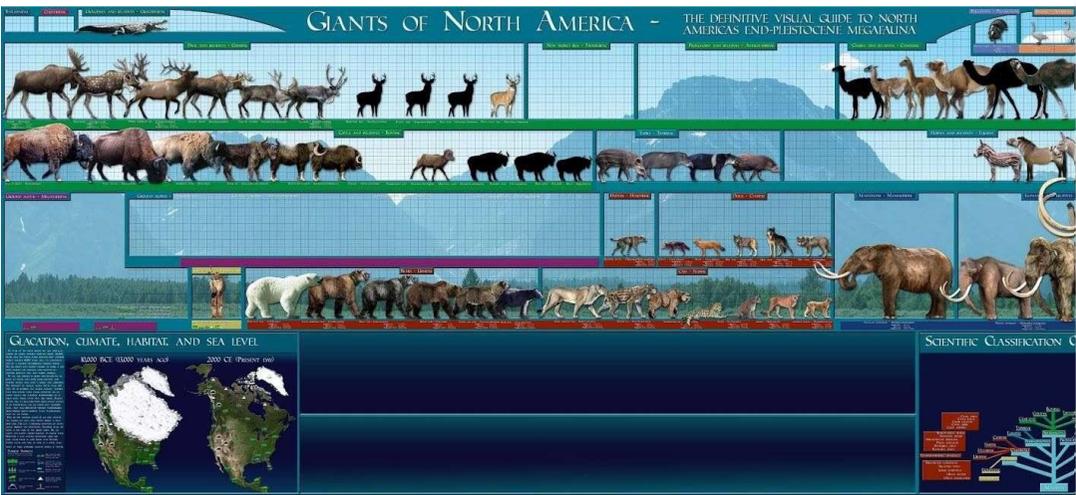
štětinatcovití (Solenodontidae) – 2 spp EX, 2 přežívají

Nezofontovití (Nesofontidae) – endemická čeleď hmyzožravců

Příklad – samotný ostrov Hispaniola

- po příchodu člověka zde vyhynulo 25 endemických druhů

LATE QUATERNARY MEGAFAUNAL EXTINCTIONS

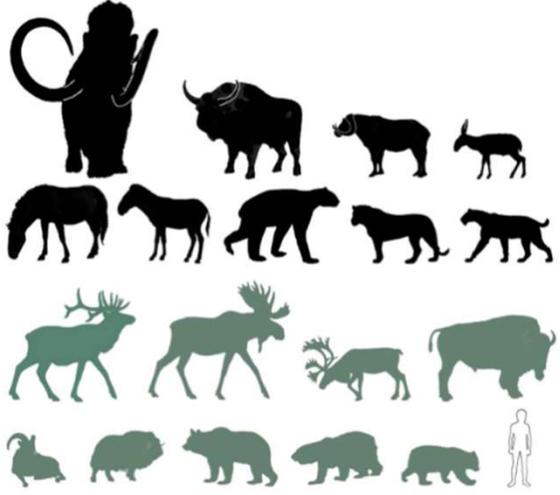
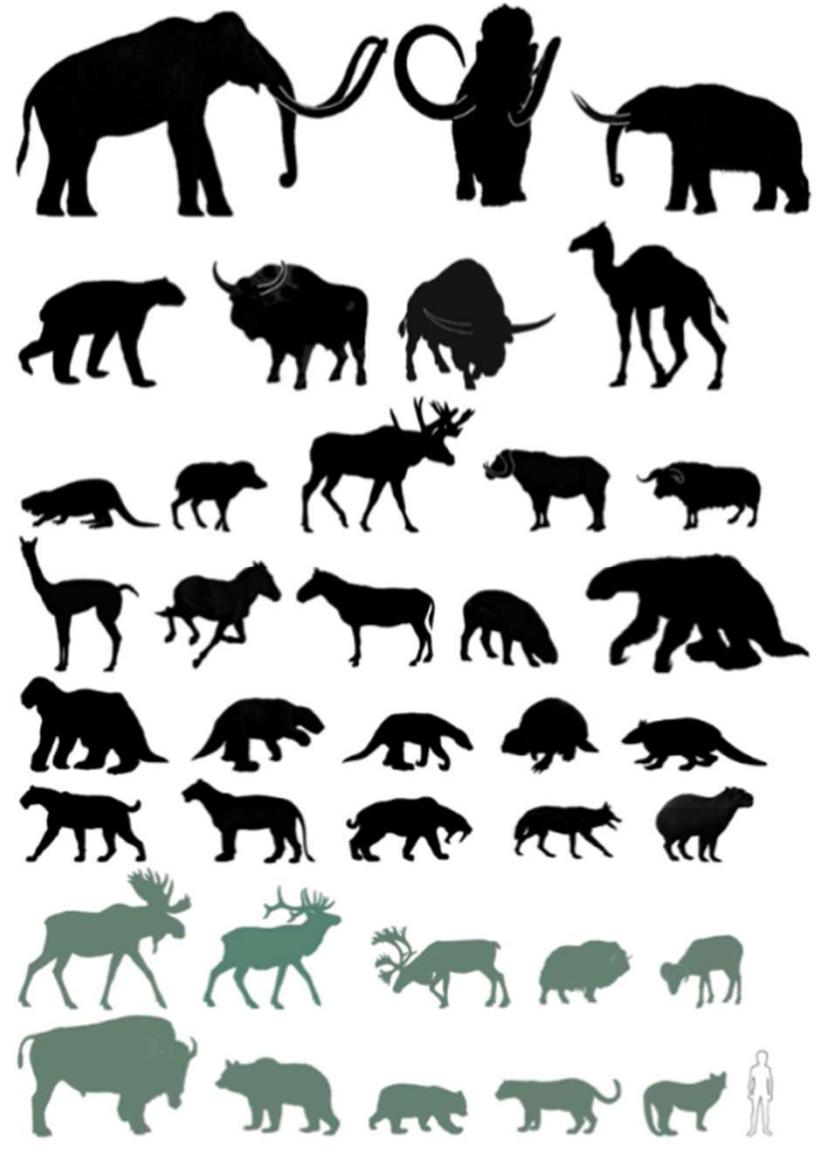

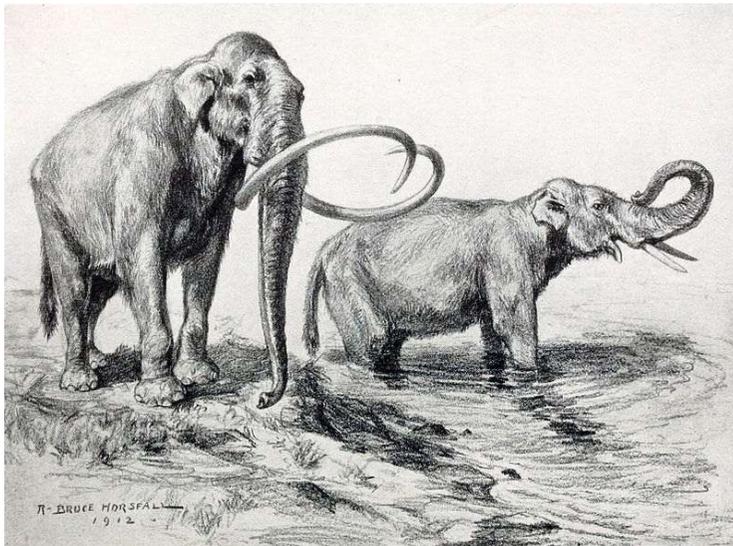
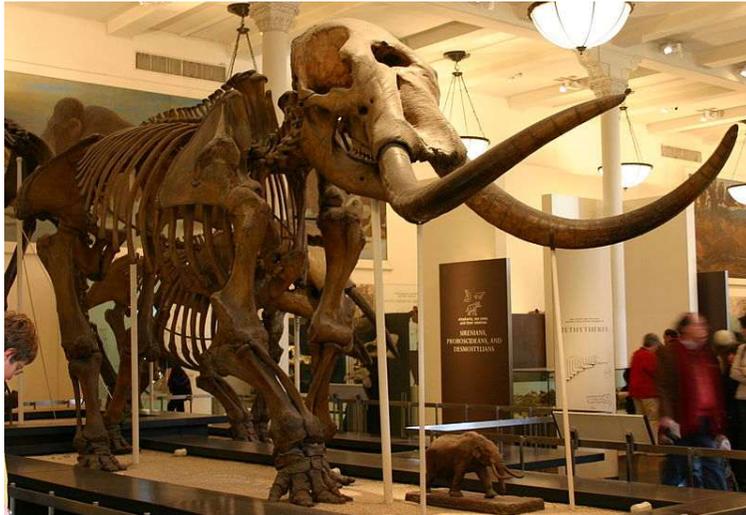
Figure 3. Alaska/Yukon (Nearctic Ecoregion). Selected extinct species (black): *Mammuthus primigenius*, *Bison priscus*, *Bootherium bombifrons*, *Saiga tatarica*, *Equus* sp. (caballine horse), *Equus* sp. ('hemione-like' ass), *Arctodus simus*, *Panthera spelaea*, *Homotherium serum*. Selected living species: *Cervus canadensis*, *Alces alces*, *Rangifer tarandus*, *Bison bison*, *Ovis dalli*, *Ovibos moschatus*, *Ursus arctos*, *Ursus maritimus*, *Ursus americanus*. Outline *Homo sapiens* gives approximate scale. *Extirpated in Last Glacial. This figure is available in colour online at wileyonlinelibrary.com/journal/gj

A. J. STUART

4. North America, south of 60° latitude (Nearctic Ecoregion). Selected extinct species (black): *Mammuthus columbi*, *Mammuthus primigenius*, *Arctodus simus*, *Bison priscus*, *Bison latifrons*, *Camelops hesternus*, *Castoroides ohioensis*, *Platygonus compressus*, *Cervalces scotti*.

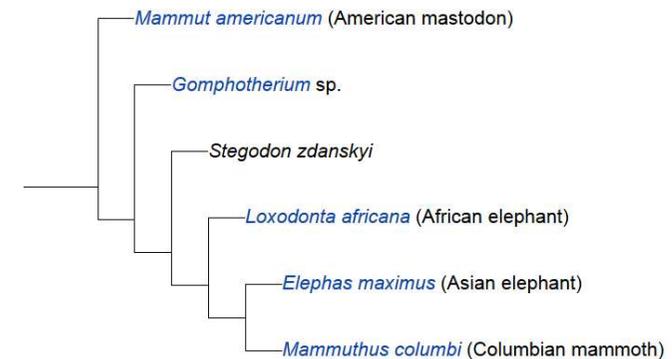
Minimálně 3 spp slonů ve 2 rodech

Mastodont *Mammot americanum*
v pásmu tajgy, browser
vyhynul 10 000 BP

Srovnání velikosti s mamutem (vlevo)

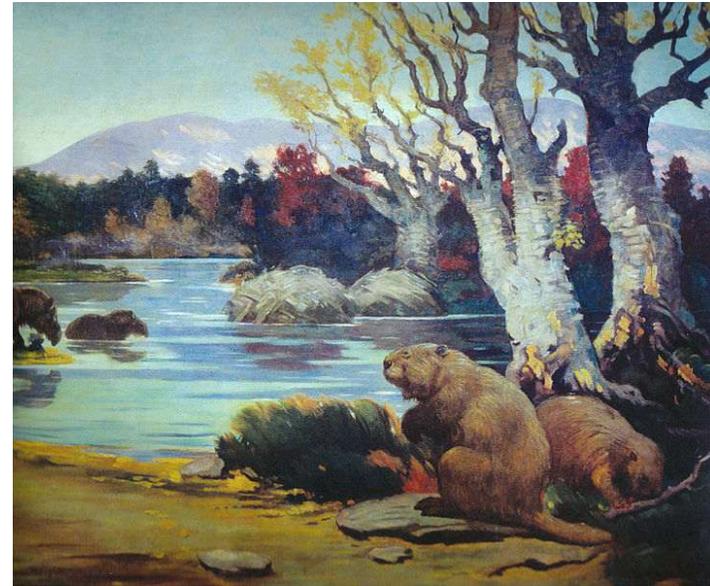
Mamut *Mammuthus columbi*
Savanové zvíře, až po mesoameriku, vyh. 8000 BP
(Mexiko)

... na severu dále „chladnomilný“ *M. primigenius*

velebobr Castorides

S ocasem 2.5 m, 100 kg (menší medvěd)

Vyh. 12 000 BP

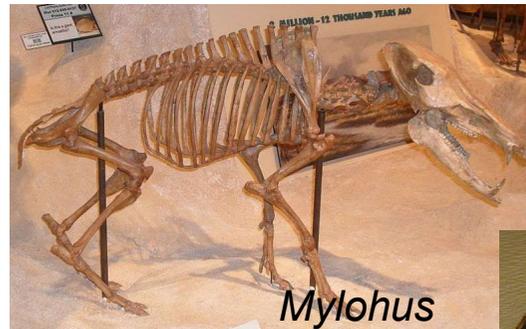

Tapíři *Tapirus californicus*

Tapirus copei

Tapirus merriami

Tapirus veroensis

Mylohus

Pekariové

r. *Mylohus* (několik spp.)

r. *Platygonus* (též více spp.)

Platygonus

Velbloudi

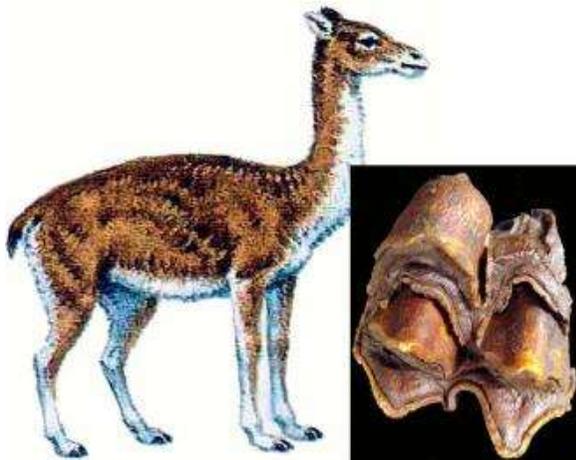

Camelops

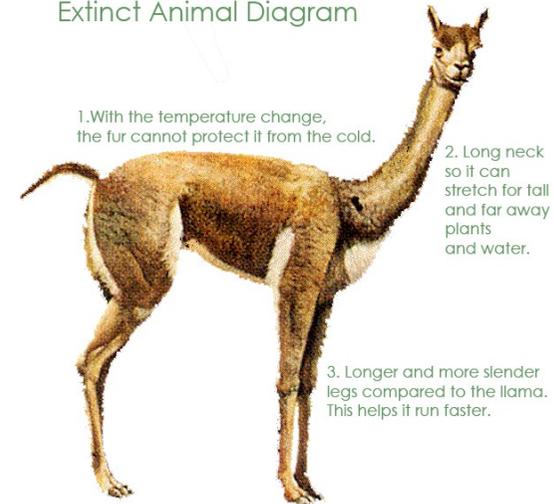
západ USA, větší než v. dvouhrbý

Hemiauchenia

Vyšší a štíhlejší než moderní lamy

Extinct Animal Diagram

1. With the temperature change, the fur cannot protect it from the cold.

2. Long neck so it can stretch for tall and far away plants and water.

3. Longer and more slender legs compared to the llama. This helps it run faster.

Palaeolama

I v jižní Americe

Vidlorozi (Antelocapridae)

Stockoceros spp.

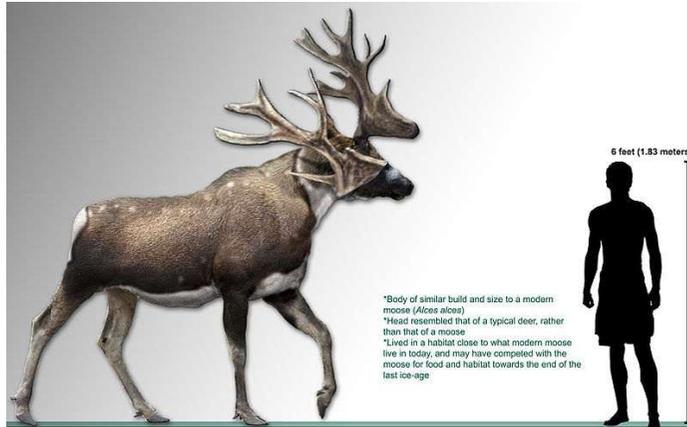
Tetrameryx spp.

Capromeryx spp.

Z celé čeledi zbyl jediný druh, vidloroh americký (*Antelocapra americana*)

Cervalces scottii

Větší než los. Vyhynul jako všichni.

Kompetice s losem po otevření průchodu ledovci?

Saiga sp.

Žila i v kontinentální Americe, nejspíš důsledek dřívější (o 1 glaciál?) disperze.

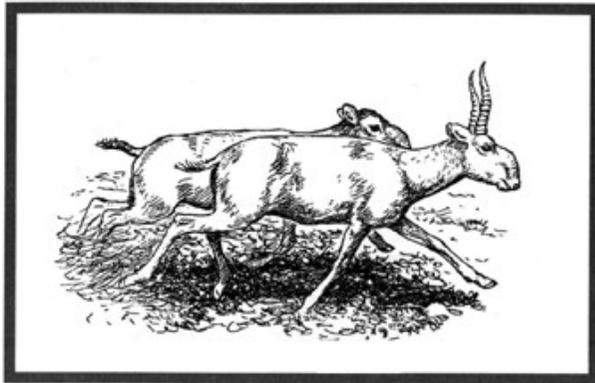
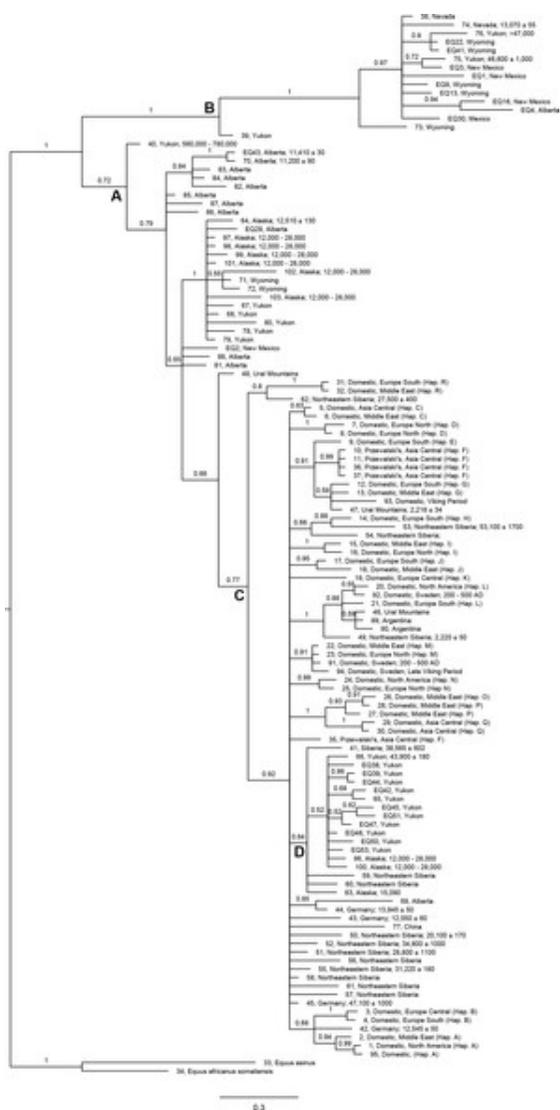

Figure 1. Saigas (*Saiga tatarica*) male with horns in front, female behind. Note lightness of build, expanded nose and lyre-shaped horns of male. Sketch by A.N. Komarov (Heptner et al. 1988:Fig. 147).

Bootherium bombifrons

Příbuzný pižmoně, stepní, široce rozšířený

Koně

systematika tradičně komplikovaná
mnoho taxonů popsáno podle koster
Nejspíš však šlo o 1-2 druhy, ekologicky
zastupující „koně“ a „osla“

On June 24, 2024, AWHC formally objected to the Bureau of Land Management's (BLM) controversial plan to remove wild horses from WY's North Lander Complex. The proposal threatens to reduce the horse population below the legally mandated limits, a move that AWHC argues is **not only excessive but also illegal.**

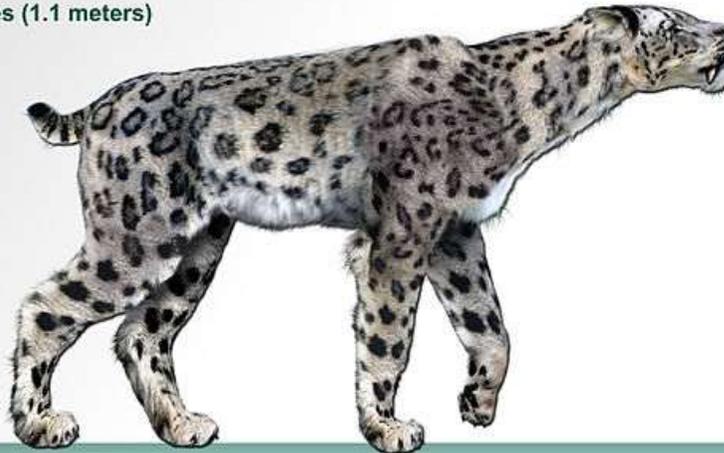
AWHC FORMALLY OBJECTS PLANNED REMOVAL OF WILD HORSES FROM NORTH LANDER COMPLEX EXCEEDS LEGAL AUTHORITY

Photo Credit: Chad Hanson

Barrón-Ortiz CI, Rodrigues AT, Theodor JM, Kooyman BP, Yang DY, et al. (2017) Cheek tooth morphology and ancient mitochondrial DNA of late Pleistocene horses from the western interior of North America: Implications for the taxonomy of North American Late Pleistocene Equus. PLOS ONE 12(8): e0183045. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0183045>
<http://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0183045>

- *The lesser known saber-toothed cat of America's Ice-age
- *Saber-teeth were serrated on both sides
- *Long legs, non-retractable claws, and a large nasal cavity suggest a very fast, and athletic open plains predator
- *About the size of a modern African lion
- *Rarer than the Smilodon, and found more commonly in northern, higher latitude and altitude locations
- *Fossil evidence suggests a diet that focuses heavily on large, thick skinned herbivores (such as mastodon or mammoth)

43 inches (1.1 meters)

6 feet (1.83 meters)

Homotherium spp. (Eurasie i Amerika)

Kočka, vyhynulá podč. Machairodontinae

Vzácnější a studenomilnější než *Smilodon*

Specialista na slony?

Medvěd krátkočelý, *Arctodus simus*

-nejv. známý medvěd (až 1t), většina S. Ameriky, vyh. 10 000 BP

- spíš scavenger/omnivor než predátor

Tremarctos flordianus - Brácha jihoamerického m. brýlového, vyh. 11 000 BP

Miracyonyx spp.

„američtí gepardi“, 2-3 spp., příbuzní pumám, konvergentně podobní gepardům

Panthera [leo] atrox

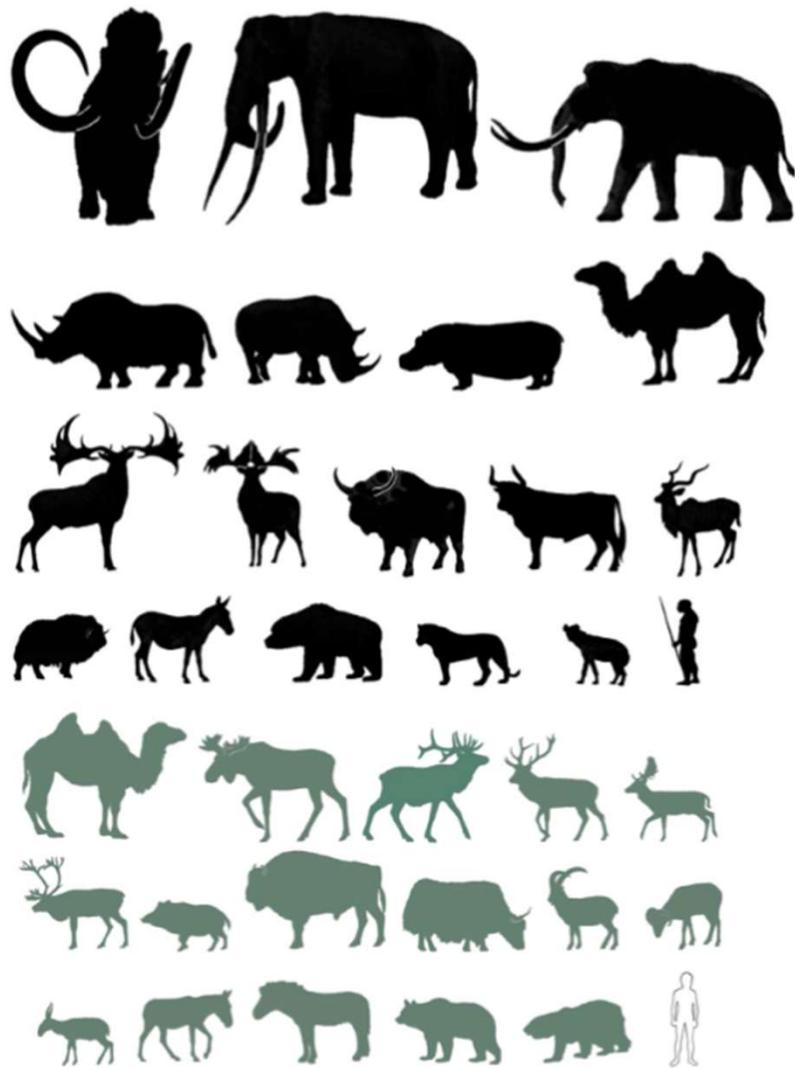
– sesterský lvu jeskynnímu, izolován zaledněním

Smilodon fatalis

160 - 280 kg, menší než jihoamerický *S. populator*, vyh. 10 000 BP...

LATE QUATERNARY MEGAFAUNAL EXTINCTIONS

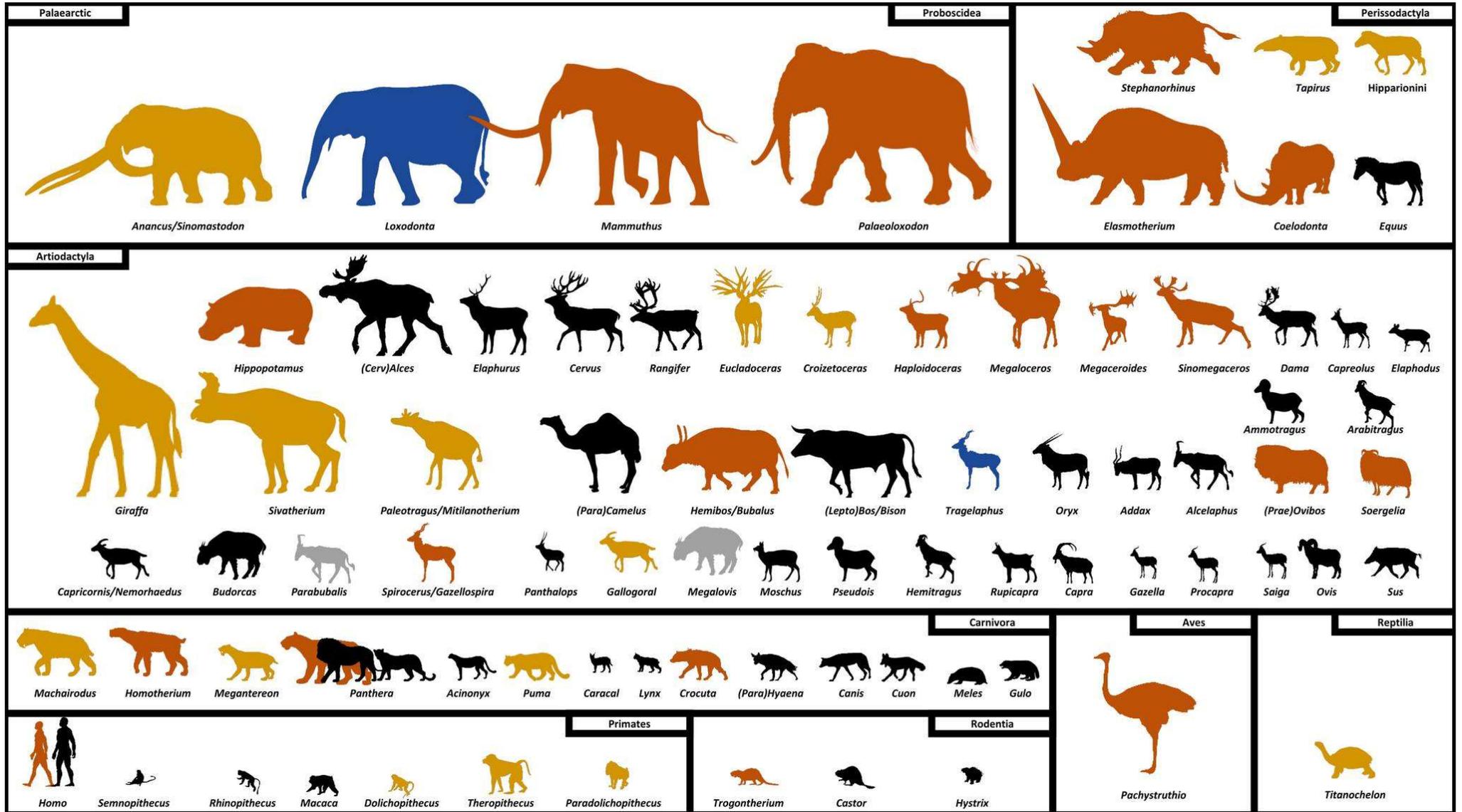

343

Figure 1. Northern Eurasia (Palearctic Ecoregion). Selected extinct species (black): *Mammuthus primigenius*¹¹, *Palaeoloxodon antiquus naumanni*, *Coelodonta antiquitatis*, *Stephanorhinus hemitoechus*, *Hippopotamus amphibius*, *Camelus knoblochi*, *Megaloceros giganteus yabei*, *Bison priscus*, *Bos primigenius*¹¹, *Spiroceros kiakhtensis*, *Ovibos moschatus*¹¹, *Equus hydruntinus*¹¹, *Ursus spelaeus*, *Panthera spelaea*, *Homo neanderthalensis*. Selected living species: *Camelus bactrianus*, *Alces alces*, *Cervus canadensis*, *Cervus elaphus*, *Dama dama*, *Rangifer scrofa*, *Bison bonasus*, *Bos mutus*, *Capra ibex*, *Ovis canadensis*, *Saiga tatarica*, *Equus hemionus*, *Equus ferus*, *Ursus arctos*, *Ursus maritimus*.

A konečně „severní Eurasie“

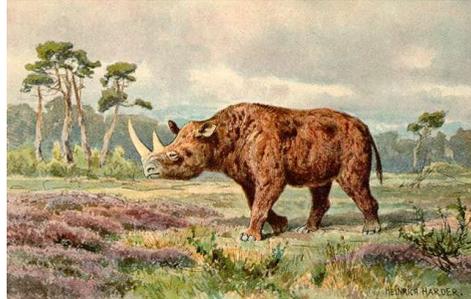

Interglaciální fauna

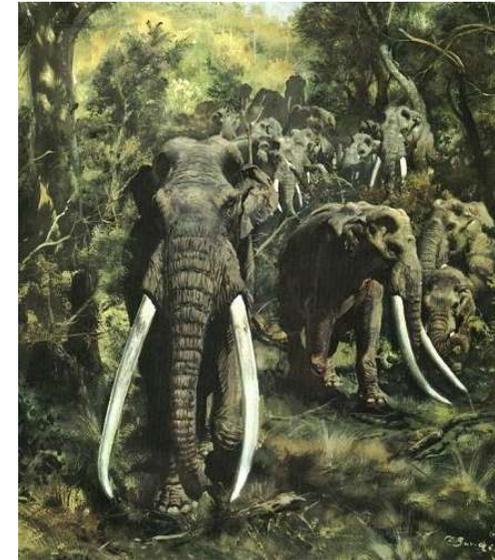
Hippopotamus amphibius –
ještě z posl. interglaciálu znám ze
SZ Evropy

Stephanorhinus hemitoechus

Stephanorhinus kirchbergensis

Palaeoxodon antiquus

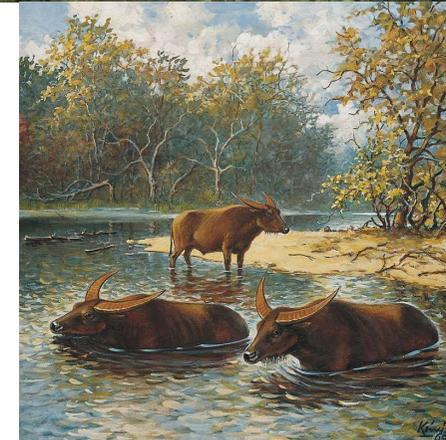

Megaloceros giganteus

Leckde do Holocénu

Elasmotherium (východní Evropa)

Bubalus murrensis — do Holocénu

A paradoxně známější **glaciální fauna**

Bison priscus

Nosorožec srstnatý, *Coleodonta antiquitatis*

Mamutthus primigenius

+ zvířata dosud existující, tehdy rozšířenější:

Equus caballus, *Saiga tatarica*, *Ovibos moschatus*...

masožravci

Hyena skvrnitá (*Crocota crocuta spelaea*)
jeskynní malba z Francie

Medvěd jeskynní (*Ursus spelaeus*) –
vyhynul 27 Ka – tj. last glacial maximum

Lev jeskynní, *Panthera spelaea*
- na malbách vždy bez hřívy

Homotherium – šavlozubá kočka,
jako v Americe

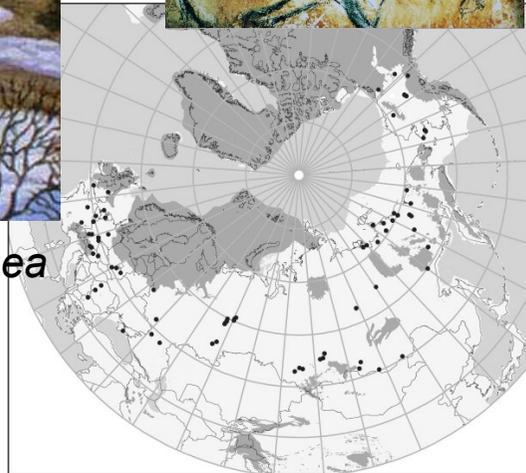

+ *Panthera pardus* (J.
Evropa, shodný se současným)

Panthera leo

(do historické doby na Balkáně)

P. tigris (po Ukrajinu...)

Appendix A. Eemian and Holocene temperate phase native large herbivores of lowland north-western Europe

Based on Kurtén (1968), Stuart (1974, 1991), von Koenigswald (1991), and van Kolfschoten (1999). A few other species may have occurred occasionally, too (e.g. von Koenigswald, 1991). P = present, † = extinct, 0 = locally extinct, but survives in extralimital areas.

Species	Eemian	Holocene
Cave Bear (<i>Ursus spelaeus</i>) ^a	P	†
Straight-tusked Elephant (<i>Palaeoloxodon antiquus</i>)	P	†
Mammoth (<i>Mammuthus cf. primigenius</i>)	P ^b	†
Merck's Rhinoceros (<i>Dicerorhinus kirchbergensis</i>)	P	†
Steppe Rhinoceros (<i>Dicerorhinus hemitoechus</i>)	P	†
Horse (<i>Equus caballus s.l.</i>)	P	P ^c
Wild Boar (<i>Sus scrofa</i>)	P	P
Hippopotamus (<i>Hippopotamus amphibius</i>)	P	0
Red Deer (<i>Cervus elaphus</i>)	P	P
Giant Deer (<i>Megaloceros giganteus</i>)	P	† ^d
Fallow Deer (<i>Dama dama</i>)	P	P ^c
Roe Deer (<i>Capreolus capreolus</i>)	P	P
Elk, Moose (<i>Alces alces</i>)	P	P
Bison (<i>Bison spp.</i>)	P	P
Murr Water Buffalo (<i>Bubalus murrensis</i>)	P	†
Aurochs (<i>Bos primigenius</i>)	P	P ^c
Beaver (<i>Castor fiber</i>)	P	P

^a Herbivorous (e.g. Bocherens et al., 1999).

^b Present (Stuart, 1974, 1991), but probably not common.

^c Survives only in domesticated form.

^d Extinct during the earliest Holocene (Gonzalez et al., 2000).

^e Re-introduced.

TRPASLIČÍ HROŠI

Kréta: *Hippopotamus creutzburgi*, **Kypr:** *H. minor*, **Malta:** *H. Melitensis*, **Sicílie:** *H. pentlandi*

A SLONI

Sardinie:

Mammuthus lamarmorae

Sicílie a Malta

Elephas (Palaeoloxodon) 'mnaidriensis'

Elephas (Palaeoloxodon) falconeri

Kréta

Mammuthus creticus

Palaeoloxodon creutzburgi

Palaeoloxodon chaniensis

Kypr

Elephas (Palaeoloxodon) cypriotes

Dodekanésy:

Elephas tiliensis

ostrovní fauny

Detail of a painting in the tomb of Rekhmire in Egypt, believed by some to depict a "pygmy mammoth" (lower left) among other animals

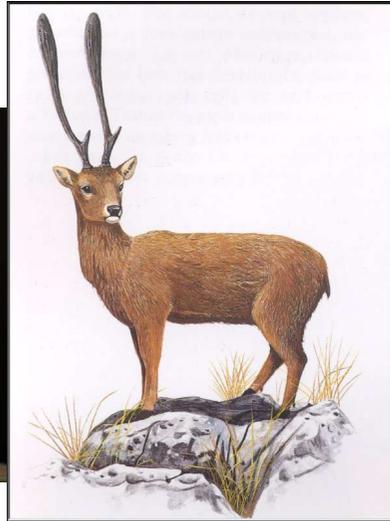

Maltské druhy vs. slon indický

Kréta:

Candiacervus spp.

ostrovní fauny

Nejm. 8 „typů“, od 60 cm v kohoutku (!) do ca 150 cm.

Radiace?

Vyhubeni zač. Holocénu.

+ vydra *Lutrogale cretensis*

Baleáry:

Nelétavý chřástal *Rallus eivissensis*

pozemní 1/4kiloví plši *Hypnomys morpheus*,
H. mahonensi,

rejsek *Nesiotites hidalgoi*

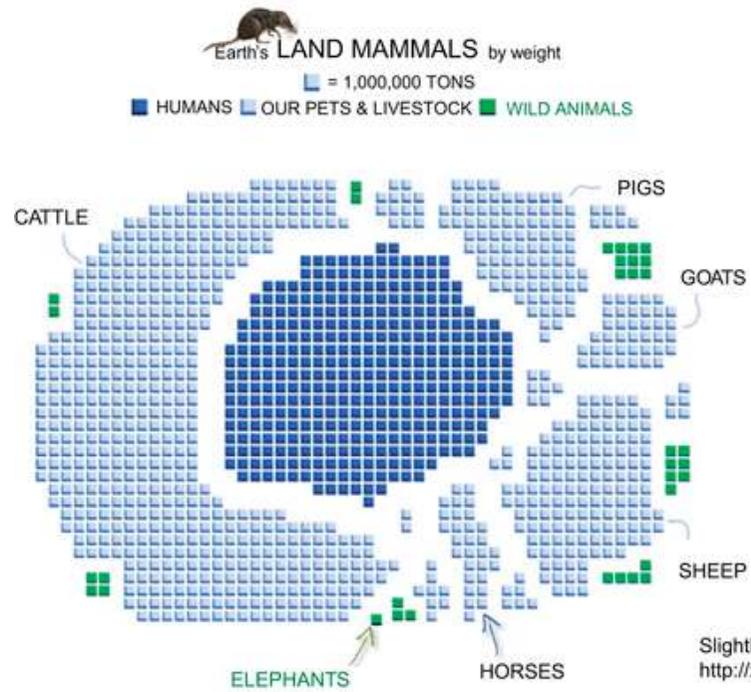
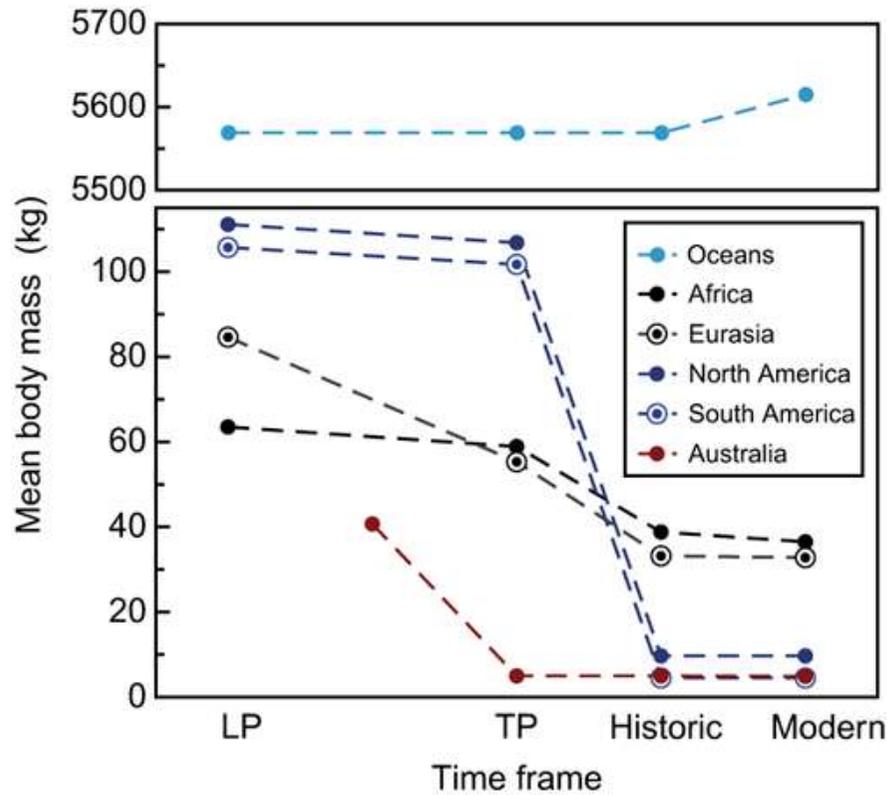
kopytník *Myotragus balearicus*,

Megafauna in the Earth system

Felisa A. Smith ✉, Christopher E. Doughty, Yadvinder Malhi, Jens-Christian Svenning, John Terborgh

First published: 15 October 2015 | <https://doi.org/10.1111/ecog.02156> | Citations: 36

Slightly modified from: <http://xkcd.com/1338>

Kolik těch zvířat vlastně bylo (na tuny)?

Barnosky 2008 – odhadl podstatně menší biomasu, než kolik je zvířat (vč. člověka) dnes

Zimov – krapet později – ji odhadl na 8 000 000 000 t (o něco více, než dnes)

Contents lists available at SciVerse ScienceDirect

Quaternary Science Reviews

journal homepage: www.elsevier.com/locate/quascirev

Mammoth steppe: a high-productivity phenomenon

S.A. Zimov^{a,*}, N.S. Zimov^a, A.N. Tikhonov^b, F.S. Chapin III^c

^a Northern Science Station, Pacific Institute for Coastal and Oceanic Research, Cherskii 678830, Russia

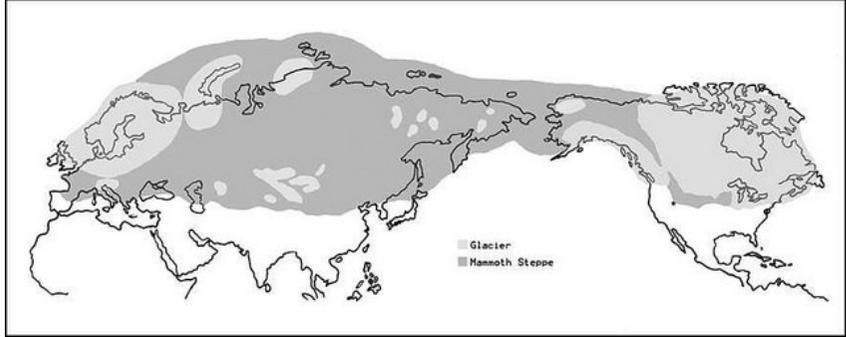

Fig. 10. Bones of mammoths (upper left), reindeer (upper right), bison (lower left) and horses (lower right) collected on the shore of Kolyma river on the western part of Davanny Yar exposure on the area of ~1 ha. Totally there were found ~1000 bones and bone fragments. From that follows that bone density on the site is 1 bone per 10 m², or (taking into account, that exposure height is 50 m) 1 bone per 500 m³. Bones are positioned to be consistent with their place in the skeleton.

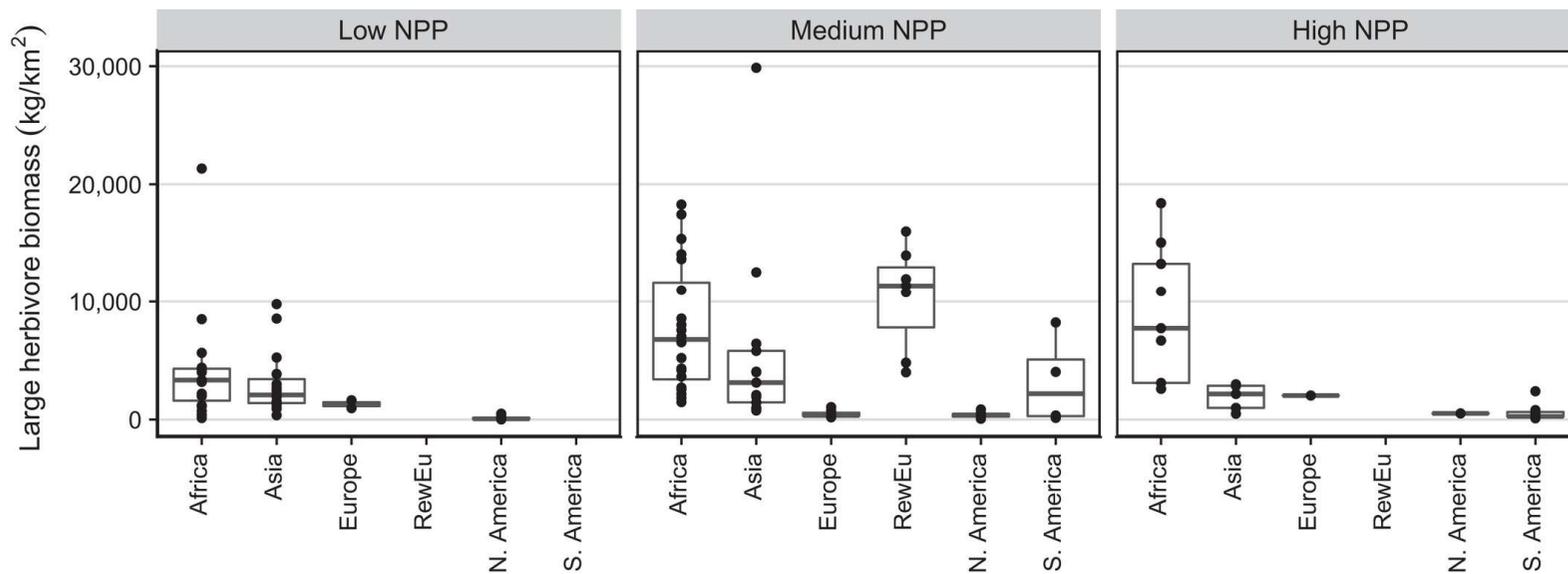
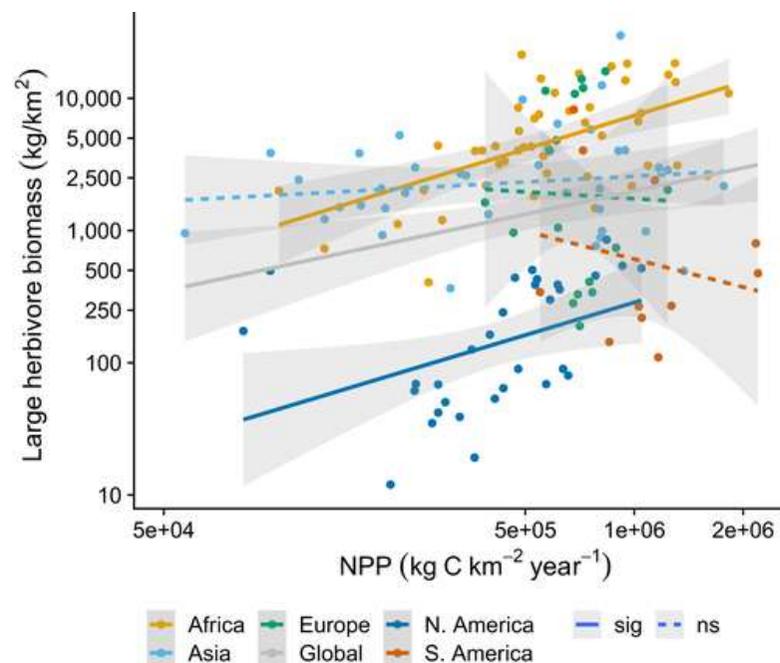

During the ice age, Northern Siberia accumulated thick layer of loess sediments. These are the soils of the mammoth steppe. By counting bones in these frozen sediments, it is possible to accurately estimate the density of animals in this ecosystem. On each square kilometer of pastures lived 1 mammoth, 5 bison, 8 horses, 15 reindeer. Additionally, more rare musk ox, elks, woolly rhinoceros, saiga, snow sheep, and moose were present. Wolves, cave lions and wolverines occupied the landscape as predators. In total, **over 10 tons of animals lived on each square kilometer of pasture- hundreds of times higher than modern animal densities in the mossy northern landscape.**

COMMENTARY | [Open Access](#) | [CC](#) | [i](#)

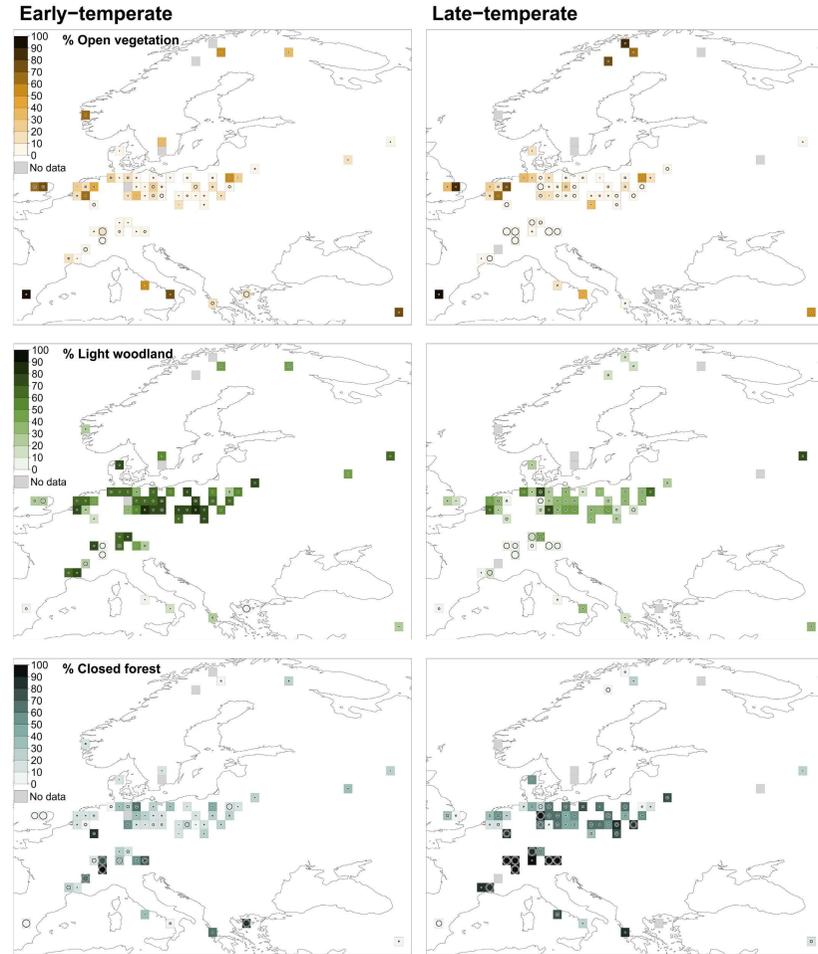
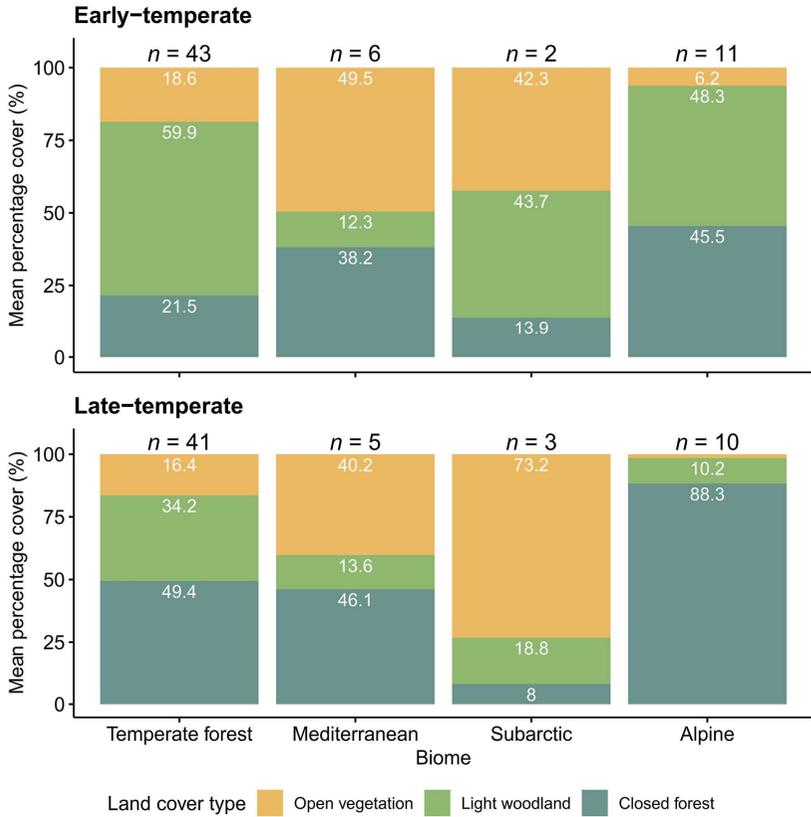
Exploring a natural baseline for large-herbivore biomass in ecological restoration

Camilla Fløjgaard , Pål Birkefeldt Møller Pedersen, Christopher J. Sandom, Jens-Christian Svenning, Rasmus Ejrnæs

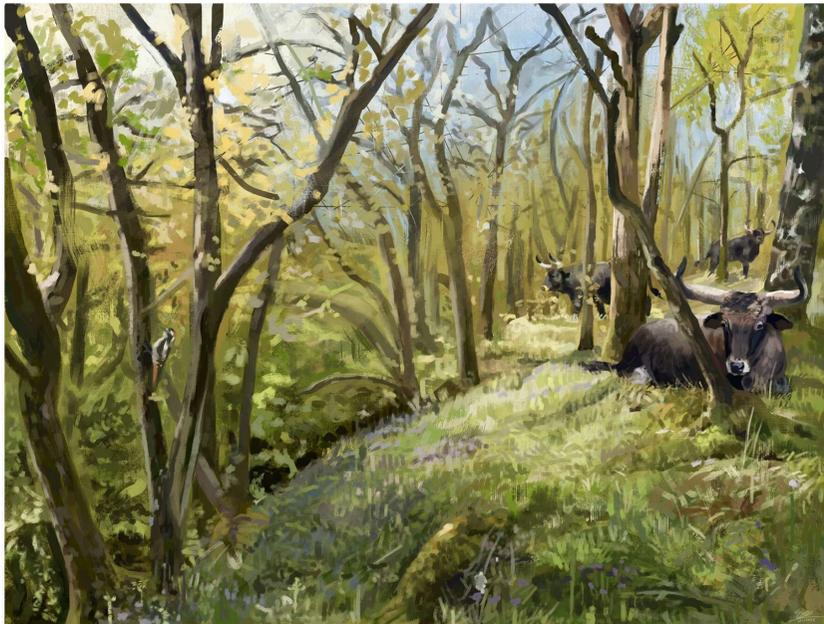

Substantial light woodland and open vegetation characterized the temperate forest biome before *Homo sapiens*

ELENA A. PEARCE, FLORENCE MAZIER, SIGNE NORMAND, RALPH FYFE, VALÉRIE ANDRIEU, CORRIE BAKELS, ZOFIA BALWIEZ, KRZYSZTOF BIŃKA, STEVE BOREHAM, OLGA K. BORISOVA, ANNA BROSTROM, JACQUES-LOUIS DE BEAULIEU, CUNHAI GAO, PENELOPE GONZÁLEZ-SAMPERIZ, WOJCIECH GRANOSZEWSKI, ANNA HRYNOWIECKA, PIOTR KOLACZEK, PETR KUNEŠ, DONATELLA MAGRI, MALGORZATA MALKIEWICZ, TIM MIGHALL, ALICE M. MILNER, PER MÖLLER, MALGORZATA NITA, BOŻENA NORYŚKIEWICZ, IRENA AGNIESZKA PIDEK, MAURICE REILLE, ANN-MARIE ROBERTSSON, J. SAKARI SALONEN, PATRICK SCHLÄFLI, JEROEN SCHOKKER, PAOLO SCIUSSOLINI, VAIDA ŠEIRIENE, JAQUELINE STRAHL, BRIGITTE URBAN, HANNA WINTFR, AND JENS-CHRISTIAN SVENNING

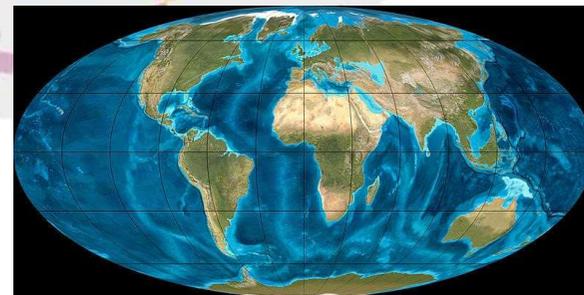
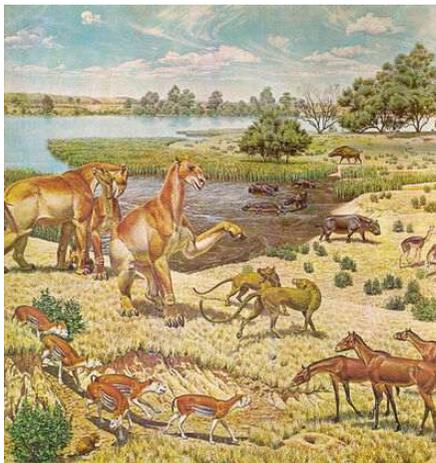
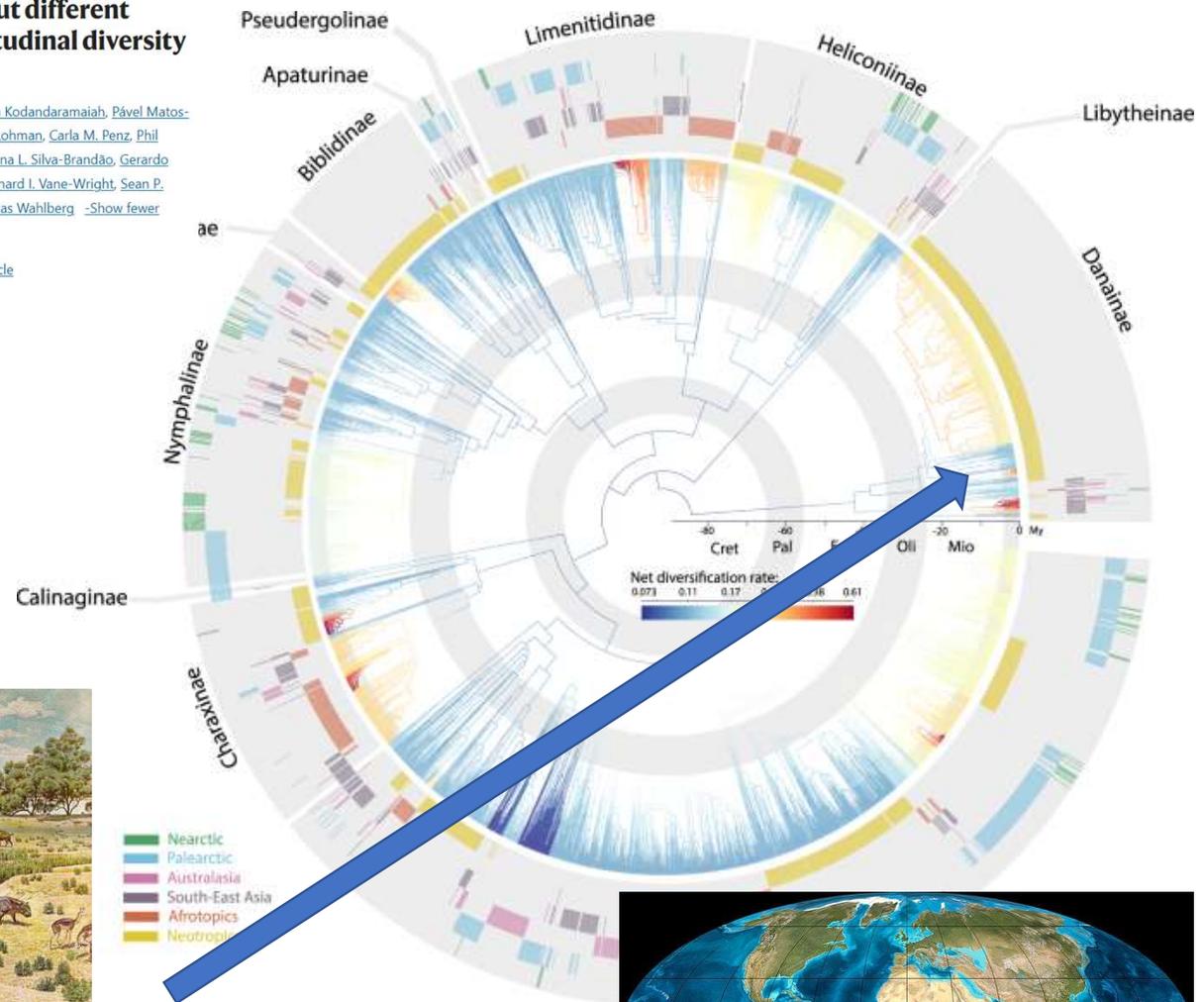
I během integraciálu postupně přibývalo lesa – a měnila se potrava tehdejších lidí, tj. nenadrtálců(!)

Conserved ancestral tropical niche but different continental histories explain the latitudinal diversity gradient in brush-footed butterflies

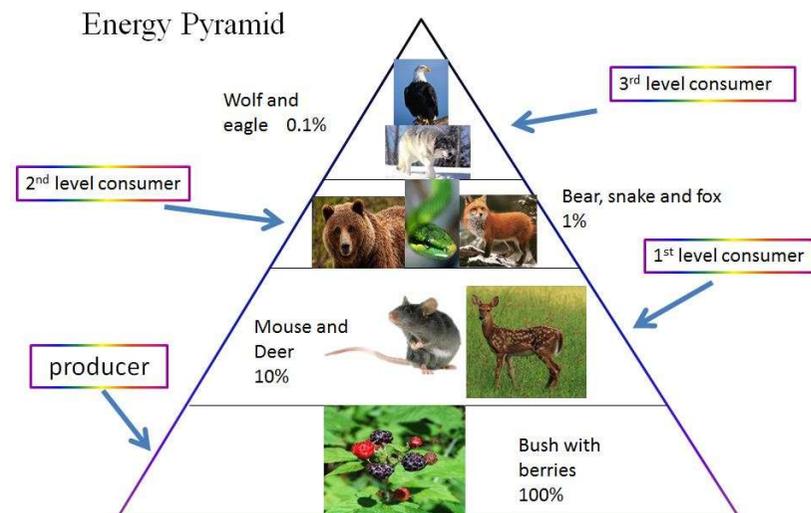
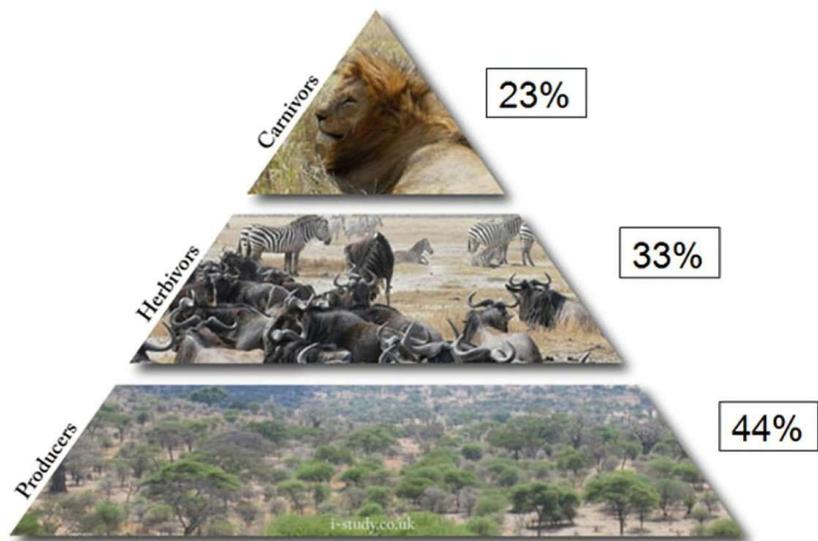
Nicolas Chazot , Fabien L. Condamine, Gyti Dudas, Carlos Peña, Ullasa Kodandaramaiah, Pável Matos-Maraví, Kwaku Aduse-Poku, Marianne Elias, Andrew D. Warren, David J. Lohman, Carla M. Penz, Phil DeVries, Zdenek F. Fric, Soren Nylin, Chris Müller, Akito Y. Kawahara, Karina L. Silva-Brandão, Gerardo Lamas, Irena Kleckova, Anna Zubek, Elena Ortiz-Acevedo, Roger Vila, Richard I. Vane-Wright, Sean P. Mullen, Chris D. Jiggins, Christopher W. Wheat, Andre V. L. Freitas & Niklas Wahlberg [-Show fewer authors](#)

Nature Communications 12, Article number: 5717 (2021) | [Cite this article](#)

~~Pohřbíme (konečně) ekosystém?~~

Martin Konvička | 1. 3. 2002 | Vesmír 81, 127, 2002/3 | 5. díl: Pohřbíme ekosystém?, 1. díl (Následující >)

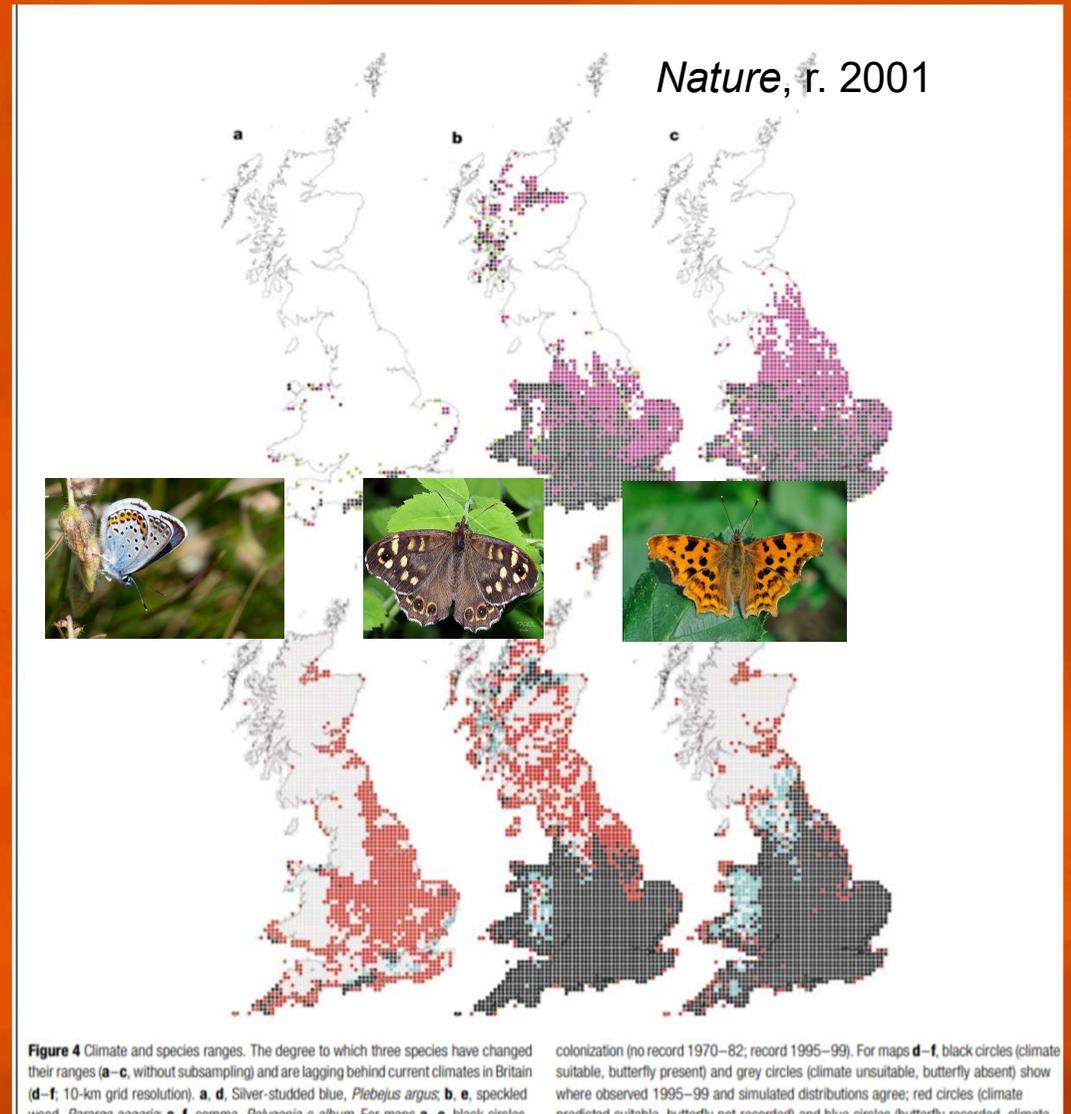

Nebudeme ho pohřbívat, ale **mějme na paměti ochuzenost a NEKOMOPLETNOST** – © Martin Škorpík, NP Podyjí – většiny z nich.

5. Změna klimatu, Green deal, a co s tím.

Rapid responses of British butterflies to opposing forces of climate and habitat change

M. S. Warren^{*}, J. K. Hill^{†‡}, J. A. Thomas[§], J. Asher^{*}, R. Fox^{*}, B. Huntley[‡], D. B. Roy^{||}, M. G. Telfer^{||}, S. Jeffcoate^{*}, P. Harding^{||}, G. Jeffcoate^{*}, S. G. Willis[‡], J. N. Greatorex-Davies^{||}, D. Moss^{||} & C. D. Thomas[¶]

Low winter precipitation, but not warm autumns and springs, threatens mountain butterflies in middle-high mountains

Martin Konvicka^{1,2}, Tomas Kuras³, Jana Liparova², Vit Slezak⁴, Dita Horázná², Jan Klečka² and Irena Kleckova²

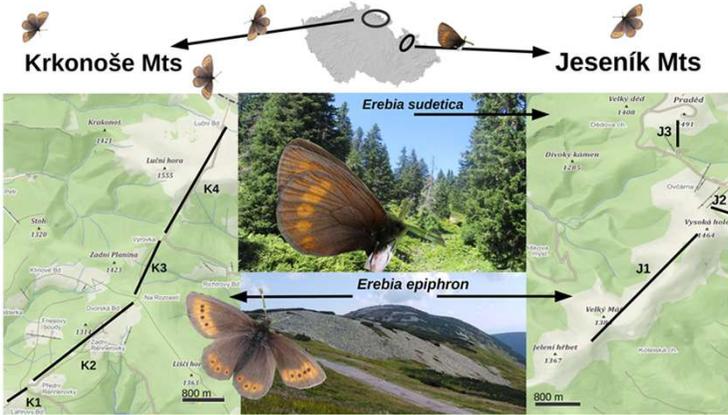

Figure 1 A map displaying the transects for monitoring *Erebias* in the Jeseník Mts (J1–J3) and *E. epiphron* in the Krkonoše Mts (K1–K4), Czech Republic. In the Jeseník Mts, *E. epiphron* occurs at summit grasslands, whereas *E. sudetica* inhabits tall-herb formations around the timberline, situated at ≈1,300 m a.s.l. and formed by dwarf *Picea abies* trees and occasional patches of non-native *Pinus mugo* brushwood. In the Krkonoše Mts, the non-native population of *E. epiphron* descends from the subalpine zone with patches of native *P. mugo* (1,200–1,500 m a.s.l.) to cultural meadows (down to 1,100 m a.s.l.). Map source: Mapy.cz (CC-BY-SA 4.0).

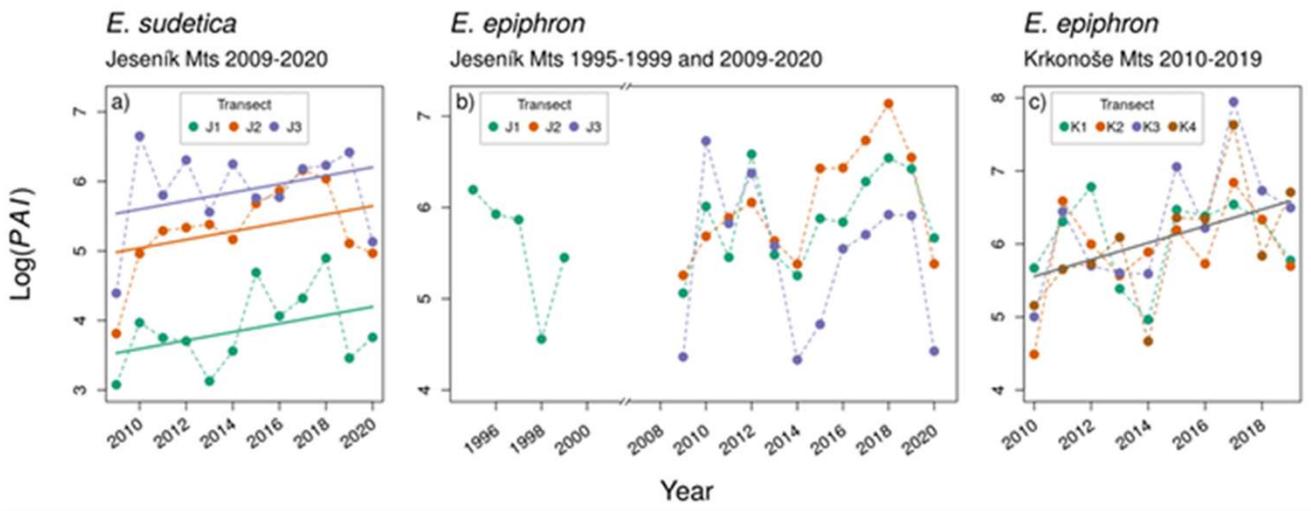

Figure 2 The temporal changes in the abundance index (PAI) of (A) *Erebias sudetica* and (B–C) *E. epiphron*. Colours denote individual transects. Full-size DOI: 10.7717/peerj.12021/fig-2

Ohrožené druhy a stanoviště: například ty v „nedostatečně vysokých“ horách.

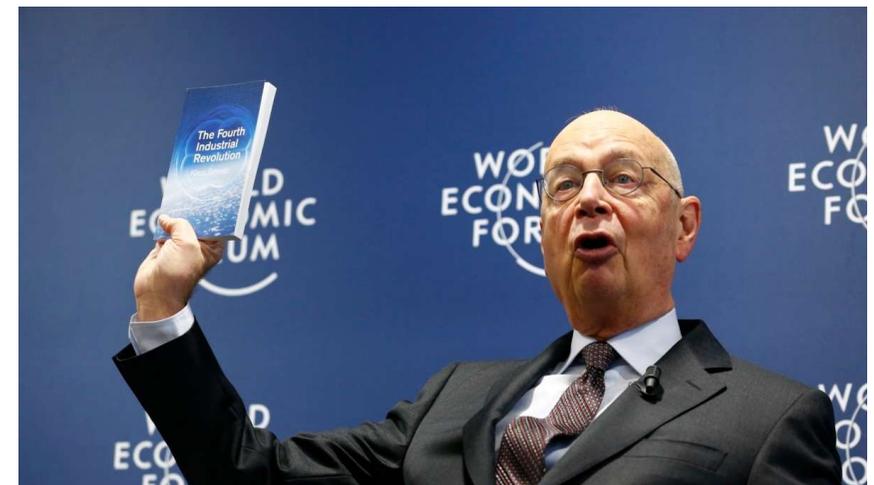
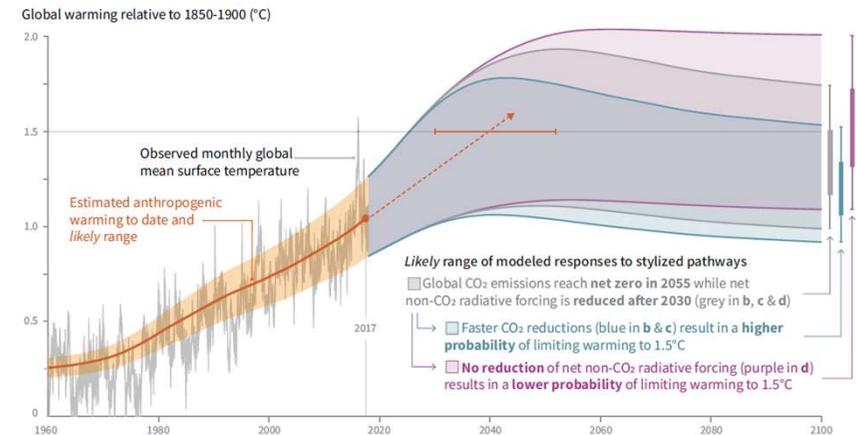
Zelená dohoda pro Evropu

- dodávky čisté, dostupné a bezpečné energie
- aktivizace průmyslu pro čisté oběhové hospodářství
- výstavba a renovace za účinného využívání energie a zdrojů
- urychlení přechodu k udržitelné a inteligentní mobilitě
- strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“: vytvoření spravedlivého, zdravého potravinového systému šetrného k životnímu prostředí
- ochrana a obnova ekosystémů a biologické rozmanitosti
- zajištění životního prostředí bez toxických látek díky ambicióznímu cíli nulového znečištění.

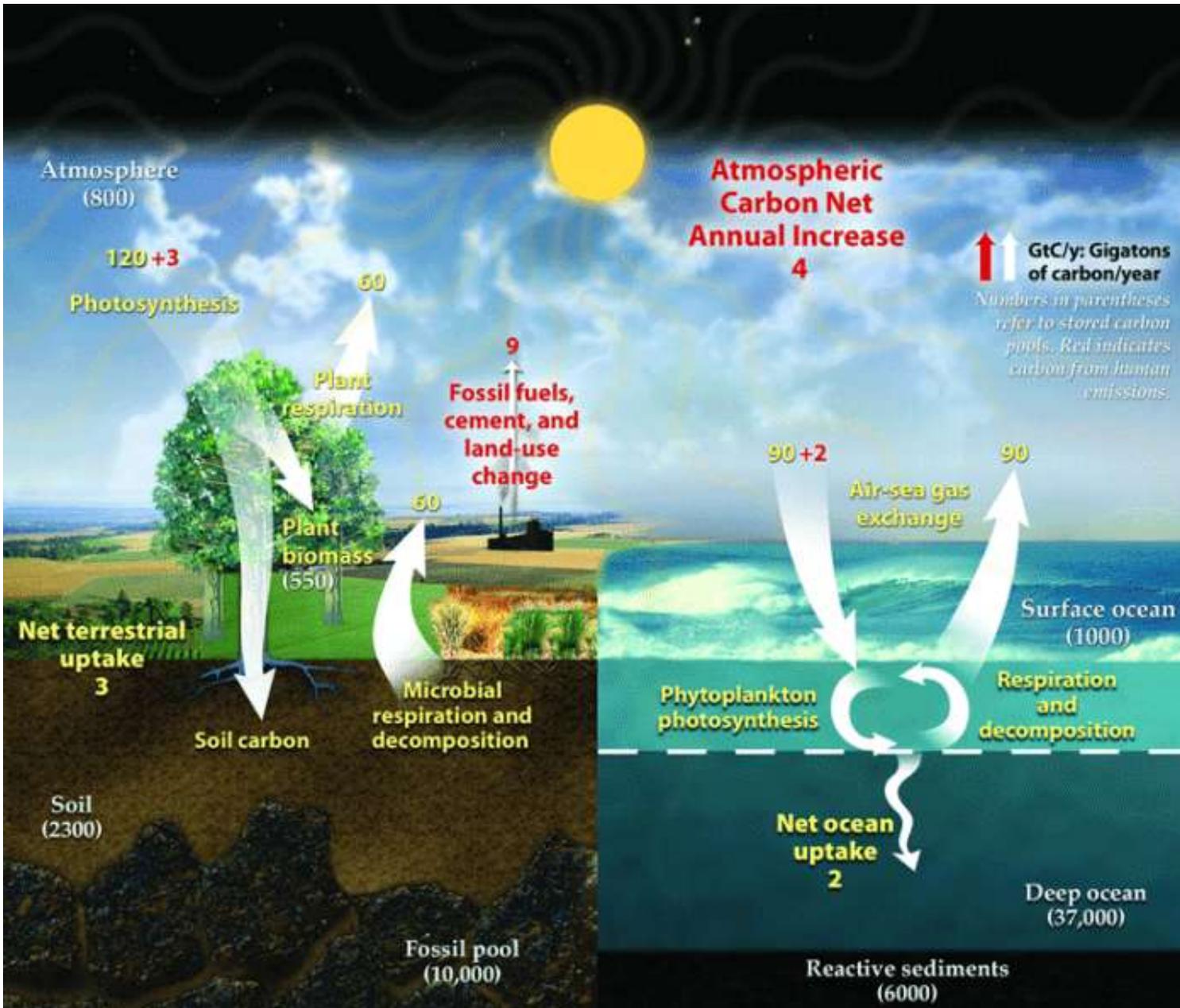

Co jsou skutečná rizika?

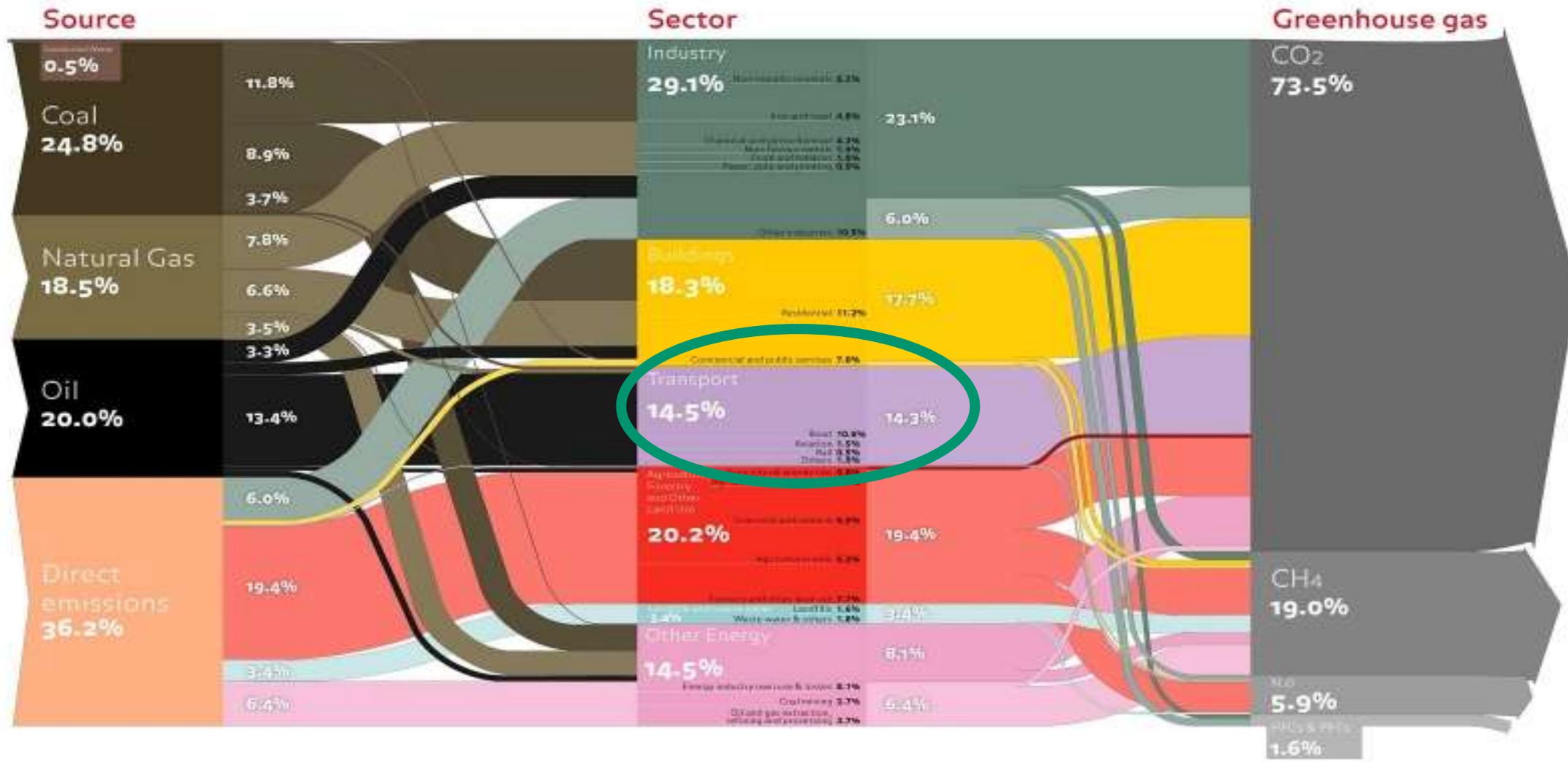
1. **Sociální** – že si zničíme civilizaci, aniž by „zpětná vazba“ fungovala. Jak poznáme, kdy je ochlazené dost?
2. **Ztracená příležitost** – že to nebude fungovat, a my promrháme zdroje na efektivnější opatření
3. **Ekologické** – klimatické změny se děly pořád, ale ještě žádná se neděla v podmínkách nekompletních ekosystémů, ochuzené krajiny, se spoustou druhů na hranici vymření...
- (4. samozřejmě se toho chopili úplní šílenci, pod jejich vládou by se život stal Peklem)

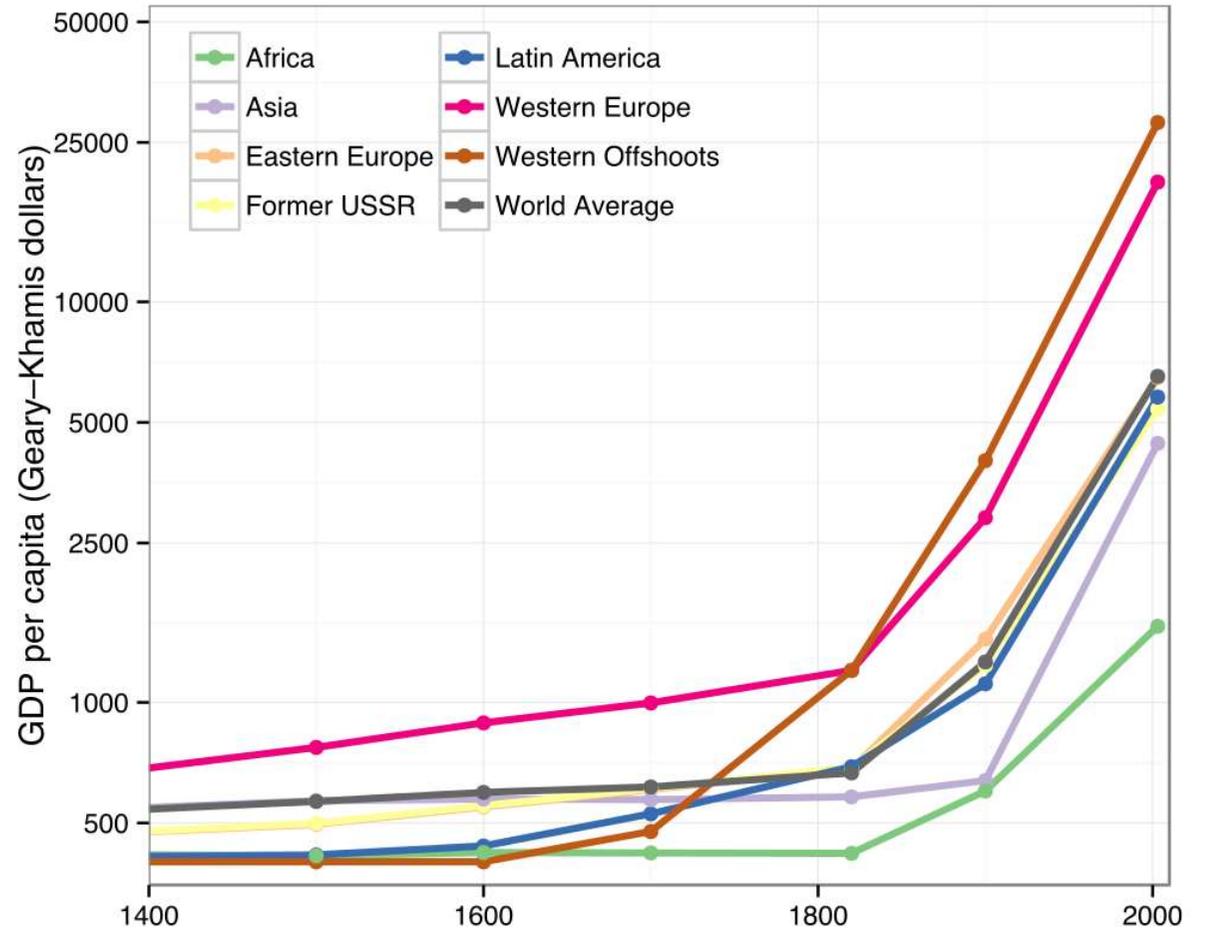
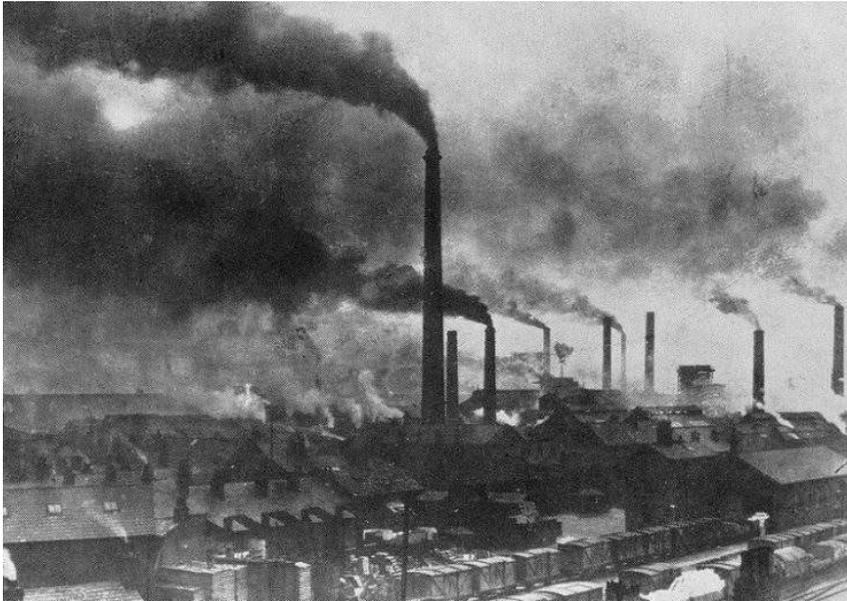
Hovoříme o 1/15 půdního dýchání, nebo o stejném podílu dýchání rostlin...

Global emissions of greenhouse gases

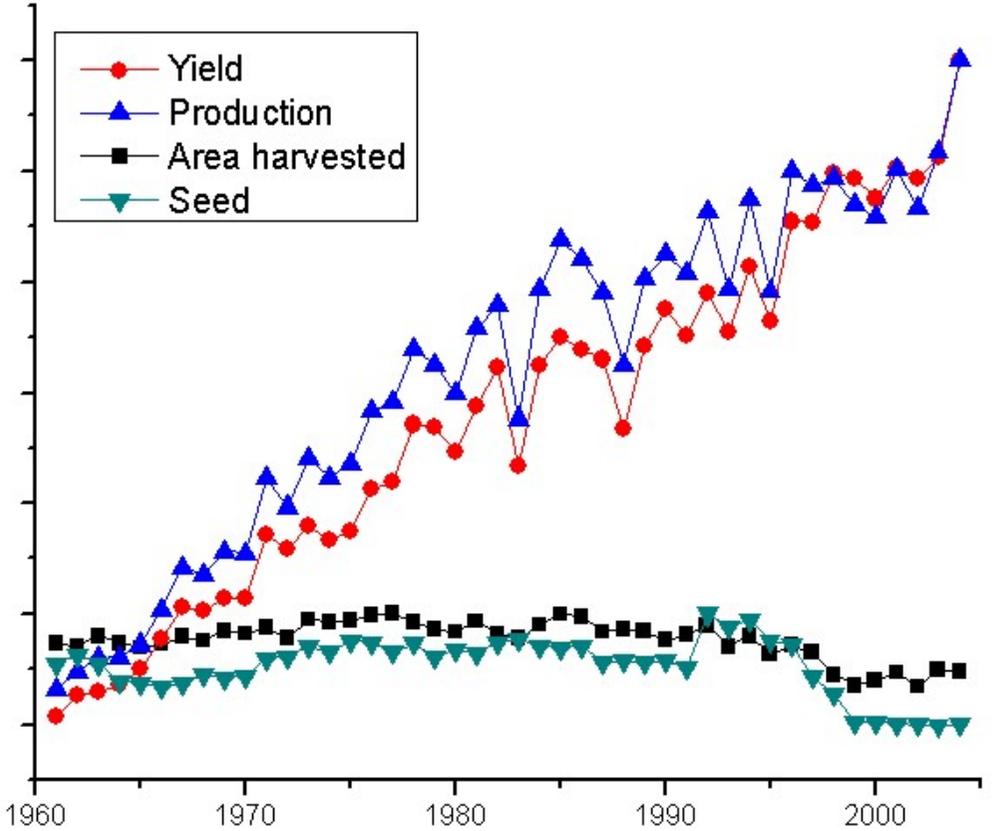
Vzrůst za průmyslové revoluce (nesporný)

Která umožnila mj. Zelenou revoluci

Total world production of coarse grain, 1961-2004

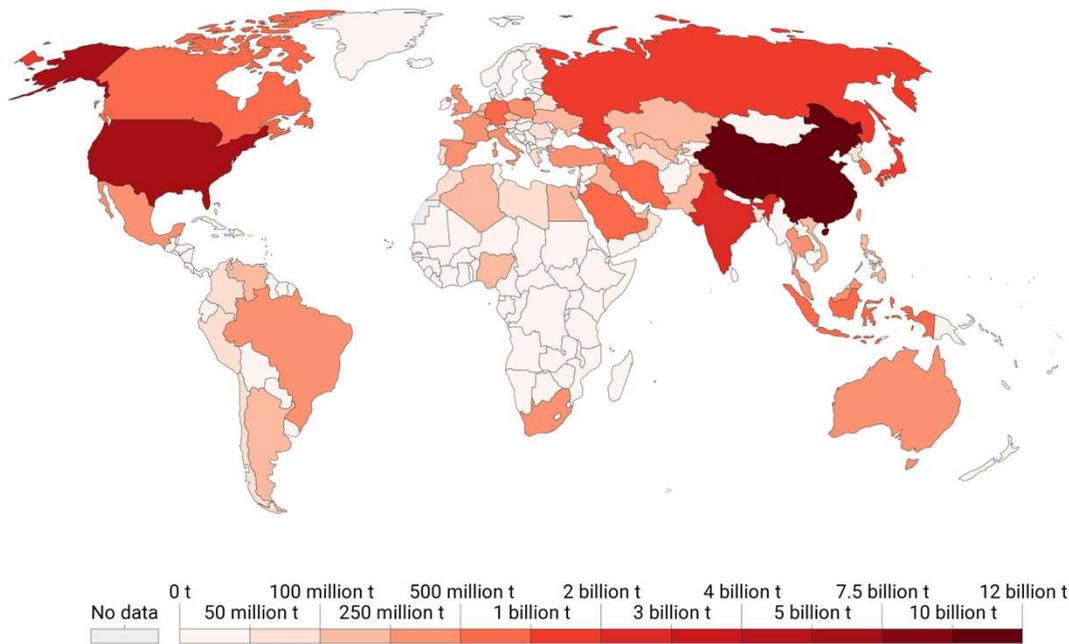

Source: FAO

Ale hlavně, už se zastavuje!

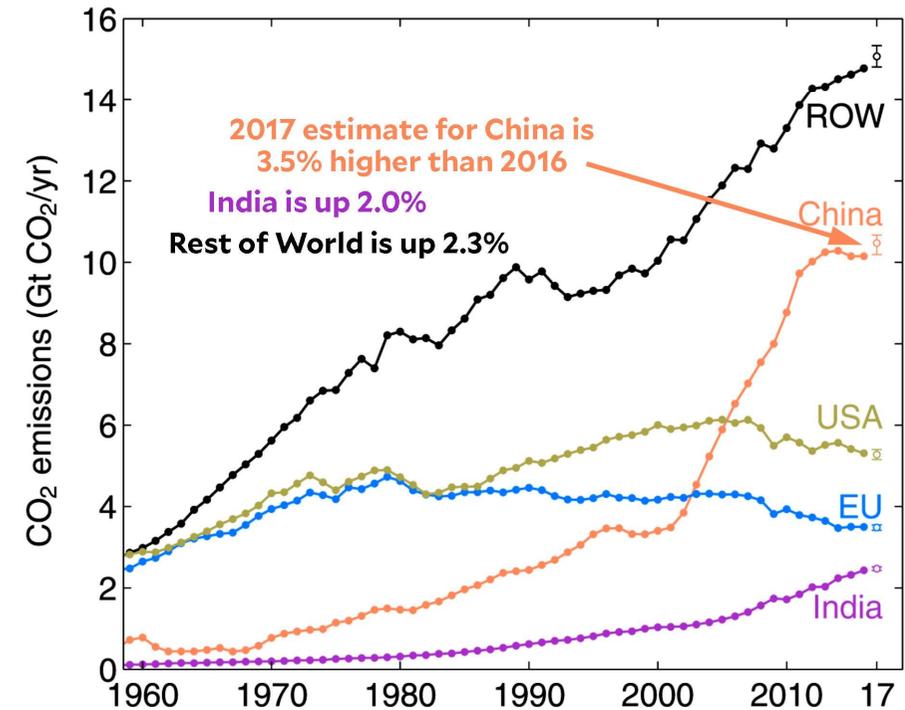
Annual CO₂ emissions, 2016

Annual carbon dioxide (CO₂) emissions, measured in tonnes per year.

Source: Global Carbon Project; Carbon Dioxide Information Analysis Centre (CDIAC)
OurWorldInData.org/co2-and-other-greenhouse-gas-emissions/ • CC BY

Global Carbon Emissions

PETR POKORNÝ • Díl 2/3

Současný klimaalarmismus je anticivilizační aktivismus

TEXT

17.3.2020 • 44 min

#IDEOLOGIE #LIDÉ #PENÍZE #PŘÍRODA #SPOLEČNOST

zprávy o přírodě, životním prostředí a ekologii

ekolist.cz / publicistika / názory a komentáře

titulní strana | zpravodajství | publicistika | zelená domácnost | kultura | kalendář akcí | fotobar
příroda | rozhovory | eseje | názory a komentáře

Martin Konvička: Nová vlna klima-alarmismu a ochrana přírody

16.10.2019 ▶ Diskuse: 33

Řepka. Biopaliva, která se nepovedla.
Licence | © ⓘ ⓘ [Některá práva vyhrazena](#)
Foto | Martin Mach Ondřej / [Ekolist.cz](#)

„Ekologické“ či „zelené“ debaty posledních měsíců nabraly na obrátkách v souvislosti s dramatickými vystoupeními švédské aktivistky Greta Thunbergové. O té bylo napsáno mnoho – od chvály po hanu, od rozborů z hájemství politické filosofie po psychologizující a satirické pamflety. Ve smršti prohlášení „pro Grétu a proti Grétě“, tedy pro a proti nové vlně klimatických opatření, poněkud zaniká to, co by přírodovědce, environmentalisty a ochranáře mělo zajímat především: Jaká nese „nová vlna alarmismu“ rizika pro přírodní

Review

How Green is 'Green' Energy?

Luke Gibson,^{1,2,*} Elspeth N. Wilman,² and William F. Laurance³

Trends in Ecology & Evolution

Figure 1. Altamont Pass Wind Resource Area Is One of the Largest Wind Farms in California, but Causes the Death of an Estimated 67 Golden Eagles (*Aquila chrysaetos*) Every Year [94]. Photo credit Steve Boland.

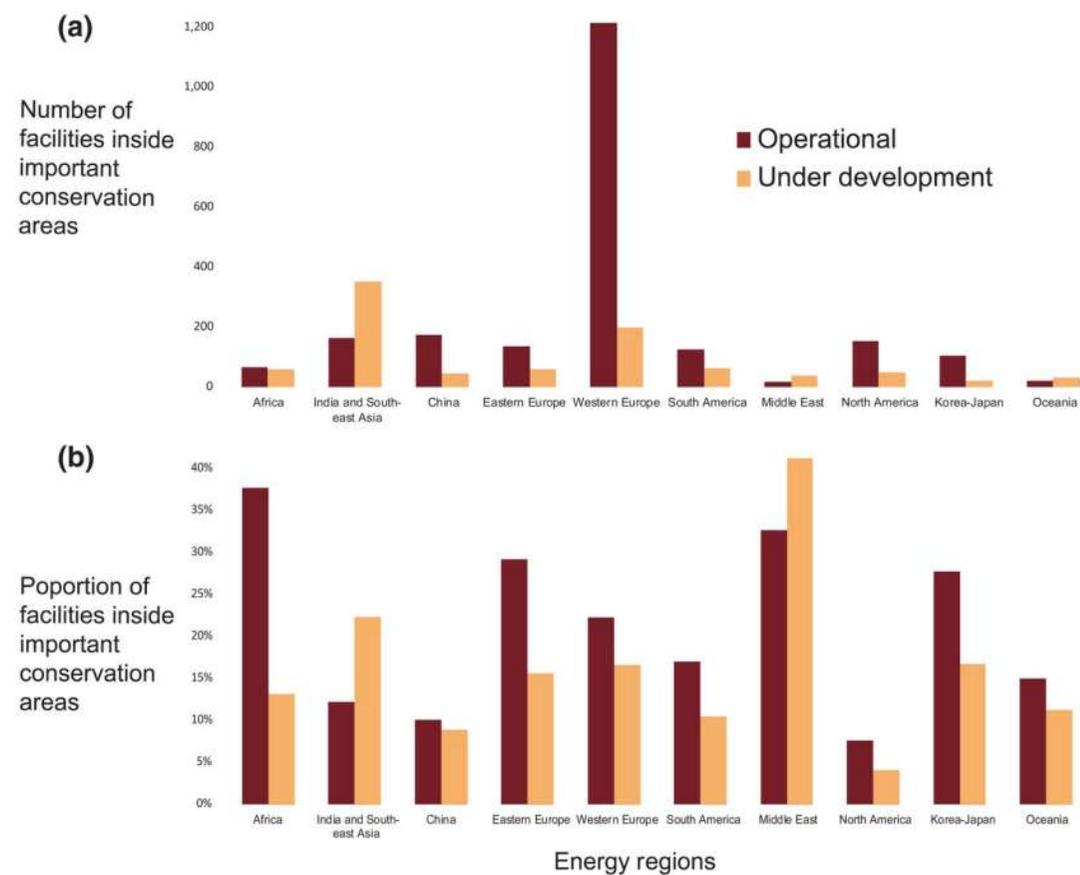
In the USA an estimated **38 000–138 000 birds** are killed each year by utility-scale solar energy development (16 000–59 000 in southern California). To some aquatic insects, solar panels appear to be bodies of water and can attract mayflies, caddis flies, long-legged flies (Dolichopodidae), and tabanid flies to lay eggs on the panels, wasting their reproductive effort or exposing them to elevated predation risk. Microclimates beneath solar panels are also typically altered; at a UK solar park temperature decreased (by up to 5.2C) and increased dryness led to a 74% decline in plant biomass and associated declines in diversity and photosynthesis rates...

In the USA an **estimated 600 000–888 000 bats and 573 000 birds (including 83 000 raptors)** were killed by **wind turbines in 2012**. This includes 134 000–230 000 small passerine birds. Although *mortality caused by wind turbines is vastly lower than that caused by other anthropogenic sources* (e.g., in the USA 0.57 million birds are killed annually by 14 wind turbines versus 5.63 million killed by power line electrocution, 22.8 million by power line collisions, 199.6 million by automobile collisions...

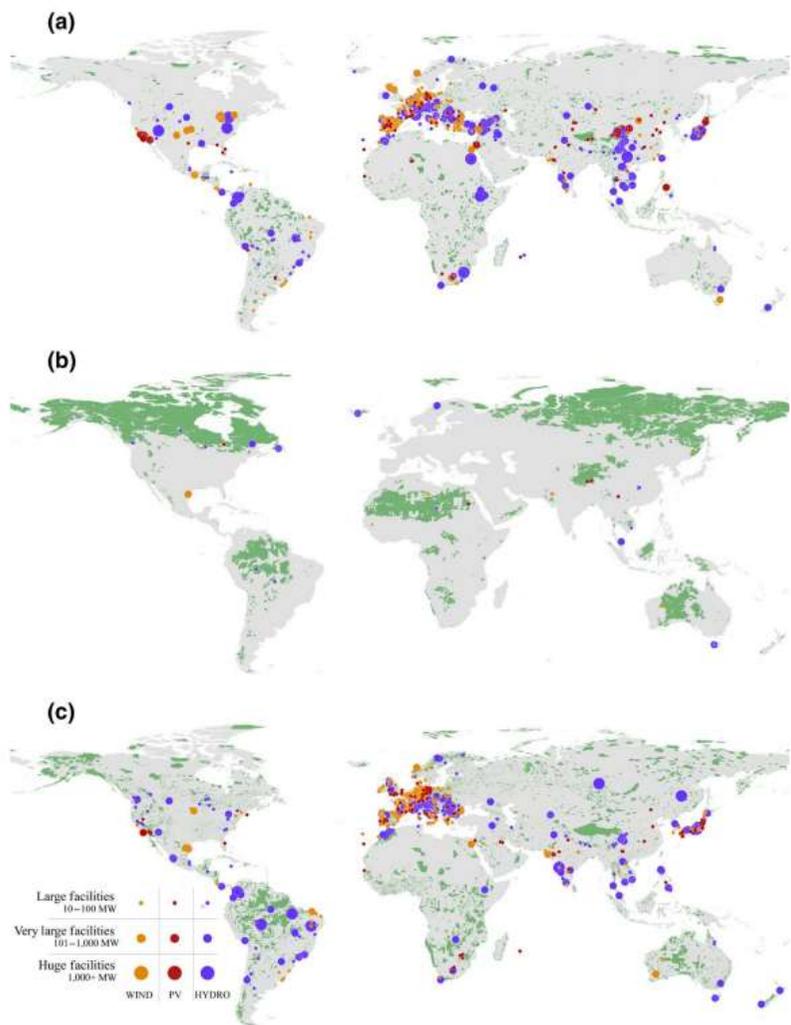
Renewable energy development threatens many globally important biodiversity areas

Jose A. Rehbein^{1,2,3} | James E. M. Watson¹
Oscar Venter⁶ | Scott C. Atkinson⁷ | Jam

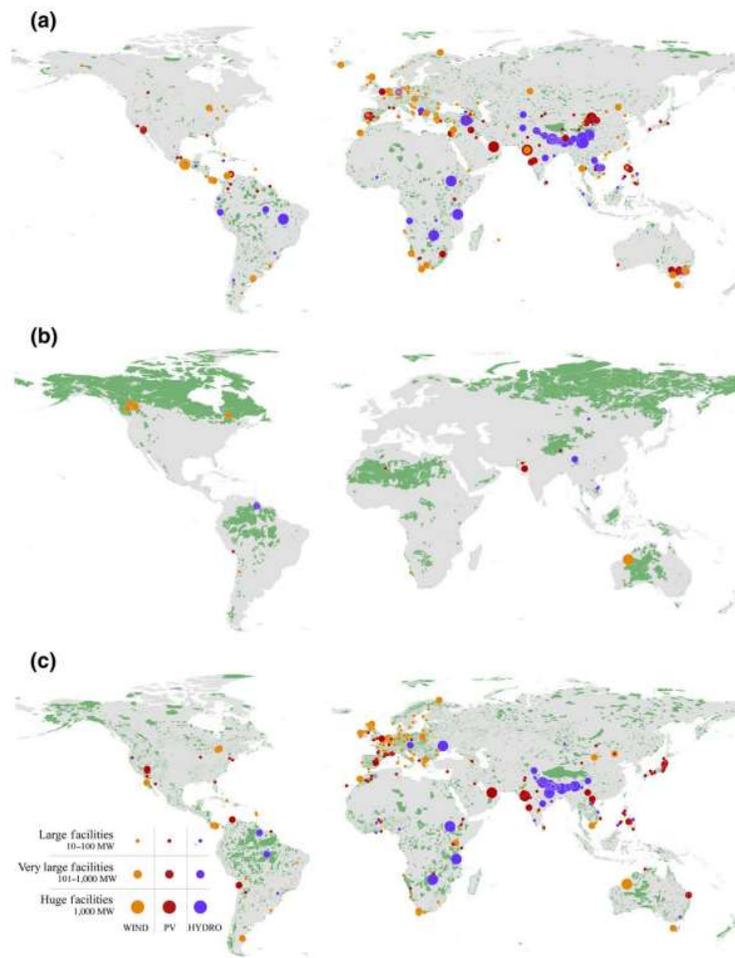
FIGURE 2 The number (a) and proportion (b) of operational (red) and under development (orange) renewable energy facilities within important conservation areas (protected areas, Key Biodiversity Areas and wilderness areas) by energy region [Colour figure can be viewed at wileyonlinelibrary.com]

Stojící

Plánované

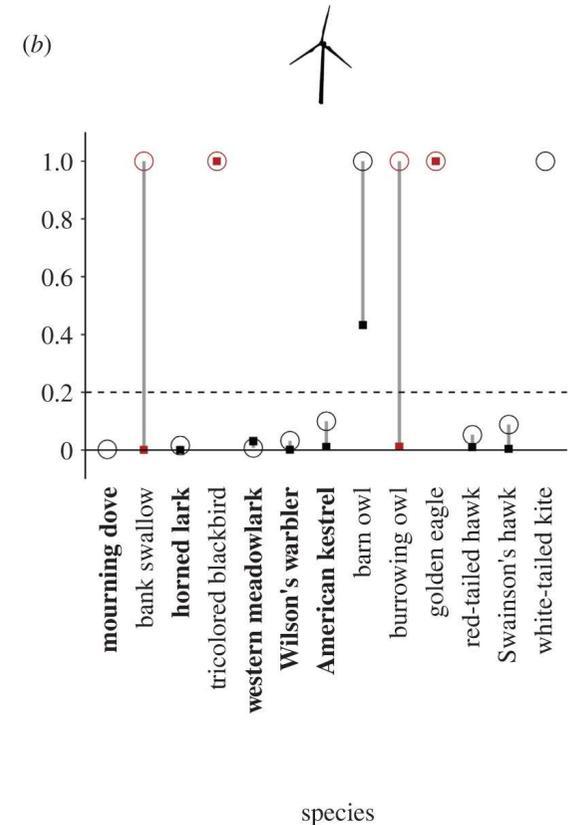
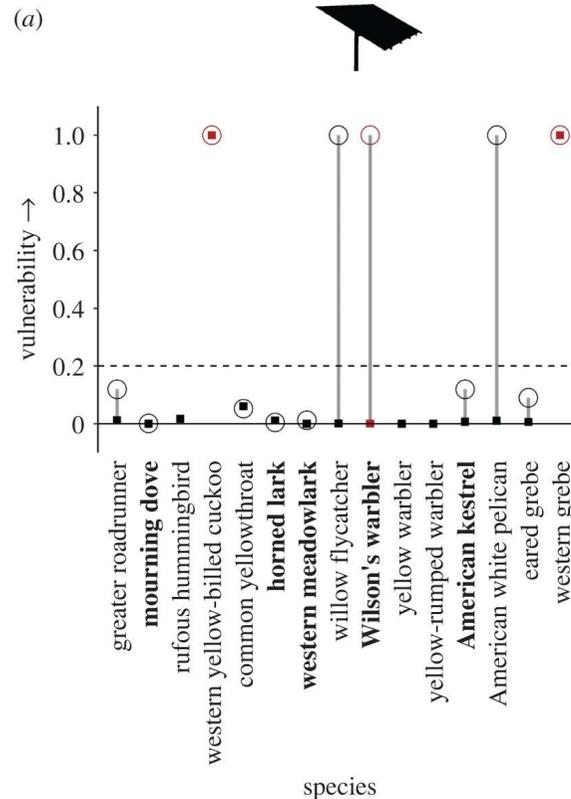

Vulnerability of avian populations to renewable energy production

Tara J. Conkling , Hannah B. Vander Zanden, Taber D. Allison, Jay E. Diffendorfer, Thomas V. Dietsch, Adam E. Duerr, Amy L. Fesnock, Rebecca R. Hernandez, Scott R. Loss, David M. Nelson, Peter M. Sanzenbacher, Julie L. Yee and Todd E. Katzner

Published: 30 March 2022 <https://doi.org/10.1098/rsos.211558>

 Review history

- effects extended **far beyond the location of energy production** to impact bird populations in distant regions
- species associated with **grasslands where turbines were located** were most vulnerable to wind
- **nocturnal migrant species were most vulnerable to solar**, despite not typically being associated with deserts where the solar facilities we evaluated were located

Dryophytes japonicus,
rosnička japonská

Wind Turbine Noise Behaviorally and Physiologically Changes Male Frogs

by Jun-Kyu Park and Yuno Do*

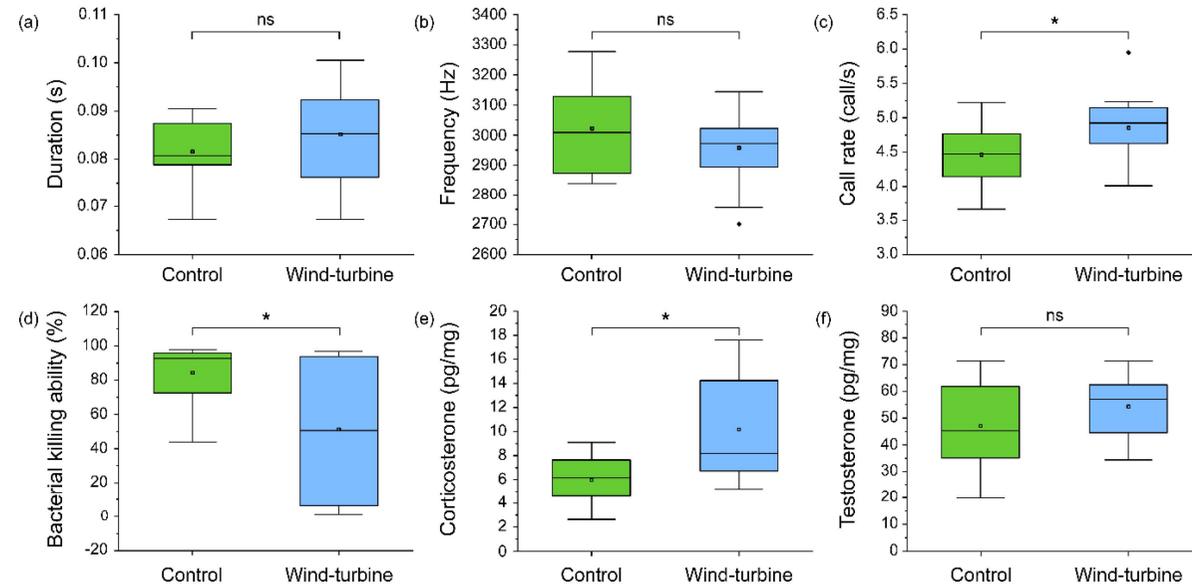
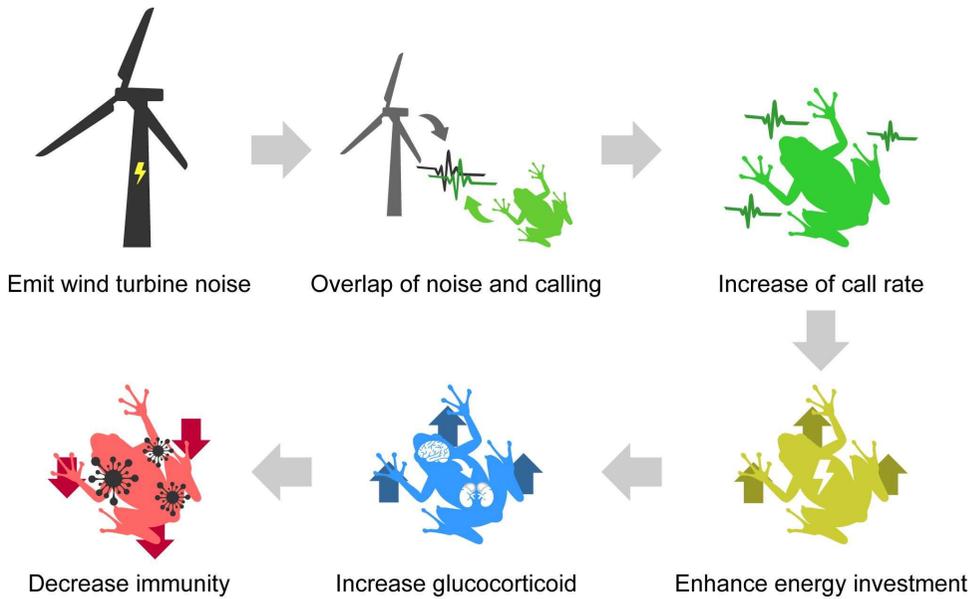
Department of Biological Science, Kongju National University, Gongju 32588, Korea

* Author to whom correspondence should be addressed.

Academic Editors: Amelie Segarra and Ewald Schnug

Biology 2022, 11(4), 516; <https://doi.org/10.3390/biology11040516>

Received: 25 January 2022 / Revised: 23 March 2022 / Accepted: 23 March 2022 / Published: 27 March 2022

V Německu otevřeli největší solární elektrárnu v Evropě

20. 8. 2009, 21:11 – Turnow-Preilack – [Novinky, ČTK](#)

V Německu ve čtvrtek otevřeli největší sluneční elektrárnu v Evropě. Nachází se v bývalém vojenském prostoru Lieberose a její provoz byl zahájen v dosud nejteplejším dni roku.

Ve více než třicetistupňovém vedru braniborský ministerský předseda Matthias Platzeck zavtipkoval, že Braniborsko je země slunci zaslibená. "Tento solární park je důležitým milníkem v našem úsilí učinit ze získávání solární energie v Braniborsku důležitý hospodářský faktor," prohlásil Platzeck.

20 let online | **BusinessINFO.cz** | Články a aktuality Akce a události Příležitosti a tendry Nástroje a formuláře Průvodce podnikáním Obsah portálu

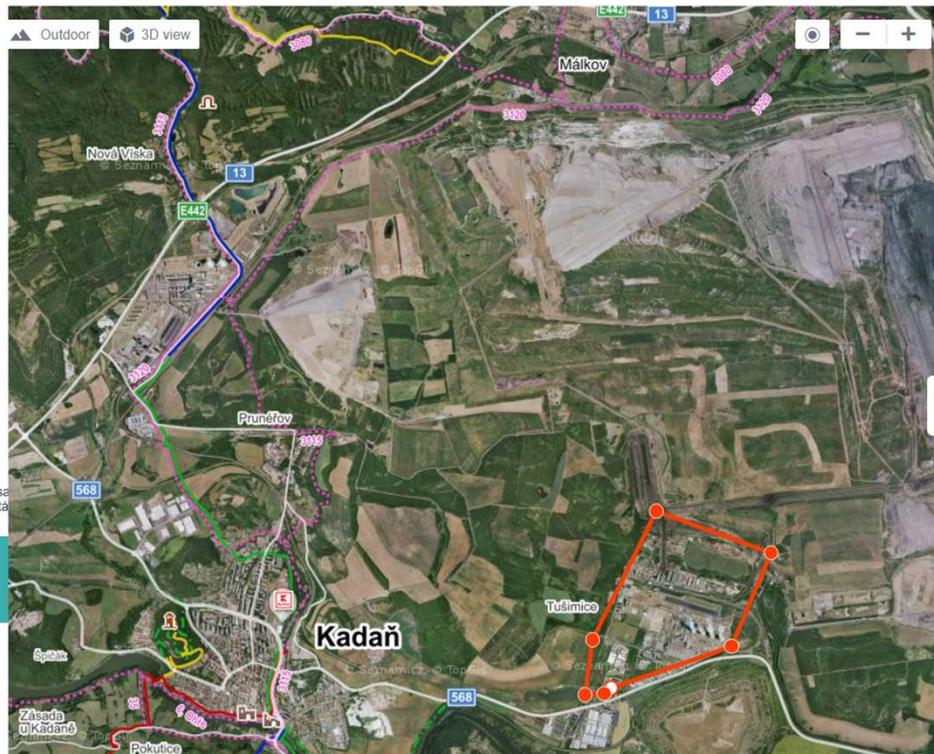
Články a aktuality ze světa byznysu na jednom místě

Hledat v článcích a aktualitách

Bod obratu. Největší solární park v Německu má fungovat bez dotací

Společnost EnBW plánuje výstavbu největšího solárního parku v zemi na východ od Berlína. Největší novinkou a „bodem obratu“ má být hlavně to, že nepočítá s dotacemi, které nakonec platí koncový spotřebitel. Park o instalovaném výkonu 175 MW má zajistit elektřinu pro 50 tisíc domácností. Energii má dodávat do sítě od příštího roku.

Plocha 164 ha

Search Directions Log in to My map

Measurement

Save Share Export New measurement

Sector	Distance	Summarized	Azimuth
6.	219 m	6.507 km	87°

Click on the map to continue measuring

Length	Area
6.507 km	2.54 km ²

Altitude profile

61 m 57 m

271 m a.s.l.

1.6 km 3.3 km 4.9 km

Tušimice: instalovaný výkon 800 MW

Při stejném výkonu: 750 ha

EDF Renewables wins long term PPA for 60MW Greek solar plant

By NS Energy Staff Writer 07 May 2019

POWER SOLAR PV

French energy company EDF Renewables has secured a 20-year power purchase agreement (PPA) for a yet-to-be-built 60MW solar plant near Athens in Greece.

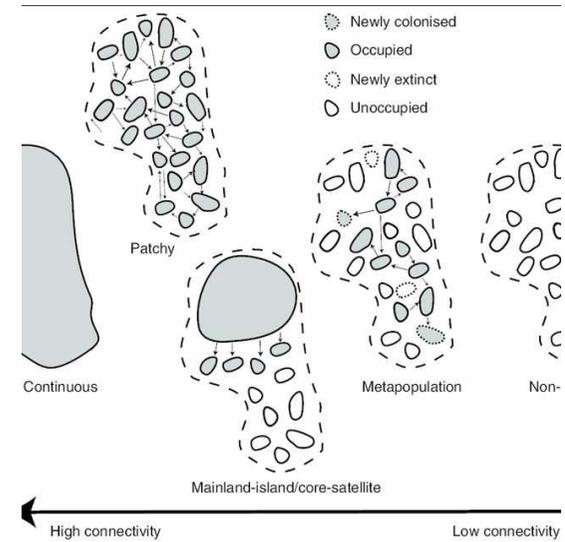
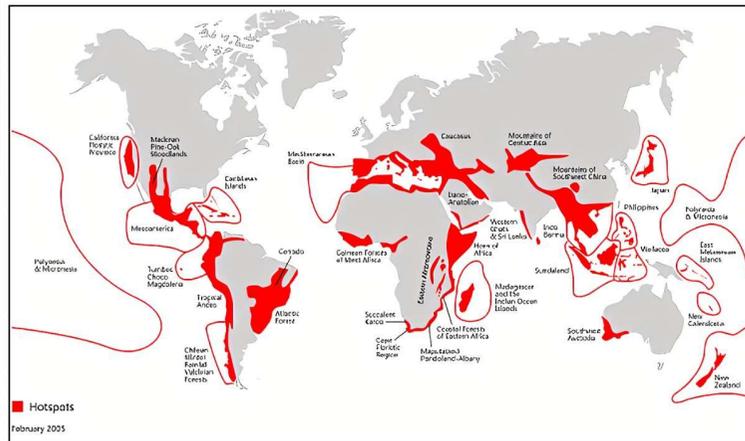
Image: EDF wins PPA for 60MW Greek solar project. Photo: Courtesy of EDF Renewables.

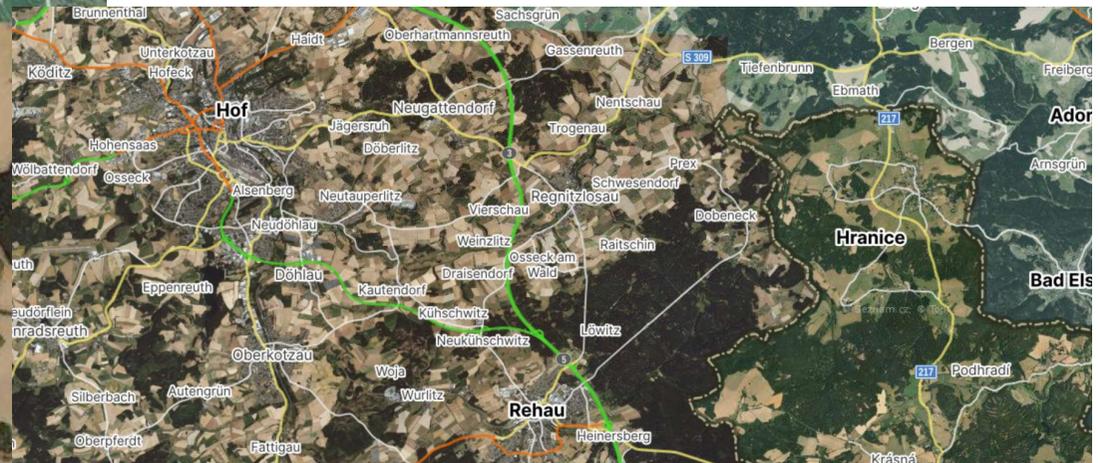
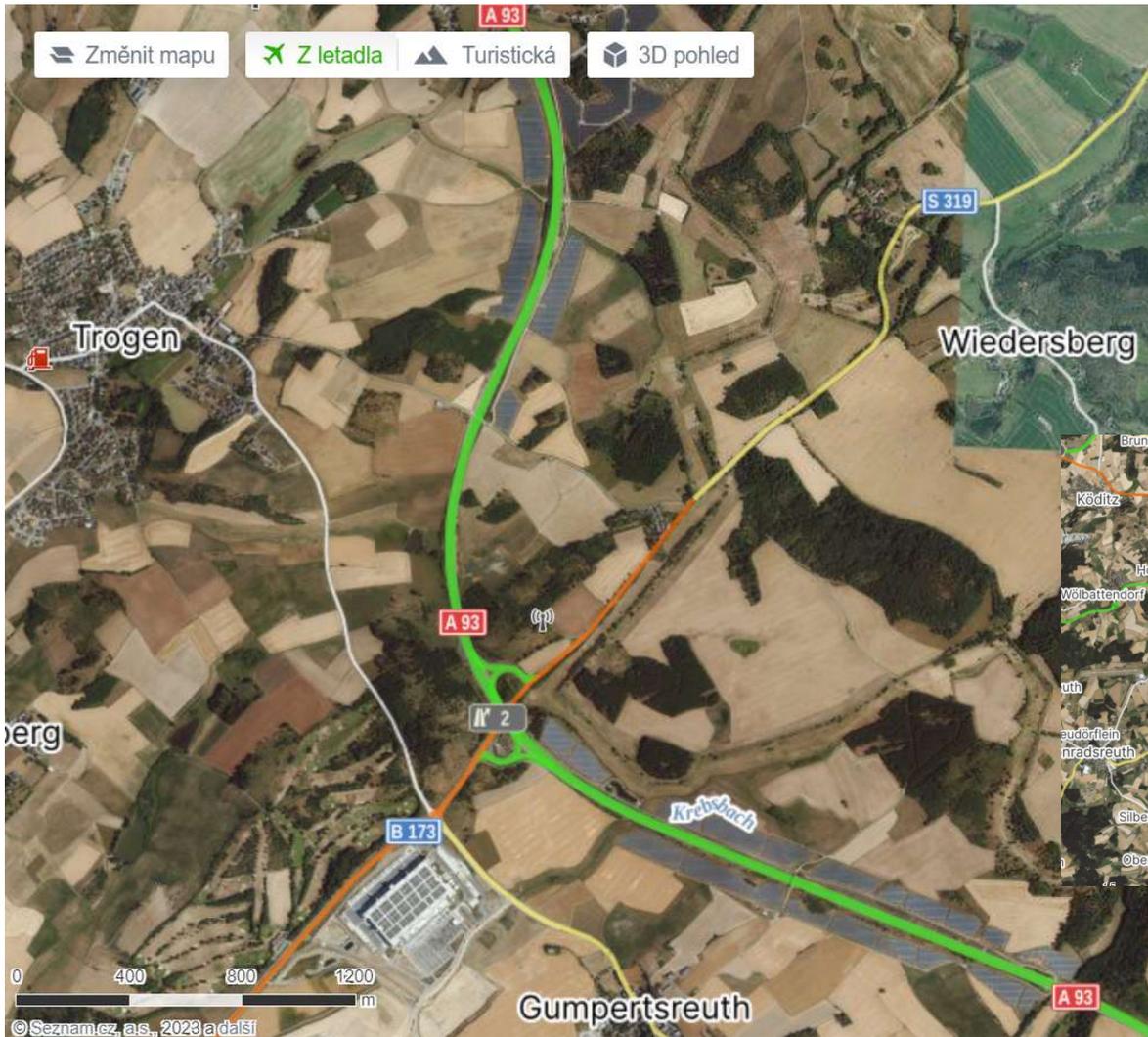
SOLÁR:

3 principiální rizika

- Přímá mortalita zvířat, rostlin
- Zábory zemědělské, stavební... půdy, krajiny
- Zábory „neplodné“ půdy (v GR 40% rozlohy země) = likvidace nášlapných kamenů, mikrorefugií, metapopulační dynamiky...

CONSERVATION INTERNATIONAL

SIXTH TONE

Fresh voices from today's China

NEWS

China to Slash Subsidies for Renewable Energy

- + každý větrník / slunečnick potřebye záložní zdroj (nejlépe plynový) / úložiště
- Otázka účinnosti, rovnoměrnosti výkonu...
- Hlavně ale: Pamatujme, že **prostor je nejvzácnější ekologický zdroj**
  - stávající elektrárny už stojí ... jejich náhrada před koncem životnosti je plýtvání, nic víc

BIOPALIVA

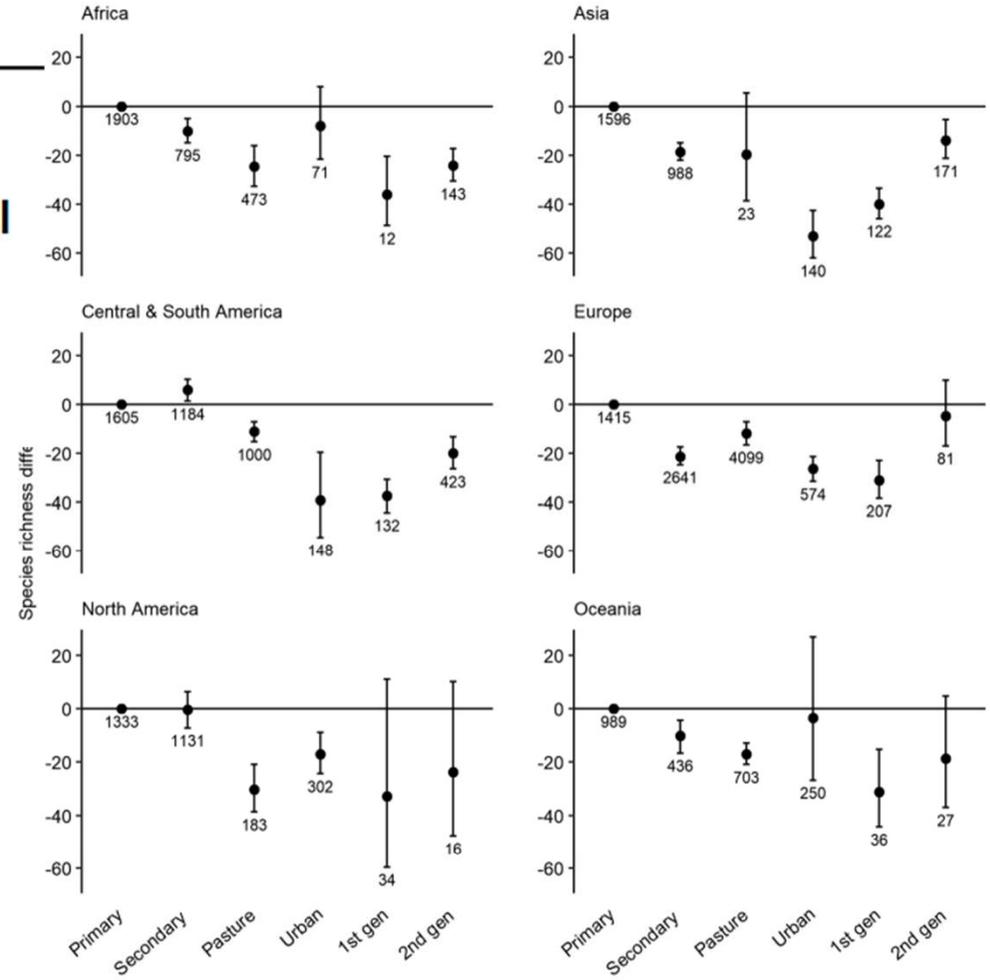
Případ, kde se „klimakterici“ už jednou sekli – a dlouho to nechtěli přiznat

dobavy čist, dostupné a bezpen energie

The impacts of biofuel crops on local biodiversity: a global synthesis

Sophie Jane Tudge¹ · Andy Purvis^{1,2} · Adriana De Palma²

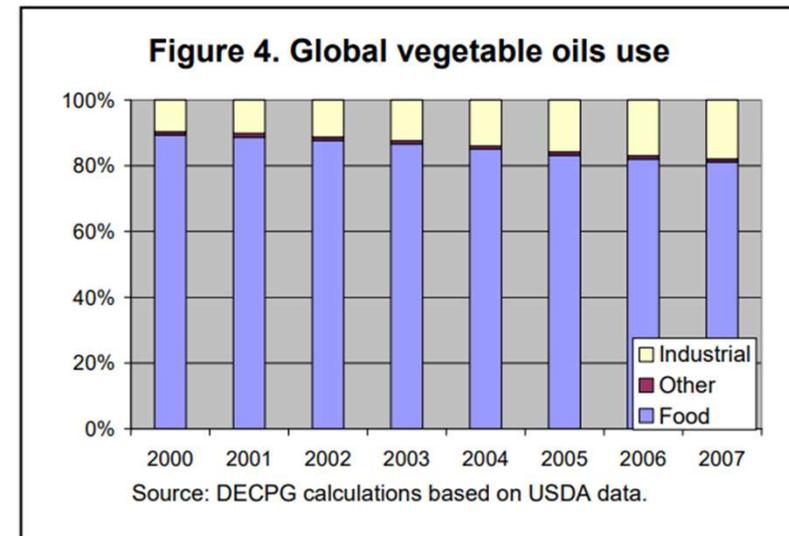
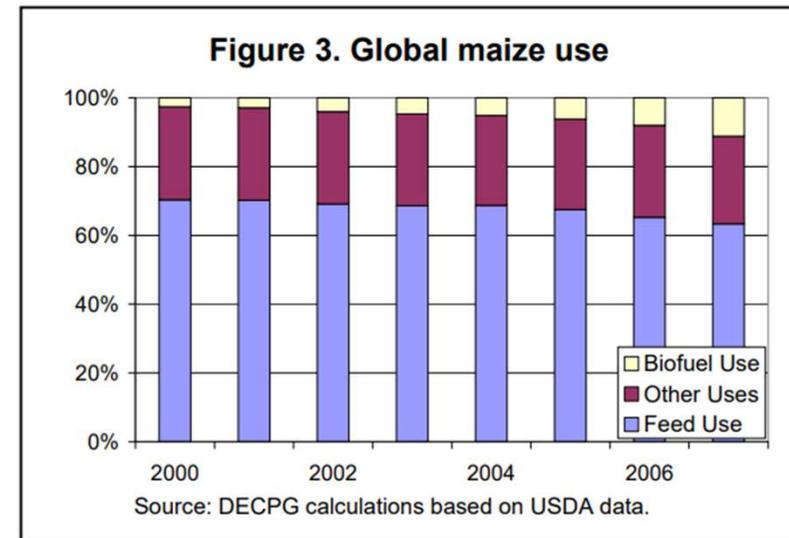
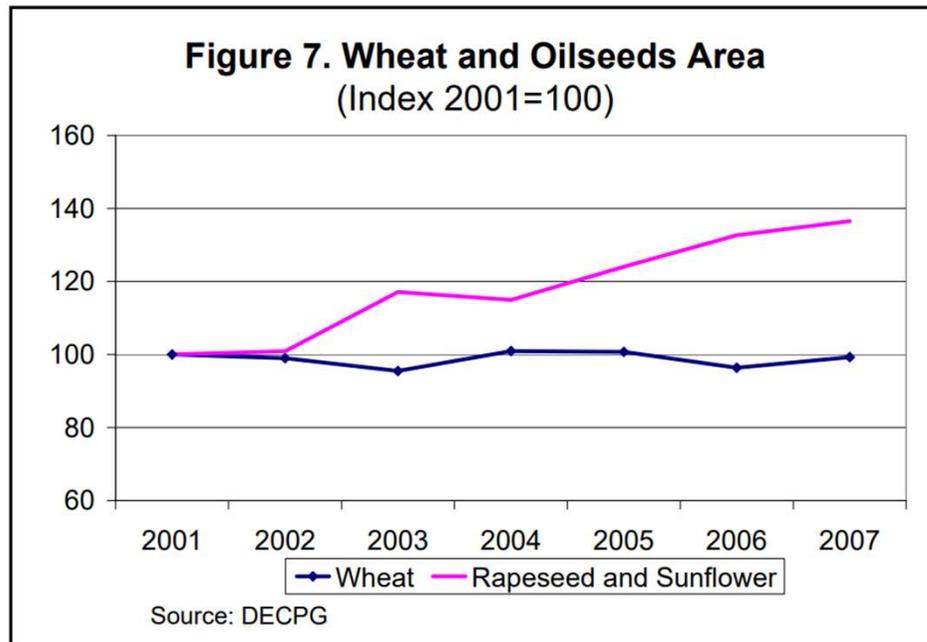

Fig. 5 Species richness in sites with first- and second-generation biofuel crops and reference land-uses from the PREDICTS database: primary vegetation, secondary vegetation, pasture and urban, in Africa, Asia, Central and South America, Europe, North America and Oceania. Error bars show 95% confidence intervals. Error bars that do not cross zero are considered significantly different to the baseline, primary vegetation. Data point labels show sample size i.e. number of sites

Světová banka, červenec 2020

the rapid increase in internationally traded food prices since 2002:

the most important factor was the large increase in biofuels production in the U.S. and the EU. Without these increases, global wheat and maize stocks would not have declined appreciably, oilseed prices would not have tripled...

dodávky čisté, dostupné a bezpečné energie

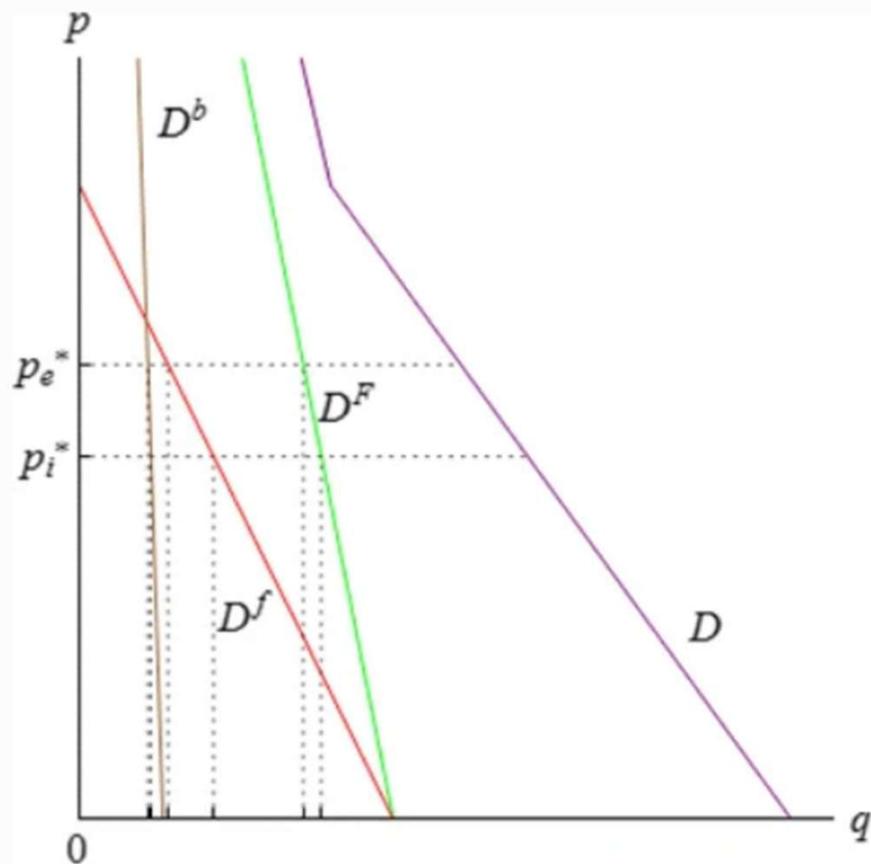
Published: 08 September 2016

Land Sharing vs Land Sparing to Conserve Biodiversity: How Agricultural Markets Make the Difference

Marion Desquilbet , Bruno Dorin & Denis Couvet

Environmental Modeling & Assessment **22**, 185–200 (2017) | [Cite this article](#)

1755 Accesses | 20 Citations | 4 Altmetric | [Metrics](#)

Total demand (D):

the biofuel demand (D^b) + feed demand (D^f) + and food demand (D^F).

Demand for biofuel is less price elastic than the demand for food is (which is less price elastic than the demand for feed), D^b has a higher slope than D^F , which in turn has a higher slope than D^f . The equilibrium price is p_e^* under extensive farming and p_i^* (lower) under intensive farming.

Compared with intensive farming, **extensive farming is characterized by a lower consumption level for each of the three goods. The decrease in consumption is higher for feed than for food and higher for food than for biofuel.**

dobavy čist, dostupné a bezpen energie

Invertebrate community response to coarse woody debris removal for bioenergy production from intensively managed forests

STEVEN M. GRODSKY,^{1,7} CHRISTOPHER E. MOORMAN,¹ SARAH R. FRITTS,² JOSHUA W. CAMPBELL,³
CLYDE E. SORENSON,⁴ MATTHEW A. BERTONE,⁴ STEVEN B. CASTLEBERRY,⁵ AND T. BENTLY WIGLEY⁶

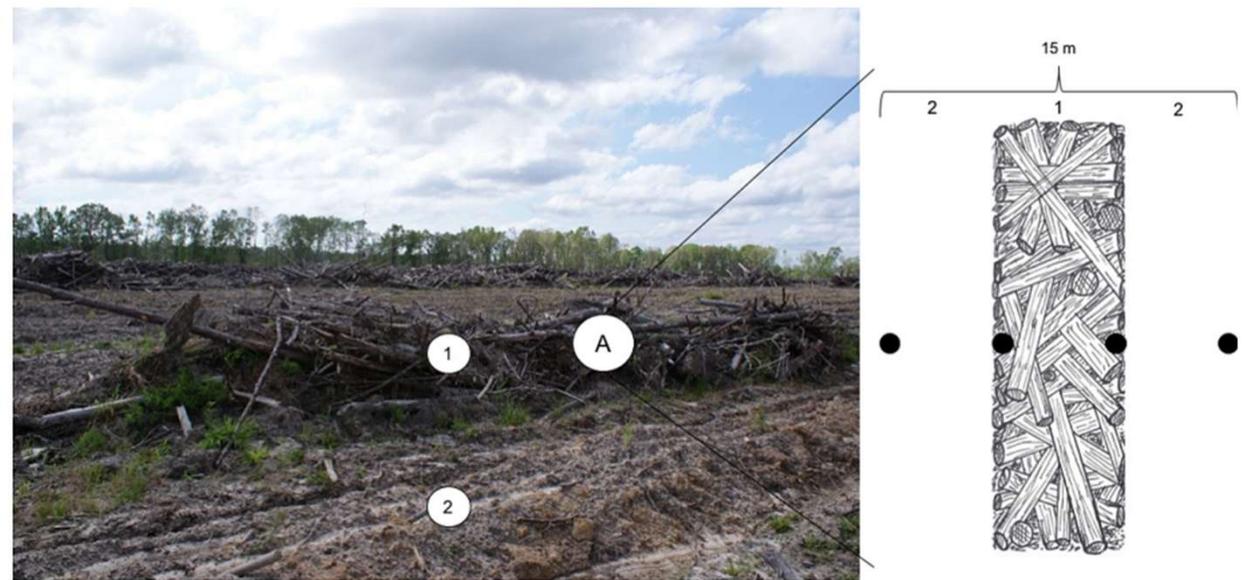

FIG. 2. A site 1-yr post-harvest in Georgia, with windrows (1) separated by large expanses of bare ground (2). Two pitfall trap arrays representing micro-site locations (windrow, no windrow) were clustered within each of the six, large-scale harvest residue removal treatments. Each array was oriented perpendicular to windrows (A). To accommodate the width of windrows, pitfall traps (black dots) were 5 m apart, resulting in a total array length of 15 m. Two pitfall traps were situated immediately adjacent to either side of windrows, when present, and two pitfall traps were situated in bedded rows on either side of the windrow. We maintained the same array design and inter-trap spacing for no windrow locations, despite the fact that no windrows were present. Photo and drawing by Steve Grodsky. [Color figure can be viewed at wileyonlinelibrary.com]

dodávky čisté, dostupné a bezpečné energie

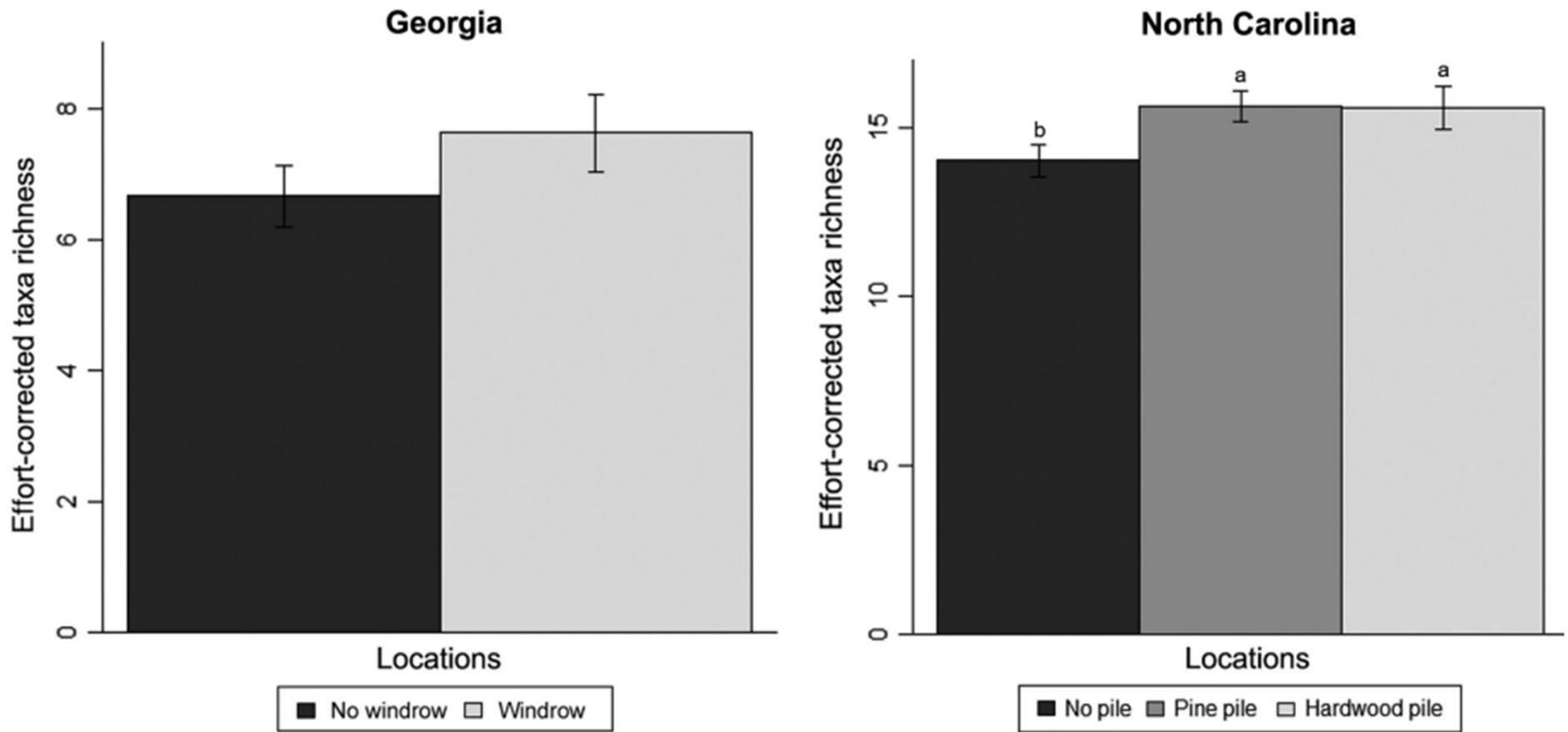

FIG. 3. Effects of no pile, pine pile, and hardwood pile locations in North Carolina and no windrow and windrow locations in Georgia on invertebrate taxa richness following woody biomass harvesting in regenerating stands. Different letters over bars indicate significantly different, pairwise comparisons of location means at $\alpha = 0.05$ level. Error bars show SE.

dobavyky cisty, dostupny a bezpecny energie

Mrtvé dřevo v lesních porostech a jeho význam

© 9. 6. 2021 | zdroj: Kraj Vysočina

0

zdroj: Kraj Vysočina

dobavky čist , dostupné a bezpe n  energie

Hlavně ale – opportunity cost (z přednášky o návratu velkých kopytníků)

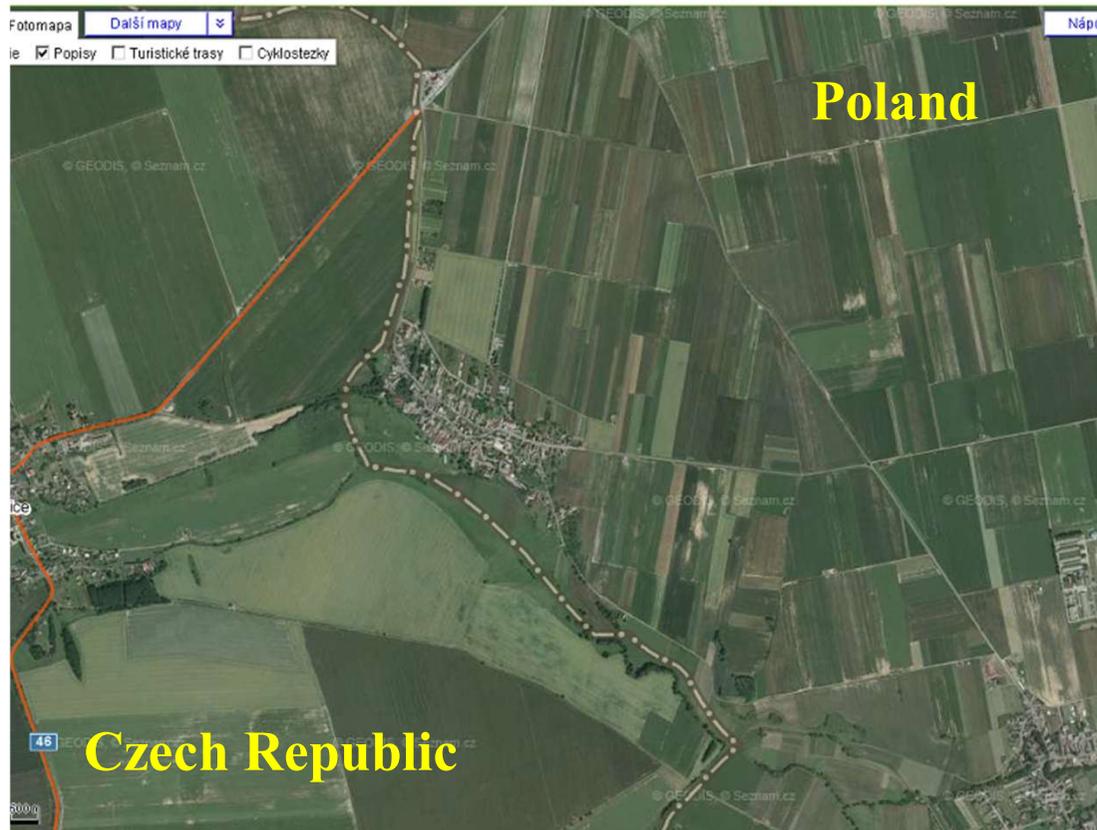

- evropská OP „kompozitní“ + „statická“, rewilding functionalistický, dynamický
- „reakce na environmentalismus“, vytvořený „relativně malým počtem vlivných NGO“
- baseline – preindustriální krajina
- „cíle“, „audity“, „předměty ochrany“
- přebyrokratizovaná (animal welfare, zákony o ZOO, veterinární zákony, lovecké tradice)
- dlouhodobě neudržitelná technicky, finančně
- *zhoubné agro-envi dotace (zvyšují cenu hospodaření na „marginálních půdách“), dotační land-grabbing*
- *nutno přehodnotit dotace – rewilding marginal lands*
- je snazší oslovit veřejnost, než ochranářské byrokracie
- propaguje rewilding příměstský a postindustriální
- ne konflikt s OP, ale rozšíření možností, *restoration*

dodávky čisté, dostupné a bezpečné energie

Je pěstování paliv tak energeticky výhodné, aby převážilo environmentální náklady?

- dovedu si představit výhodnost pro zemědělství, ale – co jiné alternativy?

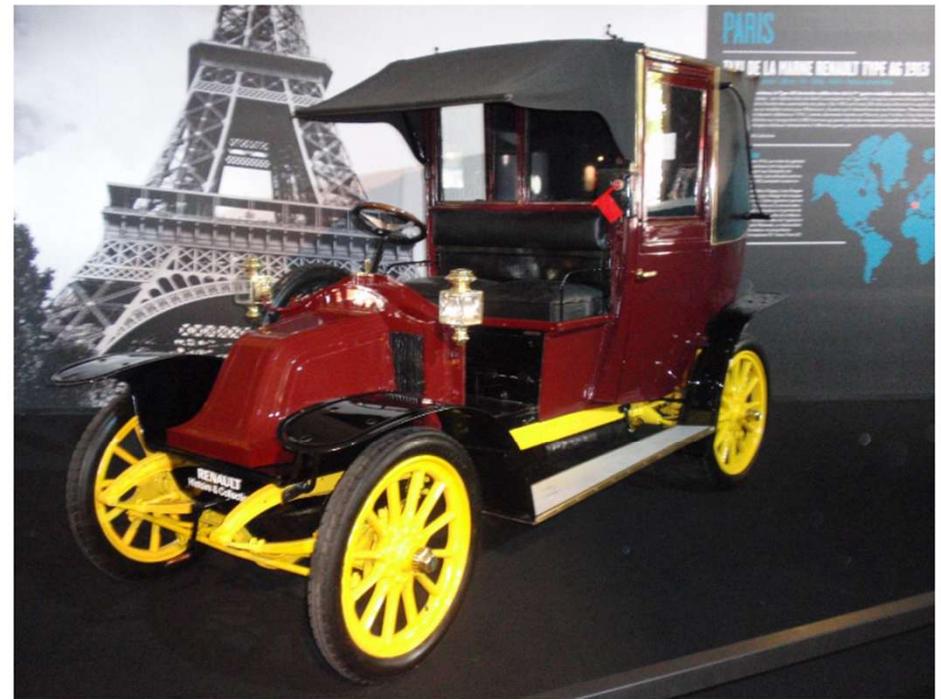
Two countries, 20 points in each (5 visits) - 1644 (PL), 495 (CZ) records

dodávky čisté, dostupné a bezpečné energie

- **urychlení přechodu k udržitelné a inteligentní mobilitě**

- dopady sociální
- urychlení = neorganické vícenáklady = plýtvání
  - *prodejcům se to líbít nebude, ale neekologičtější auto je auto, které jezdí dlouho*

A war-time taxi in an exhibit. Wikimedia photo

A Fleet of Taxis Helped France Win World War I

But they were better at building morale than turning the tide of battle

In Africa, half of all the people working in tourism lost their jobs. A recent United Nations Conference on Trade and Development report estimates a further USD\$1.7-US\$2.4 trillion could be lost from the global tourism sector by the end of 2021. In Africa these losses are projected at USD\$170-253 billion.

What COVID-19 travel bans have done to conservation tourism in Africa

Published: October 19, 2021 2:55pm BST

Jimmy Kisembo, a Uganda Wildlife Authority ranger looks up

urychlení přechodu k udržitelné a inteligentní mobilitě

Mobilita jako součást kultury
– včetně té „outdoorové“

... a ta nevyhnutelnou
podmínkou **politické**
podpory ochrany přírody

March 16, 2022 — 18 comments

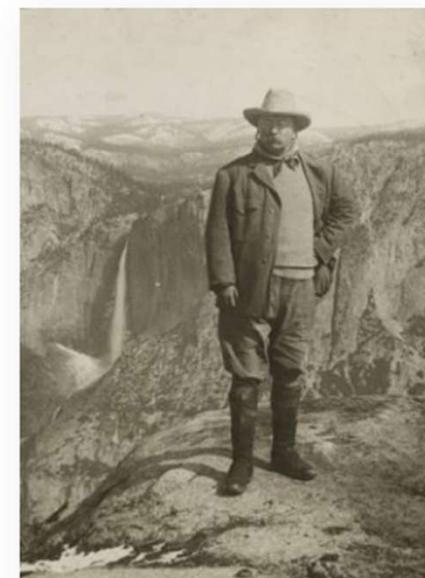
 PRINT

The Great Replacement & the Great Outdoors: Demographic Change & the Future of American Wilderness

William de Vere

5,313 words

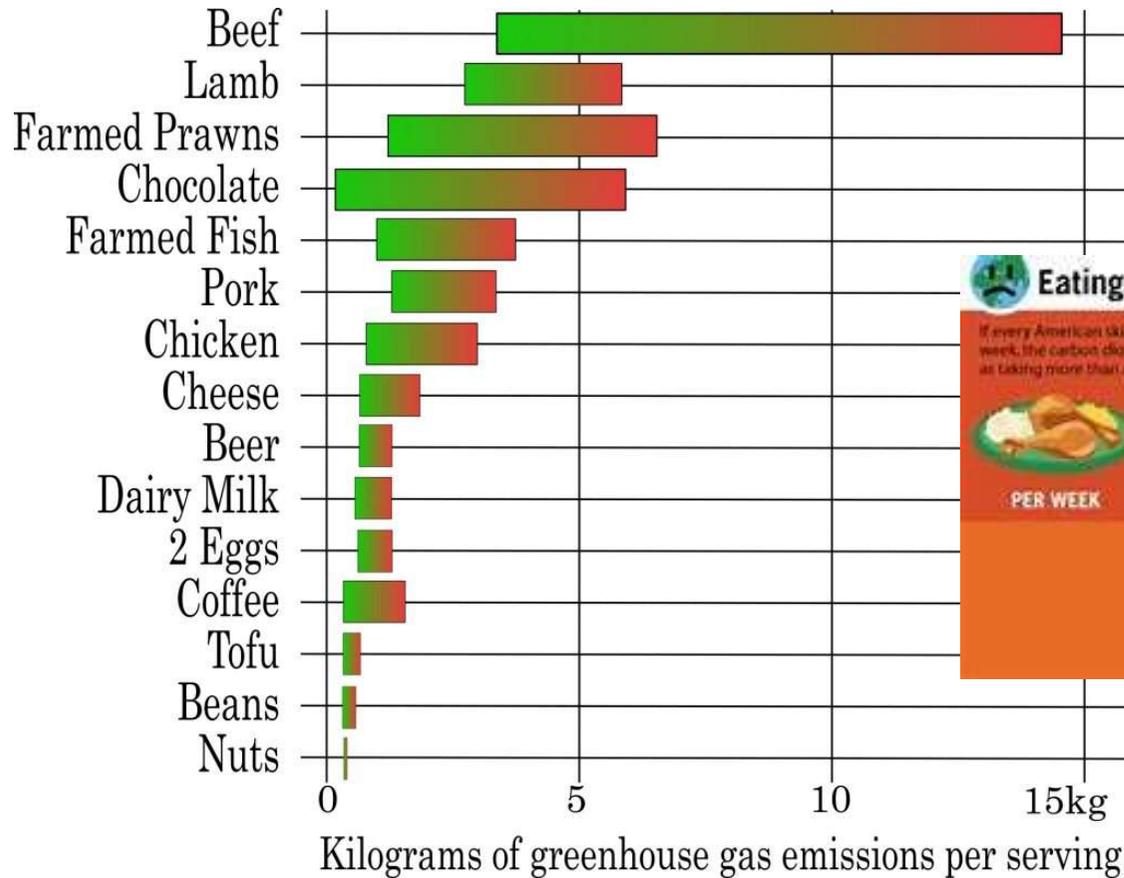
The Great Replacement is both a demographic and a cultural phenomenon. It consists, on the one hand, of encouraging low birth rates among Europeans and their colonial offshoots by promoting secularism and hedonism, guilt and shame for their ancestors and culture, and the virtues of childlessness. Simultaneously, its architects support open borders and increased immigration from the Third World, ostensibly for humanitarian motives or to compensate for population decline among the native-born population. Needless to say, these massive demographic changes will affect every facet of American life in the years ahead. Among the many things of incomparable value threatened by the replacement of America's ancestral European stock, this essay will focus on one in particular: the great American wilderness.

Theodore Roosevelt, a great pioneer of American conservationism.

- **urychlení přechodu k udržitelné a inteligentní mobilitě**

- strategie „od zemědělce ke spotřebiteli (farm to fork)

Eating Animals Destroys the Planet – Go Vegan for Earth Day.

If every American skipped one meal of chicken per week, the carbon dioxide savings would be the same as taking more than a half-million cars off of U.S. roads.

Animals raised for food produce about 330 times more poop than does the entire human population of the U.S., roughly 89,000 pounds per second.

WATER NEEDED TO PRODUCE:

- 1 lb. 219 GALLONS
- 1 lb. 2,500 GALLONS

You save more water by not eating a pound of beef than you do by not showering for six months!

PER WEEK 500,000 CARS

Farmed animals use more than half the water consumed in the U.S.

It takes up to 16 pounds of grain to produce just 1 pound of animal flesh! All that grain could be used much more efficiently if it were fed directly to people.

GRAIN 16... Feeds up to 10 people per day

OR 1 lb. Provides 1/3 of a calorie needs one per

Skot jednou jako environmentální zátěž

Jindy jako nezbytný „ekosystémový inženýr“

- strategie „od zemědělce ke spotřebiteli (farm to fork)“

Skot divoký (*Syncerus cafer*)

Skot domácí (*Bos primigenius f. zebu*)

- strategie „od zemědělce ke spotřebiteli (farm to fork)“

Prof. Storch:

„Šesté hromadné vymírání ještě nezačalo, ale pokud se prosadí globální zalesňovací plány, začne.“

THE CONVERSATION

Academic rigour, journalistic flair

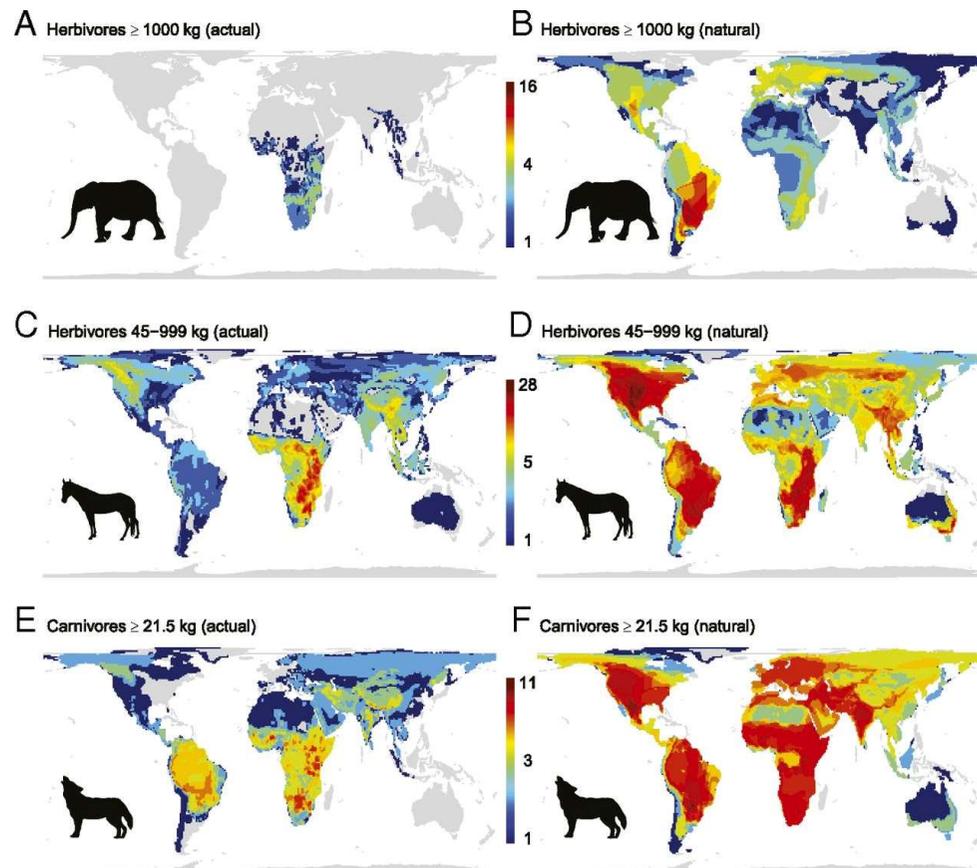
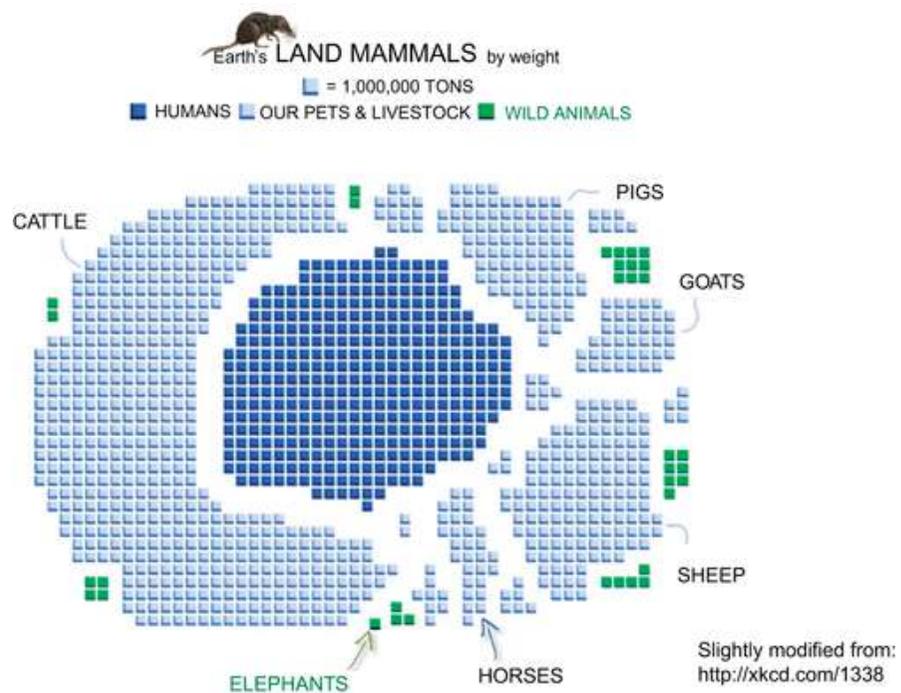
History teaches us that careful thought must go into planting trees

Published: June 27, 2018 2.55pm BST

There should be caution in jumping on the "forests" bandwagon. **strategie „od zemědělce ke spotřebiteli (farm to fork)**

Nezapomeňme: globální ekosystémy jsou nekompletní, a tudíž ne moc funkční.
A my do nich megafaunu chceme vrátit – takže zde je zjevný rozpor.

- strategie „od zemědělce ke spotřebiteli (farm to fork)“

KLIMA: O trvale udržitelné ekologii

21.2.2014

Bezpečné snižovačky trochu snižují emise skleníkových plynů, ale jen tak neúčinně, že neohrožují ekologický investiční program splněním jakýchkoli kloudných cílů, a v tomto smyslu jsou zárukou trvalé udržitelnosti ekologického investičního programu a tím trvalého přísunu peněz do ekologických kapes....

Narovnák na vohejbák, to jsou ekologické tandemy technologií s opačnými účinky. V poslední době zvláště vyniká dvojice elektromobily a biopalivové elektrárny.

Zvyšující snižovačky, to jsou například výroby paliv z pěstované biomasy, kde po nasčítání technologické spotřeby, nafty do traktorů a nákladňáků a výroby hnojiv dostáváme celkové růsty emisí CO₂.

Jiří Suk

Skončíme to trápení malým přehledem energetických zdrojů

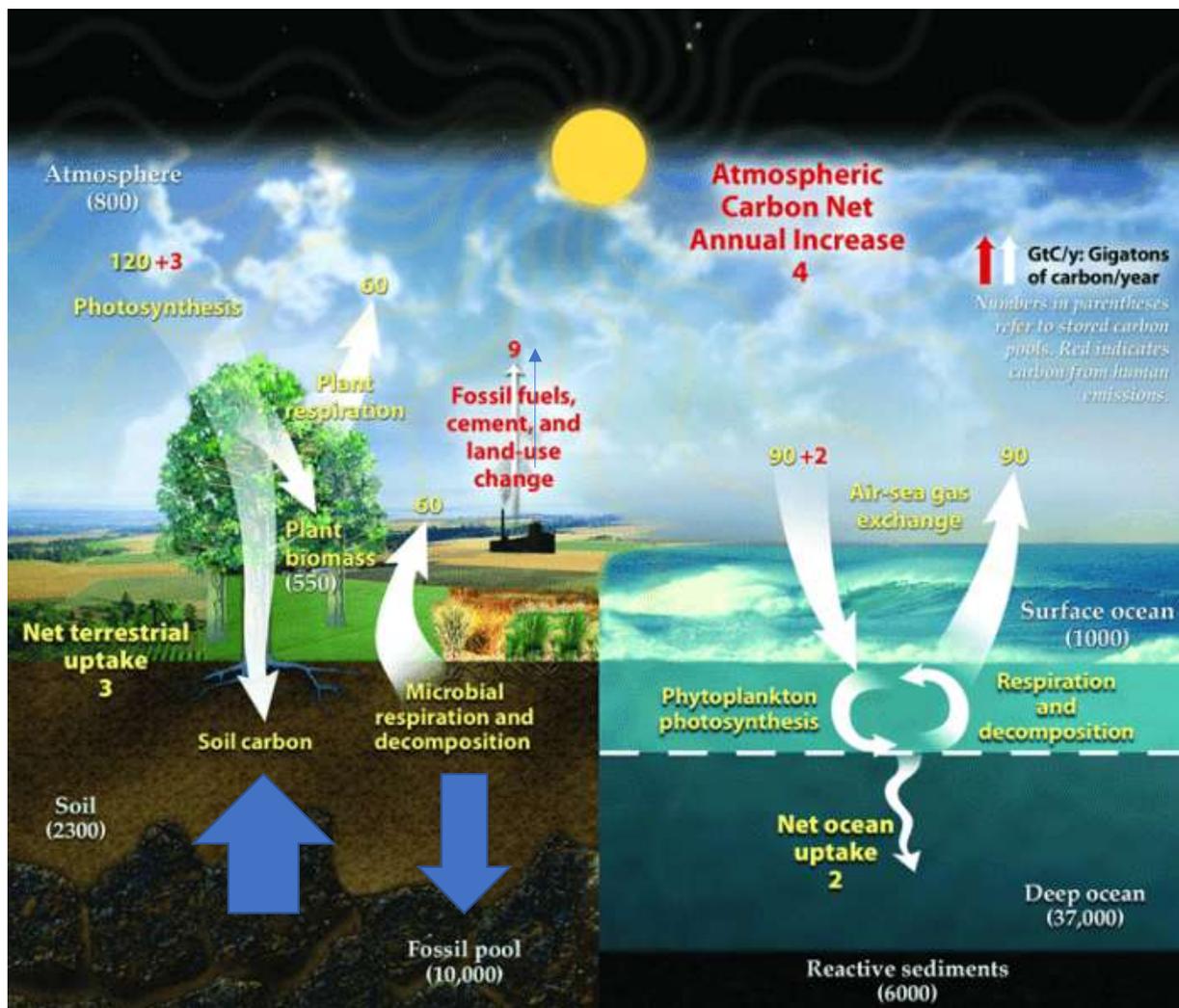
Zde je doplněná bilance pro **1 GW reálného výkonu** (u OZE započítáváme instalovaný výkon nutný k dosažení stejné roční výroby jako u jádra, protože jádro jede 90 % času, zatímco FVE jen 12 %).

Parametr / Zdroj	Jádro (1 blok ETE)	Hnědé uhlí	Vitr (Offshore)	FVE (Mirný pás)
ERoEI (reálný systémový)	75 – 100	25 – 30	~ 5	< 2
Uhlíková stopa výstavby (t CO ₂ / 1 GW)	~ 450 000	~ 350 000	~ 950 000	~ 800 000
Zábor prostoru (km ² / 1 GW)	~ 1 – 2 km ²	~ 50 km ² (vč. lomu)	150 – 250 km ²	20 – 30 km ²
Potřeba betonu (t / 1 GW)	~ 150 000	~ 120 000	~ 450 000	~ 20 000
Potřeba oceli (t / 1 GW)	~ 40 000	~ 35 000	~ 250 000	~ 40 000
Potřeba mědi (t / 1 GW)	~ 800	~ 1 000	~ 15 000	~ 5 000
Životnost (let)	60 – 80	40 – 50	20 – 25	20 – 25

3. Co s tím?

**Evropané v roce 2050 po všech ekologických opatřeních EU.
Cesta k socialistické ekologické společnosti
dle Zelených Khmérů z vedení EU.**

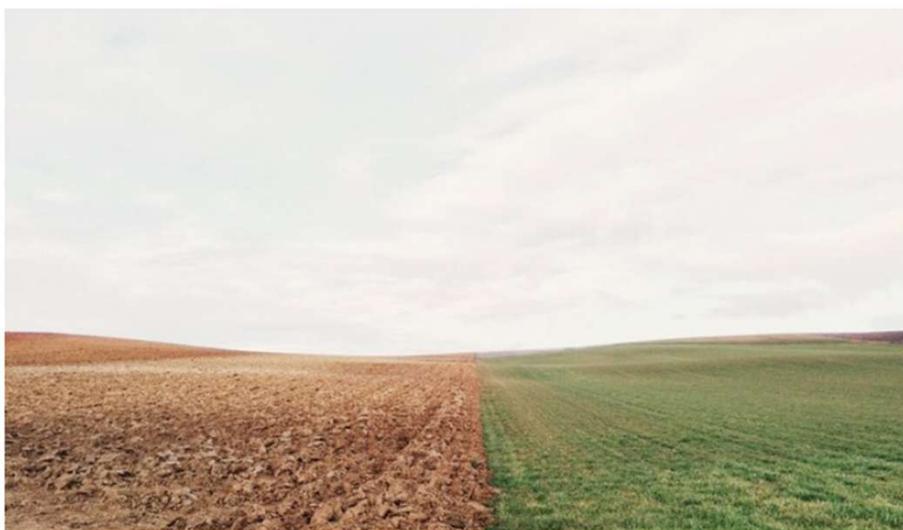
Nabízí se – vedle „omezení fosilních paliv“

1. Zvýšit půdní uhlík
2. Snížit mikrobiální dekompozici
3. Zpomalit x modifikovat „změnu využití krajiny“

(Učinit systém a krajinu tak resilientní, aby drobnou změnu teploty zvládla)

Naše půda je ve stavu, kdy požírá sama sebe, říká Ladislav Miko video

6.5.2019 14:11 | PRAHA (Ekolist.cz) ▶ Diskuse: 57

Princip:
Umělá hnojiva, na rozdíl od statkových, nevnášejí do půdy organickou složku = substrát pro mikroorganismy, kteří z ní tvoří humus

Prosperují jiné organismy, které „posílené“ hnojivy, existující humus konzumují...

Zemědělci zničili půdu, jižní Morava poušť, varuje odborník

🕒 22. července 2017 10:48

Ve svém oboru platí František Havlát za radikála. Tvrdě kritizuje scému pěstování řepky a kukuřice ve velkém, bioplynové stanice i těž. Vyzývá proto k okamžité změně.

Refaunační aktivity České krajiny

- původně se mířilo na velké „divoké“ lokality (vojenské prostory, NP apod.)
- pak se pragmaticky vzalo, co bylo
- prodat „rewilding“ jako **lacinější a efektivnější alternativní management**
donutit pochybovače příkladem - 1*****

Běží, krom Milovic:

stepi v NP Podyjí, Josefovské louky, Šlovický vrch (Plzeňsko), Plachta (Královehradecko)...

V rozjezdu:

Niva Křemelné (NP Šumava), Hornojiřetínská výsypka (Mostecko), niva Lužnice (Třeboňsko) ...

2014 (25 let po opuštění)

2015

2016

2017

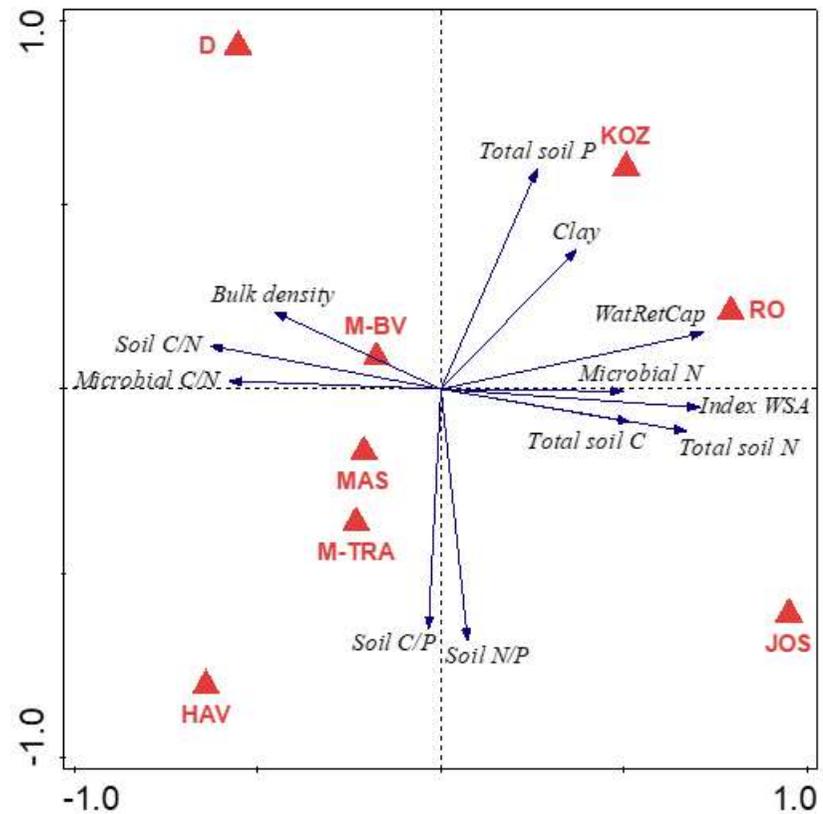
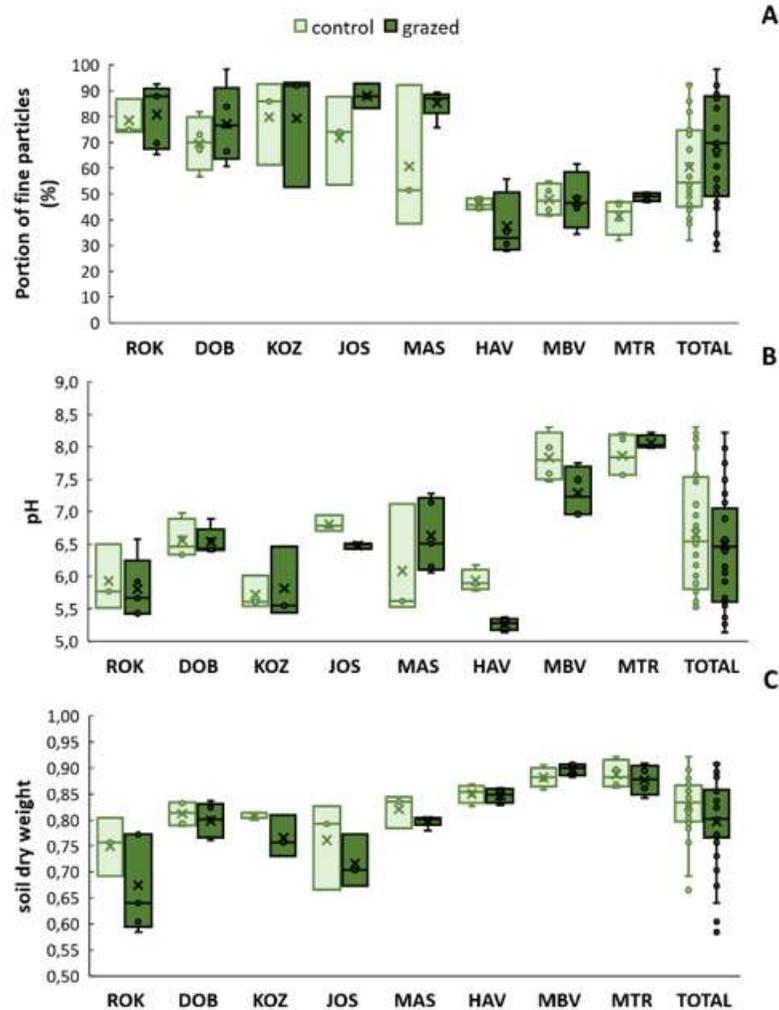
Skoro instantní vznik „struktur a interakcí“

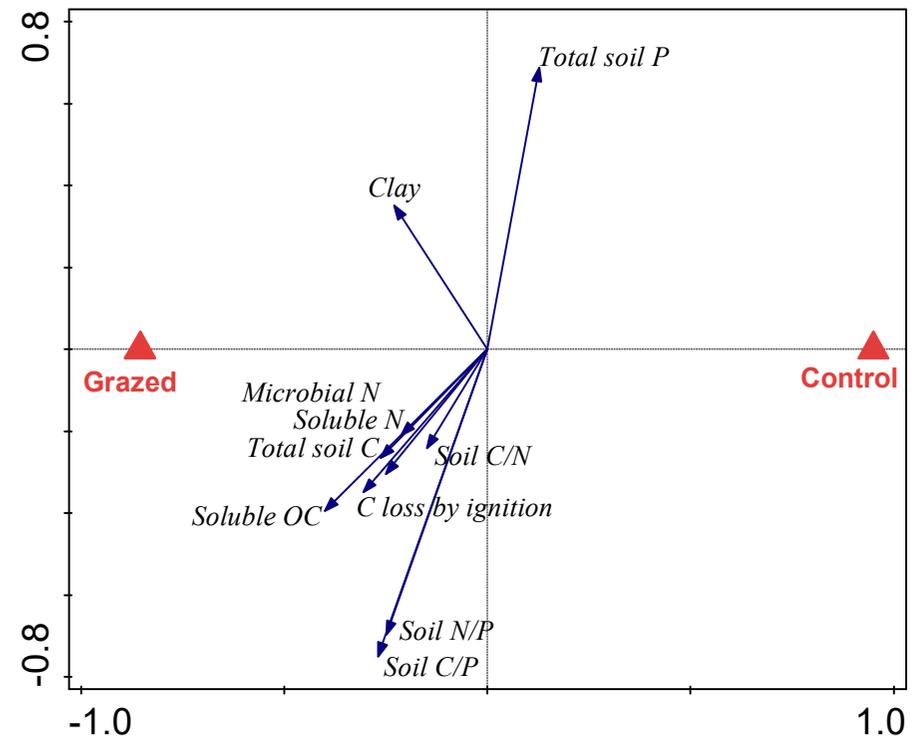
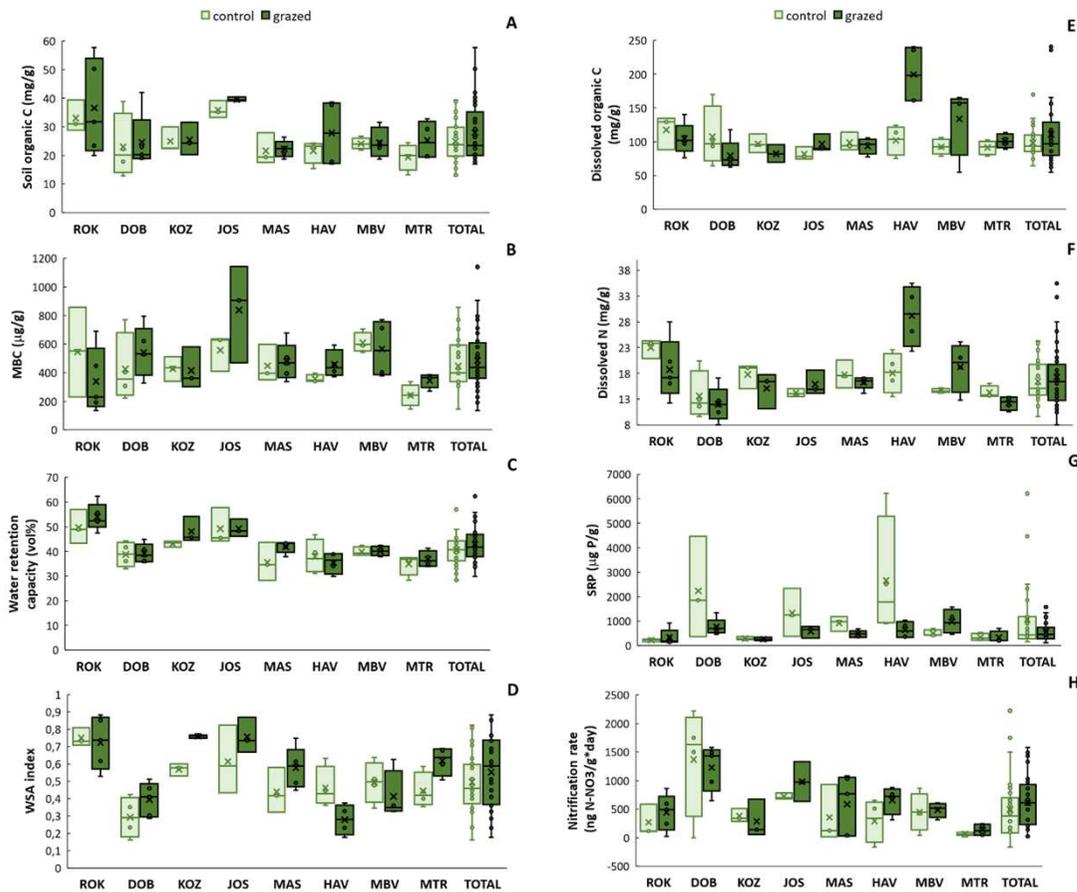
(Kaštovská, Mastný, Konvička, v recenzním řízení)

Vliv volné pastvy velkých býložravců na půdu

1. velké rozdíly mezi osmi lokalitami (logicky)

**Pokud ale vliv lokality statisticky vyhladíme
plochy pasené velkými kopytníky “lepší” v téměř všech parametrech**

2.3% variability v datech

Exploring a natural baseline for large-herbivore biomass in ecological restoration

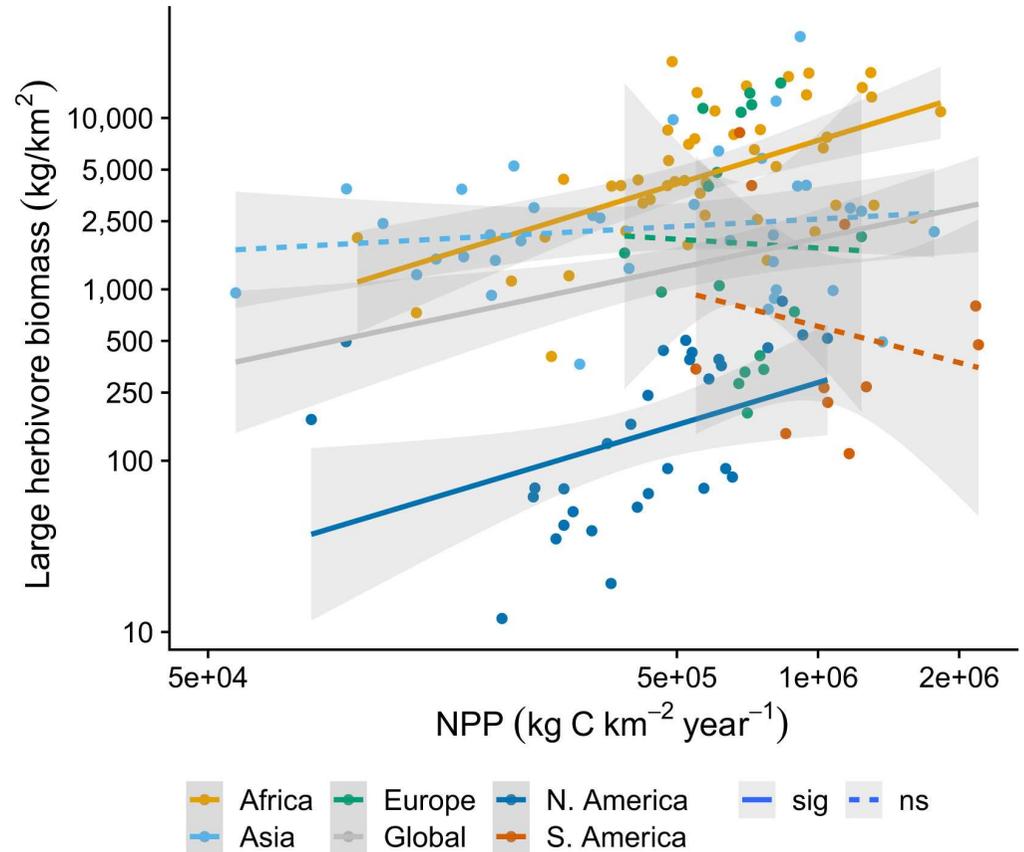
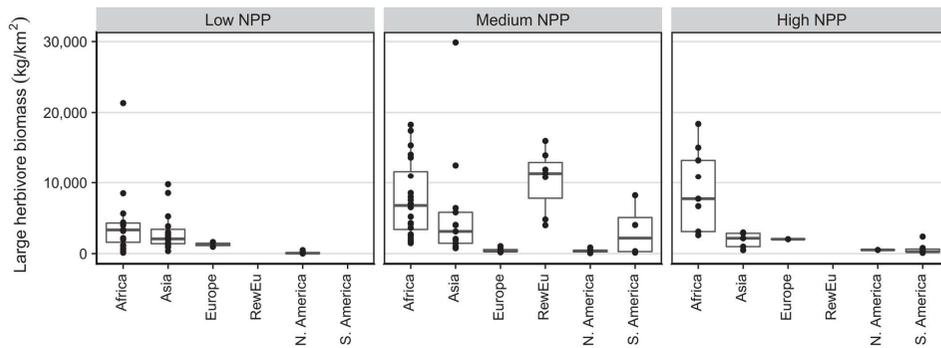
Camilla Fløjgaard, Pål Birkefeldt Møller Pedersen, Christopher J. Sandom, Jens-Christian Svenning, Rasmus Ejrnæs

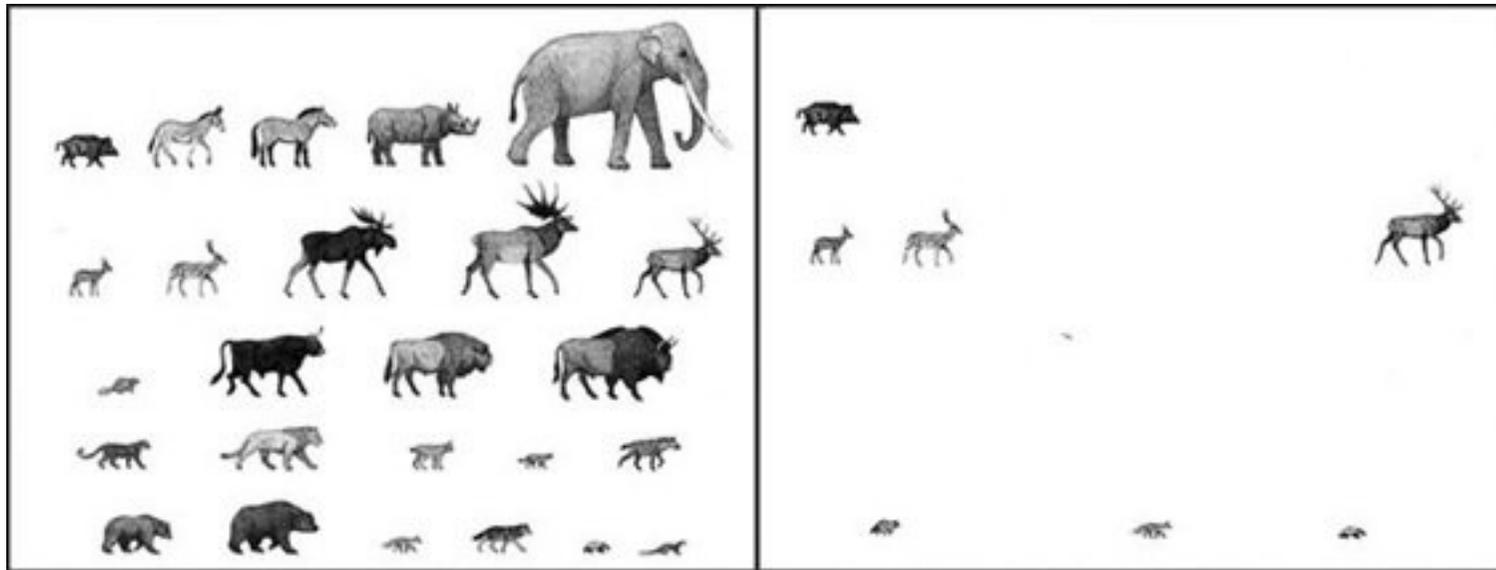
First published: 02 November 2021 | <https://doi.org/10.1111/1365-2664.14047> | Citations: 17

Kolik těch zvířat vlastně bylo (na tuny)?

...dnes ovšem, **díky** emisím CO₂, žijeme v produktivnějším světě, mělo by jich být více

- příroda je zoufale ODzvěřená

Vysvětlení „paradoxů“ ochrany stanovišť?

louky, pastviny, pařeziny, heterogenita,
krajinná mozaika...

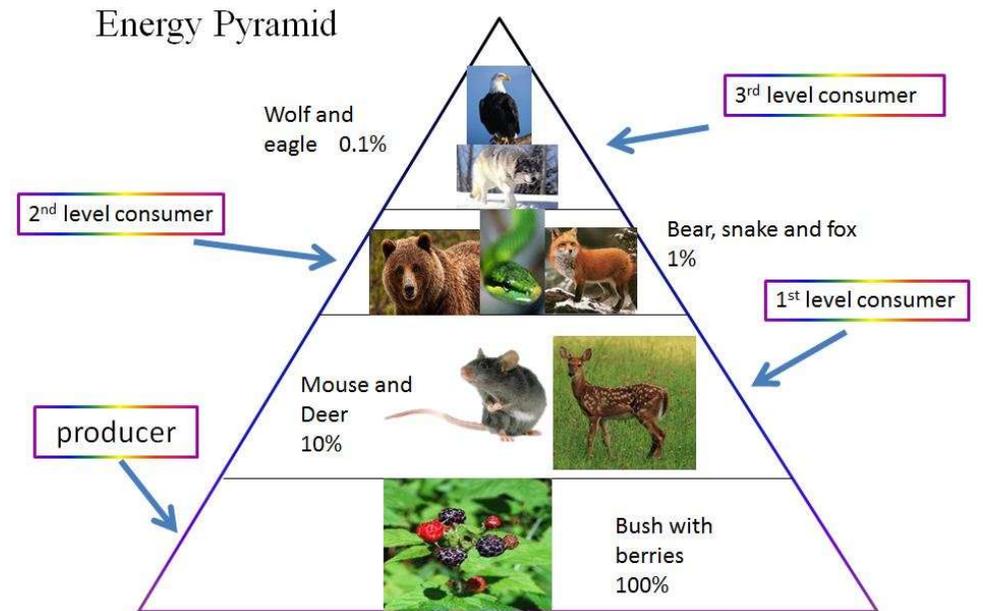
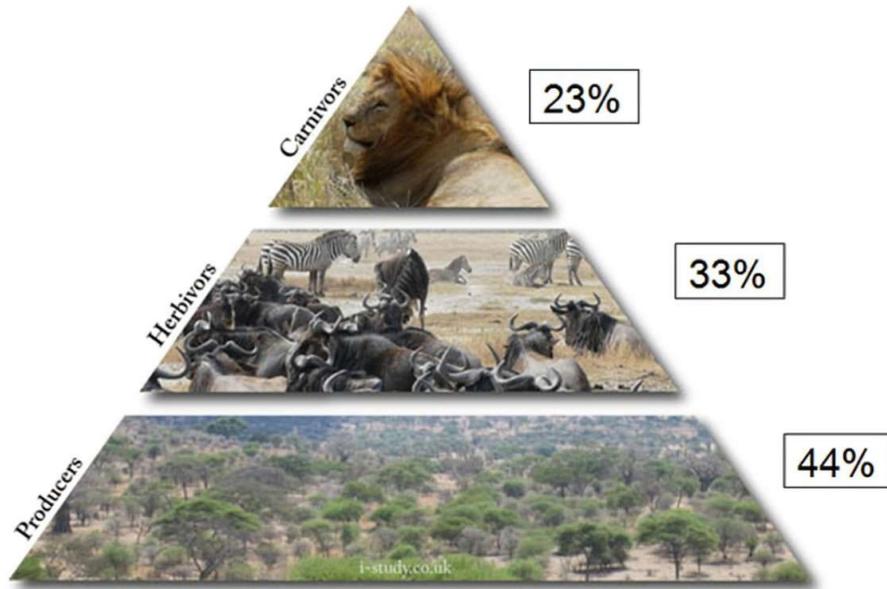
Ochranářské perspektivy:

laciná, udržitelná, atraktivní, výnosná(!),
péče o stanoviště a krajinu

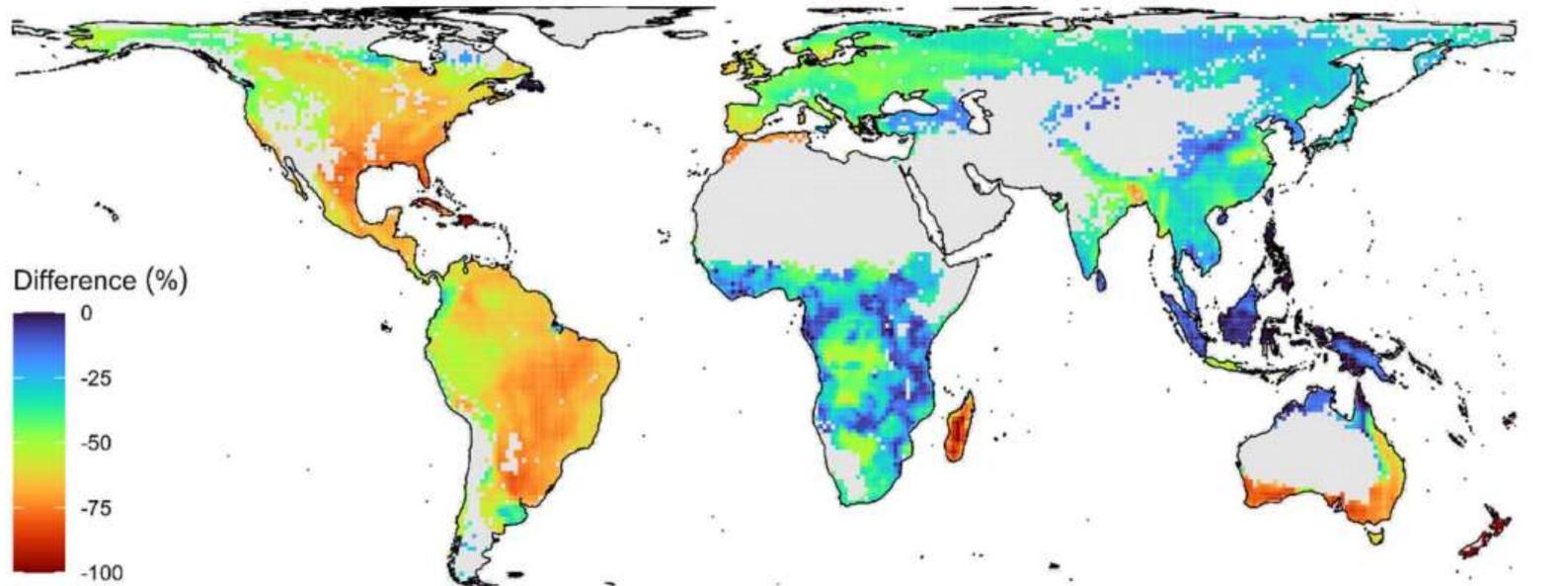
Zoufale chybí data

zejm. pro necílové druhy (hmyz), replikace skrz
více území, zohlednění lokálních podmínek...

Kompletní a nekompletní ekosystém

Late-Quaternary megafauna extinctions have strongly reduced mammalian vegetation consumption

Percentage lower consumption rate ($\text{MgC}/\text{yr}/\text{km}^2$) of current ranges compared to present-natural ranges

edersen, R.Ø., Faurby, S. & Svenning, J.-C. (2023). Late-Quaternary megafauna extinctions have strongly reduced mammalian vegetation consumption. *Global Ecology and Biogeography*, 32, 1814-1826. 30

Zmizení velkých savců silně snížilo konzumaci vegetace
= co dělá rostlina, kterou nic nesežere?

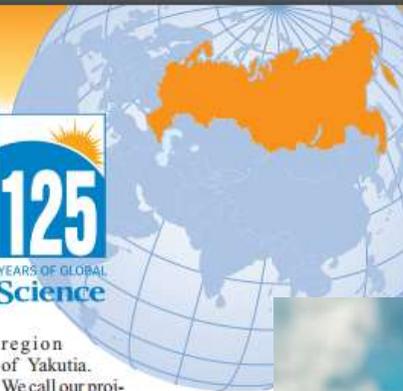
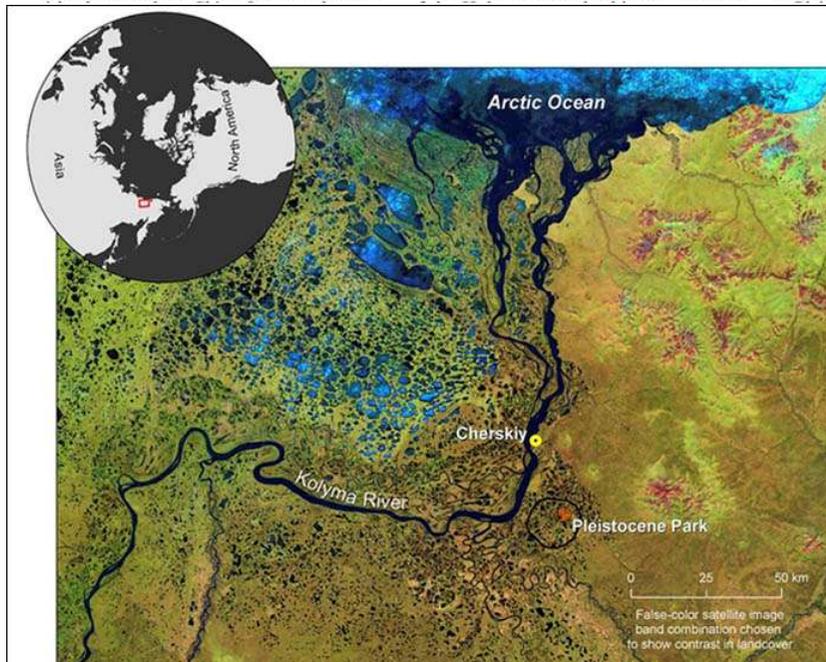
ESSAY
GLOBAL VOICES OF SCIENCE

Pleistocene Park: Return of the Mammoth's Ecosystem

Sergey A. Zimov

During the last ice age, the world's most extensive ecosystem stretched from France across the Bering Strait to Canada and from the arctic region of Yakutia.

enabled scientists to chronicle the rise and fall of the region's Pleistocene ecosystem. About 10,000 years ago, at the beginning of the region of Yakutia. We call our proj-

Jakutsko – na březích Kolymy

Sergej Zimov, Jakutská AV

od r. 2002 aklimatizační ohrada, od r. 2005 16 km²

Article >

Sergey Zimov: “Thawing permafrost is a direct threat to the climate”

ALJAZEERA News Ukraine war Features Economy Opinion Video More LIVE

BREAKING | World Bank president warns of global recession amid Ukraine war

In Pictures

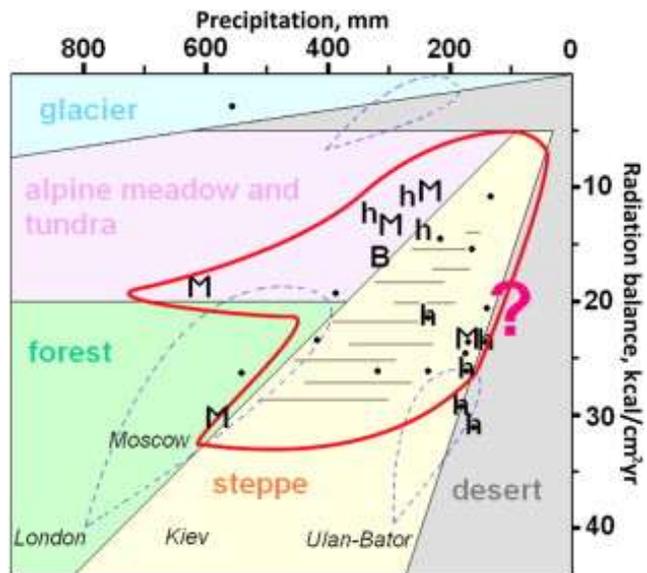
Gallery

A father and son's Ice Age plot to slow Siberian thaw

Sergey Zimov, 66, a scientist who works at Russia's Northeast Science Station, checks for permafrost at the Pleistocene Park outside the town of Chersky, Sakha (Yakutia) Republic, Russia [Maxim Shemetov/Reuters]

PLEISTOCÉNNÍ PARK

... we calculated a total herbivore biomass of 10.5 tons, enough to feed two wolves ...

Zima limitujícím zdrojem => nedocházelo k letním přemnožením

Zimní trampling ochlazoval půdu – „držel“ permafrost

Letní trampling (a okus) bránil akumulaci stařiny, mechů a pomalých keřů

Málo pylu trav ⇔ zas tolik jich nekvetlo

(Reálně by se střídaly travnaté, mokré „tundrové“ a suché deflační plochy)

=> masová obnova mamutí stepi může zpomalit globální oteplování...

STORY

Science Mag DECEMBER 6, 2015

Can Millions of Hairy Beasts Transform the Arctic?

Country:

RUSSIA

Author:

Eli Kintisch
GRANTEE

Rewilding: Reintroducing Wild Wood Bison to Alaska

CANDICE GAUKEL ANDREWS JANUARY 29, 2013 8

While wood bison may outweigh plains bison, the southern "cousins" have much larger horns. ©Henry H. Holdsworth

RUSSIAN NEWS AGENCY

ARCTIC TODAY 16 NOV 2020, 15:34

Russia's first muskox farm in Siberia's Taimyr receives ten calves

The farm will produce qiviut, valuable soft underwool, according to its representative

Free Newsletter

The New Humanitarian

25 years of journalism from t

News Deeply

ARCTIC DEEPLY

In-depth coverage of the changing Arctic. Always noise-free, always trustworthy.

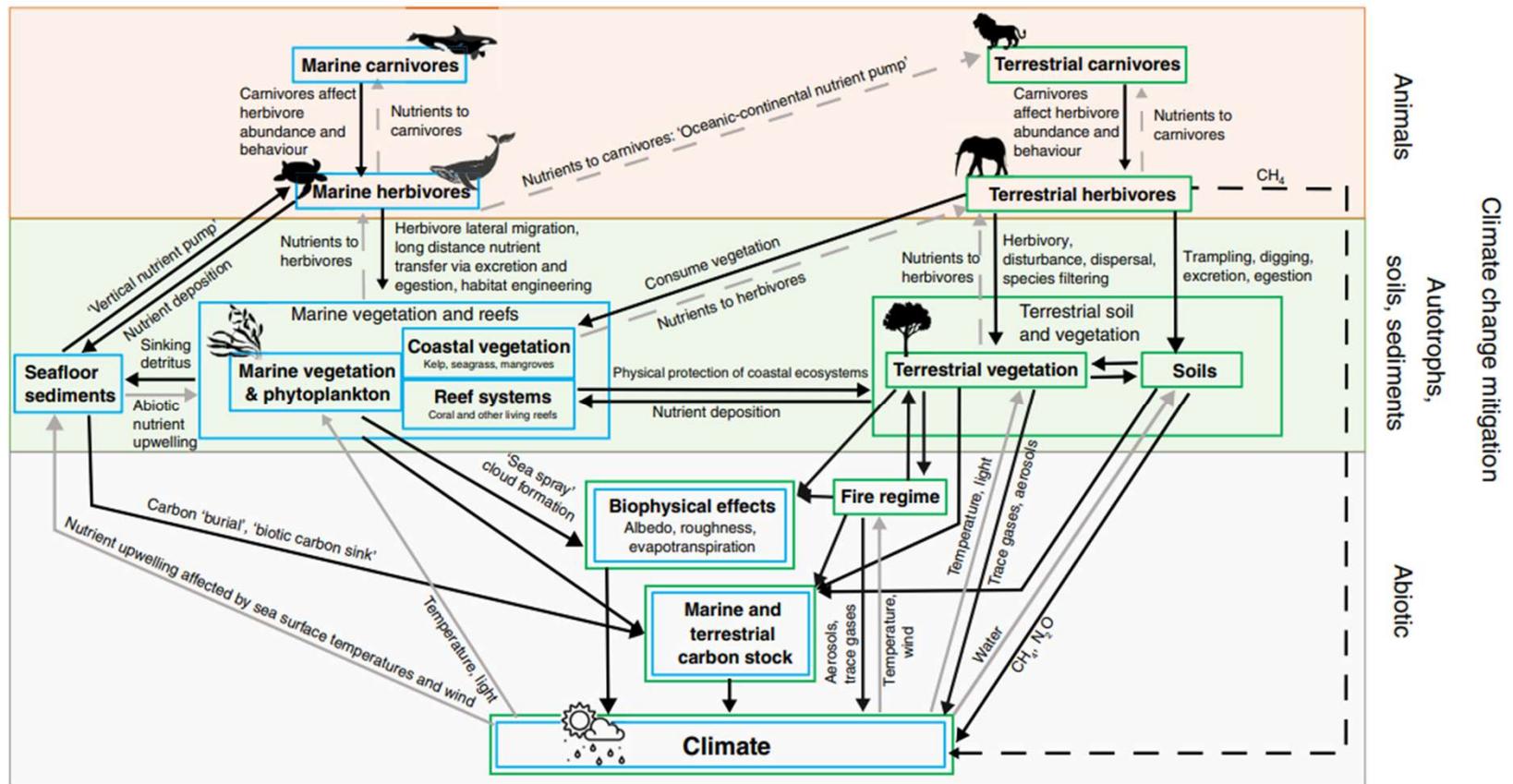
Topics Executive Summaries Articles Community & Insight Talks Background About

Not Such a Woolly-Brained Idea: Alaskans Try Farming Musk Ox for Luxury Fiber

Review

The role of large wild animals in climate change mitigation and adaptation

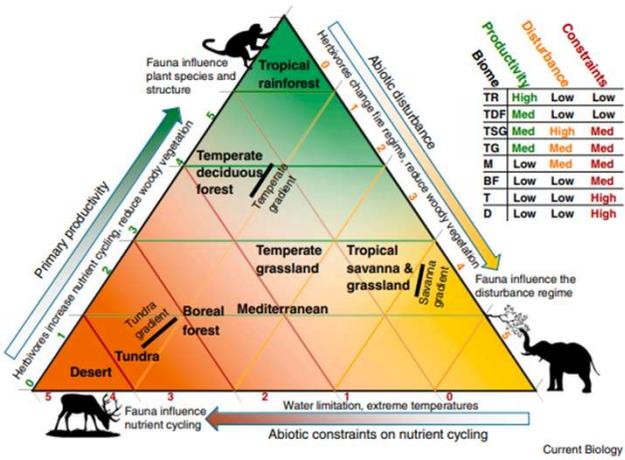
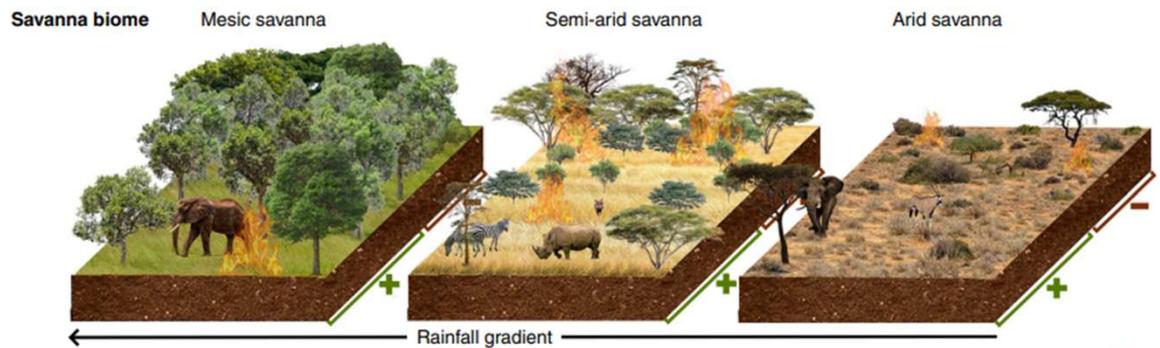
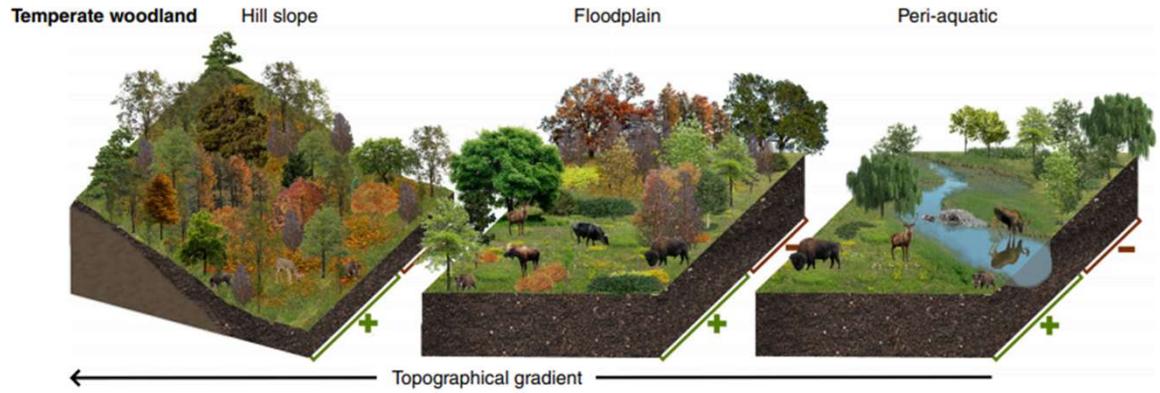
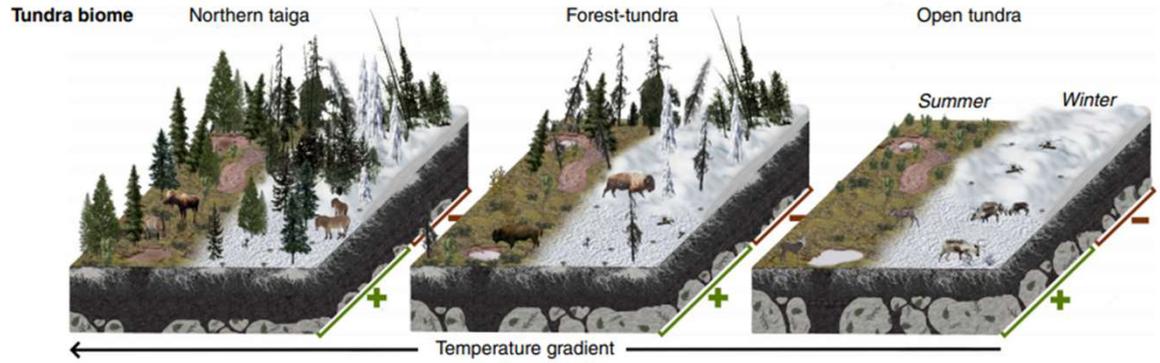
Yadvinder Malhi^{1,*}, Tonya Lander², Elizabeth le Roux^{1,3}, Nicola Stevens¹, Marc Macias-Fauria⁴, Lisa Wedding⁴, Cécile Girardin¹, Jeppe Agård Kristensen^{1,3}, Christopher J. Sandom^{5,6}, Tom D. Evans⁷, Jens-Christian Svenning³, and Susan Canney⁸
¹Environmental Change Institute, School of Geography and the Environment, University of Oxford, Oxford OX1 3QY, UK

Table 1. Variation between biomes in the influence of large animals.

	Tundra (Figure 3)		Temperate woodland (Figure 3)		Savanna (Figure 3)		Desert, arid systems (Figure 2)		Tropical wet forest (Figure 2)		Temperate grassland (Figure 2)		Boreal forest (Figure 2)		Seagrass (Figure 4)		Tidal marsh		Kelp forest (Figure 4)		Coral reef		Deep sea, open ocean (Figure 4)	
Mitigation (M)/ Adaptation (A)	M	A	M	A	M	A	M	A	M	A	M	A	M	A	M	A	M	A	M	A	M	A	M	A
Vegetation/ autotroph structure and carbon stock above and below-ground	↓	↑	↓	↑	↓	↑	↓	↑	↑	↑	~	↑	↓	↑	↓	~	↓	~	↓	~	~	↑	↑	?
Carbon storage in soil, sediments and deep waters	↑	↑	↑	↑	+/-	+/-	+/-	+/-	↑	↑	↑	↑	↓	↓	+/-	~	↓	~	~	~	~	~	↑	↑
Soil trace gas emissions	↑	~	↑	~	↑	~	+/-	~	+/-	~	↑	~	+/-	~	?	?	↓	~	~	~	~	~	~	~
Animal trace gas emissions	↓	~	↓	~	↓	~	~	~	~	~	↓	~	↓	~	~	~	~	~	~	~	~	~	~	~
Surface albedo	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	~	~	↑	↑	↑	↑	~	~	~	~	↓	~	~	~	↓	↓
Atmospheric albedo	~	~	~	~	↑	↑	~	~	~	~	~	~	~	~	~	~	~	~	~	~	~	~	?	?
Other biophysical properties	~	↑	~	+/-	~	↓	+/-	+/-	~	~	~	~	~	↑	~	~	~	~	~	~	~	↑	↑	↑
Fire regime	?	?	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
Riparian geomorphology and flooding regimes	+/-	↑	+/-	↑	+/-	↑	~	↑	?	?	+/-	↑	+/-	↑	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
Vegetation/ autotroph filtering and dispersal	Climate change adaptation is strongly, positively affected by large animal presence via vegetation/autotroph filtering and dispersal in most biomes. Adaptation effects spill over to mitigation effects by reducing risk of ecosystem breakdown under climate stress																							
Ecosystem complexity (biodiversity, trophic diversity)	Climate change adaptation is strongly, positively affected by large animal presence via increased ecosystem complexity in most biomes. Adaptation effects spill over to mitigation effects by reducing risk of ecosystem breakdown under climate stress																							

The positive or negative mitigation or adaptation impacts of wild animals that could feasibly be present or be introduced and occur at functionally relevant densities on the timescale of a century in the

TROFICKÝ REWILDING vs. KLIMA

Čtvrtohorní interglaciální fauna je pryč...

Funkčně ji nahradilo tradiční lidské hospodaření

To ale ustupuje industrializované krajině

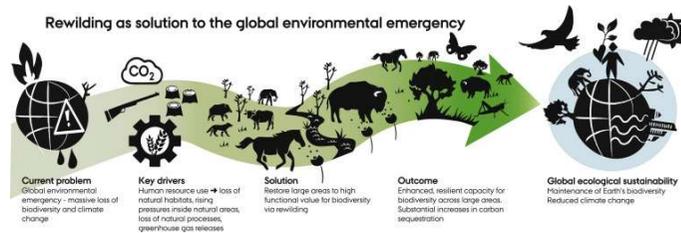
Můžeme obnovit funkčně kompletní ekosystémy?

PĚT BENEFITŮ (viz Nature Restoration Law)

- vododržnost ✓✓
- půdotvorba ✓✓
- požární prevence ✓
- uhlík & klima ✓✓
- biodiverzita/opylovači ✓✓

TŘI OČEKÁVÁNÍ

- nízkonákladová údržba krajiny ?
- udržení evolučního potenciálu bioty ?
- ekonomická a sociální udržitelnost ?

Research article
Rewilding by large ungulates contributes to organic carbon storage in soils
Eva Kaštovská^{a,*}, Jiří Mastný^a, Martin Konvička^{a,b}

Trophic rewilding by large herbivores reduces plant nitrogen and water limitation across seven sites irrespective of their edaphic conditions
Eva Kaštovská^{a,*}, Jiří Mastný^a, Michal Choma^a, Petr Čapek^a, Miloslav Jirků^b, Martin Bitomský^c, Martin Konvička^{a,d}

Plant Ecol (2022) 223:525–535
<https://doi.org/10.1007/s11258-022-01225-w>

Reintroduction of large herbivores restored plant species richness in abandoned dry temperate grassland

Miroslav Dvorský^a · Ondřej Mudrák^a · Jiří Doležal^a · Miloslav Jirků^a

Konvička et al. *BMC Ecol Evo* (2021) 21:73
<https://doi.org/10.1186/s12862-021-01804-x>

BMC Ecology and Evolution

RESEARCH ARTICLE

Open Access

Restoring a butterfly hot spot by large ungulates refaunation: the case of the Milovice military training range, Czech Republic

Martin Konvička^{1,2*}, David Ričí³, Veronika Vodičková¹, Jiří Beneš² and Miloslav Jirků^{2,4,5}

Svenning et al.

1451

PROBLÉMY (když „pasevní rezervaci“ plánujete)

KATALOGIZACE světa – lesy, role, luka, pastviny

– Tereziánský katastr neznal ekosystémové procesy

- PUPFL, LPIS, katastry...

=> statická ochrana přírody („muzeum“)

- modelována dle světa XIX. století (statické katalogy biotopů)

- jedny přírodní procesy vítá (kůrovec, oheň..), jiné odmítá (okus dřevin zvěří!)

=> absence odpovídajícího dotačního programu

- není to pastva, není to lesnictví, není to údržba luk...

- **open-ended**

=> daňové vakuum (mimo ZChÚ)

- rewildovaná pastvina se daní jako „pastvina“

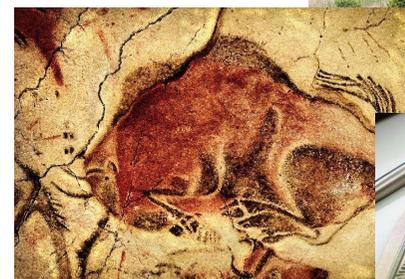
- přitom výjimky na kdeco

=> legislativní vakuum (na co sáhnete)

identifikace zvířat, welfare, zdravotní prohlídky, odchyty, nakládání s kadavéry, využití masa...

=> **nemáme rewilding na skutečně velké škále**

s komplexy biotopů, predátory, návštěvníckými campy...

Řešení pro ČR? Evropu? Globální antropocén?

ANTHROPOCENE INTEGRATED REWILDING / MANAGEMENT (AIR / AIM)

UPOEF = území pro obnovu ekologických funkcí

10 procent rozlohy ČR. Žádné daně a žádné dotace.

Pravidla (měřitelná):

- zvyšuje akumulaci uhlíku v půdě
- zvyšuje vododržnost
- nezhorší stav indikačních skupin živočichů a rostlin
- rozumně zahrne stávající MChÚ
- produkuje živočišné proteiny v BIOkvalitě
(nebo „krmí predátory“)

Pluralitní

vůči formám vlastnictví, statusu ochrany

Vychází vstříc tradičním zájmům

myšlivci jako AIR rangers, zachování honiteb...

Tabulka 1: Prostorová a katastrální alokace (Cíl: 788 640 ha)

Tato tabulka definuje, odkud půda pochází a jak budou jednotky AIR prostorově strukturovány.

Zdroj (Současný status)	Podíl na cíli	Plocha (ha)	Charakteristika výběru
Nevýhodný les (LHP)	40 %	315 456	Hospodářsky nerentabilní, suché či horské polohy.
Nevýnosné agro (LPIS)	40 %	315 456	Půdy s nízkou BPEJ, svažité, erozně ohrožené.
Výnosné agro (Arondace)	10 %	78 864	Nutné pro scelení a migrační prostupnost (přidružení).
Ostatní (Postindustriál)	10 %	78 864	Těžebny, výsypky, vojenské prostory, brownfieldy.

Velikostní struktura AIR jednotek:

- **Malé (500–1 000 ha):** cca 170 jednotek (lokální centra a koridory).
- **Střední a velké (1 000–10 000 ha):** cca 130 jednotek (páteř systému).
- **Mega-jednotky (> 10 000 ha):** cca 10 jednotek (např. Šumava, Doupov, Libavá, Ralsko).

PRODUKCE MASA V BIO-KVALITĚ (a potravinová rezerva)

Revidovaná Tabulka 12: Produkční odhad s ohledem na synergie

Parametr odhadu	Původní hodnota	Nová hodnota
Průměrná biomasa (kg živé váhy/ha)	123 kg/ha	140 kg/ha
Celková živá biomasa v ČR (tuny)	97 000 t	110 600 t
Jatečná výtěžnost (%)	55 %	58 %
**Roční yield (odstřel, %) **	20 %	20 %
Celková roční produkce masa (tuny)	10 670 t	12 830 t

Revidovaná Tabulka 13: Finální přepočítání na obyvatele ČR

Parametr	Původní hodnota	Nová hodnota	Poznámka
Celková roční produkce masa	10 670 tun	12 830 tun	Čistá svalovina (wild-range kvalita).
Produkce na 1 obyvatele / rok	0,99 kg	cca 1,19 kg	Téměř 1,2 kg prémiového masa na hlavu.
Počet "rodinných porcí" (200g)	5 porcí / rok	6 porcí / rok	Pro každého občana ČR.

Tabulka 24: Ambiciózní dynamika nárůstu humusu (AIR "Pump" Effect)

Předpoklad: Agresivní nárůst díky trusu, sešlapu a hlubokokořenícím bylinám na 10 % plochy ČR.

Rok projektu	Nárůst humusu (SOM %)	Retence vody (m ³ /ha)	Celkem ČR (mil. m ³)	Ekvivalent v Orlicích
1. rok	+ 0,1 %	+ 17 m ³	13,4 mil. m ³	0,02 Orliku
5. rok	+ 0,8 %	+ 136 m ³	107,3 mil. m ³	0,15 Orliku
10. rok	+ 2,0 %	+ 340 m ³	268,1 mil. m ³	0,37 Orliku
20. rok	+ 4,5 %	+ 765 m ³	603,3 mil. m ³	0,84 Orliku
50. rok	+ 8,0 %	+ 1 360 m ³	1 072,5 mil. m ³	1,50 Orliku

Kdo to zaplatí? Zaplatí se to SAMO!

Tabulka 25: Realistický model (10 % plochy / rok) – Detailní příjmy

(Kumulativní hodnoty v miliardách Kč)

Období	CAPEX+Těžba	OPEX	M (Maso)	D (Dotace)	U (Uhlik)	KUMUL. BILANCE	Retence (Orlik)
2026–28	-7,2	-0,9	+0,2	+1,6	0	-6,3	0,02
2029–31	-7,2	-2,5	+0,7	+6,5	+1,2	-8,5	0,07
2032–34	-7,2	-4,3	+2,1	+11,5	+5,3	-1,8	0,18
2035–37	-2,4	-6,0	+4,6	+16,5	+8,1	+20,9	0,35
2038–40	0	-7,5	+9,5	+16,5	+10,5	+49,9	0,55
2041–43	0	-7,5	+9,5	+16,5	+10,5	+78,9	0,78
2044–46	0	-7,5	+9,5	+16,5	+10,5	+107,9	1,02

Tady je „totální bilance“ kdyby vše začalo tento rok.

Tabulka 26: Globální model (Vše naráz v r. 2026) – Detailní příjmy

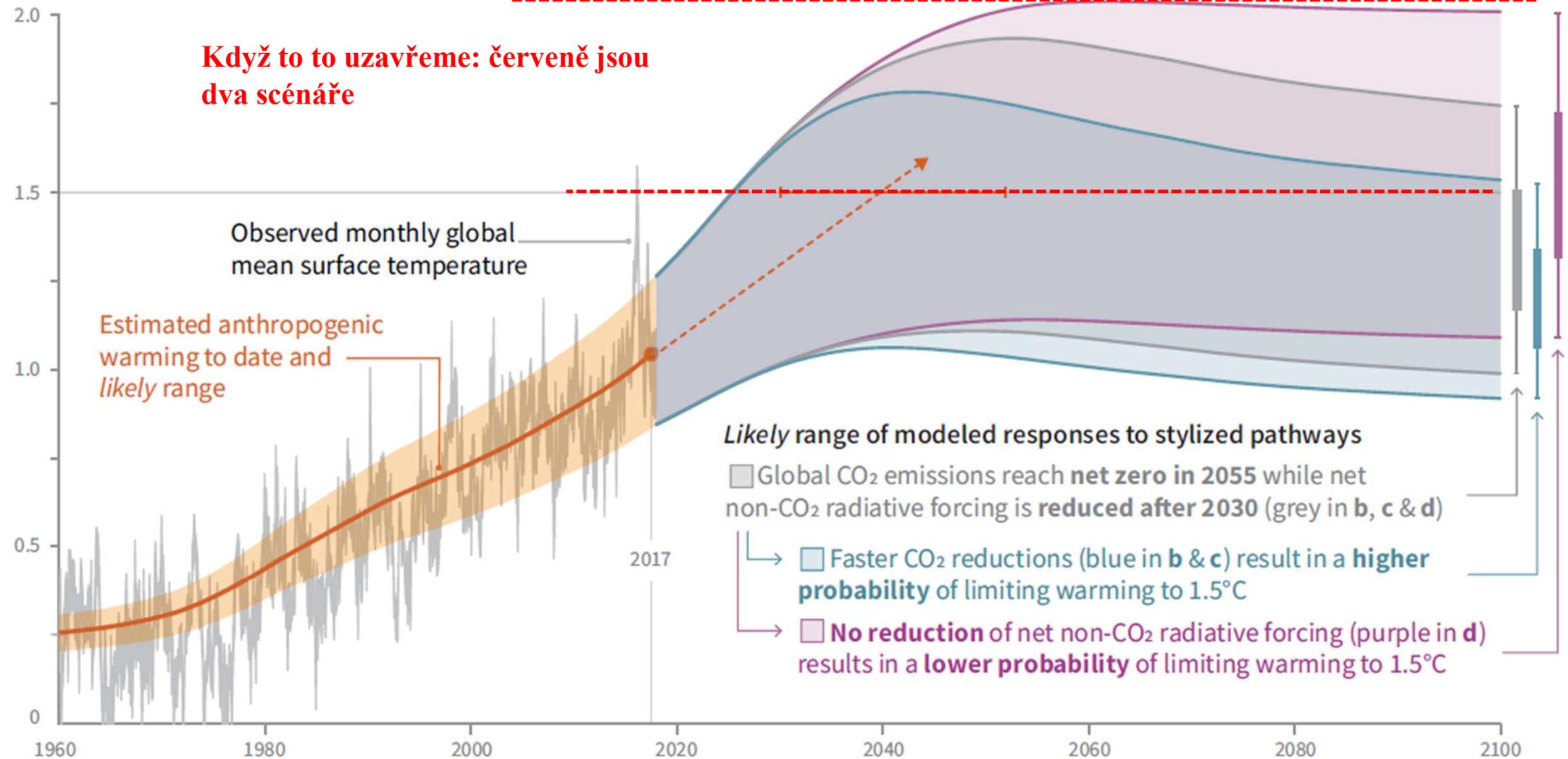
(Kumulativní hodnoty v miliardách Kč)

Období	CAPEX+Těžba	OPEX	M (Maso)	D (Dotace)	U (Uhlík)	KUMUL. BILANCE	Retence (Orlík)
2026–28	-23,6	-7,5	+2,5	+16,5	0	-12,1	0,05
2029–31	0	-7,5	+4,5	+16,5	+7,5	+8,9	0,15
2032–34	0	-7,5	+10,5	+16,5	+13,5	+41,9	0,37
2035–37	0	-7,5	+10,5	+16,5	+13,5	+74,9	0,55
2038–40	0	-7,5	+10,5	+16,5	+13,5	+107,9	0,75
2041–43	0	-7,5	+10,5	+16,5	+13,5	+140,9	0,88
2044–46	0	-7,5	+10,5	+16,5	+13,5	+173,9	1,15

IPCC 2021 Prediction - scenarios

Global warming relative to 1850-1900 (°C)

A tady máme dva scénáře na delší škále:

V tom optimistickém se dostaneme do světa, kde prosperovali neandrtálci

V tom pesimistické do „světa velkých savců Pliocénu“ (kde prosperoval *Australopithecus*)

Fig. 1.

...pak ještě můžeme „prosadit klimatickou politiku“ a skončit, jako ti neandrtálci...

